



## Facultade de CC. Económicas e Empresariais

### Presentación

A Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais ten unha ampla traxectoria dentro da nosa universidade. A principios dos 70 xa se impartían ensinanzas de Ciencias Económicas no antigo Colexio Universitario de Vigo, que en 1980 pasaría a integrarse na Universidade de Santiago de Compostela. En 1990 segregábase no Campus de Vigo, o que suporá o nacemento da Universidade de Vigo.

No curso 1991/92 iníciase a docencia das licenciaturas de Ciencias Económicas e de Ciencias Empresariais no edificio actual, rexistrándose dos procesos de reforma dos seus plans de estudos nos anos 1995 e 2002. A raíz da promulgación do RD 1393/2007 sobre ordenación das ensinanzas universitariasponse en marcha o proceso de adaptación ao Espazo Europeo de Educación Superior, de tal xeito que, para o curso académico 2009/10, comezarán a impartirse as titulacións de Grao en Administración e Dirección de Empresas e en Economía ás que se refiren estas guías.

Perséguese con elo ofertar unhas titulacións máis adaptadas ao contexto actual, cunha adaptación das metodoloxías docentes orientadas cara a aprendizaxe do alumnado e o desenvolvemento das súas capacidades.

### Localización

A Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais de Vigo está no Campus de Lagoas/Marcosende, aproximadamente a 15 km. de la ciudad.

En caso de precisar información é posible contactar a través das seguintes vías:

Correo - Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais, Campus de Lagoas-Marcosende, s/n, 36310 VIGO

Teléfono - 986812400 (Centralita/Conserxería)

986 812403 (Secretaría de Alumnado)

986 812402 (Secretaría do Decanato)

Fax- 986812401

Correo electrónico - secfcee@uvigo.es (Secretaría de Alumnado)

sdfcee@uvigo.es (Secretaría do Decanato)

Web - <http://fcee.uvigo.es/>

### Infraestructuras y Servicios

A Facultade conta cunha importante dotación de infraestructuras destinadas a dar soporte ás actividades de investigación,

docencia e extensión universitaria. Resumidamente, hai 15 aulas de docencia, 13 aulas-seminario, 6 aulas de informática e un aula informática de libre acceso. Adicionalmente dispón dun salón de actos cun aforo aproximado dunhas 550 persoas , un salón de graos para 60-80 personas, biblioteca con 400 postos de lectura e cafetería-comedor.

A continuación desglósase a información sobre servicios importantes para o alumnado:

#### **SERVICIOS OFERTADOS AOS ESTUDANTADO**

##### **- AULA INFORMÁTICA DE LIBRE ACCESO:**

Ordenadores a disposición dos alumnos con aplicaciónes de uso corrente, acceso a Internet e posibilidade de impresión de documentos

##### **- REDE INALÁMBRICA:**

Acceso WIFI a Internet en toda a Facultade.

##### **- REPROGRAFÍA:**

Fotocopias, encuadernacións, transparencias, impresión de documentos, material de estudio, etc...

Horario regular : Mañá de 9 a 14 h. - Tarde de 15:45 a 18:00 h.

##### **- CAFETERÍA E COMEDOR:**

Servicio de cafetería completo, almorzos e comidas con menús do día.

Horario SS.Cafetería: De 8:45 a 21 h.

Horario SS.Comedor: De 13 a 15:30 h.

##### **- SERVICIOS ADMINISTRATIVOS:**

Servicios de xestión do alumnado (matriculas, traslados, solicitudes de validacións, emisión de títulos, etc...), asuntos económicos e secretaría do Decanato.

Horario atención ó público: De 9 a 14 h.

##### **- BIBLIOTECA:**

Servicio de asesoramento e empréstito bibliográfico, salas de estudio e lectura e consulta bases de datos.

Para o servico de empréstito requírese carnet de biblioteca.

Dotacións: 414 postos de lectura e estudio.

2 postos consulta bases de datos.

29.000 volumes aprox. (libros, informes, etc.)

560 títulos de publicacións periódicas:

330 revistas e 230 estatísticas.

Horario : De 8:45 a 20:45 h.

## Equipo decanal

Decano: Jorge Falagán Mota

Secretario: Pedro Lorenzo Alonso

Vicedecana de Coordinación e Calidade: Ana Esther Castro Fernández

Vicedecano de Organización Académica: Javier Roca Pardiñas

Vicedecana de Relacións Internacionais: María Gómez Rúa

(\*)

(\*)

## PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito

### Materias

#### Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V03G720V01111	Dereito: Teoría do dereito	1c	9
V03G720V01112	Matemáticas: Matemáticas	1c	9
V03G720V01113	Empresa: Fundamentos de administración	1c	6
V03G720V01114	Dereito: Dereito romano	1c	6
V03G720V01115	Economía: Economía española e mundial	1c	6
V03G720V01121	Dereito: Dereito constitucional I	2c	9
V03G720V01122	Estatística: Estatística	2c	6
V03G720V01123	Empresa: Xestión de empresas	2c	6
V03G720V01124	Historia: Historia do dereito	2c	6
V03G720V01125	Economía: Microeconomía	2c	9

#### Curso 2

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V03G720V01211	Dereito: Dereito constitucional II	1c	6
V03G720V01212	Dereito: Introducción ao dereito civil e dereito da persoa	1c	6
V03G720V01213	Empresa: Matemática das operacións financeiras	1c	6
V03G720V01214	Econometría	1c	6
V03G720V01215	Macroeconomía	1c	6
V03G720V01216	Dereito da Unión Europea	1c	6
V03G720V01221	Empresa: Contabilidade financeira I	2c	6
V03G720V01222	Dereito penal I	2c	9

V03G720V01223	Dereito civil I. Obrigas e contratos	2c	6
V03G720V01224	Dereito internacional público	2c	9
V03G720V01225	Políticas económicas	2c	6

### Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V03G720V01311	Dereito administrativo I	1c	9
V03G720V01312	Dirección de operacións	1c	9
V03G720V01313	Dereito penal II	1c	6
V03G720V01314	Dereito civil II. Dereitos reais	1c	6
V03G720V01315	Contabilidade financeira II	1c	6
V03G720V01321	Sistema xudicial español e proceso civil	2c	9
V03G720V01322	Dirección de recursos humanos	2c	9
V03G720V01323	Decisións de investimento	2c	6
V03G720V01324	Dirección comercial I	2c	6
V03G720V01325	Teoría da organización	2c	6

### Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V03G720V01411	Dereito do traballo e da seguridade social	1c	9
V03G720V01412	Contabilidade de custos	1c	9
V03G720V01413	Dereito procesual penal	1c	6
V03G720V01414	Dereito administrativo II	1c	6
V03G720V01415	Dirección comercial II	1c	6
V03G720V01421	Dereito mercantil I	2c	9
V03G720V01422	Dereito civil III. Familia e sucesións	2c	6
V03G720V01423	Dereito financeiro e tributario I	2c	9
V03G720V01424	Decisións de financiamento	2c	6
V03G720V01425	Análise contable	2c	9

### Curso 5

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V03G720V01511	Dereito internacional privado	1c	9
V03G720V01512	Dirección estratéxica	1c	6
V03G720V01513	Dereito financeiro e tributario II	1c	6
V03G720V01514	Valoración de activos	1c	6
V03G720V01515	Dereito mercantil II	1c	6
V03G720V01521	Planificación financeira	2c	6
V03G720V01522	Investigación comercial	2c	6
V03G720V01523	Réxime fiscal da empresa I	2c	6
V03G720V01524	Dirección estratéxica internacional	2c	6

V03G720V01991	Traballo de Fin de Grao-ADE	2c	12
V03G720V01992	Traballo de Fin de Grao-Dereito	2c	6

**DATOS IDENTIFICATIVOS****Dereito: Teoría do dereito**

Materia	Dereito: Teoría do dereito			
Código	V03G720V01111			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Pacho Blanco, José Manuel			
Profesorado	Pacho Blanco, José Manuel			
Correo-e	xmpacho@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A asignatura de Teoría do Dereito é unha materia de formación básica no Grao en Dereito. Permite un achegamento ao mundo xurídico dende unha reflexión máis abstracta e filosófica para comprender o Dereito nas sociedades actuais.			

**Competencias**

Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

**Resultados de aprendizaxe**

Resultados de aprendizaxe	Competencias
O obxectivo básico desta materia é formar aos estudantes para coñecer o Dereito na súa globalidade, para manexalo axeitadamente na súa aplicación como sistema de resolución pacífica dos conflitos sociais, e coñecer dende un marco de referencia mais abstracto que os das materias propias da dogmática xurídica. Coñecendo e manexando as diferentes correntes xurídicas e os seus xuristas fundamentais, así como o propio concepto de Dereito e as funcións. Coñecer o Ordenamento xurídico e a teoría da norma xurídica, das principais institucións, dos principios e valores recoñecidos na Constitución e das relacións do Dereito con outros ordenamentos normativos.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5

**Contidos**

Tema	
I. O Dereito como forma de organización social e como sistema normativo.	<p>LECCIÓN 1. O concepto de Dereito</p> <p>1.1 Por que o Dereito?</p> <p>1.2 O concepto de Dereito.</p> <p>1.3 Positivismo e lusnaturalismo.</p> <p>1.4 O Dereito como sistema normativo.</p> <p>1.5 Validez, eficacia e xustiza.</p>
	<p>LECCIÓN 2. O Dereito como forma de organización social</p> <p>2.1 O Dereito como forma de organización social.</p> <p>2.2 O control social e o Dereito.</p> <p>2.3 Dereito e cambio social.</p> <p>2.4 As funcións do Dereito.</p>

	<p>LECCIÓN 3. O Dereito e outras ordes normativas</p> <p>3.1 Introducción: o Dereito e outras ordes normativas.</p> <p>3.2 O Dereito e os usos sociais.</p> <p>3.3 O Dereito e a moral.</p> <p>3.4 Conexións entre Dereito e moral.</p> <p>3.5 Ética pública e ética privada.</p> <p>3.6 O Dereito como realización da moralidade: moral legalizada.</p> <p>3.7 A obediencia ao Dereito. Resistencia, desobediencia e obxección de conciencia.</p>
	<p>LECCIÓN 4. Dereito e Forza</p> <p>4.1 Dereito e forza.</p> <p>4.2 Dereito e poder político: aproximación histórica.</p> <p>4.3 Dereito e poder: aproximación sistemática.</p> <p>4.4 O Estado de Dereito e os seus tipos.</p> <p>4.5 A Crise dos Estados modernos.</p>
II. A ciencia do Dereito.	<p>LECCIÓN 5. O coñecemento científico do Dereito</p> <p>5.1 Introducción: a polémica sobre a súa existencia.</p> <p>5.2 A ciencia do Dereito.</p> <p>5.3 A socioloxía do Dereito.</p> <p>5.4 A filosofía do Dereito</p>
III. Teoría do Dereito: a norma xurídica e o ordenamento xurídico.	<p>LECCIÓN 6. A norma xurídica</p> <p>6.1 A norma como proposición prescritiva.</p> <p>6.2 Principais dimensións da norma xurídica.</p> <p>6.3 Clasificación das normas xurídicas.</p> <p>6.4 Principios e regras.</p>
	<p>LECCIÓN 7. O ordenamento xurídico</p> <p>7.1 O ordenamento xurídico como sistema.</p> <p>7.2 A unidade do ordenamento xurídico.</p> <p>7.3 A coherencia do ordenamento xurídico e o problema das antinomias.</p> <p>7.4 A plenitude do ordenamento xurídico e as lagoas.</p> <p>7.5 Conclusións: a comprensión do ordenamento xurídico.</p>
	<p>LECCIÓN 8. A produción normativa</p> <p>8.1 A produción normativa.</p> <p>8.2 O Dereito legal e o Dereito xudicial.</p> <p>8.3 Outras normas de produción normativa.</p> <p>8.4 Concepto e clasificación das fontes normativas.</p> <p>8.5 Tipos de fontes do Dereito no ordenamento xurídico español.</p>
IV. A Interpretación e aplicación do Dereito.	<p>LECCIÓN 9. Interpretación e aplicación do Dereito</p> <p>9.1 Interpretación e aplicación do Dereito.</p> <p>9.2 Os criterios de interpretación.</p> <p>9.3 A interpretación da Constitución.</p> <p>9.4 O Dereito como argumentación.</p>
V. Conceptos xurídicos fundamentais.	<p>LECCIÓN 10. Conceptos xurídicos fundamentais</p> <p>10.1 A relación xurídica.</p> <p>10.2 O dereito subxectivo.</p> <p>10.3 O deber xurídico.</p> <p>10.4 A sanción xurídica. Ilícito e delito.</p>
VI. Os problemas do Dereito xusto e a eficacia do Dereito.	<p>LECCIÓN 11. Xustiza e Dereito</p> <p>11.1 Xustiza e Dereito.</p> <p>11.2 As relacións entre dereito e política.</p> <p>11.3 As teorías da Xustiza.</p> <p>11.4 A teoría da Xustiza de John Rawls.</p>
	<p>LECCIÓN 12. A lexitimidade do poder e xustiza do Dereito</p> <p>12.1 Lexitimidade do poder e xustiza do Dereito.</p> <p>12.2 A xustiza formal: a seguridade xurídica.</p> <p>12.3 A xustiza material: liberdade, igualdade e solidariedade.</p> <p>12.4 Os dereitos fundamentais, os valores e os principios como desenvolvemento da idea de xustiza.</p>
	<p>LECCIÓN 13. O Dereito como sistema de garantías</p> <p>13.1 A crise do Dereito e a crise da razón xurídica: o modelo garantista.</p> <p>13.2 Racionalidade formal e sustancial.</p> <p>13.3 Democracia formal e democracia sustancial.</p> <p>13.4 O papel do xuíz nas democracias actuais.</p> <p>13.5 A ciencia xurídica e o reto da complexidade.</p>

## Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	23.5	41	64.5

Lección maxistral	50	70	120
Presentación	0	5	5
Práctica de laboratorio	2	9	11
Exame de preguntas de desenvolvemento	3	17.5	20.5
Presentación	1	3	4

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

### Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.

### Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Formulación e resolución de dúbidas teóricas e prácticas.
Presentación	Formulación e resolución de dúbidas sobre a exposición pública.

### Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Práctica de laboratorio	Resolución de casos prácticos, destinados a valorar a correcta comprensión e aplicación dos contidos da materia, a análise e o razoamento críticos.  Para superar a materia será necesario acadar nas probas una nota media de 5 puntos Os alumnos cando se avalían de esta metodoloxía están avaliando o resultado de aprendizaxe que figura no apartado segundo da guía docente	30	CB1 CB2 CB3 CB4
Exame de preguntas de desenvolvemento	Proba obxectiva dirixida a provocar a lembranza da aprendizaxe previa. Poderá consistir na realización dunha pregunta longa, de varias preguntas curtas ou nunha proba tipo test, ou mesmo nun exame oral, segundo as circunstancias sociais existentes. Para superar a materia será necesario acadar nesta proba un mínimo de 5 sobre 10.	50	CB1 CB3 CB4 CB5
Presentación	Presentación dun tema ou dun libro relevante para o estudo da teoría do Dereito e do pensamento xurídico, e análise crítico do mesmo.	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5

### Outros comentarios sobre a Avaliación

Primeira Convocatoria ordinaria. Sistema de avaliación continua. Os alumnos e alumnas que se acollan ao sistema de avaliación continua serán avaliados segundo os criterios sinalados anteriormente. Na proba final, o exame suporá o 50% da cualificación final, tendo que acadar o estudante unha cualificación mínima de 5 sobre 10, para que sexan tidas en conta as cualificacións obtidas mediante o sistema de avaliación continua. O exame consistirá no desenvolvemento de preguntas de resposta longa, de conformidade coas indicacións que no seu momento se concretarán. As notas obtidas no proceso de avaliación continua conservaranse para a segunda oportunidade sempre que o estudante alcance a cualificación mínima de 5 sobre 10.

-Sistema de exame final. Os alumnos e alumnas que non seguiron ou non superaron a avaliación continua terán dereito a un examen final teórico e práctico no que se avaliarán as competencias globais da materia e constituirá o 100 % da cualificación da materia. O exame consistirá nunha parte teórica donde se farán preguntas de resposta longa; e na parte práctica se desenvolverá un caso práctico e se contestará a unha serie de preguntas relacionadas co mesmo. Así mesmo, o estudante terá que facer unha presentación e exposición dun libro indicado na plataforma docente, de conformidade coas



porcentaxes que constan na Guía Docente.

2. Segunda oportunidade. Os estudantes que superando a avaliación continua non alcanzasen a cualificación mínima farán un exame similar ao da primeira convocatoria, e se lles conservarán as cualificacións obtidas no proceso de avaliación continua. Os estudantes que non se acollesen a avaliación continua terán dereito a un exame final teórico e práctico similar ao da primeira convocatoria, que constituirá o 100 da cualificación da materia. 3. Convocatoria fin de carreira. Para aqueles estudantes que se matriculen na convocatoria de fin de carreira, o exame consistirá nun exame sobre a materia obxecto do Programa da asignatura. As datas de exame de todas as convocatorias estarán fixadas e a disposición dos estudantes tanto na propia Facultade de Ciencias Xurídicas e do Traballo como na súa páxina web.

Recoméndase para que os estudantes participen na avaliación continua, que suban a súa ficha de estudante á plataforma TEMA.

---

## **Bibliografía. Fontes de información**

### **Bibliografía Básica**

PECES-BARBA MARTÍNEZ, G. et al, **Curso de Teoría del Derecho**, Marcial Pons, 2013

DE LUCAS, J. et al, **Introducción a la teoría del Derecho**, Tirant lo Blanch, 2002

ATIENZA, M., **El sentido del Derecho**, Editorial Ariel, 2001

FERRAJOLI, L., **Derechos y garantías**, Editorial Trotta, 2016

### **Bibliografía Complementaria**

BOBBIO, N., **Teoría General del Derecho**, Editorial Olejnik /Temis / Debate, 2017/2016/1994

BONORINO RAMÍREZ, P. R., **Introducción á teoría do dereito**, Servicio de Publicacións da Universidade de Vigo, 2011

PÉREZ LUÑO, A. E. et al, **Teoría del Derecho**, Editorial Tecnos, 2011

KELSEN, H., **Teoría Pura del Derecho**, Editorial Trotta, 2013

PRIETO SANCHÍS, L. et al, **Lecciones de Teoría del Derecho**, Editorial Mac Graw Hill, 1997

HART, H. L. A., **The Concept of Law**, OUP Oxford, 2012

ROSS, A., **Sobre el derecho y la justicia**, Eudeba, 1997

DWORKIN, R., **Los derechos en serio**, Editorial Ariel, 2012

NINO, C. S., **Introducción al análisis del derecho**, Editorial Ariel, 2013

DWORKIN, R., **Justice for hedgehogs**, Belknap Harvard, 2013

PACHO BLANCO, X. M., **Lenguas y Constitución. Interpretación y análisis iusfilosófico del artículo 3 de la Constitución**, Aranzadi Thomson Reuters, 2018

---

## **Recomendacións**

### **Materias que se recomenda cursar simultaneamente**

Dereito: Dereito constitucional I/V08G081V01103

Dereito: Dereito romano/V08G081V01104

---

### **Outros comentarios**

Preténdese con esta asignatura que o estudante enfoque axeitadamente o estudo das asignaturas futuras e que obteña unha comprensión adecuada da dimensión xurídica.

Tamén se examinarán as últimas correntes doctrinais e xurisprudenciais fundamentais para entender o sentido do Dereito: postconstitucionalismo, postpositivismo, etc.

Esta materia impártese tamén no Programa Conxunto de Estudos Oficiais do Grao Ade-Dereito no primeiro cuatrimestre do primeiro curso, e o profesor responsable é Xosé Manuel Pacho Blanco (xmpacho@uvigo.es).

---

## **Plan de Continxencias**

### **Descrición**

ADAPTACIÓN METODOLÓXICA

Se por razóns de urxencia sanitaria derivada da crise do Covid-19, se tomase a decisión de suspender as sesións presenciais, a docencia desta asignatura farase do seguinte xeito:

-Campus virtual.

As correspondentes sesións desta asignatura serán impartidas polo profesorado mediante a plataforma da Universidade de Vigo, ou de ser necesario por calquera outra plataforma virtual, de conformidade coa guía docente da asignatura (traballo autónomo, titorías, sesións adicionais, etc.).

-Faitic e correo electrónico.

A través desta plataforma daráselle ao estudante os materiais necesarios para a preparación e o desenvolvemento da asignatura.

#### BIBLIOGRAFÍA

A indicada como esencial na propia Guía Docente servirá como referencia para complementar a preparación da asignatura.

#### ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN

-Exame oral online, 50%

Proba obxectiva dirixida a provocar a lembranza da aprendizaxe previa. Poderá consistir na realización dunha pregunta lóga, de varias preguntas curtas ou nunha proba tipo test, segundo as circunstancias sanitarias existentes.

Para superar a materia será necesario acadar nesta proba un mínimo de 5 sobre 10.

-Prácticas online, 30%

Resolución de casos prácticos, destinados a valorar a correcta comprensión e aplicación dos contidos da materia, a análise e o razoamento crítico, mediante a plataforma virtual.

-Presentación on line, 20%

Presentación dun tema ou dun libro relevante para o estudo da teoría do Dereito e do pensamento xurídico, e análise crítico do mesmo.

---

<b>DATOS IDENTIFICATIVOS</b>				
<b>Matemáticas: Matemáticas</b>				
Materia	Matemáticas: Matemáticas			
Código	V03G720V01112			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Matemáticas			
Coordinador/a	Estévez Toranzo, Margarita Hervés Beloso, Carlos			
Profesorado	Estévez Toranzo, Margarita Hervés Beloso, Carlos Vázquez Pampín, Carmen			
Correo-e	cherves@uvigo.es mestevez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Familiarizar ao alumno coas ferramentas matemáticas básicas para a Economía xeral			

### Competencias

Código

### Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
<input type="checkbox"/> Comprender as técnicas matemáticas básicas, necesarias para a modelización do comportamento económico.	
<input type="checkbox"/> Avaliar, utilizando técnicas matemáticas, as consecuencias das distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas.	
<input type="checkbox"/> Ser capaz de formular modelos simples de relación das variables económicas baseados no manexo da álgebra lineal e do cálculo diferencial.	
<input type="checkbox"/> Ter habilidades para argumentar de modo rigoroso, coherente e intelixible, tanto na expresión oral como na escrita.	

### Contidos

Tema	
1. Preliminares.	Símbolos matemáticos. Funcións reais de variable real. Funcións elementais. Cálculos matemáticos básicos.
2. Funcións reais de variable real.	Límites de funcións reais de variable real. Continuidade de funcións reais de variable real. Teoremas relativos á continuidade global. Derivada dunha función nun punto. Regra de l'Hôpital. Teoremas de Rolle e do valor medio. Derivadas de orde superior e extremos relativos. Concavidade e convexidade.
3. Integración.	Áreas baixo curvas. Teorema fundamental do cálculo integral. Primitivas.
4. Cálculo matricial.	Matrices. Determinante dunha matriz cadrada. Sistemas de ecuacións lineais. Autovalores dunha matriz cadrada. Formas cadráticas.
5. Derivadas de función de varias variables.	Introdución. Vectores. Derivadas parciais. Funcións diferenciables. A regra da cadea. Derivadas de orde superior. Funcións homoxéneas. Teorema de Euler.
6. Optimización.	Funcións cóncavas e convexas. Optimización sen restricións. Optimización con restricións de igualdade.

### Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	20	50	70
Seminario	8	8	16
Resolución de problemas de forma autónoma	8	20	28
Lección maxistral	37	37	74
Resolución de problemas e/ou exercicios	3	12	15

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

<b>Metodoloxía docente</b>	
	Descrición
Resolución de problemas	Actividade en que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumnado debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Seminario	Entrevistas que o estudantado mantén co profesorado para o asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade en que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa disciplina. O alumnado debe desenvolver de forma autónoma a análise e a resolución dos problemas e/ou exercicios.
Lección maxistral	Exposición, por parte do profesorado, dos contidos sobre a disciplina obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que ten que desenvolver o estudantado.

<b>Atención personalizada</b>	
Metodoloxías	Descrición
Seminario	Resolución de problemas en grupo. Consulta de dúbidas.

<b>Avaliación</b>			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas	Actividade en que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa disciplina. O alumnado debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral. COMPUTABLE EN AVALIACIÓN CONTINUA .	Xunto co resto dos elementos da avaliación continua ata un 50	
Seminario	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado para o asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. COMPUTABLE EN AVALIACIÓN CONTINUA .	Xunto co resto dos elementos da avaliación continua ata un 50	
Lección maxistral	Exposición, por parte do profesorado, dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que ten que desenvolver o estudantado. COMPUTABLE EN AVALIACIÓN CONTINUA	Xunto co resto dos elementos da avaliación continua ata un 50	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Exames con preguntas breves sobre a materia. COMPUTABLE EN AVALIACIÓN CONTINUA	Xunto co resto dos elementos da avaliación continua ata un 50	
Exame de preguntas de desenvolvemento	Proba final. Esta proba forma parte da avaliación continua, e proporcionará a cualificación para aqueles alumnos que opten pola modalidade de avaliación global.	Variable, en función de se o alumno opta pola avaliación continua ou non.	

### **Outros comentarios sobre a Avaliación**

As datas dos exames da materia poderán ser consultadas na páxina web da Facultade <http://fcee.uvigo.es> A nota final do curso virá dada pola seguinte fórmula:  $NF=A+(10-A)E/10$  sendo A a nota da avaliación continua (máximo de 5 puntos) e E a nota do exame final (máximo de 10 puntos). O mesmo sistema de avaliación será seguido no caso da convocatoria de fin de carreira. En caso de non superar a materia na primeira convocatoria, a nota obtida polo traballo ao longo do curso manterase para a segunda convocatoria. Os puntos da avaliación continua obteranse por: a asistencia a clase e a participación nela. As probas curtas realizadas nas clases prácticas ao longo do curso. Os exercicios e/ou traballos propostos previamente e realizados fóra das horas de clase.

A fórmula empregada permite ao estudantado ser avaliado como máis lle conveña, pois entre a cualificación obtida por avaliación continua e a obtida por avaliación global outorga ao estudante as mellor entre as dúas posibilidades, non sendo

preciso acadar unha puntuación mínima en ningún apartado para poder superar a materia.

---

## **Bibliografía. Fontes de información**

### **Bibliografía Básica**

Balbás, A., **Análisis matemático para la economía I. Cálculo diferencial**, AC, 1991

Sydsaeter, K. e outros., **Matemáticas para el análisis económico**, Pearson, 2012

### **Bibliografía Complementaria**

Balbás, A. e outros, **Análisis matemático para la economía II. Cálculo integral y sistemas dinámicos**, AC, 1991

Besada, M. e outros., **Cálculo de varias variables: Cuestiones y ejercicios resueltos**, Prentice-Hall, 2001

---

## **Recomendacións**

### **Outros comentarios**

Esta materia no PCEO Grao en Administración y Dirección de Empresas-Grao en Dereito impártese no 1º cuatrimestre do 1º curso e o docente responsable é Francisco Javier García Cutrín

---

## **Plan de Continxencias**

### **Descrición**

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

#### 1. ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS

##### 1.1.- Metodoloxías docentes que se manteñen

Mantéñense as metodoloxías docentes indicadas na guía , que se impartirán usando o campus remoto e as plataformas de teledocencia da Universidade de Vigo

##### 1.2.- Metodoloxías docentes que se modifican

Non se modifica metodoloxía ningunha.

##### 1.3.- Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)

As titorías levarán a cabo a través do campus remoto nos despachos virtuais do profesorado cando o alumnado o solicite.

##### 1.4.- Modificacións (se procede) dos contidos para impartir

Non procede.

##### 1.5.- Bibliografía adicional para facilitar o auto-aprendizaxe

Será fornecida se fose necesario.

##### 1.6.- Outras modificacións

Non hai modificacións

#### 2. ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN

##### 2.1.- Probas xa realizadas

Proba XX: [Peso anterior 00 %] [Peso Proposto 00 %]

Mantéranse as porcentaxes de avaliación propostas tanto se realizaron probas como non.

##### 2.2.- Probas pendentes que se manteñen

Proba XX: [Peso anterior 00 %] [Peso Proposto 00 %]

As probas e traballo en prácticas que queden pendentes manteranse tal e como se indica na guía docente.

##### 2.3.- Probas que se modifican

[Proba anterior] => [Proba nova]

Non se modificará proba ningunha.

##### 2.4.- Novas probas

Non procede.

#### 3.- INFORMACIÓN ADICIONAL

Tal e como está exposta a materia pode adaptarse sen problemas na situación de docencia mixta e non presencial

**DATOS IDENTIFICATIVOS****Empresa: Fundamentos de administración**

Materia	Empresa: Fundamentos de administración			
Código	V03G720V01113			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS 6	Carácter FB	Curso 1	Cuadrimestre 1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Arevalo Tomé, Raquel			
Profesorado	Arevalo Tomé, Raquel Caballero Fernández, Gloria			
Correo-e	arevalo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia persegue introducir a disciplina que vertebra o grado, prestando atención as diferentes funcións que a integran e facendo énfase na súa aplicación o ámbito empresarial			

**Competencias**

Código

**Resultados de aprendizaxe**

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Conseguir que o alumnado distinga os principios conceptos relacionados co entorno e coas funcións directivas (planificación, organización, dirección y control) e os vincule co funcionamento das empresas. Se pretende que sexan capaces de analizar todas as áreas das empresas e as relaciónes que se producen entre estas e fora das mesmas.	
Ser capaces de aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenrolar competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudio.	
Que os alumnos saiban reunir, analizar e interpretar fontes de información relevantes para emitir xuízos que inclúan a reflexión e defensa de argumentos, resolución de problemas e a análise sobre economía de empresa, temas relevantes de índole social, científica ou ética. Así mesmo ha de saber citar e referenciar con corrección ditas fontes de información.	
Capacitar o alumno para poder transmitir ideas, información, problemas e situacións, de forma obxectiva, sintética e comprensible, a un público tanto especializado como non especializado; con claridade, evitando as barreras de comunicación e potenciando o traballo en equipo.	

**Contidos**

Tema
Pensamento administrativo: escolas e enfoques relevantes.
Estrutura e dinámica do medio. A organización como sistema aberto e responsable.
Toma de decisións e planificación.
Organización.
Liderazgo, cultura e influencia no contexto global.
Control e seguimento.

**Planificación**

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	20	20	40
Estudo previo	0	43	43
Foros de discusión	0	5	5
Lección maxistral	30	30	60
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

<b>Metodoloxía docente</b>	
	Descrición
Resolución de problemas	Resolución de cuestións, actividades e exercicios durante as prácticas
Estudo previo	Son tarefas que necesariamente terá que facer o alumnado antes de acudir ás clases (lecturas de textos/transparencias e test de autoavaliación dos mesmos antes de asistir ás clases teóricas e/ou prácticas, visualización de vídeos, búsqueda de noticias relacionadas co temario...)
Foros de discusión	A través dos foros fomentárase a participación do alumnado sobre o tema que se está analizando. Poderá ter distintas finalidades. Provocar o interese do alumnado sobre o tema, buscar o debate sobre aspectos controvertidos e incluso ser una ferramenta para que o alumnado plantexe as súas dúbidas
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos sobre a materia obxecto de estudo e fundamentos teórico-prácticos para a resolución de problemas e/ou exercicios obxecto de avaliación continua, que ten que desenvolver o alumno. Se controlará e incentivará a asistencia e participación activa do alumnado no desenvolvemento desta metodoloxía.

### **Atención personalizada**

<b>Metodoloxías</b>	<b>Descrición</b>
Lección maxistral	Durante as clases presenciais sempre se reservará tempo para atender, orientar e resolver dúbidas que lle poidan xurdir ao alumnado no proceso de adquisición das competencias da materia.
Resolución de problemas	Durante a resolución de problemas sempre se reservará tempo para atender, orientar e resolver dúbidas que lle poidan xurdir ao alumnado no proceso de adquisición das competencias da materia.
Foros de discusión	Ademais de servir para introducir os temas de estudo e debatir sobre eles, esta ferramenta permite que o alumnado plantexe dúbidas sobre a materia y que tanto o profesado como o resto de compañeiros e compañeiras poidan contribuir a resolvelas

### **Avaliación**

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas	Poderá valorarse a participación do alumnado, a súa capacidade de crítica, a súa capacidade expositiva na resolución de cuestións, actividades e/ou exercicios plantexados nas prácticas con esta finalidade.	0-40	
Estudo previo	Poderá valorarse se o alumnado realizou as tarefas propostas antes de determinadas clases teóricas ou prácticas (lecturas ou visualización de textos ou vídeos e test de autoavaliación dos mesmos, búsqueda de noticias relacionadas co temario...)	0-15	
Foros de discusión	Poderá valorarse a participación do alumnado, a súa capacidade crítica e de argumentación nos temas propostos polo profesorado	0-5	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Probas para avaliar as competencias adquiridas que inclúen preguntas de corrección obxectiva sobre aspectos concretos da materia. Será necesario sacar unha nota mínima do 40% do valor destas probas para considerar o resto das partes avaliadas.	100-50	

### **Outros comentarios sobre a Avaliación**

O alumnado nas convocatorias ORDINARIA e EXTRAORDINARIA ten dúas posibilidades de avaliación:

#### **1. AVALIACIÓN CONTINUA:**

A nota (N) obtida por este tipo de avaliación está composta pola alcanzada nas posibles Actividades (A) propostas ao longo do cuadrimestre polo profesorado así como en dous Parciais (P) que consisten en dúas probas escritas nas que se requirirá un mínimo para que poidan ser consideradas as actividades anteriores. En concreto, as actividades A poden ser de tres tipos: A1, A2 e A3, e a relación entre as tres notas (A, P e N), as súas puntuacións e a súa descrición é a seguinte:

#### **A (entre 0-50%):**

A cualificación das actividades (A) obterase a través de tres posibles tipos de actividades expostas como complementarias, e que poden consistir en:

A1\_Resolución de problemas (entre 0-40%)

A2\_Estudos previos (entre 0-15%)

A3\_Foros (entre 0-5%).

A consideración conxunta das tres posibles actividades conformará o valor  $A=(A1+A2+ A3)$  e terá un valor máximo de 5 puntos. Para iso, si a suma  $(A1+A2+A3)$  é igual ou superior a 5, asignarase o valor de  $A=5$  e, si a suma é inferior a 5, asignarase o valor da suma  $A= A1+A2+A3$ . En consecuencia, o máximo posible alcanzable coa realización das actividades propostas ( $A1+A2+A3=6$ ) implicarían un máximo avaliable de  $A=5$ .

#### **P (entre 0-50%):**

A cualificación obtida nos parciais (P) realizados ao longo do cuadrimestre obtida como  $P=P1 +P2$ , sendo P1 a nota da primeira proba deste tipo e P2 a nota da segunda.

#### **N (entre 0-100%)\*:**

A cualificación da Avaliación Continua (N) calcúlase como  $N=P+A$ .

A nota obtida no primeiro parcial requirirá un mínimo (40%) para liberar materia e a nota da suma dos parciais tamén debe ser dun mínimo do 40% para poder sumar a nota obtida nas actividades (A). En caso de non superar o primeiro parcial, será necesario a realización desta parte no exame final da materia para superar a materia, sen detrimento de a nota obtida nas actividades A.

**2. AVALIACIÓN NON CONTINUA:** O exame final é o 100% da cualificación.

Na convocatoria de FIN DE CARREIRA o exame suporá o 100% da cualificación.

A data oficial dos exames pode consultarse na web da facultade <http://fccee.uvigo.es/>

\* Valorarase con 0.25 puntos a realización do curso virtual organizado pola Biblioteca central; Coñece a Biblioteca e aprende a buscar, avaliar e utilizar a información; dirixido ao alumnado de 1º grao e que ten como obxectivo que o estudante adquira os coñecementos básicos para buscar, analizar, seleccionar e organizar a información de maneira eficiente, así como utilizar e comunicar a información eficazmente de forma ética e legal.

---

### **Bibliografía. Fontes de información**

#### **Bibliografía Básica**

Jones G.R.; George J. M, **Administración Contemporánea**, McGrawHill 10ª Edición, 2019

Robbins, Coulter, **Administración**, Pearson Educación; 13ª edición, 2018

Piñeiro, Pilar; Arévalo, Raquel; Caballero, Gloria y García-Pintos, Adela, **Introducción a Economía de la Empresa. Una visión teórico-práctico.**, Delta publicaciones, 2010

#### **Bibliografía Complementaria**

Robbins, S., De Cenzo, D., **Fundamentos de Administración**, Pearson-Prentice Hall, 10ª Edición, 2017

Stoner, Freeman y Gilbert, **Administración**, Prentice Hall, 1996

Hitt, M., Ireland, R., Hoskisson, R., **Administración Estratégica: Competitividad y globalización: conceptos y casos**, International Thomson, 7ª Edición, 2008

Iborra, M., Dasí, A., Dolz, C., Ferrer, C., **Fundamentos de Dirección de Empresas**, Thomson; 2ª edición, 2014

Hellriegel, D., Jackson, S., Slocum, J., **Administración. Un enfoque basado en competencias**, Cengage, 12ª Edición, 2017

Amaru, A., **Fundamentos de Administración**, Pearson Educación, 2009

Koontz H.; Weihrich H.; Cannice M, **Administración: una perspectiva global, empresarial y de innovación.**, McGrawHill, 15ª edición, 2017

---

### **Recomendacións**

#### **Materias que continúan o temario**

Empresa: Xestión de empresas/V03G020V01203

Dirección comercial I/V03G020V01403

Dirección de operacións/V03G020V01302

Dirección de recursos humanos/V03G020V01303

---

### **Outros comentarios**

Empregaremos a plataforma de teledocencia Faitic para achegar ao alumnado documentación, información e pautas concretas necesarias para o proceso formativo e de avaliación da materia. Tamén se empregará polo alumnado por exemplo para a entrega de traballos ou a resolución de cuestionarios.

No PCEO Grado en Administración e Dirección de Empresas-Grado en Dereito, esta materia impártese no 1º cuatrimestre do



## **Plan de Continxencias**

---

### **Descrición**

---

#### === MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

#### === ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

\* Metodoloxías docentes que se manteñen:

Foros

Resolución de problemas de forma autónoma

Estudio previo

\* Metodoloxías docentes que se modifican:

Resolución de problemas na aula e as leccións maxistrais

A lección maxistral substituiríase cun reforzo do material proporcionado na plataforma FAITIC así como con explicacións a través de Campus Remoto.

A resolución de problemas reforzaríase coa entrega de exemplos ilustrativos deseñados polas profesoras da materia, solicitaríase a resolución e entrega dalgúns exercicios na plataforma como forma de identificar posibles fallos e finalmente entregaríase a solución para a súa corrección.

Farase uso das aulas virtuais e os foros para manter o contacto cos alumnos e facilitar a aprendizaxe da materia ao poder incidir nas cuestións máis importantes da materia e poder resolver as dúbidas que expoñan os alumnos. Estas clases impartiríanse en horario que asigne o decanato co obxecto de non interferir coa docencia doutras materias.

\* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (tutorías)

Atenderíanse as dúbidas do alumnado a través dos seguintes mecanismos en función da dúbida e das necesidades do alumnado:

Foros de faitic

Correo electrónico

Tutorías a través de Campus Remoto

\* Modificacións (se proceder) dos contidos a impartir

\* Bibliografía adicional para facilitar a auto-aprendizaxe:

Jones G.R.; George J. M (2019): Administración Contemporánea, McGrawHill, 10ª Edición,

Piñeiro García, Pilar; Arévalo Tomé, Raquel; Caballero Fernández, Gloria y García-Pintos Escudero (2010): Introducción a Economía de la Empresa. Una visión teórico-práctico. Delta publicaciones

\* Outras modificacións

#### === ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

\* Probas xa realizadas

Proba XX: [Peso anterior 00%] [Peso Proposto 00%]

Manteríanse tanto as probas realizadas como os seus pesos

\* Probas pendentes que se manteñen

Proba XX: [Peso anterior 00%] [Peso Proposto 00%]

Manteríanse as probas pendentes e os seus pesos

\* Probas que se modifican  
[Proba anterior] => [Proba nova]

Non se modificarían probas nin pesos

\* Novas probas

\* Información adicional

---

**DATOS IDENTIFICATIVOS****Dereito: Dereito romano**

Materia	Dereito: Dereito romano			
Código	V03G720V01114			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua impartición	#EnglishFriendly Castelán			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Bravo Bosch, María José			
Profesorado	Bravo Bosch, María José			
Correo-e	bravobosch@gmail.com			
Web	http://bravobosch@uvigo.es			
Descrición xeral	Preténdese a adquisición da base necesaria e imprescindible para abordar o estudo de todas as demais ramas e institucións do Dereito, sexan de dereito público ou de dereito privado, de dereito procesual, civil, laboral ou comunitario e internacional.			

**Competencias**

Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

**Resultados de aprendizaxe**

Resultados de aprendizaxe	Competencias
coñecer e saber analizar desde un punto de vista teórico e práctico as fontes e institucións do Dereito romano. Manexar toda a *terminoloxía e o vocabulario xurídico	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5

**Contidos**

Tema	
Introdución histórica ao dereito romano	1. Evolución histórica do Dereito romano. 2. Fontes do Dereito romano. 3. A persoa.4. O negocio xurídico
-O proceso romano	1. Introdución ao estudo do proceso romano. 2. O procedemento das legis actiones. 3. O procedemento formulario. A fase in iure. A litis contestatio. Estrutura e contido da fórmula: partes ordinarias e extraordinarias.
-Dereito reais	Fórmulas civís e pretorias. 4. A fase apud iudicem 5. Execución da sentenza  1. As cousas e a súa clasificación. 2.Terminoloxía e tipos de propiedade romana. Limitacións da propiedade. 3. Adquisición da propiedade. Modos orixinarios: ocupación, adquisición do tesouro, accesión, especificación, confusio e commixtio, adquisición de froitos 3. Modos derivativos: mancipatio, in iure cessio, traditio, usucapio e praescriptio. 4. Defensa da propiedade. Acción reivindicatoria. Outros recursos procesuais. 6. O condominio (copropiedad). 5. A posesión. 6. As servidumes. 7. O usufructo. O dereito de uso e habitación. 8. Dereitos reais de garantía

-Obrigacións e contratos	1. A obligatio. Fontes das obrigacións: época clásica, sistematización postclásica. Clases de obrigacións. 2. Garantías das obrigacións. 3. Transmisión e extinción das obrigacións. 4. Os contratos: nocións xerais. Clases de contratos. 5. Contratos reais. 6. Contrato formais: Contratos verbais. Contratos literais. 6. Contratos *consensuales. 7. Delitos privados.
-Dereito de familia e sucesións	1. Concepto de familia. A situación xurídica da muller en Roma. 2. Dereito de sucesións: sucesión testamentaria e sucesión intestada.

### Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	36	0	36
Resolución de problemas	15	15	30
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	83	84

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

### Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	En cada sesión maxistral expónse polo profesor unha lección do temario. Acláranse as cuestións máis problemáticas, co obxectivo de facilitar a aprendizaxe do alumno. Explícanse os aspectos máis importantes e relaciónanse coas demais leccións en que está dividida a materia.
Resolución de problemas	Exporase un caso práctico relacionado coa materia que é obxecto de explicación nas clases teóricas. O alumno resolverao por escrito, entregarao, e corrixiase e discutirá en clase. Faranse tamén breves e puntuais probas orais, coa finalidade de comprobar a aplicación práctica que o alumno fai dos seus coñecementos teóricos.

### Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Cando se proceda á resolución dos casos prácticos cada alumno, ademais de expor o seu punto de vista respecto ao caso en cuestión, poderá expor cada unha das dúbidas que lle xurdan.

### Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas	Semanalmente o alumno resolverá por escrito un caso práctico que se entregará ao profesor. Destes corrixiense aleatoriamente tres. No seu lugar, tamén se poden realizar breves probas orais, convenientemente anunciadas en canto ao contido e á data. Avaliarase a capacidade do alumno para aplicar os coñecementos teóricos adquiridos á resolución dun caso práctico concreto.	35	
Exame de preguntas de desenvolvemento	Proba na que se avaliarán os coñecementos teóricos adquiridos polo alumno. Consistirá en tres preguntas longas que o alumno debe desenvolver por escrito no tempo dunha hora. E o alumno que non faga a avaliación continua, deberá, ademais, responder a un caso práctico.	65	

### Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumno ten que alcanzar a nota mínima de 5 no exame final para que lle poida ser sumada a esta cualificación a da avaliación continua. As cualificacións da avaliación continua só se manterán nas dúas convocatorias do mesmo curso académico. En cada convocatoria, tanto quen suspendan a materia como quen non sigan a avaliación continua, terán dereito a un exame final no que poden alcanzar o 100% da nota. O mesmo sucede co exame fin de carreira. As datas e horas das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as que se especifican no calendario aprobado pola Xunta de Facultade para o curso académico correspondente.

### Bibliografía. Fontes de información

#### Bibliografía Básica

- METRO, A., **Las fuentes del Derecho romano**, Trad. y com. M.J. Bravo Bosch, DYKINSON,  
 FERNÁNDEZ BARREIRO, A./PARICIO SERRANO, J., **FUNDAMENTOS DE DERECHO PRIVADO ROMANO**, últ. edición,  
 MARCIAL PONS, 2018  
 FERNÁNDEZ DE BUJÁN, A., **Derecho Privado romano**, últ. edición, IUSTEL, 2017  
 FERNÁNDEZ BARREIRO, A./PARICIO SERRANO, J., **HISTORIA DEL DERECHO ROMANO Y SU RECEPCIÓN EN EUROPA**, últ. edición, MARCIAL PONS, 2017

## **Bibliografía Complementaria**

FUENTESECA, MARGARITA, **LECTIONES**, últ. edición, 2020

---

## **Recomendacións**

### **Materias que continúan o temario**

Dereito: Introducción ao dereito civil e dereito da persoa/V08G081V01203

Dereito civil I. Obrigas e contratos/V08G081V01301

Dereito civil II. Dereitos reais/V08G081V01404

---

### **Materias que se recomenda cursar simultaneamente**

Historia: Historia do dereito/V08G081V01205

---

## **Outros comentarios**

As datas das diferentes convocatorias das probas de avaliación son as aprobadas no calendario correspondente pola Xunta de Facultade para o ano 2019/2020.

A profesora responsable da materia no Grao en Dereito é Margarita \*Fuenteseca.

---

## **Plan de Continxencias**

### **Descrición**

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada polo \*COVID-19, a Universidade de Vigo establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou parcialmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun modo máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

A metodoloxía docente mantense: daranse clases teóricas e clases prácticas, coa diferenza de que poderán ser seguidas tamén no campus remoto.

As tutorías faranse no campus remoto polo profesor, no seu despacho virtual, e tamén por medio do correo electrónico.

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

\* Probas que se modifican

Modifícase a proba final, que deixa de ser escrita e presencial, e pasa a ser en liña e oral no Grao e no Dobre grao ADE-Dereito .

---

## DATOS IDENTIFICATIVOS

### Economía: Economía española e mundial

Materia	Economía: Economía española e mundial			
Código	V03G720V01115			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS 6	Carácter FB	Curso 1	Cuadrimestre 1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Iglesias Malvido, Carlos			
Profesorado	Iglesias Malvido, Carlos			
Correo-e	calu@uvigo.es			
Web	<a href="http://faitic.uvigo.es">http://faitic.uvigo.es</a>			
Descrición xeral	Economía Española e Mundial é unha materia básica do 2º cuadrimestre de GADE e 1º cuadrimestre do PCEO de ADE-Dereito da Universidade de Vigo. Consta dun total de 6 créditos ECTS, que se corresponden con 150 horas de traballo do estudante, das cales 50 son actividades presenciais, mentres que o resto serán actividades de traballo persoal. Esta materia pretende iniciar ao estudante no coñecemento da Economía Aplicada, comenzando pola análise da Economía Mundial e Española. Trátase de que comprenda o funcionamento e estrutura da Economía Mundial e Española, facendo fincapé, por unha banda, nas diferencias entre Países Desenvolvidos e Países en vías de Desenvolvemento, e por outra banda, na estrutura económica de España. Organízase en Actividades Básicas (AB) e Actividades Complementarias (AC). As AB son comúns para todos os Centros onde se imparte a titulación de ADE, mentres que as AC son específicas de cada centro.			

## Competencias

Código

## Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe Competencias

Adquirir coñecementos básicos para entender o funcionamento da economía mundial e española.

Manexar a información proporcionada polas fontes estatísticas da economía mundial e de España.

Sintetizar a información estatística en indicadores económicos relevantes.

Consultar directamente as referencias bibliográficas.

Elaborar e expoñer os resultados, empregando nun nivel básico os programas informáticos de cálculo, e realizar gráficos e presentacións.

Redactar e sintetizar os resultados anteriores.

Someter a contraste e discusión as ideas expostas nas leccións maxistras.

Revisar con certa periodicidade a evolución dos resultados acadados.

Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial.

Amosar motivación pola calidade e pola mellora continua.

- Habilidades de comunicación escrita e emisión de informes sobre situacións concretas

## Contidos

Tema

Parte I: Introducción	Os obxectivos básicos e as preguntas relevantes. Organización e método de traballo. Principais conceptos: Crecemento e Desenvolvemento. Fontes estatísticas e bibliográficas.
Parte II. Economía mundial.	Os factores do crecemento económico: estratexias e experiencias. Os elementos estruturais dos Países Desenvolvidos. Características estruturais dos países en vías de desenvolvemento. As teorías do subdesenvolvemento económico. Institucións e relacións económicas internacionais
Parte III. Economía española.	Evolución da Economía Española: Etapas, factores de crecemento e cambio estrutural. A especialización produtiva e comercial. Eficiencia, sustentabilidade e equidade.

<b>Planificación</b>			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	0	30
Prácticas de laboratorio	15	0	15
Resolución de problemas de forma autónoma	0	39	39
Exame de preguntas obxectivas	0	20	20
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	30	30
Exame de preguntas de desenvolvemento	4	10	14
Observación sistemática	1	1	2

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

<b>Metodoloxía docente</b>	
	Descrición
Lección maxistral	As sesións maxistras forman parte das Actividades Básicas da Materia. En cada unha das sesións, o profesorado desenvolverá os contidos do Programa. Tomárase como punto de partida as preguntas destacadas en cada un dos temas, así como os resultados e conclusións que se vaian acadando simultaneamente nas outras actividades docentes relacionadas co tema.
Prácticas de laboratorio	As prácticas de laboratorio forman parte das Actividades Básicas. En cada unha delas o alumnado realizará un exercicio en que deberá aprender a manexar información para o estudo da economía mundial e de España. Con ditos exercicios o estudiantado aprenderá a organizar a información e a sintetizar os datos en indicadores relevantes (PIB, poboación, PIB per cápita, coeficiente de apertura, taxa de actividade, taxa de desemprego, gasto público, produtividade etc.). Iso esixirá a realización de cálculos (taxas de variación, números índice, actualización de variables monetarias, taxas de participación), a súa representación e análise.
Resolución de problemas de forma autónoma	Forman parte das Actividades Complementarias, de carácter presencial ou non presencial, consistentes en probas onde os estudantes demostren a súa capacidade individual para resolver un exercicio de xeito autónomo, sen necesidade de titorización persoal.

<b>Atención personalizada</b>	
Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	Realización de traballo persoal e programado baseado na elaboración de informes sobre aspectos concretos da economía española e mundial que teñen como base as fontes principais de datos, cálculos de magnitudes ou indicadores e a súa interpretación facendo uso da análise económica.
Probas	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Logo da exposición de cada capítulo o estudante respoña un cuestionario de preguntas dispoñible na páxina da materia para comprobar que adquiriu os coñecementos máis substanciais.
Exame de preguntas de desenvolvemento	Resposta a preguntas concretas na que cada alumno explica os principais problemas dos diferentes aspectos estudados en economía española e economía mundial. Realización do informe iniciado nas sesións de prácticas de laboratorio e mellorado e personalizado seguindo un proceso programado.
Observación sistemática	Seguimento das diferentes actividades realizadas por cada estudante a longo do cuatrimestre e corrección do traballo realizado

<b>Avaliación</b>		
	Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividades Complementarias de traballo persoal (non presencial). Exercicios que demostren a capacidade autónoma de cada estudante.	20
Exame de preguntas obxectivas	Actividades básicas de traballo persoal (presencial e non presencial) que inclúe a realización de cuestionarios vinculados ás clases maxistras e ás sesións prácticas de laboratorio.	20
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividades básicas de traballo persoal (presenciais ou non presenciais) consistentes en responder por escrito, de forma sintética, ás preguntas relevantes de cada tema do programa (desenvolto nas sesións maxistras).	20

Exame de preguntas de desenvolvemento	Actividades complementarias (presencial ou non presencial) consistentes en relacionar os resultados do conxunto das actividades da materia, tanto dos contidos teóricos como prácticos.	30
Observación sistemática	Nesta Centro, avaliarase a actitude persoal do estudante que se verificará a través do seguimento periódico.	10

### Outros comentarios sobre a Avaliación

Cando o alumnado non aprobe a materia por avaliación continua, para superar a mesma deberá presentarse ao exame final da convocatoria ordinaria. Dito exame poderá incluír preguntas de tipo test, de resposta curta ou de desenvolvemento, similares ás descritas no sistema de avaliación. Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudiantado poderá optar a ser avaliado cun exame final que suporá o 100% da cualificación. Dependendo da situación do alumnado (algúns seguindo a avaliación continua e outros con renuncia expresa a ela), o exame da convocatoria ordinaria terá diferente peso relativo na avaliación final, garantindo que, como mínimo, represente o 60 por cento da mesma (podería chegar ao 100%).

O exame correspondente ás demais convocatorias (extraordinaria, fin de carreira, etc.) seguirá o mesmo modelo e criterios de cualificación que o exame final da convocatoria ordinaria.

As datas para os exames son as establecidas no Calendario oficial de cada Centro e publicadas na súas correspondentes páxinas web.

### Bibliografía. Fontes de información

#### Bibliografía Básica

García Delgado, Jose Luís e Rafael Myro (directores), **Lecciones de Economía Española**, Ed. Thomson-Civitas, 2013

Berzosa, Carlos; Pablo Bustelo, Jesús de la Iglesia, **Estructura Económica Mundial**, Síntesis, 2001

#### Bibliografía Complementaria

### Recomendacións

#### Materias que continúan o temario

Macroeconomía/V03G020V01404

Traballo de Fin de Grao/V03G020V01991

#### Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Historia: Historia económica/V03G020V01103

### Outros comentarios

Para o correcto seguimento da materia é preciso contar con acceso a internet e unha conta de correo electrónico, a utilización da Plataforma de Docencia Virtual e o manexo de programas informáticos básicos (unha folla de cálculo e un procesador de textos).

Nos Centros da UVigo, a Plataforma de Docencia Virtual será a Plataforma Tem@.

Aqueles estudantes que non dispoñan de internet, poderán usar ordenadores de acceso libre existentes nas Facultades.

Para o alumnado da UVigo recoméndase a realización do curso virtual organizado pola Biblioteca "Coñece a Biblioteca e aprende a buscar, avaliar e utilizar a información", dirixido ao alumnado de 1º grao e que ten coma obxectivo que o estudante adquira os coñecementos básicos para buscar, analizar, seleccionar e organizar a información de xeito eficiente, así como utilizar e comunicar a información eficazmente de forma ética e legal.

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grado en Dereito impártese no 1º cuatrimestre do 1º curso e o seu coordinador é Carlos Iglesias Malvido.

### Plan de Continxencias

#### Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento



da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

#### === ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

##### \* Metodoloxías docentes que se manteñen

Na FCEE de Vigo, toda a metodoloxía descrita na guía da materia pode desenvolverse de forma non presencial, razón pola que non é preciso cambiala.

##### \* Metodoloxías docentes que se modifican

##### \* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)

Na FCEE de Vigo, as sesións de titorización poderán realizarse mediante o correo electrónico ou por outros medios telemáticos (videoconferencia, foros de FAITIC, ...) baixo a modalidade de concertación previa.

##### \* Modificacións (se proceder) dos contidos a impartir

Non son necesarias modificacións dos contidos.

##### \* Bibliografía adicional para facilitar a auto-aprendizaxe

Non se precisa bibliografía adicional. O alumnado dispón de todo o material en FaiTic.

##### \* Outras modificacións

#### === ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

##### \* Probas pendentes que se manteñen

- |   |                   |
|---|-------------------|
| Peso anterior (%)                           | Peso proposto (%) |
| - Resolución de problemas de forma autónoma | 20 20             |
| - Preguntas obxectivas                      | 20 20             |
| - Resolución de exercicios                  | 20 20             |
| - Preguntas de desenvolvemento              | 30 30             |
| - Observación sistemática                   | 10 10             |

##### \* Probas que se modifican

##### \* Novas probas

Na FCEE de Vigo, si é preciso, cambiaranse os exames finais presenciais (convocatoria ordinaria e extraordinaria) por outros que podan executarse telemáticamente.

##### \* Información adicional

A materia xa estaba deseñada para a avaliación continua utilizando ferramentas telemáticas (principalmente FaiTic), de aí que non sexa preciso modificar nin os contidos nin adaptar os criterios de avaliación (agás ao referido á execución telemática das actividades inicialmente previstas como presenciais).

---

**DATOS IDENTIFICATIVOS****Dereito: Dereito constitucional I**

Materia	Dereito: Dereito constitucional I			
Código	V03G720V01121			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS 9	Carácter FB	Curso 1	Cuadrimestre 2c
Lingua impartición	Castelán Galego Inglés			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Gregores Villaverde, Maria Jose			
Profesorado	Gregores Villaverde, Maria Jose			
Correo-e	mjgv@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O Dereito Constitucional I (un dos dous bloques nos que se estrutura a docencia do Dereito Constitucional) céntrase basicamente no estudo dos seguintes puntos: Teoría da Constitución; *constitucionalismo histórico español; principios ordenadores do ordenamento constitucional; fontes do Dereito; descentralización territorial do poder; estrutura, composición e funcionamento dos seguintes órganos constitucionais: Coroa, Cortes xerais; Poder executivo e Poder xudicial.			

**Competencias**

Código	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

**Resultados de aprendizaxe**

Resultados de aprendizaxe	Competencias
O alumnado deberá alcanzar unha visión e comprensión do significado e elementos dunha Constitución, en particular da de 1978, os seus principios e valores estruturais básicos e a organización do sistema de poderes, as súas relacións entre estes e os cidadáns, así como os principios básicos do ordenamento xurídico e o sistema de fontes de Dereito na Constitución de 1978	CB2 CB3 CB5

**Contidos**

Tema	
1.- Orixes e evolución do constitucionalismo e modelos de Estado Constitucional. Concepto de Constitución.	Orixes do Constitucionalismo. O Estado Constiucional. Transformacións do constitucionalismo. Concepto de Constitución.
2.- Historia do Constitucionalismo español. A Constitución española de 1978: caracterísiticas.	Orixe do constitucionalismo en España. As Constitucións españolas do século XIX. Características do constitucionalismo na historia española. A Transición política española. Características Constitución de 1978.
3.-Principios estruturais básicos, principios do ordenamento xurídico e valores da Constitución de 1978.	Constitución e ordenamento xurídico. Principios estruturais básicos da Constitución de 1978 Valores básicos da Constitución de 1978 Principios da estrutura do ordenamento xurídico establecidos na Constitución de 1978.
4.- O sistema constitucional de produción de Dereito. Principios articuladores.	A creación do Dereito na Constitución de 1978. Principios articuladores do ordenamento xurídico.
5.- Fontes do Dereito. Análise das súas formas, efectos e relacións.	As fontes do Dereito na Constitución de 1978. Tipoloxía Definición Efectos

6.- Sistema democrático.	Democracia directa Democracia representativa Representación Partidos políticos Réxime electoral
7.- Os poderes do Estado. Organización e división dos poderes do Estado: principios da súa actuación, composición, funcións, procedemento.	Xefatura do Estado. Cortes Xerais. Goberno e Administración. Poder Xudicial.
8.- Organización territorial do Estado	Principios xerais da organización territorial do Estado. Estado Autonómico. Estatutos de Autonomía Comunidades Autónomas Especial referencia á Comunidade Autónoma de Galicia

### Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos	23.5	23.5	47
Lección maxistral	49.85	49.85	99.7
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	71	73
Autoavaliación	3	1.5	4.5
Traballo	0.15	0.65	0.8

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

### Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos	Lectura e análise de documentos xurídicos ou un feito, problema ou casos prácticos reais coa finalidade de que o alumno complete coñecementos, reflexións sobre o particular e interprete e xere as hipóteses que considere oportunas. O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante. Poderanse incluír probas tipo test para comprobar estes obxectivos.
Lección maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos referentes á materia obxecto de estudo.

### Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho).
Probas	Descrición
Traballo	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas coa elaboración de traballos sobre temas da materia propostos polo profesorado

### Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Estudo de casos	Se evaluará a resolución de casos relacionados con a asignatura e as prácticas. Se evaluarán os diversos exercicios ou proxectos en o aula baixo as directrices e supervisión de o profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas de o estudante. Utilizaranse no seu caso para medir o grado de coñecemento de as materias, para o que se poderán utilizar probas de preguntas curtas e tipo test, o resultado de os debates e exposicións.	10	CB2 CB3
Exame de preguntas de desenvolvemento	Avaliación de o resultado final de aprendizaxe mediante o desenvolvemento de pregunta/s sobre materia de a asignatura	70	CB5
Autoavaliación	Probas obxectivas encamiñadas a que os estudantes poidan asumir e ser conscientes de os seus puntos fortes e débiles en o seu propio proceso de aprendizaxe	10	CB5

Traballo	Se avaliará a presentación por escrito e defensa oral de traballos realizados de traballos sobre temas de a materia propostos por o profesorado	10	CB2 CB3 CB5
----------	---	----	-------------------

## Outros comentarios sobre a Avaliación

Segundo o artigo 13.2 d) do Real Decreto 1791/2010, do 30 de decembro, polo que se aproba o Estatuto do estudante Universitario, os/as estudantes deberán "absterse da utilización ou cooperación en procedementos fraudulentos nas probas de avaliación nos traballos que se realicen ou en documentos oficiais da universidade".

### AVALIACIÓN.

As datas e horarios de as probas de avaliación de as diferentes convocatorias son as especificadas en o calendario de probas de 9avaliación aprobado por a Xunta de Facultade para o curso 2020-2021.

Sempre será condición imprescindible para contabilizar a avaliación continua obter un mínimo de 5 sobre 10 en a proba de desenvolvemento de resposta/s longa/s.

### PRIMEIRA CONVOCATORIA:

A avaliación continua supón un 30 % sobre o total de a cualificación final e o exame supoñerá o 70 % restante. Leste consistirá en unha proba de desenvolvemento de pregunta/s sobre o contido de a materia.

Aqueles alumnos que, por circunstancias excepcionais persoais ou profesionais, non poidan participar de xeito presencial en algunha/s de a/s sesión/é prácticas en o desenvolvemento de o curso poderán, a xuízo de o profesor, presentar un traballo acorde a a/s práctica/s correspondentes.

Aqueles alumnos que non sigan durante o curso o sistema de avaliación continua ou que non o superaron terán dereito a un &exame final que implicará por unha banda o desenvolvemento por escrito de pregunta/s de o programa e supoñerá o 70% de a cualificación final (deberán obter en esta parte polo menos un mínimo de 5 puntos sobre 10) así como a realización de un suposto práctico que supoñerá o 30% de a cualificación restante..

### EN A SEGUNDA CONVOCATORIA:

a) A os alumnos que habendo superado a avaliación continua non alcancen un cinco en o exame de preguntas de desenvolvemento en a primeira convocatoria conservaráselles a nota de esta e realizaráselles un exame similar a o de a primeira convocatoria.

b) Os alumnos que non sigan en o desenvolvemento de o curso a avaliación continua ou que non a superaron terán dereito a un exame final que constará de dous partes: unha teórica de preguntas de desenvolvemento sobre o contido de o programa que supoñerá o 70 % de a nota (deberán obter en esta parte polo menos un mínimo de 5 puntos sobre 10) e un suposto práctico que supoñerá o 30 % restante.

### CONVOCATORIA FIN DE CARREIRA

A avaliación farase mediante un exame que constará dunha parte de pregunta/s de desenvolvemento sobre o temario e por outra de o desenvolvemento de un caso práctico. A/s pregunta/s de resposta longa valerán un 70% de a nota (deberán obter en esta parte polo menos un mínimo de 5 puntos sobre 10); o desenvolvemento de o caso práctico valerá o 30% de a nota final.

NOTA: En caso de superar a avaliación continua pero non aprobar a materia, conservarase si comunícase a o profesor o seu desexo de conservar a nota de avaliación continua para o seguinte curso

## Bibliografía. Fontes de información

### Bibliografía Básica

Lopez Guerra, L; Espin, E y Otros, **Derecho Constitucional (2Vol)**, 11ª, Tirant lo Blanch, 2018

Agudo Zamora, M y otros, **Manual de Derecho Constitucional**, 10ª, Tecnos, 2019

Rodríguez-Zapata, Jorge, **Teoría y práctica del derecho constitucional**, 4ª, Tecnos, 2018

Ferreres Comella, V, **The Constitution of Spai: a contextual analysis**, Hart Publishing, 2013

Heller, Hermann, **Teoría del Estado**, 1ª, Comares, 2016

Portero Molina, J.A., **Constitución y Jurisprudencia Constitucional**, Tirant lo Blanch,

Código, Normas Políticas, **Código de Normas Políticas**, edición actualizada 2020, Tecnos, 2020

Aranzadi, **Base de datos**, Aranzadi,

Tirant on line, **Base de datos**,

### Bibliografía Complementaria

Castellá Andreu, J.M<sup>a</sup>, **Derecho Constitucional Básico**, 5<sup>a</sup>, Huygens,  
Bilbao Ubillos, J.m<sup>a</sup>.; Rey, Fernando; Vidal, J. y otros, **Lecciones de Derecho Constitucional II e-book**, 2<sup>a</sup>, Aranzadi, 2018  
Bilbao Ubillos, J.m<sup>a</sup>.; Rey, Fernando; Vidal, J. y otros, **Lecciones de Derecho Constitucional I e-book**, 4<sup>a</sup>, Aranzadi, 2018  
Pérez Calvo, Alberto, **El Estado constitucional español**, 2<sup>a</sup>, Reus, 2014  
Kelsen, Hans, **Teoría General del Derecho y del Estado**, UNAM-México, 2008  
Schmitt, Carl, **Teoría de la Constitución**, Alianza Editorial,  
Bergareche Gros, Almudena, **El concepto de Constitución interna en el constitucionalismo de la Restauración española**, 2<sup>a</sup>, CEPC, 2002  
Pérez Tremps, P.; Saiz Arnaiz; A., **Comentario a la Constitución Española libro-homenaje a Luis López Guerra. 40 aniversario 1978-2018**, 1<sup>a</sup>, Tirant lo Blanch, 2018  
Rodríguez-Piñero; Casas Baamonde, M<sup>a</sup>. Emilia, **COMENTARIOS A LA CONSTITUCIÓN ESPAÑOLA XL Aniversario de la Constitución española XL 2 Vols**, 1<sup>a</sup>, coedición de la AEBOE con la Fundación Wolters Klu,  
Teoría y Realidad Constitucional, **Teoría y Realidad Constitucional**, UNED,  
Revista Española de Derecho Constitucional, **Revista Española de Derecho Constitucional**, CEPC,  
[www.congreso.es](http://www.congreso.es),  
[www.senado.es](http://www.senado.es),  
[www.cepc.es](http://www.cepc.es),  
[www.tribunalconstitucional.es](http://www.tribunalconstitucional.es),  
Código Leyes políticas del Estado, **Leyes políticas del Estado**, última edición actualizada 2020, Civitas, 2020

## Recomendacións

### Materias que continúan o temario

Dereito: Dereito constitucional II/V08G081V01204  
Dereito da Unión Europea/V08G081V01304  
Constitución económica/V08G081V01946

### Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Dereito: Dereito romano/V08G081V01104  
Dereito: Teoría do dereito/V08G081V01102  
Historia: Historia do dereito/V08G081V01205

## Outros comentarios

A docencia dun grupo teórico e práctico desta materia no Grao en Dereito será impartida en inglés polo profesor Pablo Riquelme (priquelme@uvigo.es), coordinador da materia. Tamen dara docencia nesta asignatura a profesora Tamara Álvarez Robles (tamara.alvarez.robles@uvigo.es)

Esta materia no PCEO Grado en Administración e Dirección de empresas - Grado en Dereito se imparte no segundo cuatrimestre do primeiro Curso e a coordinadora da asignatura e a profesora María José Gregores Villaverde (mjgv@uvigo.es), tamen dara docencia nesta asignatura a profesora Tamara Álvarez Robles (tamara.alvarez.robles@uvigo.es)

## Plan de Continxencias

### Descrición

MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada polo \*COVID-19, a Universidade de Vigo establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou parcialmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun modo máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

\* Metodoloxías docentes que se manteñen

Lección maxistral

Exposición por parte do docente dos contidos referentes á materia obxecto de estudo.

Estudo de casos

Lectura e análise de documentos xurídicos ou un feito, problema ou casos prácticos reais coa finalidade de que o alumno complete coñecementos, reflexións sobre o particular e interprete e xere as hipóteses que considere oportunas. O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixa as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante. Poderanse incluír probas tipo test para comprobar estes

obxectivos.

\* Metodoloxías docentes que se modifican

Tanto as leccións maxistras como os Estudos de caso adaptaranse a situación de non presencialidade utilizando as ferramentas de teledocencia proporcionadas pola UVigo.

Para elo porán utilizarse as aulas virtuais proporcionadas pola UVigo e as ferramentas de intercambio existentes en FAITIC.

\* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (\*tutorías)

A través do campus remoto no despacho virtual asignado o profesor, nos horarios previstos, e proporcionado a clave de acceso os alumno. Excepcionalmente a través do correo electrónico u outro método, videoconferencias, etc.

\* Bibliografía adicional para facilitar o auto-aprendizaxe

Á parte dos temas, resumos e documentos complementarios dos mesmos que se subirán a FAITIC e os títulos facilitados na guía docente, comunicaranse outros recursos axeitados que proporcione a Universidade de Vigo como o acceso a distintas publicacións que a Universidade proporcione e as que se poda acceder de xeito sen coste cuxas instrucións para o seu acceso facilitaríanse no seu momento a través de FAITIC.

Reforzaranse a información sobre enlaces para o aprendizaxe e outros documentos.

\* Outras modificacións

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

\* Probas xa realizadas

Sen modificacións.

\* Probas pendentes que se manteñen

As probas serán as mesmas pero variaríanse os porcentaxes.

Exame teórico: Cambio no porcentaxe: peso de 60 % sobre a nota final.

Cambio da modalidade: test sobre o contido do programa.

Nota mínima exame teórico: 4 sobre 10 para sumar a nota de avaliación continua

Avaliación continua: Cambio no porcentaxe: peso de 40 % sobre a nota final modalidade das probas sen modificacións salvo circunstancias excepcionais.

As probas de avaliación continua no modificaríanse agás na ponderación da nota do total das feitas antes da modalidade da avaliación continua para a súa adaptación os novos porcentaxes a partir do momento de cambio.

Si unha parte da avaliación continua fíxose presencial e outra parte virtual, a porcentaxe do 40 % ponderaríase en función da nota das presenciais e das non presenciais.

\* Probas que se modifican

Primeira convocatoria:

O exame teórico consistirá nunha proba de preguntas sobre o contido da materia tipo test, realizada a través das plataformas que a Universidade de Vigo habilite ao efecto.

Segunda convocatoria:

De producirse no mesma situación que a primeira convocatoria aplicaríanse as mesmas modalidades de probas e porcentaxes e mínimo exixido na primeira convocatoria tanto para o exame teórico como para a avaliación continua cúa nota conservarase.

No caso de cambio de circunstancias, que permitan a súa realización presencial o exame realizarase conforme o previsto a todos os efectos na guía docente normal, agás no caso de haberse feito parte da docencia e avaliación continua virtualmente., Neste suposto bastará obter no exame teórico un mínimo de 4 puntos sobre 10 para sumar a nota da avaliación continua e así obter a nota final.

### 3. Alumnado que non se acolleu ou que non superou a avaliación continua

Primeira e segunda convocatoria:

Quen non sigan durante o curso o sistema de avaliación continua, ou que non o superaron, terán dereito a un exame final, igual e coas mesmas normas co feito polo os seus compañeiros, xa sexa na primeira o segunda convocatoria.

Convocatoria fin de carreira:

A avaliación consistirá nunha proba de preguntas sobre o contido da materia tipo test, realizada a través das plataformas que a Universidade de Vigo habilite ao efecto (60 % da nota final) e dun desenvolvemento dun caso práctico (40% da nota final). Bastará obter no exame teórico un mínimo de 4 puntos sobre 10 para sumar a nota da avaliación continua a nota final

\* Novas probas

No caso en que non poda realizarse algunha das probas previstas na guía docente ou en casos excepcionais, poderase substituír por outro tipo de proba que determine o profesor.

\* Información adicional

Quen teñan problemas para conectarse virtualmente a través das plataformas virtuais que estableza a Universidade de Vigo deberán comunicalo ao profesorado canto antes, remitindo un correo electrónico con todos os seus datos para cursalo ao servizo correspondente da Universidade para que lle dean unha solución.

---

## DATOS IDENTIFICATIVOS

### Estatística: Estatística

Materia	Estatística: Estatística			
Código	V03G720V01122			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Estatística e investigación operativa			
Coordinador/a	Gómez Rúa, María			
Profesorado	Gómez Rúa, María			
Correo-e	mariarua@uvigo.es			
Web	<a href="http://fatic.uvigo.es">http://fatic.uvigo.es</a>			
Descrición xeral	Estatística é unha materia de formación básica na que se estudarán os conceptos estatísticos básicos, recorrendo os temas de estatística descritiva, cálculo de probabilidades, variables aleatorias e inferencia estatística.  Materia dentro do programa English Friendly.			

## Competencias

Código

## Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe Competencias

- Ser capaz de identificar os aspectos estatísticos dentro dun problema empírico e elaborar conclusións a partir da información existente aplicando os conceptos estudados na materia. Coñecer, saber, aplicar e interpretar correctamente as técnicas descritivas e de cálculo de probabilidades básicas e valorar o seu interese como ferramenta fundamental na análise de datos.
- Solucionar de maneira eficaz problemas e cuestións de cada un dos temas do programa utilizando os métodos cuantitativos apropiados.
- Coñecer a importancia da información e ser capaz de valorala e clasificala en cada ámbito de decisión. Saber aplicar e interpretar correctamente as técnicas descritivas básicas para a análise de variables unidimensionais e bidimensionais.
- Introducir o estudantado no manexo de paquetes informáticos relacionados coa estatística. Desta maneira, favorecer unha actitude positiva cara ao cuantitativo, en xeral, e a estatística, en particular, así como cara á súa manipulación informática.
- Fomentar a sensibilidade cara aos valores propios do pensamento científico, favorecendo as actitudes asociadas ao uso e desenvolvemento dos métodos estatísticos como o cuestionamento das ideas intuitivas, a análise crítica das afirmacións, a necesidade de verificación, a capacidade de análises e sínteses ou a toma de decisións racionais.
- Potenciar unha actitude de compromiso ético, incidindo no relativo á obtención dos datos, á non manipulación dos resultados ou o non copiar os estudos doutros nin aproveitarse do seu traballo.
- Espertar o gusto polo uso e estudo da Estatística, véndoa como unha ferramenta que permite aprender máis sobre o propio campo de coñecemento e iniciarse na realización de investigacións propias.

## Contidos

Tema

Tema 1: Introducción ao cálculo de probabilidades	1.1. Conceptos básicos do cálculo de probabilidades. 1.2. Probabilidades condicionadas e concepto de independencia.
Tema 2. Variables aleatorias	2.1. Definición dunha variable aleatoria e a súa función de distribución. 2.2. Características dunha variable aleatoria. 2.3. Principais distribucións de probabilidade. 2.4. Aplicacións do teorema central do límite.
Tema 3. Estatística descritiva	3.1. Distribución de frecuencias. 3.2. Medidas de posición, dispersión e forma. 3.3. Representacións gráficas. 3.4. Números índice.



Tema 4. Conceptos e principios metodolóxicos da inferencia estatística	4.1. Poboación, mostra e as súas características. Mostraxe aleatoria simple. Distribucións asociadas á mostraxe en poboacións normais. 4.2. Estimación puntual. Concepto de estimador e as súas propiedades. 4.3. Estimación mediante intervalos de confianza en poboacións normais. 4.4. Contrastes de hipóteses. Formulación das hipóteses. Contrastes clásicos en poboacións normais.
Tema 5. Manexo de paquetes estatísticos de uso corrente.	5.1. Introducción ao uso do paquete estatístico. 5.2. Análise descritiva e cálculo de probabilidades. 5.3. Variables aleatorias e principais distribucións de probabilidade. 5.4. Inferencia estatística.

### Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	45	67.5
Seminario	5	4	9
Resolución de problemas	22.5	45	67.5
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	4	6

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

### Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición, por parte do profesorado, dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, as bases teóricas e/ou as directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que ten que desenvolver o estudantado.
Seminario	Entrevistas que o/a estudante mantén co profesorado da disciplina para o asesoramento/desenvolvo de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Resolución de problemas	Resolución de problemas e cuestións de cada un dos temas do programa da disciplina. Poderase facer uso do software de cálculo Microsoft Excel.

### Atención personalizada

#### Metodoloxías Descrición

Seminario	Na tutoría en grupo cada estudante poderá formularlle ao profesor/a as dúbidas que teña sobre a materia. O profesor/a tamén propondrá algún tema a discutir e resolver entre os/as estudantes que formen tal grupo.
-----------	---

### Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Lección maxistral	O contido teórico da materia será avaliado mediante probas tipo test en todos os exames que se realicen	10	
Resolución de problemas	A avaliación relativa aos problemas farase mediante a resolución de exercicios prácticos en todos os exames que se realicen.	30	
Exame de preguntas de desenvolvemento	Na convocatoria oficial ordinaria realizarase un exame, con parte teórica (tipo test), así como práctica (problemas).  (Ver seguinte epígrafe para coñecer o sistema de avaliación detallada)	60	

### Outros comentarios sobre a Avaliación

Cada estudante poderá elixir si desexa avaliación continua ou avaliación mediante un único exame final. Considerarase que un/unha estudante opta pola primeira opción (avaliación continua) no caso de presentarse ao exame parcial, mentres que se asumirá que opta pola segunda opción (exame final) se non se presenta ao exame parcial.

O/A estudante que se acolla á avaliación continua, realizará un parcial durante o curso dos temas 1 e 2 (**primeira parte da materia**). Devandito parcial constará dunha parte teórica tipo test (cun peso do 25%) e unha parte práctica de resolución de exercicios (cun peso do 75%).

No caso de superar o parcial cunha nota maior ou igual que 5, considerarase aprobada esta parte e no exame final só se avaliará dos temas 3 e 4 (**segunda parte da materia**), que consistirá nun exame con preguntas tipo test (cun peso do 25%) e unha parte práctica de resolución de exercicios (cun peso do 75%), tal e como se describiu anteriormente. O/A estudante terá neste caso unha nota para cada parte da materia: a nota da primeira parte será a obtida no parcial e a nota da segunda parte a obtida no exame da convocatoria ordinaria.

No caso de non superar o parcial, no exame da convocatoria oficial resolveranse os exames das dúas partes da materia (cada un dos cales constará dun test teórico e problemas coa ponderación descrita anteriormente). Neste caso, a nota da primeira parte calcularase como a media ponderada do parcial (40%) e da nota obtida na primeira parte do exame da convocatoria ordinaria (60%). A nota da segunda parte da materia será a obtida no exame.

Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudante poderá optar a ser avaliado cun exame final que suporá o 100% da cualificación. A estrutura deste exame final constará de dúas partes como as descritas anteriormente.

**En calquera do tres casos arriba descritos, para aprobar será necesario ter polo menos un 3.5 en cada unha das partes e que a media de ditas notas as sexa maior ou igual que 5. No caso de que a nota obtida en cada parte sexa como mínimo de 3.5, a nota final da materia calcularase como a media entre as cualificacións obtidas en ambas partes, en caso contrario, a nota final será calculada como o mínimo entre a media das dúas partes e un 4.**

A avaliación na convocatoria extraordinaria, así como na convocatoria fin de carreira, será mediante a realización dun exame (coa mesma estrutura que a descrita anteriormente) que suporá o 100% da cualificación.

As datas dos exames finais das distintas convocatorias poderanse consultar na páxina web da facultade: <http://fccee.uvigo.es/>

---

## **Bibliografía. Fontes de información**

### **Bibliografía Básica**

Cao Abad, R.; Presedo Quindimil, M.A. e Naya Fernández, S., **Introducción a la estadística y sus aplicaciones**, Pirámide, 2001

Casas Sánchez, J.M. e Santos Peñas, J., **Introducción a la Estadística para Administración y Dirección de Empresas**, Centro de Estudios Ramón Areces, 2002

Martín-Pliago López, F. J. e Ruiz-Maya Pérez, L., **Fundamentos de Inferencia Estadística**, Thomson, 2005

Martín Pliago, F. J. e Ruiz-Maya, L., **Estadística I: Probabilidad.**, Thomson, 2004

### **Bibliografía Complementaria**

Esteban García, J. y otros., **Estadística Descriptiva y nociones de probabilidad**, Thomson, 2005

García Pérez, C.; Casas Sánchez, J.M. e Rivera García, L.F., **Problemas de estadística descriptiva, probabilidad e inferencia**, Pirámide, 1998

Gonick, L. e Smith, W., **A Estadística en Caricaturas**, SGAPEIO, 2001

Gutiérrez, R.; Martínez, A. e Rodríguez, C., **Curso Básico de Probabilidad**, Pirámide, 1993

Levin, Rubin, Balderas, Del Valle y Gómez, **Estadística para Administración y Economía**, Prentice Hall, 2010

Martín-Pliago, Montero-Lorenzo e Ruiz-Maya, **Problemas de Inferencia Estadística**, Thomson, 2005

---

## **Recomendacións**

### **Materias que se recomenda ter cursado previamente**

Matemáticas: Matemáticas/V03G020V01104

### **Outros comentarios**

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas - Grao en Dereito impártese no 2º cuatrimestre do 1º curso e o profesorado responsable está integrado por María Gómez Rúa. Esta materia tamén participa dentro do programa English Friendly.

---

## **Plan de Continxencias**

### **Descrición**

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

As clases impartiranse mediante o Campus Remoto. As titorías atenderanse usando o despacho remoto e o correo electrónico.

A avaliación e as porcentaxes manteranse e as probas adaptaranse á modalidade virtual facendo uso de Faitic e o Campus Remoto.

**DATOS IDENTIFICATIVOS****Empresa: Xestión de empresas**

Materia	Empresa: Xestión de empresas			
Código	V03G720V01123			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego Inglés			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Arevalo Tomé, Raquel			
Profesorado	Arevalo Tomé, Raquel López Miguens, María Jesús			
Correo-e	arevalo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Trátase de presentar á empresa como un axente económico fundamental, explicando os aspectos básicos da súa xestión e os problemas asociados ao seu goberno. A partir de aí identifícanse as grandes áreas funcionais, profundando en aspectos específicos da súa xestión e as problemáticas económicas que se formulan.			

**Competencias**

Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.

**Resultados de aprendizaxe**

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Aplicar os procedementos de análise e coñecementos adquiridos á resolución de problemas/cuestións concretas, tanto a nivel estratéxico como operativo, no ámbito das distintas áreas funcionais da empresa.	CB3
Ter capacidade para buscar, identificar, filtrar e analizar datos relevantes que poden afectar ás distintas funcións da empresa para interpretar a súa importancia en termos de defensa ou crítica de distintas posturas ou medidas de actuación alternativas tras unha correcta valoración de vantaxes e inconvenientes.	CB1

**Contidos**

Tema
A empresa no sistema económico
Dirección financeira
Dirección de operacións
Dirección comercial
Dirección de recursos humanos
Dirección de innovación

**Planificación**

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	30	60
Resolución de problemas de forma autónoma	0	20	20
Resolución de problemas	18	48	66
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

**Metodoloxía docente**

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do/a profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicios ou proxectos que debe desenvolver o estudante.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe resolvelos de forma autónoma.
Resolución de problemas	Resolución e presentación de exercicios/cuestións/traballos por parte do alumno/a, de forma individual ou en grupo, baixo a proposta, guía e supervisión do/a profesor/a.

### Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Supervisión e resolución de dúbidas que puidesen xurdir ao/á alumno/a durante o proceso de adquisición das competencias da materia. É importante a participación activa do/a alumno/a e que solicite as explicacións que necesite.

### Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Exame de preguntas obxectivas	Proba/s intermedia/s. Proba/s para avaliar a adquisición e comprensión de conceptos que se desenvolverá/n ao longo do curso.	50	
Exame de preguntas de desenvolvemento	Examen final. Proba para avaliar os coñecementos adquiridos polo alumnado sobre a materia e a aplicación dos mesmos na resolución e interpretación de problemas e situacións do ámbito empresarial.	50	

### Outros comentarios sobre a Avaliación

O sistema de avaliación nas convocatorias **ORDINARIA E EXTRAORDINARIA** consta de dúas alternativas.

1. Avaliación CONTINUA: componse da calificación obtida na/s proba/s intermedia/s (50%) mais a obtida no exame final (50%).

2. Avaliación NON CONTINUA : examen final (100%). Este exame PODERÁ SER DIFERENTE ao realizado baixo a opción de Avaliación CONTINUA.

#### IMPORTANTE:

- A elección por parte do alumnado dunha das alternativas farase explícito o día do exame final.
- No caso de participar nalgunha proba intermedia e non presentarse ao exame final, a nota final da materia será a nota da/s proba/s intermedia/s.

No sistema de avaliación da convocatoria DE **FIN DE CARREIRA** o exame final suporá o 100% da calificación.

As datas de exames deberán ser consultadas na páxina web da Facultade: <http://fccee.uvigo.es>

### Bibliografía. Fontes de información

#### Bibliografía Básica

Armstrong, G.; Kotler, P.; Merino, M.J.; Pintado, T. y Juan, J.M., **Introducción al marketing**, Pearson,  
 García del Junco, J. et al., **Fundamentos de gestión empresarial**, Pirámide,  
 Maynar, P. et al., **La economía de la empresa en el espacio de educación superior**, McGraw-Hill,  
 Piñeiro, P.; Arévalo, R.; García-Pintos, A.; Caballero, G., **Introducción a la economía de la empresa. Una visión teórico-práctica**, Delta Publicaciones,  
 González, E.; Rodríguez, R.; & López-Miguens, M. J., **Estrategias de marketing sectorial**, ESIC,  
 Amstrong, G.; & Kotler P., **Principios de marketing**, Pearson Educación,

#### Bibliografía Complementaria

Crespo Franco, T. y Piñeiro, P., **Producción : planificación, programación e control**, Vigo : Universidade, Servizo de Publicacións,  
 Díez de Castro, E. y otros., **Introducción a la economía de la empresa I y II**, Pirámide,  
 García del Junco, J. et al., **Prácticas de la gestión empresarial**, McGraw-Hill,  
 Guitart Tarrés, L. y Núñez Carballosa, A., **Problemas de economía de la empresa**, Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona,  
 Iborra, M. et al., **Fundamentos de Dirección de Empresas. Conceptos y habilidades directivas.**, Thomson,  
 Luque de la Torre, M.A. et al., **Curso práctico de economía de la empresa. Un enfoque de organización**, Pirámide,

---

### **Recomendacións**

#### **Materias que continúan o temario**

Decisións de investimento/V03G020V01402

Dirección comercial I/V03G020V01403

Dirección de operacións/V03G020V01302

Dirección de recursos humanos/V03G020V01303

---

#### **Materias que se recomenda cursar simultaneamente**

Empresa: Matemática das operacións financeiras/V03G020V01202

---

#### **Materias que se recomenda ter cursado previamente**

Empresa: Fundamentos de administración/V03G020V01102

---

#### **Outros comentarios**

No PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito, esta materia impártese no 2º cuatrimestre do 1º curso e o profesorado responsable está integrado por: Raquel Arévalo Tomé e María Jesús López Miguens.

---

---

### **Plan de Continxencias**

#### **Descrición**

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

As metodoloxías docentes e de avaliación propostas considéranse axeitadas ante unha posible situación excepcional derivada da evolución do COVID-19, trasladándose ao Campus Remoto e/ou á Plataforma Faitic.

As sesións de titorías realizaranse por medios telemáticos a través do correo electrónico, foros de Faitic e/ou videoconferencia no despacho virtual do Campus Remoto. Esta última modalidade baixo concertación previa.

No caso das actividades docentes que se leven a cabo por medios telemáticos, véxase a seguinte información:

<https://www.uvigo.gal/proteccion-datos>

---

**DATOS IDENTIFICATIVOS****Historia: Historia do dereito**

Materia	Historia: Historia do dereito			
Código	V03G720V01124			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Martínez Táboas, María Teresa			
Profesorado	Martínez Táboas, María Teresa			
Correo-e	teresam@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia, de formación básica, permitirá ao alumno entender a evolución do noso ordenamento xurídico, así como obter unha mellor comprensión da realidade xurídica actual. Esta materia ten como obxectivo o estudo da evolución do Dereito español a través das distintas etapas histórico-xurídicas, dende o Dereito prerromano ata o Constitucionalismo e a Codificación.			

**Competencias**

Código

**Resultados de aprendizaxe**Resultados de aprendizaxe Competencias

O obxectivo desta materia é lograr que o alumno /a obteña un coñecemento da Historia do Dereito español e das institucións político-administrativas desde a antigüidade ata o Dereito actual.

**Contidos**

Tema

Tema 1. INTRODUCCIÓN. CUESTIÓN PRELIMINARES.	Historia e Historia do Dereito. Obxecto da Historia da Dereito Historiografía Xurídica Española. Escola Histórica do Dereito.
Tema 2. O DEREITO PRERROMANO.	Os pobos da península antes da romanización: distribución xeográfica. Características do Dereito prerromano. Os vínculos de submisión persoal: Clientela e "Devotio Ibérica". Sistemas de organización social, a estrutura matriarcal e patriarcal. Colonias fenicias gregas e cartaxinesas.
Tema 3. O DEREITO NA HISPANIA ROMANA.	Proceso de conquista e dominación. Latinidade cidadanía. Concesións particulares e colectivas de cidadanía e latinidade. Ordenación provincial e municipal en Hispania. As Leis de Colonias e Municipios.
Tema 4. O DEREITO NA ESPAÑA VISIGODA.	Os novos habitantes da península e a poboación hispanorromana. Fusión étnica e integración social e relixiosa. Exame particular das fontes legais visigodas, séculos V ao VII. A Administración Central visigoda: Oficio Palatino e Aula Rexia. Asembleas políticas e eclesiásticas: O Senado visigodo e os Concilios de Toledo.
Tema 5. DEREITO MUSULMÁN.	A constitución do Al-Andalus. Fontes do Dereito musulmán. Administración Central. Administración Territorial e local. Organización xudicial.
Tema 6. DEREITO ALTOMEDIEVAL.	Reconquista e repoboación. Réxime señorial. Fontes do Dereito na España altomedieval.
Tema 7. DEREITO BAIXO MEDIEVAL E INTEGRACIÓN NORMATIVA.	Formación e recepción do "Ius Commune". Dereito romano Xustiniano, canónico e feudal. A nova orde xurídica: a Escola de Bolonia. Os Glosadores, e Comentaristas. A difusión do Dereito Común.

Tema 8. FORMACIÓN DOS SISTEMAS NORMATIVOS MEDIEVAIS DOS DISTINTOS REINOS HISPÁNICOS.	Castela: Unificación Xurídica baixo a obra legislativa de Alfonso X, o Sabio. Fontes. O Ordenamento de Alcalá. Economía e Comercio na Baixa Idade Media. O Dereito dos territorios de Aragón, Navarra, Cataluña, Mallorca e Valencia.
Tema 9. AS CORTES.	Orixe das Cortes. Transformación dunha curia en órgano parlamentario. A fórmula Quod omnes tangit. Natureza e Competencias das Cortes. Constitución e funcionamento das Cortes. A Deputación de Cortes.
Tema 10. A MONARQUIA NA IDADE MODERNA.	Tendencia á unificación xurídica. Decretos de Nova Planta Reformismo Borbónico.
Tema 11. O PROCESO RECOPIADOR DA IDADE MODERNA.	Recopilacións castelás: O Ordenamento de Montalvo. Libro das Bulas e Pragmáticas de Juan Ramírez, A Nova Recopilación. As Leis de Toro A Novísima Recopilación.
Tema 12. A CRISE DO ANTIGO REXIMEN. O ESTADO LIBERAL. O CONSTITUCIONALISMO E A CODIFICACIÓN EN ESPAÑA.	Constitucionalismo e Codificación. As Constitucións españolas.  A Codificación do Dereito Penal. A Codificación do Dereito Mercantil. A Codificación do Dereito Civil. As Leis de Axuízamento Civil e Criminal.

### Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	13	18	31
Lección maxistral	36	36	72
Estudo de casos	1	9	10
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	31	33
Traballo	1	3	4

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

### Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	Análise dun feito, problema ou caso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

### Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a tutorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Non se debe confundir atención personalizada con tutoría académica (no Plan de Acción Titorial), xa que esta fai referencia á necesidade de asignar a cada alumno un titor desde o primeiro curso da carreira ata que finaliza os estudos universitarios, co obxectivo de ofrecer un soporte permanente e formal naqueles momentos nos que deba tomar decisións.
Resolución de problemas	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a tutorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Non se debe confundir atención personalizada con tutoría académica (no Plan de Acción Titorial), xa que esta fai referencia á necesidade de asignar a cada alumno un titor desde o primeiro curso da carreira ata que finaliza os estudos universitarios, co obxectivo de ofrecer un soporte permanente e formal naqueles momentos nos que deba tomar decisións.
Probas	Descrición

Traballo	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a tutorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Non se debe confundir atención personalizada con tutoría académica (no Plan de Acción Titorial)
----------	--

<b>Avaliación</b>		
	Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas
Estudo de casos	<p>Probas nas que se presentan situacións ou problemáticas xa dadas ou que poden darse, partindo dos diferentes factores involucrados, a análise dos antecedentes, condicións da situación etc.</p> <p>Resultados de aprendizaxe: O obxectivo desta materia é lograr que o alumno /a obteña un coñecemento da Historia do Dereito español e das institucións político-administrativas desde a antigüidade ata o Dereito actual.</p>	20
Exame de preguntas de desenvolvemento	<p>Probas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. O alumnado debe desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que posúe sobre a materia. A resposta debe ser extensa. A proba realizarase ao final do cuatrimestre, na data aprobada pola Xunta de Facultade do Centro. Para aprobar, é necesario obter nesta, a nota mínima dun 3,5 sobre 7. Unha vez obtida poderanse acumular a ela, as restantes cualificacións das demais metodoloxías.</p> <p>Resultados de aprendizaxe: O obxectivo desta materia é lograr que o alumno /a obteña un coñecemento da Historia do Dereito español e das institucións político-administrativas desde a antigüidade ata o Dereito actual.</p>	70
Traballo	<p>Nesta proba solicitarase a realización dun Traballo en equipo, e a súa exposición pública, dun tema concreto asignado polo profesor, (así como a previa entrega do mesmo por escrito). Avaliarase o contido e a exposición oral ante o resto dos compañeiros.</p> <p>Resultados de aprendizaxe: O obxectivo desta materia é lograr que o alumno /a obteña un coñecemento da Historia do Dereito español e das institucións político-administrativas dende a antigüidade ata o Dereito actual.</p>	10

### **Outros comentarios sobre a Avaliación**

As cualificacións obtidas no estudo de casos/análises de situacións e nos traballos e proxectos manteráanse soamente nas probas da avaliación das convocatorias de xuño/xullo do curso académico.

Avaliación non continua: Os alumnos/as que non fixesen ningunha das devanditas probas (estudo de casos e/ou traballos e proxectos) durante o curso, por non asistir nunca e non seguir coa avaliación continua. Ou aqueles que renunciaran expresamente á avaliación continua no prazo dun mes dende o inicio do segundo cuatrimestre, terán as seguintes opcións:

- A) Nas probas de avaliación de maio xuño/ xullo, poderán realizar xunto co exame de resposta extensa (70% da nota), un estudo de casos, para poder optar ao 90% da cualificación total.

-B) Poderán suplir a realización da proba correspondente a traballos e proxectos (10% da nota), respondendo oralmente durante un tempo máximo de 20 minutos ás preguntas formuladas polo profesor sobre a materia obxecto dos traballos solicitados na avaliación continua. Deste xeito, poderán conseguir o 100% da cualificación final. Esta opción realizarase a continuación do exame final e proba A.

Os alumnos que elixan a convocatoria fin de carreira serán avaliados polo sistema de cualificación anterior, e aínda que non se lles conserva a nota de avaliación continua, por ser unha convocatoria de seguintes anos académicos, terán a oportunidade de poder realizar xunto ao exame final, a opción A) e/ou B) antes mencionadas para obter o 100% da cualificación.

O exame desta materia, realizarase na data, hora e lugar aprobados na Xunta de Facultade ás que se dará publicidade mediante a súa publicación na páxina web do Centro, e no cronograma que se facilitará a través de Faitic.

Os alumnos Erasmus alleos que cursen esta materia serán avaliados mediante un exame test, (70% da cualificación), as



prácticas (20%), e o traballo (10%).

Así mesmo, o alumnado con necesidades especiais poderá ter unha avaliación específica, de conformidade co disposto na normativa e Protocolo de Discapacidade da Uvigo.

---

### **Bibliografía. Fontes de información**

#### **Bibliografía Básica**

Escudero López, J. A, **Curso de Historia del Derecho. Fuentes e instituciones político- administrativas,, 4ª, 2012**

Tomás y Valiente, F, **Manual de Historia del Derecho español, 4ª, 2009**

Santos Coronas, **Manual de Historia del Derecho, 1999**

Alvarado Planas, J, y otros, **Lecciones de Historia del Derecho y de las Instituciones, 1ª, 2002**

Pérez- Prendes Muñoz-Arraco, J. M.,, **Historia del Derecho Español, 1999**

García-Gallo, A., **Manual de Historia del Derecho Español, 1987**

#### **Bibliografía Complementaria**

López Nevot, J A., **Manual de Historia del Derecho, 2018**

---

### **Recomendacións**

---

### **Plan de Continxencias**

---

#### **Descrición**

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

No caso de non ser posible a modalidade de ensino presencial poderíase establecer un plan de continxencia mantendo os contidos, avaliación e titorías coa excepción de que estas se desenvolverán total ou parcialmente mediante as ferramentas telemáticas proporcionadas pola Universidade de Vigo (aulas e despachos virtuais, a través do campus remoto, correo electrónico e Faitic).

Neste caso o examen de preguntas de desenvolvemento que figura no apartado 7 relativo a Avaliación que literalmente di Exame de preguntas de desenvolvemento que inclúen preguntas abertas sobre un tema. O alumnado debe desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que posúe sobre a materia. A resposta debe ser extensa. A proba realizarase ao final do cuadrimestre, na data aprobada pola Xunta de Facultade do Centro. Para aprobar, é necesario obter nesta, a nota mínima dun 3,5 sobre 7. Unha vez obtida poderanse acumular a ela, as restantes cualificacións das demais metodoloxías .

Será substituída por unha proba obxetiva tipo test a través da plataforma faitic, calificada do mesmo xeito, e dicir, ó 70% da calificación total. Sendo necesario igualmente obter nesta proba, a nota mínima dun 3,5 sobre 7. Unha vez obtida poderase acumular a ela, as restantes cualificacións das demais metodoloxías.

---

**DATOS IDENTIFICATIVOS****Economía: Microeconomía**

Materia	Economía: Microeconomía			
Código	V03G720V01125			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS 9	Carácter FB	Curso 1	Cuadrimestre 2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	González Savignat, María del Mar			
Profesorado	Da-Rocha Álvarez, Jose Maria González Savignat, María del Mar			
Correo-e	savignat@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo xeral da materia é o de obter unha visión global da economía en xeral e da *microeconomía en particular. Para iso, analizarase o funcionamento dos mercados e o comportamento dos axentes económicos que nel interveñen. En concreto, ofreceráselle ao alumnado unha perspectiva dos mercados e dos axentes desde o punto de vista do equilibrio parcial, tanto nun contexto de competencia perfecta como nun contexto de competencia imperfecta. Analizarase, tamén, o papel do Estado na *formulación da política económica.			

**Competencias**

Código

**Resultados de aprendizaxe**

Resultados de aprendizaxe	Competencias
<input type="checkbox"/> Desenvolver a capacidade para analizar os efectos dos cambios no medio económico sobre o comportamento dos axentes e a súa consecuente repercusión nos mercados.	
<input type="checkbox"/> Espertar o interese do alumnado respecto á análise dos efectos das políticas *microeconómicas, de modo que ante a aplicación dun novo instrumento de política económica sexan capaces de formar unha opinión fundamentada sobre a súa eficacia na consecución dos obxectivos para os cales se formulou.	
Ademais, fomentar o traballo en equipo e potenciar habilidades para expresar e defender de forma coherente argumentos en público.	

**Contidos**

Tema	
PARTE I.- INTRODUCCIÓN.	Tema 1. Os principios básicos da economía
	Tema 2. Pensar como un economista: conceptos básicos.
PARTE II.- OFERTA E DEMANDA.	Tema 3. As forzas do mercado: a curva de oferta e a curva de demanda. Desprazamentos e equilibrio.
	Tema 4 A elasticidade e as súas aplicacións.
	Tema 5. Benestar: Eficiencia do equilibrio competitivo. Excedente do consumidor e do produtor.
	Tema 6: O mecanismo de mercado competitivo e a política económica: a intervención pública. control de prezos e impostos: efectos sobre o equilibrio e sobre o benestar.
PARTE III.- FALLOS DE MERCADO.	Tema 7. Externalidades e bens públicos.

Tema 8. A produción: tecnoloxía e rendementos de escala. A función de produción.

Tema 9. Os custos de produción.

Tema 10. Maximización de beneficios e oferta competitiva.

Tema 11. O poder de mercado. Monopolio e barreiras á entrada. Oligopolio e competencia monopolística.

<b>Planificación</b>			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	15	22.5	37.5
Seminario	7.5	11.25	18.75
Lección maxistral	52.5	103.25	155.75
Resolución de problemas e/ou exercicios	1.5	5	6.5
Exame de preguntas obxectivas	1.5	5	6.5

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

<b>Metodoloxía docente</b>	
	Descrición
Resolución de problemas	Nas clases prácticas resolveranse exercicios que se lle proporcionarán ao alumnado con antelación para que os resolva antes da clase. Dese modo, identificará aquelas cuestións que lle resultan máis dificultosas e poderá dirimir as súas dúbidas na clase. Tamén se realizará o seguimento de aprendizaxe do estudiantado mediante pequenas probas e exercicios que terán que realizar e/ou entregar.
Seminario	Nos seminarios, en grupos reducidos, se efecturarán diversas actividades dirixidas a afianzar os coñecementos adquiridos polo estudiantado nas clases teóricas e prácticas.
Lección maxistral	Nas clases teóricas exponense os principais contidos dos distintos temas, desenvolvendo con máis detalle os puntos de maior complexidade. Para un adecuado seguimento e comprensión das clases é necesario que o alumnado lea con anticipación a bibliografía básica recomendada para cada un dos temas.

<b>Atención personalizada</b>	
Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Atenderase de maneira individual aos alumnos que teñan dúbidas á hora de realizar os problemas e exercicios expostos tanto nas sesións teóricas como nas prácticas, así como asesoraráselles na realización dos mesmos coa meta de que alcancen os obxectivos previstos no programa e poidan resolver autónomamente os exercicios que se lles expoñen.
Seminario	Atenderase de maneira individual aos alumnos que teñan dúbidas á hora de realizar os problemas e exercicios expostos tanto nas sesións teóricas como nas prácticas, así como asesoraráselles na realización dos mesmos coa meta de que alcancen os obxectivos previstos no programa e poidan resolver autónomamente os exercicios que se lles expoñen.

<b>Avaliación</b>			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	Exame escrito (8 puntos). Realizarase en dúas partes: un exame parcial e unha proba final na data oficial establecida no calendario de exames.  O alumno/a que no parcial obteña polo menos 1,5 puntos sobre 4, poderá examinarse, na proba final, dos temas restantes do programa. Quen non supere este mínimo terá que examinarse de toda a materia na proba final.  O exame final constará de dúas partes: a primeira corresponderase cos temas do exame parcial, e a segunda cos restantes temas do programa. Cada parte valorarase sobre 4 puntos. É condición necesaria: 1) obter como mínimo 1,5 puntos en cada parte para facer a media aritmética simple das cualificacións alcanzadas en cada parte; 2) obter polo menos un 4 sobre 8 para aprobar o exame e poder sumar esta nota á avaliación continua.	80	
Exame de preguntas obxectivas	Realizaranse, polo menos, dúas probas escritas ao longo do cuadrimestre. Cada unha destas probas valorarase, como máximo, con 1 punto.	20	

## Outros comentarios sobre a Avaliación

- O alumno/a poderá elixir ser avaliado mediante o sistema de avaliación continua ou alternativamente optar a ser avaliado cun exame final que permita alcanzar o 100% da nota máxima. En caso de optar pola avaliación continua (a cal levará a cabo mediante o sistema de avaliación descrito anteriormente), o exame da convocatoria oficial será parte da mesma do mesmo xeito que o resto de probas/exames que se realizan ao longo do cuadrimestre. En calquera caso, a nota do exame realizado na convocatoria oficial prevalecerá como cualificación final si esta fose superior á obtida mediante o sistema de avaliación continua.
- Para aprobar a materia será preciso obter unha nota final igual ou superior a cinco puntos.
- A data oficial dos exames da materia pódese consultar na seguinte web: <http://fccee.uvigo.es/organizacion-docente.html>
- Na **convocatoria extraordinaria de xullo** mantense o mesmo sistema de avaliación que na convocatoria común. Na **convocatoria de fin de carreira** o exame suporá o 100% da avaliación.

## Bibliografía. Fontes de información

### Bibliografía Básica

Mankiw, N.G, **Principios de Economía**, 7ª edición, Cengage Learning Editores, 2017

Pindyck, R. y Rubinfeld, D, **Microeconomía**, Octava, Prentice Hall, 2013

### Bibliografía Complementaria

Goolsbee, A. , Levitt, S. & Syverson, C., **Microeconomía**, Primera, Reverte, 2015

Krugman, P. & Wells, R., **Microeconomía**, 3ª edición, Reverte, 2015

## Recomendacións

### Outros comentarios

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito impártese no 2º cuadrimestre do 1º curso e a profesora responsable é Mar González Savignat

Esta guía docente está redactada polo coordinador en castelán. En caso de existir diferenzas entre versións en idiomas distintos, a que prevalece é a que está en castelán.

As particularidades da materia serán publicadas en FAITIC.

## Plan de Continxencias

### Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada polo COVID-19, a Universidade de Vigo establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou parcialmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun modo máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

\* Metodoloxías docentes que se manteñen

LECCIÓN MAXISTRAL E RESOLUCIÓN DE PROBLEMAS POR VÍA TELEMÁTICA (CAMPUS REMOTO, FAITIC) en lugar de presencialmente.

\* Metodoloxías docentes que se modifican

\* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (tutorías)

FAITIC, CAMPUS REMOTO, baixo a modalidade de cita previa, e CORREO ELECTRÓNICO

\* Modificacións (si proceden) dos contidos a impartir

\* Bibliografía adicional para facilitar o auto-aprendizaxe

\* Outras modificacións

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

\* Novas probas

COMO ALTERNATIVA A AQUELES CONTROIS PROGRAMADOS QUE NON POIDAN REALIZARSE PRESENCIALMENTE, ESTES PODERÁN LEVARSE A CABO VIRTUALMENTE ou, de forma alternativa, poderán ser substituídos ou complementados con ALGÚN TRABALLO ou EXERCICIO PRÁCTICO.

\* Información adicional

---

**DATOS IDENTIFICATIVOS****Dereito: Dereito constitucional II**

Materia	Dereito: Dereito constitucional II			
Código	V03G720V01211			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Gregores Villaverde, Maria Jose			
Profesorado	Gregores Villaverde, Maria Jose			
Correo-e	mjgv@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O alumnado deberá alcanzar unha visión comprensiva do conxunto dos dereitos fundamentais e as liberdades recoñecidos na Constitución española, dos procedementos que os garanten e dos medios institucionais e xurídicos para o seu salvagarda así como para a defensa da Constitución en xeral.			

**Competencias**

Código	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

**Resultados de aprendizaxe**

Resultados de aprendizaxe	Competencias
O alumnado deberá alcanzar unha visión e comprensión do conxunto dos dereitos fundamentais e as liberdades recoñecidas na constitución española, dos procedementos que os garantizan, así como dos medios institucionais e xurídicos para a súa salvagarda	CB2 CB3 CB5

**Contidos**

Tema	
Dereitos fundamentais. Orixe e evolución.	Os dereitos e liberdades fundamentais Orixe dos dereitos fundamentais Significado e evolución. Dereitos fundamentais e Estado Constitucional
O sistema de dereitos fundamentais na Constitución española de 1978	Regulación na Constitución Significado e valor Artigo 10 CE Concepto Tipoloxía Contido Límites Interpretación Garantía
O significado do Capítulo 1º do Título I da CE de 1978	Capítulo 1º do Título I da CE Presupostos previos exercicio pleno de dereitos Minoría de idade Espanois e estranxeiros Asilo e extradición
Os dereitos da Sección 1ª do Capítulo 2º do Título I da CE de 1978	Igualdade Dereitos da Sección 1ª do Capítulo 2º do Título I: Importancia Carácter Os distintos dereitos As súas garantías

Os dereitos da Sección 2ª do Capítulo 2º do Título I da CE de 1978	Importancia Carácter Os distintos dereitos As súas garantías
Os principios reitores da política social e económica.	Natureza e significado Tipoloxía Alcance
As garantías das liberdades e dos dereitos fundamentais.	Sistema de garantías Niveles de protección Garantías obxectivas Garantías subxectivas
Xustiza constitucional: Caracteres e significados xerais da xustiza constitucional	Caracteres e significado xeral do control da constitucionalidade
Xurisprudencia constitucional e interpretación da Constitución	Tribunal constitucional e interpretación da Constitución Especial referencia á interpretación constitucional dos Dereitos Fundamentais
Suspensión dos dereitos fundamentais.	Suspensión individual e suspensión xeral. O Estado de excepción. Consideración constitucional e xurídica.
O Tribunal Constitucional (I): composición, competencias e procedementos.	Composición Tribunal Constitucional Competencias Enumeración de procedementos
Tribunal Constitucional(II): Dereitos fundamentais, poderes do Estado e organización territorial	O tribunal Constitucional e a protección dos dereitos fundamentais. Especial referencia recurso de amparo. O Tribunal Constitucional e a división de poderes O Tribunal Constitucional e a organización territorial do Estado Outros aspectos e funcións do Tribunal constitucional
Reforma Constitucional	A reforma na Constitución de 1978 Funciones Procedementos Reforma e dereitos fundamentais
Constitución, Dereito Constitucional e unidade económica. Unión Europea e Dereito Internacional.	Constitución Dereito Constitucional DDFF e Convenios Internacionais Dereitos Humanos O CEDH e o TEDH O TJUE e a CDFUE Outros organismos internacionais protectores dereitos humanos

## Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos	10	20	30
Traballo tutelado	5	10	15
Lección maxistral	36	63	99
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2
Autoavaliación	2	2	4

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

## Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos	Lectura e análise de documentos xurídicos ou un feito, problema ou casos prácticos reais coa finalidade de que o alumno complete coñecementos, reflexións sobre o particular e interprete e xere as hipóteses que considere oportunas. O estudante desenvolverá exercicios ou proxectos na aula baixo a supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante. Poderanse incluír probas obxectivas de preguntas cortas o tipo test para comprobar estes obxectivos e que os estudantes sepan autoevaluarse, e tamén exposicións e debates por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... xa sexa de maneira individual ou en grupo.
Traballo tutelado	O/A estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias etc.
Lección maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos referentes á materia obxecto de estudo

## Atención personalizada

### Metodoloxías Descrición

Estudo de casos Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados de tutorías de despacho).

Traballo tutelado O/A estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias etc.

<b>Avaliación</b>			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Estudo de casos	Avaliarase a resolución de casos relacionados coa materia e as prácticas. Avaliaranse os diversos exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante. Utilizaranse para medir o grao de coñecemento das materias.	10	CB2 CB3
Traballo tutelado	Avaliarase o nivel de visión e comprensión dos dereitos fundamentais e das liberdades recoñocidas na Constitución española, e dos procedimentos que os garantizan, reflectido nos traballos	10	CB2 CB3 CB5
Exame de preguntas de desenvolvemento	Avaliación do resultado final de aprendizaxe mediante o desenvolvemento de pregunta/s sobre os contidos da materia.	70	CB5
Autoavaliación	Avaliación do resultado de aprendizaxe mediante o desenvolvemento de probas obxetivas, curtas o tipo test, sobre os contidos da materia autocorrexidas o por os seus compañeiros coa finalidade de ser capaces de desenvolver criterios para a súa avaliación.	10	CB2 CB5

#### **Outros comentarios sobre a Avaliación**

AVALIACIÓN. As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2020-2021.

Sempre será condición imprescindible para contabilizar a avaliación continua obter un mínimo de 5 sobre 10 na proba de desenvolvemento de resposta/s longa/s.

PRIMEIRA CONVOCATORIA: A avaliación continua supón un 30 % sobre o total da cualificación final e o exame suporá o 70 % restante. O exame consistirá nunha proba de desenvolvemento de pregunta/s sobre o contido da materia.

Aqueles alumnos que, por circunstancias excepcionais persoais ou profesionais, non poidan participar de maneira presencial nalgunha/s da/s sesión/s é práctica/s no desenvolvemento do curso poderán, a xuízo do profesor, presentar un traballo acorde á/s práctica/s correspondente/s.

Aqueles alumnos que non sigan durante o curso o sistema de avaliación continua ou que non o superaron terán dereito a un exame final que implicará o desenvolvemento por escrito de pregunta/s longa/s do programa que suporá o 70% da nota (deberán obter nesta parte polo menos un mínimo de 5 puntos sobre 10), e a realización dun suposto práctico que suporá o 30% da cualificación restante.

NA SEGUNDA CONVOCATORIA:

a) A os alumnos que, superando a avaliación continua non alcanzasen un cinco no exame de preguntas de desenvolvemento na primeira convocatoria, conservaráselles a nota da avaliación continua e realizaráselles un exame similar ao da primeira convocatoria.

b) Os alumnos que non sigan no desenvolvemento do curso a avaliación continua ou que non a superaron, terán dereito a un exame final que constará de dous partes: unha teórica de pregunta/s de desenvolvemento sobre o contido do programa que suporá o 70 % da nota (deberán obter nesta parte polo menos un mínimo de 5 puntos sobre 10) así como a realización dun suposto práctico que suporá o 30% da cualificación restante.

CONVOCATORIA FIN DE CARREIRA: A avaliación farase mediante un exame final que constará de dous partes: unha teórica, de pregunta/s de desenvolvemento sobre o contido do programa que suporá o 70 % da nota (deberán obter nesta parte polo menos un mínimo de 5 puntos sobre 10), e por outra banda a realización dun suposto práctico que suporá o 30% da cualificación restante.

NOTA: No caso de superar a avaliación continua pero non aprobar a materia, conservarase para o seguinte curso académico a nota da avaliación continua obtida no ano anterior se se comunica ao profesor o seu desexo de conservarlala.



## **Bibliografía. Fontes de información**

### **Bibliografía Básica**

López Guerra, L.; Espín, E., y otros, **Derecho Constitucional (2 vols)**, 11ª, Tirant lo Blanch, 2018

Diez-Picazo Giménez, L. Mª., **Sistema de Derechos fundamentales**, 4ª, Civitas/Thomson Reuters, 2013

Agudo Zamora, M., y otros, **Manual de Derecho Constitucional**, 9ª, Tecnos, 2018

Rodríguez- Zapata, J., **Teoría y Práctica del Derecho Constitucional**, 4ª, Tecnos, 2018

Base de datos Tirant on line, **Tirant on Line**,

### **Bibliografía Complementaria**

Castellá Andreu, J. Mª, **Derecho Constitucional Básico**, 4ª, Huygens, 2018

De Vega, P., **La reforma constitucional y la problemática del poder constituyente**, 1ª, Tecnos, 2000

Pérez Tremps, Pablo, **Las reformas constitucionales hechas y no hechas**, 1ª edición, Tirant lo Blanch, 2018

Ruipérez Alamillo, Javier, **En torno a la reforma constitucional y la fuerza normativa de la Constitución**, 1ª edición, Tirant lo Blanch, 2018

Bergareche Gros, A. (Dir.), **Almudena Bergareche Gros (dir.), Reconstruyendo el Derecho: Materiales para la igualdad, Editorial Universidade de Vigo, 2017.**, 1ª, Sercicio editorial de la Universidad de Vigo, 2017

Villanueva Turnes, A. (Coord.), **Derechos Fundamentales: Aspectos básicos y actuales**, 1ª. edición, Andavira, 2017

Ferrer Mac Gregor, Eduardo; Herrera García, Alfonso (Coords), **El diálogo entre el Tribunal de Derechos Humanos, los Tribunales Constitucionales y otros órganos jurisdiccionales en el espacio convencional europeo**, 1ª edición, Tirant lo Blanch, 2013

García Roca, Javier; Santolaya Machetti, Pablo (Coords.), **La Europa de los Derechos El Convenio Europeo de Derechos Humanos**, 3ª edición, Centro de Estudios Políticos y Constitucionales, 2014

García Roca, Javier; Carmona Cuenca, Encarna (Editores), **¿Hacia una globalización de los derechos? El impacto de las sentencias deel Tribunal Europeo y de la Corte Interamericana**, 1ª edición, Instituto de Derecho Parlamentario Thomson Reuters, 2017

Revista española de Derecho Constitucional, **Revista española de Derecho Constitucional**, CEPC,

Teoría y Realidad Constitucional, **Teoría y Realidad Constitucional**, UNED,

Portero Molina, J.A., **Constitución y jurisprudencia constitucional**, Tirant lo Blanch,

Base de datos Aranzadi-derecho, **Aranzadi**,

Código de derechos fundamentales, **Civitas**, 2015, Civitas, 2015

Código, **Leyes políticas del Estado**, última, Civitas,

[www.congreso.es](http://www.congreso.es), **www.congreso.es**,

[www.tribunalconstitucional.es](http://www.tribunalconstitucional.es), **www.tribunalconstitucional.es**,

[www.senado.es](http://www.senado.es), **www.senado.es**,

[www.boe.es](http://www.boe.es), **www.boe.es**,

[www.cepc.es](http://www.cepc.es), **www.cepc.es**,

Tribunal europeo de derechos humanos,

**[www.derechoshumanos.net/tribunales/TribunalEuropeoDerechosHumanos-TEDH.htm](http://www.derechoshumanos.net/tribunales/TribunalEuropeoDerechosHumanos-TEDH.htm)**,

Tribunal de Justicia de la Unión Europea, **[https://curia.europa.eu/jcms/jcms/j\\_6/es/](https://curia.europa.eu/jcms/jcms/j_6/es/)**,

Pérez Tremps, P.; Saiz Arnaiz; A., **Comentario a la Constitución Española libro-homenaje a Luis López Guerra. 40 aniversario 1978-2018**, 1ª, Tirant lo Blanch, 2018

Rodríguez-Piñero y Bravo-Ferrer y Casas Baamonde., Mª Emiia, **COMENTARIOS A LA CONSTITUCIÓN ESPAÑOLA XL Aniversario de la Constitución española**, 2018, 1ª, coedición de la AEBOE con la Fundación Wolters Klu, 2018

Bilbao Ubillos, J.mª.; Rey, Fernando; Vidal, J., **Lecciones de Derecho Constitucional II**, 2018, 2ª, Aranzadi, 2018

## **Recomendacións**

### **Materias que continúan o temario**

Dereito da Unión Europea/V08G081V01304

Constitución económica/V08G081V01946

### **Materias que se recomenda ter cursado previamente**

Dereito: Dereito constitucional I/V08G081V01103

### **Outros comentarios**

Esta materia no PCEO en Administración e Dirección de empresas - Grado en Dereito se imparte no primeiro cuatrimestre do segundo Curso e a Profesora responsable e coordinadora da materia e María José Gregores Villaverde (mjgv@uvigo.es)

## **Plan de Continxencias**

### **Descrición**

MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada polo \*COVID-19, a Universidade de Vigo establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución determineno atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou

parcialmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun modo máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes.

#### === ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

\* Metodoloxías docentes que se manteñen

Lección maxistral

Exposición por parte do docente dos contidos referentes á materia obxecto de estudo.

Estudo de casos

Lectura e análise de documentos xurídicos ou un feito, problema ou casos prácticos reais coa finalidade de que o alumno complete coñecementos, reflexións sobre o particular e interprete e xere as hipóteses que considere oportunas. O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixa as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante. Poderanse incluír probas tipo test para comprobar estes obxectivos.

\* Metodoloxías docentes que se modifican

Tanto as leccións maxistras como os Estudos de caso adaptaranse a situación de non presencialidade utilizando as ferramentas de teledocencia proporcionadas pola UVigo.

Para elo porán utilizarse as aulas virtuais proporcionadas pola UVigo e as ferramentas de intercambio existentes en FAITIC.

\* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (\*tutorías)

A través do campus remoto no despacho virtual asignado o profesor, nos horarios previstos, e proporcionado a clave de acceso os alumno. Excepcionalmente a través do correo electrónico u outro método, videoconferencias, etc.

\* Bibliografía adicional para facilitar o auto-aprendizaxe

Á parte dos temas, resumos e documentos complementarios dos mesmos que se subirán a FAITIC e os títulos facilitados na guía docente, comunicaranse outros recurso axeitados que proporcione a Universidade de Vigo como o acceso a distintas publicacións que a Universidade proporcione e as que se poda acceder de xeito sen coste cuxas instrucións para o seu acceso facilitaranse no seu momento a través de FAITIC.

Reforzase a información sobre enlaces para o aprendizaxe e outros documentos.

\* Outras modificacións

#### === ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

\* Probas xa realizadas

Sen modificacións.

\* Probas pendentes que se manteñen

As probas serán as mesmas pero variaranse os porcentaxes.

Exame teórico: Cambio no porcentaxe: peso de 60 % sobre a nota final.

Cambio da modalidade: test sobre o contido do programa.

Nota mínima exame teórico: 4 sobre 10 para sumar a nota de avaliación continua

Avaliación continua: Cambio no porcentaxe: peso de 40 % sobre a nota final modalidade das probas sen modificacións salvo circunstancias excepcionais.

As probas de avaliación continua no modificaranse agás na ponderación da nota do total das feitas antes da modalidade da avaliación continua para a súa adaptación os novos porcentaxes a partir do momento de cambio.

Si unha parte da avaliación continua fíxose presencial e outra parte virtual, a porcentaxe do 40 % ponderaríase en función da nota das presenciales e das non presenciales.

\* Probas que se modifican

Primeira convocatoria:

O exame teórico consistirá nunha proba de preguntas sobre o contido da materia tipo test, realizada a través das plataformas que a Universidade de Vigo habilite ao efecto.

Segunda convocatoria:

De producirse no mesma situación que a primeira convocatoria aplicaranse as mesmas modalidades de probas e porcentaxes e mínimo exixido na primeira convocatoria tanto para o exame teórico como para a avaliación continua cúa

nota conservarase.

No caso de cambio de cambio das circunstancias, que permitan a súa realización presencial o exame realizarase conformo o previsto a todos os efectos na guía docente normal, agás no caso de haberse feito parte da docencia e avaliación continua virtualmente., Neste suposto bastará obter no exame teórico un mínimo de 4 puntos sobre 10 para sumar a nota da avaliación continua e así obter a nota final.

### 3. Alumnado que non se acolleu ou que non superou a avaliación continua

Primeira e segunda convocatoria:

Quen non sigan durante o curso o sistema de avaliación continua, ou que non o superaron, terán dereito a un exame final, igual e coas mesmas normas co feito polo os seus compañeiros, xa sexa na primeira o segunda convocatoria.

Convocatoria fin de carreira:

A avaliación consistirá nunha proba de preguntas sobre o contido da materia tipo test, realizada a través das plataformas que a Universidade de Vigo habilite ao efecto (60 % da nota final) e dun desenvolvemento dun caso práctico (40% da nota final). Bastará obter no exame teórico un mínimo de 4 puntos sobre 10 para sumar a nota da avaliación continua a nota final

\* Novas probas

No caso en que non poda realizarse algunha das probas previstas na guía docente ou en casos excepcionais, poderase substituír por outro tipo de proba que determine o profesor.

\* Información adicional

Quen teñan problemas para conectarse virtualmente a través das plataformas virtuais que estableza a Universidade de Vigo deberán comunicalo ao profesorado canto antes, remitindo un correo electrónico con todos os seus datos para cursalo ao servizo correspondente da Universidade para que lle dean unha solución.

---

**DATOS IDENTIFICATIVOS****Dereito: Introducción ao dereito civil e dereito da persoa**

Materia	Dereito: Introdución ao dereito civil e dereito da persoa			
Código	V03G720V01212			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS 6	Carácter FB	Curso 2	Cuadrimestre 1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Estévez Abeleira, Teresa Dolores			
Profesorado	Estévez Abeleira, Teresa Dolores			
Correo-e	estevez.abeleira@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia impartida no segundo cuadrimestre do 1º curso do Grao de Dereito na Facultade CCXX e do Traballo. Trátase dunha materia de formación básica que achega ao alumno ao concepto de Dereito civil, a persoa física e a persoa xurídica, as cousas e o patrimonio así como aos dereitos subxectivos. Permite coñecer institucións xurídicas esenciais no Dereito civil.			

**Competencias**

Código	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

**Resultados de aprendizaxe**

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Trátase de que o/a alumno/a coñeza institucións xurídicas esenciais no Dereito civil, partindo do concepto do Dereito para, a continuación, centrarse no Dereito civil como Dereito privado xeral, a persoa física e xurídica, as cousas, o patrimonio, os dereitos subxectivos así como o negocio xurídico	CB2 CB3 CB4 CB5

**Contidos**

Tema	
Tema I: O Dereito civil.	O Dereito e as súas clasificacións. Concepto de Dereito civil. O Código civil: sistemática, estrutura e contido. O Título Preliminar do Código civil: especial consideración da interpretación das normas. A lexislación civil especial. Formación histórica do Dereito civil.
Tema II: A codificación e os Dereitos civís territoriais	A codificación e a progresiva descodificación. Os Dereitos civís territoriais e o Código civil. O Dereito civil de Galicia. Lexislación civil especial de Galicia.
Tema III: A persoa, en xeral.	Dereito civil e Dereito da persoa. Concepto e clases de persoa. Capacidade xurídica e capacidade de obrar. Os Dereitos da personalidade: consideracións xerais. En particular: O Dereito á vida e á integridade física. O Dereito á honra, á intimidade e á propia imaxe.
Tema IV: A persoa física.	Comezo da personalidade: o nacemento. A protección xurídica do nasciturus. Fin da personalidade: a morte. A maioría de idade. A menor idade: capacidade de obrar e responsabilidade. A emancipación.
Tema V: A incapacitación.	Significado da incapacitación. Concepto e caracteres. Causas de incapacitación. Requisitos e procedemento de incapacitación. A incapacitación de menores. Efectos da declaración xudicial de incapacidade. Internamento do presunto incapaz. A prodigalidad: procedemento e efectos.

Tema VI: A nacionalidade e a veciñanza civil.	A nacionalidade: concepto. Adquisición da nacionalidade española: adquisición orixinaria (atribución e dereito de opción) e non orixinaria (dereito de opción, carta de natureza, residencia). A consolidación da nacionalidade española. Perda da nacionalidade española. Recuperación da nacionalidade española. Dobre nacionalidade. Proba da nacionalidade española. A veciñanza civil: concepto e réxime xurídico (adquisición, perda e proba).
Tema VII: O domicilio.	Concepto e significado. Clases de domicilio. Pluralidade de domicilios e falta de domicilio. A ausencia: concepto e relevancia xurídica. A defensa do desaparecido. A ausencia non declarada no Dereito civil galego. A ausencia legal: requisitos, efectos e terminación. A declaración de falecemento: requisitos, efectos e cesación.
Tema VIII: O Rexistro Civil.	O Rexistro civil: concepto, significado e lexislación. Características xerais. Feitos inscribibles. Principios do Rexistro civil. Estrutura do Rexistro civil. Títulos que acceden ao Rexistro civil, control de legalidade. Asentos do Rexistro civil. Publicidade do Rexistro civil.
Tema IX: A persoa xurídica.	Concepto, función e significado. Abuso da persoa xurídica e levantamento do veo. Clases de persoas xurídicas. Constitución, adquisición e extinción da personalidade. Capacidade da persoa xurídica. Representación, domicilio e nacionalidade. Extinción da persoa xurídica. A asociación: concepto e regulación. Órganos. A fundación: concepto e regulación. Constitución da fundación. Órganos. Extinción e liquidación.
Tema X: As cousas.	Concepto e requisitos. Clasificación. Bens de dominio público e de propiedade privada. O patrimonio.
Tema XI: O dereito subxectivo.	Dereito subxectivo e relación xurídica: concepto. O Dereito subxectivo: clasificación. Exercicio dos dereitos subxectivos. Límites dos dereitos subxectivos: clasificación. A boa fe. O abuso do dereito. A doutrina dos propios actos. Limitacións temporais: a prescrición e a caducidade.
Tema XII: Feitos, actos e negocios xurídicos. A representación.	O feito xurídico e o acto xurídico. O negocio xurídico: concepto e clases. Elementos esenciais do negocio xurídico: obxecto, causa, forma e declaración de vontade. Elementos accidentais do negocio: condición, termo e modo. Os vicios da vontade. Ineficacia do negocio xurídico. A representación: concepto e clases. Apoderamiento e ratificación.

### Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos	16	16	32
Estudo previo	0	15	15
Lección maxistral	33	21	54
Estudo de casos	1	10	11
Traballo	1	3	4
Exame de preguntas obxectivas	1	33	34

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

### Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnósticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Estudo previo	Busca, lectura e traballo de documentación, previo ás clases ou prácticas de laboratorio, que realiza o alumnado de forma autónoma.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que deberá desenvolver o estudante.

### Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a tutorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para o asesoramiento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Atención a preguntas e dúbidas formuladas polo alumno nas tutorías da materia.

Estudo de casos Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a tutorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para o asesoramiento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Atención a preguntas e dúbidas formuladas polo alumno nas tutorías da materia.

<b>Avaliación</b>			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Estudo de casos	Esta proba inclúe a realización de casos prácticos: Evaluación dos casos prácticos planteados na aula, que se realizarán de forma individual ou en grupo, segundo a proposta do/a profesor/a.	40	CB2
Traballo	Esta proba inclúe a realización dun traballo en grupo, que será exposto polo alumnado na aula, así como a realización de resúmenes e/o cronogramas.	20	CB2 CB3 CB4 CB5
Exame de preguntas obxectivas	Proba que avalía o coñecemento que inclúe preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos/as seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades	40	CB2 CB4

### **Outros comentarios sobre a Avaliación**

Enténdese, como regra xeral, que os/as alumnos/as optan polo sistema de avaliación continua. O/a alumno/a que opte polo **sistema de avaliación continua**, para poder compensar a parte teórica e práctica da materia deberá obter como mínimo, no examen de preguntas obxectivas un 4 sobre 10 e na parte práctica da asignatura -integrada polos casos prácticos, traballo/s e/o exposicións orales, ademáis de resúmenes e cronogramas- un 3 sobre 10. O examen de preguntas obxectivas ten un valor do 40% da calificación; o estudo dos casos prácticos un 40 %; e os traballos realizados e expostos en grupo, ademáis dos cronogramas e resúmenes teñen un valor do 20% da calificación da materia.

O/A alumno/a que **non se acolla ao sistema de avaliación continua** por deixala, por non poder asistir ou por calquera outro motivo, deberá facer unha proba final integrada por un examen de preguntas obxectivas en relación cos contidos da materia, en número superior ás formuladas aos/as alumnos/as que opten polo sistema de avaliación continua, cun valor do 50% da calificación e, ademáis, un/uns caso/casos prácticos e/o comentario/s de institución xurídica ou sentenza cun valor do 50% da calificación. O/A alumno/a, para poder compensar a parte teórica e a parte práctica do examen final deberá obter, como mínimo, un 4 sobre 10 na parte teórica do examen e un 3 sobre 10 no/s caso/casos e/ou comentario/s de institución xurídica ou sentenza.

No mesmo curso se guardarán as **notas da avaliación continua** do segundo período para xuño/xullo.

**Convocatoria Fin de carreira:** Os/as alumnos/as deberán facer unha proba final integrada por un examen de preguntas obxectivas en relación cos contidos da materia, en número superior ás formuladas aos/as alumnos/as que opten polo sistema de avaliación continua, cun valor do 50% da calificación e, ademáis, un/uns caso/casos prácticos e/ou comentario/s de institución xurídica ou sentenza cun valor do 50% da calificación. O/a alumno/a, para poder compensar a parte teórica e a parte práctica do examen final deberá obter, como mínimo, un 4 sobre 10 na parte teórica do examen e un 3 sobre 10 no/s caso/casos e/ou comentario/s de institución xurídica ou sentenza.

**Alumnos/as con necesidades especiais:** Se realizará a adaptación curricular dacordo con o suxerido polo coordinador de discapacidade según os protocolos da Universidade.

**As datas e horarios das probas de avaliación** das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2020/2021.

A **reseña bibliográfica** que se inclúe nesta guía docente ten por obxecto facilitar aos/as alumnos/as unha lista aberta de posibles manuais sobre os contidos da materia, cun carácter meramente informativo, aos que poidan acudir para completar as explicacións que proporcione o/aa profesor/a na aula.

### **Bibliografía. Fontes de información**

#### **Bibliografía Básica**

LASARTE, C., **Principios de Derecho civil, Tomo I**, última edición,

O`CALLAGHAN, X., **Compendio de Derecho Civil, tomo I**, última edición,  
DÍEZ-PICAZO, L./GULLÓN, A., **Sistema de Derecho civil, volumen I**, última edición,  
ALBALADEJO, M., **Derecho civil, tomo I**, última edición,  
**Código civil**, última edición,  
**Bibliografía Complementaria**  
**Ley 2/2006, de 14 de junio, de Derecho civil de Galicia**, última edición,

---

### **Recomendacións**

#### **Materias que continúan o temario**

Dereito civil I. Obrigas e contratos/V08G081V01301  
Dereito civil II. Dereitos reais/V08G081V01404  
Dereito civil III. Familia e sucesións/V08G081V01501

---

### **Outros comentarios**

O alumnado deberá dispor, a partir da segunda semana de docencia da materia, dun Código civil e da Lei 2/2006, de 14 de xuño, de Dereito civil de Galicia.

Esta materia será impartida no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito no 1º cuatrimestre do 2º curso pola profesora Teresa Estévez Abeleira.

---

### **Plan de Continxencias**

#### **Descrición**

Mantéñense as metodoloxías, contidos, avaliación e tutorías, coa excepción de que estas se desenvolverán total ou parcialmente mediante as ferramentas telemáticas proporcionadas pola Universidade de Vigo (aulas e despachos virtuais, correo electrónico, plataforma Faitic).

Si fose o caso, podería establecerse un plan de contingencia que derivase nunha modalidade mixta, na que unha parte do estudiantado asistiría ás aulas de forma presencial e outra parte seguiría as clases dun modo síncrono (preferentemente) ou asíncrono.

Si fose o caso, poderíase establecer incluso unha forma totalmente non presencial.

Nestes supostos manteranse igual as metodoloxías, a atención personalizada e os sistemas de avaliación como se indica para a modalidade presencial, adaptando, no seu caso, os grupos do alumnado e as quendas para cumprir coa normativa sanitaria que se estableza no seu momento.

Facilitaríanse, á súa vez, recursos online para a preparación e realización de materiais a través da plataforma Faitic.

**DATOS IDENTIFICATIVOS****Empresa: Matemática das operacións financeiras**

Materia	Empresa: Matemática das operacións financeiras			
Código	V03G720V01213			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS 6	Carácter FB	Curso 2	Cuadrimestre 1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Rodríguez Parada, Sonia			
Profesorado	Rodríguez Parada, Sonia			
Correo-e	srparada@uvigo.es			
Web	<a href="http://faitic.uvigo.es">http://faitic.uvigo.es</a> (MOF Virtu@l)			
Descrición xeral	Matemática das operacións financeiras é unha materia que introduce ao estudante na lóxica da valoración financeira. O seu estudo resulta fundamental para a toma de decisións e a correcta interpretación da información no ámbito das finanzas e a contabilidade. Baixo o principio básico do valor do diñeiro no tempo, o estudante coñece e aplica a metodoloxía matemático-financeira á análise das operacións financeiras máis frecuentemente contratadas.			

**Competencias**

Código

**Resultados de aprendizaxe**

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Empregar as ferramentas de valoración financeira máis apropiadas para a resolución dos problemas expostos	
Mostrar fluidez na resolución dos problemas financeiros básicos e interpretar correctamente os seus resultados	
Utilizar, de forma adecuada, vocabulario e simboloxía matemático-financeira	
Xulgar a consistencia dos seus resultados	
Resolver cuestións financeiras mediante o uso da folla de cálculo	
Organizar de forma eficiente a aprendizaxe	
Identificar o campo de aplicación xeral da Matemática financeira	
Distinguir os aspectos esenciais das operacións financeiras	
Aplicar a lóxica da valoración financeira a novas operacións	
Manexar fontes de información económico-financeira fiables e actualizadas	
Incorporar a retroalimentación personalizada para consolidar o seu proceso de aprendizaxe	
Mostrar unha actitude respectuosa cos demais e consigo mesmo no seu proceso de aprendizaxe	
Realizar actividades que se propoñen de forma voluntaria para a súa autoevaluación	

**Contidos**

Tema



1. Conceptos básicos: lóxica da valoración financeira e operación financeira	<ul style="list-style-type: none"> <li>1.1. Valor do diñeiro no tempo</li> <li>1.2. Capital financeiro</li> <li>1.3. Comparación e elección de capitais financeiros</li> <li>1.4. Lei financeira <ul style="list-style-type: none"> <li>1.4.1. Lei financeira de capitalización</li> <li>1.4.2. Lei financeira de desconto</li> </ul> </li> <li>1.5. Suma financeira de capitais financeiros</li> <li>1.6. Operación financeira <ul style="list-style-type: none"> <li>1.6.1. Concepto</li> <li>1.6.2. Elementos</li> <li>1.6.3. Clasificación</li> </ul> </li> <li>1.7. Reserva matemática nunha operación financeira <ul style="list-style-type: none"> <li>1.7.1. Concepto</li> <li>1.7.2. Métodos de cálculo</li> </ul> </li> <li>1.8. Principios lóxicos de valoración financeira <ul style="list-style-type: none"> <li>1.8.1. Subestimación de capitais futuros respecto dos presentes de igual contía</li> <li>1.8.2. Proxección ou substitución financeira para capitais financeiros</li> <li>1.8.3. Produtividade nominal</li> <li>1.8.4. Equivalencia en toda operación financeira</li> </ul> </li> </ul>
2. Operacións financeiras de capitalización	<ul style="list-style-type: none"> <li>2.1. Leis financeiras de capitalización</li> <li>2.2. Capitalización simple <ul style="list-style-type: none"> <li>2.2.1. Concepto</li> <li>2.2.2. Formulación matemática</li> <li>2.2.3. Interese simple</li> <li>2.2.4. Tipos de interese</li> <li>2.2.5. Liquidación de intereses nunha conta corrente</li> </ul> </li> <li>2.3. Capitalización composta <ul style="list-style-type: none"> <li>2.3.1. Concepto</li> <li>2.3.2. Formulación matemática</li> <li>2.3.3. Interese composto</li> <li>2.3.4. Tipos de interese</li> </ul> </li> <li>2.4. Comparación de montantes en capitalización simple e composta</li> <li>2.5. Reserva matemática dunha operación financeira de capitalización <ul style="list-style-type: none"> <li>2.5.1. Cálculo polo método retrospectivo</li> <li>2.5.2. Cálculo polo método prospectivo</li> </ul> </li> <li>2.6. Tipo de interese e inflación</li> </ul>
3. Operacións financeiras de desconto	<ul style="list-style-type: none"> <li>3.1. Leis financeiras de desconto</li> <li>3.2. Desconto simple comercial <ul style="list-style-type: none"> <li>3.2.1. Concepto</li> <li>3.2.2. Formulación matemática</li> <li>3.2.3. Desconto simple</li> <li>3.2.4. Tipos de desconto</li> </ul> </li> <li>3.3. Desconto bancario <ul style="list-style-type: none"> <li>3.3.1. Concepto</li> <li>3.3.2. Modalidades</li> <li>3.3.3. Desconto dun efecto</li> <li>3.3.4. Desconto dunha remesa de efectos</li> </ul> </li> <li>3.4. Vencimientos <ul style="list-style-type: none"> <li>3.4.1. Vencimiento común</li> <li>3.4.2. Vencimiento medio</li> </ul> </li> </ul>

4. Rendas financeiras certas	<ul style="list-style-type: none"> <li>4.1. Concepto</li> <li>4.2. Elementos dunha renda</li> <li>4.3. Tipos de rendas</li> <li>4.4. Valoración financeira dunha renda <ul style="list-style-type: none"> <li>4.4.1. Valor actual</li> <li>4.4.2. Valor final</li> <li>4.4.3. Relación entre valor actual e valor final</li> </ul> </li> <li>4.5. Valoración de rendas constantes <ul style="list-style-type: none"> <li>4.5.1. Rendas temporais</li> <li>4.5.2. Rendas perpetuas</li> </ul> </li> <li>4.6. Valoración de rendas variables <ul style="list-style-type: none"> <li>4.6.1. Rendas temporais</li> <li>4.6.2. Rendas perpetuas</li> </ul> </li> <li>4.7. Rendas financeiras equivalentes</li> <li>4.8. Rendas valoradas a tipo de interese variable</li> </ul>
5. Operacións financeiras de préstamo	<ul style="list-style-type: none"> <li>5.1. Concepto</li> <li>5.2. Clasificación</li> <li>5.3. Tipos de interese</li> <li>5.4. Formas de amortizar un capital <ul style="list-style-type: none"> <li>5.4.1. Amortización a prazo fixo</li> <li>5.4.2. Amortización normal ou americana</li> <li>5.4.3. Amortización sucesiva</li> </ul> </li> <li>5.5. Métodos de amortización sucesiva: casos particulares <ul style="list-style-type: none"> <li>5.5.1. Método de amortización francés</li> <li>5.5.2. Método de amortización con termos crecentes en progresión xeométrica</li> <li>5.5.3. Método de amortización italiano</li> </ul> </li> <li>5.6. Préstamos con carencia</li> <li>5.7. Préstamos con cancelación anticipada</li> <li>5.8. Préstamos indizados</li> </ul>
6. Operacións financeiras de constitución	<ul style="list-style-type: none"> <li>6.1. Concepto</li> <li>6.2. Clasificación</li> <li>6.3. Formas de constituír un capital</li> <li>6.4. Casos particulares en modalidade prepagable <ul style="list-style-type: none"> <li>6.4.1. Termos constitutivos constantes</li> <li>6.4.2. Termos constitutivos crecentes en progresión xeométrica</li> <li>6.4.3. Cotas de constitución constantes</li> </ul> </li> <li>6.5. Casos particulares en modalidade pospagable <ul style="list-style-type: none"> <li>6.5.1. Termos constitutivos constantes</li> <li>6.5.2. Termos constitutivos crecentes en progresión xeométrica</li> <li>6.5.3. Cotas de constitución constantes</li> </ul> </li> </ul>
7. Custo e rendemento das operacións financeiras	<ul style="list-style-type: none"> <li>7.1. Operacións financeiras simples</li> <li>7.2. Operacións financeiras compostas</li> </ul>

### Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	40	62.5
Resolución de problemas	22.5	45	67.5
Resolución de problemas de forma autónoma	5	5	10
Resolución de problemas e/ou exercicios	3	7	10

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

### Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Explicación dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual. Selección de exemplos para clarificar conceptos.
Resolución de problemas	Resolución de problemas sobre operacións financeiras, tutelada polo profesorado, tras un previo debate de propostas entre o alumnado.
Resolución de problemas de forma autónoma	Realizaranse dúas probas de avaliación continua, a metade e a final do cuadrimestre. O seu nivel é básico, de curta duración e, conxuntamente, representan o 50% da nota da materia.

## Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas de forma autónoma	Cada proba de avaliación continua está precedida por unha tutoría grupal de resolución de dúbidas sobre os contidos que van ser avaliados.

## Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas de forma autónoma	AVALIACIÓN CONTINUA: Proba da primeira parte do temario. Proba da segunda parte do temario. En ambas as probas, o nivel de competencias avaliadas é básico.	50	
Resolución de problemas e/ou exercicios	EXAME FINAL: Proba presencial, na data oficialmente establecida. Avaliase a adquisición de competencias de coñecemento, a destreza na práctica e a aplicación da lóxica financeira a novas situacións. Consta de tres niveles: básico, intermedio e avanzado.	50	

## Outros comentarios sobre a Avaliación

Na primeira sesión do curso coméntase con detalle os obxectivos de aprendizaxe que se pretenden alcanzar e a planificación semanal das distintas etapas de aprendizaxe. Preséntase a ferramenta de aprendizaxe MOF Virtu@I, na plataforma Faitic (Moodle).

O alumnado pode aprobar a materia optando exclusivamente polo sistema de avaliación continua. Para subir nota deberá presentarse ao exame final. De forma alternativa, tamén pode optar por realizar exclusivamente o exame final, que suporá o 100% da súa cualificación. Ambas opcións de avaliación mantéñense na primeira e segunda convocatorias. Non así na convocatoria de fin de carreira, na que o exame suporá o 100% da cualificación.

O calendario oficial de exames deberá ser consultado na web institucional da Facultade: <http://fccee.uvigo.es/>

## Bibliografía. Fontes de información

### Bibliografía Básica

Rodríguez Parada, S. M., **MOF Virtu@I: un recurso para el aprendizaje colaborativo. Curso en línea. Plataforma Moodle**, 2020

Pablo López, A. de, **Matemática de las operaciones financieras I y II**, 2000

Pablo López, A. de, **Manual práctico de Matemática comercial y financiera. Tomos I y II.**, 2001

### Bibliografía Complementaria

Guthrie, G. L. & Lemon, L. D., **Mathematics of Interest Rate and Finance**, 2004

## Recomendacións

### Materias que continúan o temario

Decisións de investimento/V03G020V01402

## Outros comentarios

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas - Grao en Dereito impártese no 1º cuatrimestre do 2º curso.

A profesora responsable é Sonia M. Rodríguez Parada.

## Plan de Continxencias

### Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada polo \*COVID-19, a Universidade de Vigo establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou parcialmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da

docencia dun modo máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes.

#### === ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

##### \* Metodoloxías docentes que se manteñen

Lección maxistral. Recursos didácticos e tempo de docencia adaptados a un escenario non presencial.

Resolución de problemas, tutelada polo profesorado.

Resolución de problemas de forma autónoma, con retroalimentación inmediata (FAITIC, Moodle).

Curso en liña: MOF Virtu@l, un recurso dixital para a aprendizaxe colaborativa (FAITIC, Moodle).

##### \* Metodoloxías docentes que se modifican

Elimínanse:

Tutorías grupales presenciais.

Incorpóranse:

Vídeos explicativos.

Cuestionarios de autoevaluación semanal para reforzar os contidos impartidos, complementarios das autoevaluacións ao final de cada tema.

Presentacións en FAITIC coa resolución detallada, paso a paso, de todos os exercicios que se explican na aula virtual.

##### \* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (tutorías)

Tutorías impartidas en despacho virtual, con indicación do horario semanal de atención tutorial.

##### \* Modificacións (si proceden) dos contidos a impartir

Elimínase:

Tema 7. Custo e Rendemento das operacións financeiras

Incorpóranse:

Epígrafe 5.9. Custo real e Custo TAE dunha operación de Préstamo, en Tema 5.

Epígrafe 6.6. Rendemento real dunha operación de Constitución, en Tema 6.

##### \* Bibliografía adicional para facilitar o auto-aprendizaxe

##### \* Outras modificacións

As clases teóricas e prácticas presenciais reducen de forma significativa a súa duración para axustalas á media hora recomendada na aula virtual. Esta limitación temporal supón seleccionar os contidos máis relevantes, extremar a claridade expositiva e a utilidade didáctica de cada sesión virtual.

#### === ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

##### \* Probas xa realizadas

Proba \*XX: [Peso anterior 00%] [Peso Proposto 00%]

##### \* Probas pendentes que se manteñen

Proba \*XX: [Peso anterior 00%] [Peso Proposto 00%]

...

##### \* Probas que se modifican

[Proba anterior] =&\*gt; [Proba nova]

En caso de ser necesario, todas probas presenciais adáptanse a un formato non presencial, con resolución telemática nos niveis básico e intermedio. O nivel avanzado de competencias avaliarase a través dunha proba oral.

##### \* Novas probas

##### \* Información adicional

---

**DATOS IDENTIFICATIVOS****Econometría**

Materia	Econometría			
Código	V03G720V01214			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Verdugo Matés, María Victoria			
Profesorado	Verdugo Matés, María Victoria			
Correo-e	vverdugo@uvigo.es			
Web	<a href="http://webs.uvigo.es/vverdugo/">http://webs.uvigo.es/vverdugo/</a>			
Descrición xeral	A materia encádrase no primeiro cuadrimestre do segundo curso do grao. Trátase dunha materia para alumnos que xa completaron o primeiro curso, e que por tanto posúen formación nas disciplinas de matemáticas e estatística, un coñecemento básico das cales é moi importante para o estudo da econometría. Deste xeito, o alumno áchase preparado para abordar unha materia de análise como é a econometría, na que empregar os seus coñecementos estatísticos para construír modelos econométricos xenerais, que son aplicables en principio ao estudo e resolución de problemas dunha ampla variedade de materias relacionadas coa titulación.			

**Competencias**

Código

**Resultados de aprendizaxe**Resultados de aprendizaxe Competencias

Comprensión das técnicas \*econométricas básicas desde un punto de vista teórico e aplicado.

Manexo das técnicas e ferramentas básicas para a cuantificación das relacións entre variables relevantes do mundo económico e empresarial.

Habilidades para a resolución de problemas de maneira eficaz, así como para a argumentación rigorosa e \*inteligible.

**Contidos**

Tema

1. Modelización econométrica.	Definición e obxectivos do modelo econométrico. Deseño e construción do modelo econométrico.
2. Modelo de Regresión Lineal Clásico (MRLC).	Especificación do modelo. Hipóteses básicas do modelo. Estimación e interpretación dos coeficientes estimados. Propiedades dos estimadores. Bondade de axuste. Contrastes de hipóteses. Predición. Outras cuestións relacionadas co Modelo de Regresión Lineal Clásico (MRLC).
3. Incumprimento das hipóteses clásicas.	Análise, Consecuencias, Diagnoses e posibles solucións se hai incumprimento das hipóteses clásicas.

**Planificación**

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	20	30	50
Resolución de problemas	6	15	21
Prácticas con apoio das TIC	20	28	48
Observación sistemática	2	5	7
Exame de preguntas obxectivas	2	22	24

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

**Metodoloxía docente**

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, complementada co uso de medios audiovisuais, así como a introdución dalgunhas preguntas dirixidas ao estudante, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.

Resolución de problemas	Permite ao alumnado implementar de forma efectiva os coñecementos teóricos adquiridos a partir das sesións maxistras a través da realización de actividades tales como resolución de cuestións, exercicios e problemas. Os obxectivos desta técnica son: alcanzar unha maior competencia no manexo dos contidos aprendidos así como ilustrar as súas potenciais aplicacións.
Prácticas con apoio das TIC	Nestas sesións de laboratorio informático aplicaranse os coñecementos adquiridos nas clases teóricas e prácticas para realizar supostos prácticos coa axuda dun paquete informático econométrico. Os alumnos traballarán de forma autónoma, individualmente ou en grupo, baixo a supervisión do profesor.

### Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Resolveranse exercicios e problemas relacionados coa materia

### Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas	Outras evidencias de avaliación continua	30	
Observación sistemática	Seguimento de la actitude do alumno nas actividades	10	
Exame de preguntas obxectivas	controis tutoriais	60	

### Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumno poderá escoller o sistema de avaliación que desexa que se lle aplique na materia, para o que deberá escoller nas primeiras semanas do cuatrimestre (unha vez iniciadas as clases prácticas) entre a avaliación continua ou o exame final. É dicir, alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudantado poderá optar a ser avaliado cun exame final que suporá o 100% da cualificación. Isto tamén se aplicará na segunda convocatoria.

Na convocatoria de fin de carreira o exame suporá o 100% da cualificación.

As datas dos exames serán as aprobadas pola Xunta de Facultade e publicadas na páxina web da Facultade (<http://fccee.uvigo.es>)

### Bibliografía. Fontes de información

#### Bibliografía Básica

Verdugo Matés, M.V. y otros, **Análisis Económico. Una aproximación práctica con Shazam**, Delta Publicaciones, 2006

Fernández-Jardón, C. M. y otros, **Econometría Estática Aplicada**, Tórculo, 1997

Wooldridge, J.M, **Introducción a la Econometría: Un enfoque moderno**, segunda edición, Thomson-Learning, 2003

Gujarati, **Econometría**, cuarta edición, McGraw-Hill, 2003

Martín, G., J.M. Labeaga y F. Mochón, **Introducción a la Econometría**, Prentice Hall, 1997

Carrascal, U., González, Y. y Rodríguez, B., **Análisis econométrico con EVIEWS**, primera edición, Ra-Ma, 2001

Pena, J. B. y otros, **Cien ejercicios de Econometría**, Pirámide, 1999

Cal Bouzada, M.I. y Verdugo Matés, M. V., **Guía de introducción a la econometría utilizando Gretl**, primera edición, Virtual eumed.net, 2013

Verdugo Matés, M. V. y Cal Bouzada, M.I., **Incumplimientos del Modelo de Regresión Lineal Normal Clásico con Gretl**, primera edición, Virtual eumed.net, 2017

#### Bibliografía Complementaria

Novalés, A, **Econometría**, segunda edición, McGraw-Hill, 1997

Greene, W.H., **Análisis Económico**, tercera edición, Prentice-Hall, 1999

Guisan M.C, **Econometría**, Mc GrawHill, 1997

Dougherty, C., **Introduction to Econometrics**, second edition, Oxford University Press, 2002

Pérez, C., **Problemas resueltos de Econometría**, Thomson Paraninfo, 2006

### Recomendacións

#### Materias que se recomenda ter cursado previamente

Estatística: [Estatística/V03G020V01204](#)

Matemáticas: [Matemáticas/V03G020V01104](#)

#### Outros comentarios

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito impártese no 1º cuatrimestre do 2º

## **Plan de Continxencias**

---

### **Descrición**

---

#### **=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===**

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

#### **=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===**

\* Metodoloxías docentes que se manteñen

En caso de ter que acudir a un sistema virtual de ensino, debido a unha emerxencia sanitaria ou calquera outro tipo de emerxencia, manteranse as mesmas metodoloxías de ensino, facendo uso das ferramentas virtuais que a UVigo pon a disposición do PDI e dos estudantes (aulas e despachos virtuais, fatic, correo electrónico, etc.)

\* Metodoloxías docentes que se modifican

Non é necesario modificar ningunha metodoloxía, xa que están deseñadas para ser empregadas tanto no caso de presencialidade, semipresencialidade ou na docencia totalmente virtual.

\* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)

As titorías realizaranse a través dos medios postos a disposición de docentes e estudantes pola UVigo, cun sistema de acordo previo.

\* Modificacións (se proceder) dos contidos a impartir

Dado que as clases non presenciais requiren máis dedicación por parte dos estudantes que as clases presenciais, o contido dos temas axustarase, se é necesario, para que os estudantes poidan acadar as competencias requiridas.

\* Bibliografía adicional para facilitar a auto-aprendizaxe

\* Outras modificacións

#### **=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===**

Mantéñense as porcentaxes correspondentes aos distintos tipos de probas, independentemente de que a avaliación sexa virtual ou presencial. En caso de ter que acudir a un sistema de avaliación e ensino virtual, os estudantes serán avaliados a través dos medios que a UVigo pon á nosa disposición ( Campus Remoto, fatic, etc.) Neste caso, algunhas destas probas poderíanse facer de forma oral.

\* Información adicional

---

<b>DATOS IDENTIFICATIVOS</b>				
<b>Macroeconomía</b>				
Materia	Macroeconomía			
Código	V03G720V01215			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Falagán Mota, Jorge			
Profesorado	Díaz Vazquez, Raquel Falagán Mota, Jorge			
Correo-e	falagan@uvigo.es			
Web	<a href="http://http://faitic.uvigo.es/">http://http://faitic.uvigo.es/</a>			
Descrición xeral	A macroeconomía céntrase no estudo da conduta da economía no seu conxunto. Analiza: o crecemento a longo prazo, as fluctuacións cíclicas da produción total, o desemprego e a inflación, a oferta monetaria e o déficit presupuestario e o comercio e as finanzas internacionais. Ademais estuda o efecto que ten sobre a economía a aplicación por parte dos gobernos de diferentes políticas económicas			

<b>Competencias</b>	
Código	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

<b>Resultados de aprendizaxe</b>	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Lograr o manexo por parte dos estudantes da análise económica a través das súas ferramentas básicas, de modo que para abordar preguntas económicas sexan capaces de construír modelos económicos simples, que mediante unha representación simplificada da realidade permitan tratar axeitadamente o problema	CB2 CB5
Habilidades na busca, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e do seu contido	CB3 CB4
Espertar o interese dos estudantes respecto á análise dos efectos das políticas macroeconómicas, de modo que ante a aplicación dun novo instrumento de política económica sexan capaces de formarse unha opinión fundamentada sobre a súa eficacia na consecución dos obxectivos para os cales se formulase	CB2

<b>Contidos</b>	
Tema	
1. Introducción á Macroeconomía	Temas de estudo da Macroeconomía. A medición da actividade económica.
2. O mercado de bens	Modelo renta gasto. Curva IS.
3. Os mercados financeiros	A oferta e a demanda de diñeiro. A determinación do tipo de xuro. O Banco Central. O multiplicador monetario. A curva LM.
4. Análise conxunta dos mercados de bens e financeiros: o modelo IS-LM	Obtención da curva de demanda.
5. O mercado de traballo	Variables relevantes do mercado de traballo. Determinación de salarios. Determinación de prezos. Taxa de paro natural.
6. Análise conxunta de todos os mercados: o modelo OA-DA	A obtención da curva de oferta. O equilibrio a curto e medio prazo.
7. A curva de Phillips	
8. A inflación, a actividade e o crecemento da cantidade de diñeiro	



<b>Planificación</b>			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	2	4
Lección maxistral	28	42	70
Resolución de problemas	14	18	32
Resolución de problemas e/ou exercicios	6	16	22
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	20	22

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

<b>Metodoloxía docente</b>	
	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a aplicación da lóxica, fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Tamén poderán analizarse feitos, problemas ou sucesos reais coa finalidade de coñecelo, interpretalo, reflexionar e completar coñecementos.

<b>Atención personalizada</b>	
Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Formulación, análise, resolución e debate de problemas ou exercicios, relacionado coa temática da materia

<b>Avaliación</b>			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	Para levar a cabo a avaliación continua realizaranse ao longo do curso varias probas sobre os diferentes temas que inclúe a asignatura.	50-100	CB2 CB3 CB4 CB5
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame final que terá lugar na data oficial establecida no calendario de exames. O examen evaluará toda a materia exposta ao longo do curso.	50-100	CB2

### **Outros comentarios sobre a Avaliación**

#### **Convocatoria Ordinaria:**

O alumnado que sexa avaliado en réxime de avaliación continua, nunha escala de 0 a 10 puntos, terá a posibilidade de superar a materia, sempre que en cada proba que se realice ao longo do curso obteña unha cualificación maior ou igual a 4 puntos sobre 10 e o promedio dos resultados das probas sexa maior ou igual a 5 puntos.

Si o alumno/a non supera a materia por avaliación continua ou quere mellorar a cualificación obtida a través da avaliación continua, poderá presentarse ao exame final escrito, que terá lugar na data oficial establecida no calendario de exames que se pode consultar na web da Facultade (fccee.uvigo.es). Nese caso, a nota final da materia resultará da suma ponderada da nota obtida na avaliación continua, que suporá un 50% da nota final, e a nota obtida no exame escrito, que valerá o 50% restante da nota final. Para aprobar a materia será preciso obter unha nota igual ou superior a 5 puntos sobre 10.

O alumnado que non realizou a avaliación continua poderá presentarse ao exame final escrito, que terá lugar na data oficial establecida no calendario de exames que se pode consultar na web da Facultade (fccee.uvigo.es), que se cualificará nunha escala de 0 a 10 puntos. Para aprobar a materia será preciso obter unha nota igual ou superior a 5 puntos sobre 10.

**Convocatoria Extraordinaria:** Na convocatoria extraordinaria se manterá o mesmo criterio:

Si se realizou a avaliación continua: a nota final da materia resultará da suma ponderada da nota obtida na avaliación continua, que suporá un 50% da nota final, e a nota obtida no exame escrito, que valerá o 50% restante da nota final. Para aprobar a materia será preciso obter unha nota igual ou superior a 5 puntos sobre 10.

Si non se realizou a avaliación continua: Para aprobar a materia será preciso obter unha nota igual ou superior a 5 puntos sobre 10 no exame de dita convocatoria, que terá lugar na data oficial establecida no calendario de exames que se pode consultar na web da Facultade (fccee.uvigo.es).

### **Convocatoria Fin de Carrera:**

Para aprobar a materia será preciso obter unha nota igual ou superior a 5 puntos sobre 10 no exame de dita convocatoria, que terá lugar na data oficial establecida no calendario de exames que se pode consultar na web da Facultade (fccee.uvigo.es).

---

### **Bibliografía. Fontes de información**

#### **Bibliografía Básica**

Blanchard, O.; Amighini, A. y Giavazzi, F., **Macroeconomía**, 5ª edición,, Pearson Educación, 2012

#### **Bibliografía Complementaria**

Belzunegui, B.; Cabrerizo J.; Padilla R. y Valero I., **Macroeconomía: Problemas y ejercicios resueltos**, 3ª edición, Pearson Prentice-Hall, 2013

---

### **Recomendacións**

---

#### **Materias que se recomenda ter cursado previamente**

Economía: Economía española e mundial/V03G020V01201

Economía: Microeconomía/V03G020V01101

---

#### **Outros comentarios**

As datas de exames se poderán atopar na seguinte ligazón:

<http://fccee.uvigo.es>

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito impártese no 1º cuatrimestre do 2º curso do Programa de Simultaneidade e o profesor responsable é Jorge Falagán Mota

As datas de exames no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito se poderán atopar na seguinte ligazón: <http://doblegradoad.uvigo.es/docencia/segundo-curso>

---

### **Plan de Continxencias**

#### **Descrición**

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

\* Metodoloxías docentes que se manteñen

Mantéñense as clases maxistras de exposición dos contidos da materia e as clases de resolución de exercicios.

\* Metodoloxías docentes que se modifican

Tanto as clases maxistras como as de resolución de exercicios, impartiranse de maneira non presencial mediante o Campus Remoto.

\* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (tutorías)

As tutorías realizaranse por medios telemáticos:

- Atención no despacho virtual do profesor responsable da materia previa solicitude por parte do alumnado.
- Resolución de dúbidas por correo electrónico.

\* Modificacións (se proceder) dos contidos a impartir

Non procede

\* Bibliografía adicional para facilitar a auto-aprendizaxe

Non procede

\* Outras modificacións

Non procede

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

\* Probas xa realizadas

Proba XX: [Peso anterior 00%] [Peso Proposto 00%]

Non procede

\* Probas pendentes que se manteñen

Proba XX: [Peso anterior 00%] [Peso Proposto 00%]

Non procede

\* Probas que se modifican

[Proba anterior] => [Proba nova]

Non procede

\* Novas probas

Non procede

\* Información adicional

Non procede

---

**DATOS IDENTIFICATIVOS****Dereito da Unión Europea**

Materia	Dereito da Unión Europea			
Código	V03G720V01216			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua impartición	Castelán Inglés			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Gregores Villaverde, Maria Jose Movilla Pateiro, Laura			
Profesorado	Gregores Villaverde, Maria Jose			
Correo-e	lauramovilla@uvigo.es mjgv@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O estudo desta materia permitirá ao estudante coñecer mellor a súa condición de cidadán europeo e, sobre todo, ampliará a súa comprensión da dimensión xurídica da Unión Europea. Isto último permitiralle constatar a importancia que pode alcanzar o dereito nos procesos de integración.			

**Competencias**

Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

**Resultados de aprendizaxe**

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer a estrutura organizativa e institucional da UE, así como o Ordenamento xurídico comunitario e as súas fontes e incidencia no ordenamento nacional así como as súas relacións co ordenamento xurídico internacional	
Ser capaz de manexar e interpretar o ordenamento xurídico comunitario.	
Que os estudantes demostrasen posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adóitase atopar a un nivel que, aínda que se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	CB1
Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	CB2
Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	CB3
Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado.	CB4
Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	CB5
Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	
Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual.	
Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica.	
Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	

Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión

Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.

Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.

Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e \*multiculturalidad.

Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

## Contidos

### Tema

Tema 1. Orixe e evolución histórica da Unión Europea	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Antecedentes históricos da UE</li> <li>- O proceso de profundización da UE: a revisión dos Tratados comunitarios</li> <li>- A adhesión de novos Estados</li> </ul>
Tema 2. A especificidade do fenómeno comunitario fronte ao ordenamento internacional	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Configuración xurídica: a UE como Organización Internacional</li> <li>- Valores, obxectivos e principios</li> <li>- Sistema de competencias</li> </ul>
Tema 3. A especificidade do Dereito da Unión Europea fronte ao dereito interna (I)	<ul style="list-style-type: none"> <li>- A integración europea no marco das formas de Estado</li> <li>- O Dereito orixinario e o concepto de Constitución</li> </ul>
Tema 4. A especificidade do Dereito da Unión Europea fronte ao dereito interna (II)	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Bases constitucionais da pertenza á Unión Europea</li> <li>- A pertenza á UE e as súas consecuencias sobre o sistema constitucional de fontes do Dereito</li> <li>- A pertenza á Unión Europea e as súas consecuencias sobre a organización territorial do Estado español</li> </ul>
Tema 5. Sistema institucional da UE (I)	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Consideracións xerais: principios e medios</li> <li>- O Consello Europeo</li> <li>- O Consello</li> </ul>
Tema 6. Sistema institucional da UE (II)	<ul style="list-style-type: none"> <li>- O Parlamento Europeo</li> <li>- A Comisión</li> <li>- Outras institucións e órganos</li> </ul>
Tema 7. Ordenamento xurídico da UE (I)	<ul style="list-style-type: none"> <li>- O Dereito orixinario</li> <li>- O Dereito derivado</li> <li>- O proceso de formación do Dereito derivado</li> </ul>
Tema 8. Ordenamento xurídico da UE (II)	<ul style="list-style-type: none"> <li>- As relacións entre o Dereito da UE e os Dereitos internos dos Estados membros</li> <li>- Os principios de efecto directo, primacía e responsabilidade do Estado</li> <li>- Desenvolvo e execución do Dereito da UE</li> </ul>
Tema 9- Sistema xudicial da Unión Europea	<ul style="list-style-type: none"> <li>- O Tribunal de Xustiza da UE: organización e funcionamento</li> <li>- Sistema de recursos ante o TJUE</li> <li>- A cuestión prejudicial: cooperación entre o TJUE e o xuíz nacional</li> </ul>
Tema 10. A aplicación do dereito da Unión Europea (I): Dereitos humanos e cidadanía europea	<ul style="list-style-type: none"> <li>- O proceso de incorporación dos dereitos no Dereito da UE</li> <li>- A Carta de Dereitos Fundamentais da UE</li> <li>- A cidadanía europea</li> </ul>
Tema 11. A aplicación do dereito da Unión Europea (I): As liberdades fundamentais do mercado interior	<ul style="list-style-type: none"> <li>- O proceso de integración económica</li> <li>- A libre circulación de mercadorías e capitais</li> <li>- A libre circulación de persoas e servizos</li> </ul>
Tema 12. A aplicación do dereito da Unión Europea (II): As Políticas da UE	<ul style="list-style-type: none"> <li>- As políticas comúns da Unión</li> <li>- As políticas compartidas da Unión</li> <li>- As políticas nas que a Unión dispón de competencias de cooperación, apoio, complemento ou axuda</li> </ul>
Tema 13: Acción exterior da Unión Europea: Política exterior e de seguridade común	<ul style="list-style-type: none"> <li>- A personalidade internacional da UE</li> <li>- As competencias internacionais da UE</li> <li>- A Política exterior e de seguridade común</li> </ul>
Tema 14. Espazo de liberdade, seguridade e xustiza: tutela xudicial e procesual na Unión Europea	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Proceso de constitución do Espazo de liberdade, seguridade e xustiza</li> <li>- Control de fronteiras, asilo e inmigración</li> <li>- Cooperación xudicial, civil e penal</li> <li>- Cooperación policial en materia penal</li> </ul>

## Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	41	0	41
Traballo tutelado	1	0	1
Lección maxistral	36	54.5	90.5
Exame de preguntas de desenvolvemento	3	11.5	14.5

Exame de preguntas obxectivas	2	0	2
Traballo	1	0	1

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

### Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	Esta actividade consistirá na resolución de casos prácticos nos que os alumnos deberán manexar os principais instrumentos xurídicos da Unión Europea.
Traballo tutelado	Os alumnos realizarán dous traballos, un en relación coa parte impartida por cada área de coñecemento (Dereito Constitucional e Dereito Internacional Público).
Lección maxistral	Nas sesións maxistras presentárase e explicará ao alumno os aspectos principais da disciplina.

### Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Na sesión maxistral explicárase os aspectos fundamentais da materia. Calquera dúbida ou cuestión poderá exporse tanto nas devanditas clases, nas clases prácticas ou no horario de titorías que se publicará ao iniciar o curso e que se poderán desenvolver virtualmente.
Resolución de problemas	Nos traballos na aula, o alumno aplicará os coñecementos adquiridos na sesión maxistral mediante a realización de casos prácticos, comentarios de sentenzas, etc. baixo a orientación e supervisión do profesor.
Traballo tutelado	Os alumnos realizarán dous traballos, un en relación con cada área de coñecemento, xa sexa en grupo ou individualmente. O profesor orientará ao alumno na súa elaboración e presentación.

### Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas	Exporanse diversos casos prácticos que deberán ser resoltos polos alumnos.  A cualificación máxima será dun punto, 0,5 en relación coa parte impartida pola área de Dereito Constitucional e outro 0,5 en relación coa parte impartida pola área de Dereito Internacional Público. Para a cualificación terase en conta tanto a asistencia como a participación activa na aula.  Resultados de aprendizaxe: Esta materia pretende posibilitar o ensino sistemático do Ordenamento xurídico e a estrutura organizativa e institucional da Unión Europea.	10	CB1 CB2 CB3 CB4
Exame de preguntas de desenvolvemento	Os coñecementos adquiridos na sesión maxistral serán avaliados a final de curso mediante unha proba escrita que comprenderá toda a materia. Esta proba valorárase ata un máximo de 6 puntos. Constará de 4 preguntas: 2 da parte impartida pola área de Dereito Constitucional (ata 3 puntos) e 2 da de Dereito Internacional Público (ata 3 puntos).  Aqueles alumnos que opten polo sistema de avaliación continua, deben aprobar as 2 partes desta proba para que se engada a nota dos distintos traballos e probas da avaliación continua.  As datas e horarios das probas de avaliación final das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de exames aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2020-2021.  Resultados de aprendizaxe: Esta materia pretende posibilitar o ensino sistemático do Ordenamento xurídico e a estrutura organizativa e institucional da Unión Europea.	60	CB1 CB4 CB5

Exame de preguntas obxectivas	Durante o cuadrimestre realizaranse dous probas tipo test (unha da parte de Dereito Constitucional e outra da parte de Dereito Internacional) que non terán carácter liberatorio.	20	CB2 CB3 CB4
A data da realización das probas serán comunicada polo profesorado.			
Cada unha destas probas cualificarase cun máximo dun punto.			
Resultados de aprendizaxe: Esta materia pretende posibilitar o ensino sistemático do Ordenamento xurídico e a estrutura organizativa e institucional da Unión Europea.			
Traballo	Durante o cuadrimestre os alumnos deberán realizar dous traballos, individual ou en grupo, un en relación coa parte de Dereito Constitucional e outro en relación coa parte de Dereito Internacional Público, que será entregado ao profesor.	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5
Esta proba cualificarase cun máximo dun punto.			
Resultados de aprendizaxe: Esta materia pretende posibilitar o ensino sistemático do Ordenamento xurídico e a estrutura organizativa e institucional da Unión Europea.			

### **Outros comentarios sobre a Avaliación**

A docencia e a avaliación desta materia son responsabilidade de dúas áreas de coñecemento: a área de Dereito Constitucional e a área de Dereito Internacional Público. A área de Dereito Internacional Público ensinará os temas 1 e 2; 5 e 6; e 11-13, que se impartirán na primeira metade do semestre no PCEO e na segunda no Grao en Dereito. A área de Dereito Constitucional impartirá as leccións 3 e 4; 7-10 e 14; na segunda metade do semestre no PCEO e na primeira metade no Grao en Dereito. En canto ás tres primeiras semanas do semestre no Grao e as dúas primeiras semanas do PCEO, que están dedicadas a clases teóricas intensivas, serán impartidas en primeiro lugar pola área de Dereito Internacional Público e logo pola área de Dereito constitucional no PCEO, e ao revés no grao en Dereito.

#### **CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA ASISTENTES 1ª EDICIÓN DE ACTAS**

O primeiro día de clase, entregaráselles unha folla de opción de avaliación que entregarán ao profesor dentro dunha semana e na que deben escoller entre o sistema de avaliación continua ou o sistema de avaliación final. Se optan por continuar coa avaliación, na primeira oportunidade de exame, non poderán pasar á modalidade de avaliación final.

Os alumnos que opten pola avaliación continua realizarán as diferentes probas descritas no apartado de avaliación ao longo do curso, é dicir, dúas probas, dous traballos que se exporán na aula, así como a resolución de casos prácticos que serán considerados en grupos prácticos. Con estas probas poderán acadar un máximo de catro puntos (dous puntos en relación a cada área de coñecemento).

Ademais, o alumno realizará un exame final que se celebrará na data prevista no calendario de exames para o profesorado e que se avaliará cun máximo de 6 puntos (3 puntos a parte de Dereito Constitucional e 3 puntos a parte de Dereito Internacional Público). A cualificación das probas de avaliación continua só se engadirá se superasen as dúas partes do exame final.

#### **CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA NON ASISTENTES 1ª EDICIÓN DE ACTA**

Aqueles estudantes que non se sometan á avaliación continua, a proba que se vai realizar, a modalidade de avaliación final, constará de dúas partes: a realización dunha proba escrita con preguntas de desenvolvemento, tanto da parte de Dereito Constitucional como da de Dereito Internacional Público, así como a resolución de catro casos prácticos, dous en relación a cada área do coñecemento.

A proba escrita cualificarase nun máximo de 8 puntos (4 puntos en relación con cada área de coñecemento) e a resolución dos casos prácticos nun máximo de dous. As notas da resolución dos casos prácticos só se agregarán ás da proba escrita sempre e cando as dúas partes da porta escrita sexan aprobadas. En todo caso, as competencias e resultados de aprendizaxe avaliados serán as mesmas que no sistema de avaliación dos asistentes.

#### **CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA A 2ª EDICIÓN DE MINUTOS E FIN DA CARRERA**

1. Os alumnos que, optando polo sistema de avaliación continua non superen a materia na primeira oportunidade, manterán a nota que obtiveron na avaliación continua cando se presenten á segunda oportunidade (exame de xuño e, se procede, seguinte curso), previa solicitude do profesor ao comezo do cuadrimestre, e terán que levar a cabo exclusivamente a parte teórica do exame, que consistirá, como na primeira oportunidade, en cuestións de desenvolvemento.

2. Para aqueles alumnos que non sigan o sistema de avaliación continua, o sistema de avaliación será o establecido nos criterios de avaliación para non asistentes 1ª edición de Actas.
3. O exame correspondente á convocatoria de fin de grao realizarase do mesmo xeito que a modalidade de avaliación final (criterios de avaliación para non asistentes, 1ª edición de Actas).

As datas e horarios das probas de avaliación das distintas materias serán as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2020-2021.

---

## **Bibliografía. Fontes de información**

### **Bibliografía Básica**

Mangas Martín, A y Liñán Nogueiras, D.J, **Instituciones y Derecho de la Unión Europea**, Tecnos,  
Sobрино Heredia, J.M, **Textos para el estudio del Derecho Internacional Público, del Derecho de la Unión Europea y del Derecho Internacional de los espacios**, Tirant lo blanch,  
Schütze, R., **European Union Law**, Cambridge University Press,

### **Bibliografía Complementaria**

Abellán Honrubia, V; Vilá Costa, B y Olesti Rayo, A, **Lecciones de Derecho comunitario europeo**, Ariel,  
Alcaide Fernández, J; Casado Raigón, R, **Curso de Derecho de la Unión Europea**, Tecnos,  
Díez de Velasco, M (Coordinado por JM Sobrino), **Las Organizaciones Internacionales**, Tecnos,  
Sánchez, Víctor, M (dir), **Derecho de la Unión Europea**, Huygens,  
Sánchez Ramos, B (dir), **La Unión Europea como actor global. Algunas cuestiones analizadas desde el Tratado de Lisboa**, Tirant lo blanch,  
García Gestoso, N, **Soberanía y Unión Europea. Algunas cuestiones críticas desde la Teoría de la Constitución**, Atelier,

Chalmers, D., **European Union law : texts and materials**, Cambridge University Press,

---

## **Recomendacións**

### **Materias que continúan o temario**

Dereito: Dereito constitucional I/V08G081V01103

Dereito: Dereito constitucional II/V08G081V01204

### **Materias que se recomenda cursar simultáneamente**

Dereito internacional público/V08G081V01303

---

## **Outros comentarios**

O Manual recomendado para preparar a materia en castelán é o dos Profesores Mangas Martín e Liñán Nogueiras.

A docencia dun grupo teórico e un grupo práctico desta materia no grao en dereito será impartida en inglés polas profesoras Annina Burguin (área de Dereito Internacional Público) e Tamara Álvarez Robles (área de Dereito Constitucional).

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de empresas - Grao en Dereito impártese no 1º cuatrimestre do 2º Curso con esta mesma guía.

---

## **Plan de Continxencias**

### **Descrición**

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

Se a cantidade de estudantes matriculados e as circunstancias de saúde o requiren, darase unha docencia mixta, a través das aulas Integra, con rotación dos estudantes presentes nas aulas.

Se é necesario pasar á modalidade de docencia non presencial, as ensinanzas tanto teóricas como prácticas serán impartidas de forma telemática a través do Campus Remoto.

Os recursos bibliográficos recollidos na guía e os materiais proporcionados polos profesores son máis que suficientes para



facilitar a autoaprendizaxe.

En todas as modalidades de ensino, as sesións de titoría poden realizarse por medios telemáticos previo acordo co profesorado.

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

Se é necesario pasar á modalidade de ensino non presencial, o exame teórico final con preguntas de desenvolvemento substituirase por un exame tipo test por faite e manterase o mesmo peso das distintas probas que no caso da docencia presencial ou mixta.

---

**DATOS IDENTIFICATIVOS****Empresa: Contabilidade financeira I**

Materia	Empresa: Contabilidade financeira I			
Código	V03G720V01221			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS 6	Carácter FB	Curso 2	Cuadrimestre 2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Muñoz Dueñas, María del Pilar			
Profesorado	Muñoz Dueñas, María del Pilar			
Correo-e	pilar.munoz@uvigo.es			
Web	http://fccee.uvigo.es			
Descrición xeral	Introducir ao alumno no ámbito da información económico-financiera como instrumento necesario ao proceso de toma de decisións no contexto das entidades lucrativas.- Incorporar ao alumno á filosofía do sistema contable como sistema informativo integrado en toda organización, imprescindible para o seu adecuado funcionamento.- Fomentar no alumno a idea da utilidade da ciencia contable tanto para a sociedade no seu conxunto como no ámbito da concreta entidade económica.			

**Competencias**

Código	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.

**Resultados de aprendizaxe**

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Conocer las bases conceptuales de la contabilidad como ciencia social, su caracter de sistema de información de características especiales, así como el concepto de utilidad de la información económico-financiera en el entramado económico.	CB2 CB3 CB4
Conocer el funcionamiento básico de un sistema contable como instrumento informativo al servicio del proceso de toma de decisiones	CB2 CB3 CB4
Conocer la regulación positiva de la contabilidad, sus objetivos y carácter relativo, así como el funcionamiento del sistema contable empresarial en el contexto de la regulación positiva española.	CB2 CB3 CB4

**Contidos**

Tema	
1. A información económica e a toma de decisións	1.1. A información económico-empresarial 1.2. A utilidade da información económica. 1.3. Os usuarios da información económica. 1.4. A información contable: características e requisitos
2. Concepto e División da Contabilidade	2.1. Introducción ao concepto de contabilidade 2.2. División da contabilidade.
3. O Patrimonio da Empresa: elementos e relacións	3.1. O patrimonio da empresa e os seus compoñentes. 3.2. Análisis do Activo. 3.3. Análisis do Pasivo. 3.4. O fondo de manobra. 3.5. O período medio de maduración da empresa.

4. Método contable e o seu *instrumentalización	4.1. O método contable e os seus obxectivos. 4.2. Os feitos contables: A súa clasificación e formulación. 4.3. Os feitos contables e o concepto de resultado. 4.4. A conta como instrumento contable. 4.5. Tipos de conta e o seu funcionamento. 4.6. O método de partida dobre. 4.7. O rexistro das operacións contables. 4.8. Contas administrativas e contas especulativas.
5. O ciclo contable	5.1. O ciclo contable: concepto e fases. 5.2. A fase inicial: inventario e apertura. 5.3. O desenvolvemento do exercicio: fase de xestión. 5.4. As operacións de conclusión do exercicio: a fase de peche. 5.5. A elaboración das contas anuais
6. A normalización contable: a regulación legal da contabilidade en España	6.1. A normalización contable: concepto, utilidade e tipos. 6.2. A regulación legal da contabilidade en España: o Plan Xeral de Contabilidade. 6.3. A estrutura do Plan Xeral de Contabilidade. 6.4. Os principios contables e as contas anuais.
7. O proceso de valoración contable	7.1. A valoración contable: concepto. 7.2. Valoración analítica e valoración sintética. 7.3. Os criterios de valoración no Plan Xeral de Contabilidade español.
8. Análise e *contabilización das existencias	8.1. Concepto e clases de existencias. 8.2. A valoración das existencias. 8.3. A *contabilización das existencias. 8.4. Depreciación das existencias. 8.5. A problemática contable de envases e embalaxes. 8.6. A problemática contable do IVE.
9. Dispoñibilidades líquidas e dereitos de cobro	9.1. O efectivo e outros activos líquidos equivalentes. 9.2. Os dereitos correntes de cobro. 9.3. A depreciación dos dereitos correntes de cobro.
10. O pasivo corrente	10.1. O pasivo: concepto e clases. 10.2. Os pasivos por operacións de tráfico. 10.3 As débedas con entidades de crédito e outros pasivos de natureza financeira. 10.4. Outras contas pasivas.
11. O inmovilizados material e intanxible	11.1. Concepto e clases. 11.2. O inmovilizado material. 11.3. Os inmovilizados materiais en curso. 11.4. Os investimentos inmobiliarios. 11.5. O inmovilizado intangible. 11.6. As correccións valorativas.
12. Os investimentos financeiros	12.1. Concepto e clases. 12.2. A valoración dos investimentos financeiros. 12.3 Os dereitos preferentes de subscrición e a súa problemática contable. 12.4. A problemática contable das accións e participacións de capital. 12.5. A problemática contable dos valores de renda fixa e créditos asimilados.

### Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	60	90
Resolución de problemas	15	30	45
Observación sistemática	2	0	2
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	2	3
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	8	10

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

### Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.

## Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Ao longo das clases prácticas, a medida que os alumnos desenvolven de modo autónomo problemas ou exercicios propostos polo profesor, resolveranse as dúbidas ou cuestións dun modo personalizado.

## Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Observación sistemática	Percepción atenta, racional, planificada e sistemática por parte do docente co obxectivo de rexistrar as manifestacións do comportamento do alumnado. Trátase de valorar aprendizaxes e accións e como levan a cabo valorando a orde, precisión, destreza, eficacia...	10	CB2 CB3 CB4
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas que inclúen preguntas abertas sobre algúns aspectos teóricos. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia con respostas relativamente extensas.	20	CB2 CB3 CB4
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba na que ou alumno/a debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesor/a. E este modo, o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu.	70	CB2 CB3 CB4

## Outros comentarios sobre a Avaliación

### Avaliación continua

Durante o curso o alumno será obxecto de avaliación a través de probas escritas de desenvolvemento, de resolución de problemas e exercicios, así como da realización de actividades na aula que serán computadas e rexistradas a través da observación sistemática por parte do profesor.

As preguntas de desenvolvemento avalían o nivel de coñecementos teóricos y teóricos aplicados e supón o 20% da cualificación da materia. Durante o curso, avaliarase a disposición do alumno ante a materia (asistencia, participación, actitude, ...) que será rexistrada a través dunhas cualificacións que suporá até o 10% da cualificación final. O 70% restante da cualificación da materia por avaliación continua derivarase dun exame escrito que se celebrará ao final do curso, nas datas oficiais establecidas polo centro, na que se avaliarán as destrezas do alumno a través da resolución de problemas e/ou exercicios.

Para poder aprobar la materia es necesario obtener un mínimo de 4 sobre 10 en la prueba final. En caso contrario la nota máxima sería un 4,5

Para a convocatoria extraordinaria de xullo manteranse as cualificacións correspondentes á Observación sistemática e á do Exame de preguntas de desenvolvemento, polo que esta proba será o 70% da nota final.

### Avaliación global

Si o alumno non desexa ser valorado polo anteriormente descrito proceso de avaliación continua, deberá comunicar por correo electrónico ao profesor coordinador, antes do 1 de outubro, o seu desexo de avaliarse a través dunha única proba. Esta proba, na que se poderá obter até un total de 10 puntos, conterá preguntas de desenvolvemento e resolución de problemas e/ou exercicios e será realizada, na convocatoria ordinaria e na extraordinaria, nas datas oficiais establecidas polo centro.

### Exame de Fin de Carreira

Os alumnos que concorran a esta convocatoria serán avaliados co mesmo criterio descrito no apartado de avaliación global.

As datas dos exames oficiais deberán ser consultadas na páxina web da Facultade.(<http://fccee.uvigo.es>)

## Bibliografía. Fontes de información

### Bibliografía Básica

**Plan General de Contabilidad. R.D. 1514/2007, de 16 de noviembre (B.O.E. 20/11/07),**

### Bibliografía Complementaria

- Antonio Sociás Salvá y otros, **Contabilidad Financiera. El Plan General de Contabilidad 2007**, Ed. Pirámide,

- Jose Luis Wanden-Berghe Lozano (coord.), **Contabilidad Financiera. El Nuevo Plan General de Contabilidad y de PYMES.**, Ed. Pirámide,

- Enriqueta Gallego y Mateo Vara, **Manual Práctico de Contabilidad Financiera.**, Ed. Pirámide,

M.F. Losilla; A. Moreno; F. Rodriguez, **Prácticas de Contabilidad financiera**, Garceta G.E.,

---

## Recomendacións

### Materias que continúan o temario

Contabilidade financeira II/V03G020V01401

### Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/V03G020V01202

### Outros comentarios

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Dereito impártese no 2º cuatrimestre do 2º curso e o/o profesor/a responsable é Pilar Muñoz Dueñas

---

## Plan de Continxencias

### Descrición

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dunha maneira máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

\* Metodoloxías docentes que se manteñen

En caso de ter que pasar a un sistema de ensino virtual, debido a emerxencia sanitaria ou calquera outro tipo de emerxencia, manteranse as mesmas metodoloxías docentes facendo uso das ferramentas virtuais que a UVigo pon a disposición do PDI e o alumnado (aulas e despachos virtuais, fatic, correo electrónico, etc.)

\* Metodoloxías docentes que se modifican

Non é necesario modificar ningunha metodoloxía

\* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)

As tutorías realizaranse a través dos medios postos a disposición do profesorado e do alumnado, pola UVigo, con sistema de concertación previa.

\* Modificacións (procederse) dos contidos a impartir

Non procede

\* Bibliografía adicional para facilitar a auto-aprendizaxe

Non procede

\* Outras modificacións

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

As porcentaxes correspondentes aos distintos tipos de probas, mantéñense, con independencia de que a avaliación sexa virtual ou presencial. En caso de ter que pasar a un sistema de docencia e avaliación virtual, os alumnos serán avaliados a través dos medios que a UVigo pon á nosa disposición (Campus Remoto, fatic, etc.)

\* Información adicional

**DATOS IDENTIFICATIVOS****Dereito penal I**

Materia	Dereito penal I			
Código	V03G720V01222			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Valeije Álvarez, María Inmaculada			
Profesorado	Valeije Álvarez, María Inmaculada Vázquez Iglesias, María Dolores			
Correo-e	inma@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia analízanse fundamentalmente todos os elementos da teoría do delito, máis as consecuencias xurídicas.(2) Observacións: Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito impartese no 2º cuatrimestre do 2º curso e o profesorado responsable está integrado por Dª. Natalia Torres Cadavid e Dª. María Dolores Vázquez Iglesias.			

**Competencias**

Código	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

**Resultados de aprendizaxe**

Resultados de aprendizaxe	Competencias
CE51 - Coñecer o concepto de Dereito penal, os criterios de aplicación temporal e espacial das normas penais, a Teoría Xeral do delito e as consecuencias xurídicas do delito.	CB2 CB3 CB5
CE52 - Saber interpretar e aplicar as normas de Dereito penal prestando especial atención ao seu desenvolvemento pola doutrina penal española e comparada.	CB2 CB3 CB5
CE54 - Ser capaz de identificar problemas de Dereito penal e de achegar solucións xuridicamente admisibles aos supostos prácticos, manexando adecuadamente as fontes, os principios e valores constitucionais, e a argumentación xurídica.	CB2 CB3

**Contidos**

Tema	
INTRODUCCIÓN:	<p>Lección 1. Dereito Penal. Denominación. Dereito penal obxectivo. Concepto formal de Dereito Penal. Concepto material de Dereito Penal. Autonomía ou accesoriadade do Dereito penal. Parte xeral e parte especial do Dereito penal</p> <p>Lección 2. O ius puniendi ou potestade punitiva (o denominado Dereito penal subjetivo)</p> <p>Lección 3. Ciencia xurídico penal, ciencias penais e relacións do Dereito penal con outras ramas do Dereito</p> <p>Lección 4. Evolución da ciencia penal e do Dereito penal.</p> <p>Lección 5. Fontes do Dereito penal. O principio de legalidad penal. A lei penal. Outras fontes do Dereito penal.</p> <p>Lección 6. Interpretación da lei penal.</p> <p>Lección 7. Ámbito temporal da lei penal</p> <p>Lección 8. Ámbito espacial da lei penal</p>

O DELITO	<p>Lección 9. Concepto de delito. A estrutura do concepto de delito: a súa evolución. Concepto legal de delito no Dereito español.</p> <p>Lección 10. A acción ou conduta como fundamento do delito</p> <p>Lección 11. Ausencia de acción: causas e supostos. As actuacións? das persoas xurídicas.</p>
O DELITO COMISIVO	<p>Lección 12. O tipo de inxusto. Clases de delitos (tipos).</p> <p>Lección 13. A antijuridicidade. O ben xurídico.</p> <p>Lección 14. Parte obxectiva do tipo de inxusto. Elementos obxectivos do tipo. Tipos abertos e elementos especiais de antijuridicidade. Elementos esenciais e accidentais do tipo.</p> <p>Lección 15. Parte obxectiva do tipo en delitos de resultado: causalidad e imputación obxectiva.</p> <p>Lección 16. Parte subjetiva do tipo. Introducción. Elementos subjetivos (específicos) do tipo ou do inxusto. O dolo.</p> <p>Lección 17. Exclusión do dolo: o erro de tipo. Erro de prohibición. Erro directo e inverso (de tipo ou de prohibición). Erro sobre causas de xustificación. Erro sobre causas de atipicidade penal. Erro sobre os tipos abertos.</p> <p>Lección 18. A imprudencia. O delito imprudente.</p> <p>Lección 19. Principio de responsabilidade subjetiva e combinacións de dolo e imprudencia (ou dolo e dolo).</p> <p>Lección 20. Parte negativa do tipo: causas de atipicidade.</p> <p>Lección 21. Parte negativa do tipo: causas de xustificación.</p> <p>Lección 22. Lexítima defensa.</p> <p>Lección 23. Estado de necesidade e estado de necesidade defensivo.</p> <p>Lección 24. Caso fortuito. Risco permitido. Inexigibilidade xurídica xeral.</p> <p>Lección 25. O cumprimento dun deber e o exercicio lexítimo dun dereito, oficio ou cargo. A cuestión da obediencia debida. O consentimento.</p> <p>Lección 26. A culpabilidade. A imputabilidade. A lei de responsabilidade penal do menor de idade. A actio libera in causa?</p> <p>Lección 27. A conciencia da antijuridicidade. O erro de prohibición (remisión). O erro sobre as causas de inculpabilidade. A inexigibilidade subjetiva. O medo insuperable. Distintas clases de emocións, afectos ou estados persoais e o seu relevancia. O conflito de conciencia e o delincente por convicción.</p> <p>Lección 28. A punibilidade. As condicións obxectivas de punibilidade. As condicións de procedibilidade. As escusas absolutorias.</p>
O DELITO OMISIVO	<p>Lección 29. A omisión. Clases: tipos de omisión pura e tipos de comisión por omisión. O tipo de omisión pura. O tipo de comisión por omisión. Peculiaridades dos delitos omisivos.</p>
FORMAS DE APARICIÓN DEL DELITO	<p>Lección 30. As etapas na realización do delito.</p> <p>Lección 31. A codelincuencia: a autoría. Conceptos de autor. Distinción entre autoría e participación no sistema da autoría restrictiva: consecuencias e criterios. As formas da autoría. A regulación da autoría no Código penal.</p> <p>Lección 32. A codelincuencia: a participación. As formas de participación no Código penal.</p> <p>Lección 33. Unidade e pluralidade de delitos. O concurso de leis: regras. O concurso de delitos. Delito permanente e delito de hábito. Delito continuado.</p>
CIRCUNSTANCIAS MODIFICATIVAS GENÉRICAS	<p>Lección 34. Circunstancias genéricas. Teoría del delito o de la determinación de la pena. Diversos sistemas legislativos. Clasificación sistemática.</p> <p>Lección 35. Circunstancias atenuantes. Las eximentes incompletas</p>
AS CONSECUENCIAS XURÍDICAS DO DELITO	<p>Lección 36. O sistema de sancións no Dereito penal español. A pena privativa de liberdade. Formas substitutivas da execución das penas privativas de liberdade.</p> <p>Lección 38. Penas privativas de dereitos. A pena de multa. Disposicións comúns sobre as penas, as súas clases e efectos.</p> <p>Lección 39. Aplicación e determinación das penas.</p> <p>Lección 40. As medidas de seguridade. As consecuencias accesorias.</p> <p>Lección 41. Extinción da responsabilidade criminal.</p> <p>Lección 42. A responsabilidade civil derivada de delitos.</p>

### Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	21	46	67

Lección maxistral	53	100	153
Exame de preguntas obxectivas	5	0	5

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

### Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	Análisis de casos prácticos
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia obxecto do estudio.

### Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Atención personalizada en relación coa docencia impartida en sesión maxistral
Resolución de problemas	Atenderase no horario habitual de titorías dos profesoras e profesoras da material publicado no centro. Non se atenderán dúbidas por correo electrónico

### Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas	<p>SISTEMA DE AVALIACIÓN CONTINUA</p> <p>O sistema de avaliación continua consistirá na entrega da resolución de exercicios e nun exame final. Valorarase positivamente a resolución argumentada e entregada a través da plataforma de *teledocencia dos exercicios sinalados polo profesorado. Outorgaranse 2 puntos na cualificación final a quen entreguen resoltos o 100% dos exercicios. No caso de que non se entregue o 100%, o alumno non poderá acollerse ao sistema de avaliación continua, debendo someterse a un único exame final.</p>	20	CB2 CB3 CB5
Exame de preguntas obxectivas	<p>Para aqueles que se someten a avaliación continua, o exame final puntuarase cun máximo de 8 puntos.</p> <p>O exame final incluírá a totalidade do temario e constará de dous partes, unha teórica e outra práctica, que se puntuarán de 0 a 4 puntos cada unha delas. A parte teórica consistirá en probas de tipo test, para cuxa cualificación as respostas correctas suman o mesmo que restan as incorrectas, non puntuándose as deixadas en branco. A parte práctica consistirá en resolver un ou máis casos prácticos. A cualificación final do exame será a suma das cualificacións obtidas en cada unha das partes.</p> <p>O exame final levará a cabo na data oficial da convocatoria ordinaria para a primeira oportunidade, de acordo co calendario oficial aprobado pola Xunta de Facultade para o ano académico 2020-2021.</p> <p>Para aprobar a materia a través do sistema de avaliación continua é necesario obter un mínimo de 5 puntos na suma das puntuacións indicadas en cada parte (resolución e entrega dos exercicios + parte teórica do exame parte práctica do exame).</p> <p>A través destas probas avalíanse os seguintes resultados de aprendizaxe: saber o significado e a función do dereito penal, a saber as fontes do dereito penal, utilizar diferentes métodos de interpretación xurídica aplicados á lei penal, coñecer, comprender, interpretar e analizar correctamente as categorías e conceptos da teoría xeral do delito, coñecer e comprender os problemas nos concursos de leis e de delitos, resolver casos prácticos en materia penal, manexar adecuadamente as achegas *doctrinales e *jurisprudenciais para fundamentar xuridicamente a solución.</p>	80	CB2 CB3 CB5

### Outros comentarios sobre a Avaliación

#### 1. CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA ASISTENTES 1.ª EDICIÓN DE ACTAS

##### a) SISTEMA DE AVALIACIÓN CONTINUA

Descríbese nos apartados anteriores.

##### b) SISTEMA DE EXAME FINAL

Para aqueles que non opten polo sistema de avaliación continua, a avaliación da materia consistirá nun único exame final, na data establecida no calendario oficial aprobado pola Xunta de Facultade para o ano académico 2020-2021. Este exame, que incluírá a totalidade do temario e constitúe o 100% da cualificación da materia, constará de dous partes, unha teórica e



outra práctica, que se puntuarán de 0 a 5 puntos cada unha. A parte teórica consistirá en probas de tipo test, para cuxa cualificación as respostas correctas suman o mesmo que restan as incorrectas, non puntuándose as deixadas en branco. A parte práctica consistirá en resolver un ou máis casos prácticos. A cualificación final do exame será a suma das cualificacións obtidas en cada unha das partes. Para superar a materia é necesario obter un mínimo de 5 puntos na suma da cualificación de ambas as partes.

## 2. CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA ASISTENTES 2.ª EDICIÓN DE ACTAS E FIN DE CARREIRA

A avaliación da materia consistirá nun único exame final, na data establecida no calendario oficial aprobado pola Xunta de Facultade para o ano académico 2020-2021. Este exame, que incluírá a totalidade do temario e constitúe o 100% da cualificación da materia, constará de dous partes, unha teórica e outra práctica, que se puntuarán de 0 a 5 puntos cada unha. A parte teórica consistirá en probas de tipo test, para cuxa cualificación as respostas correctas suman o mesmo que restan as incorrectas, non puntuándose as deixadas en branco. A parte práctica consistirá en resolver un ou máis casos prácticos. A cualificación final do exame será a suma das cualificacións obtidas en cada unha das partes. Para superar a materia é necesario obter un mínimo de 5 puntos na suma da cualificación de ambas as partes.

### **Bibliografía. Fontes de información**

#### **Bibliografía Básica**

LUZÓN PEÑA, Diego-Manuel, **Lecciones de Derecho penal. Parte general**, 9788491195627, 3, Tirant lo Blanch, 2016

LUZÓN PEÑA, Diego-Manuel (Dir.), **Derecho Penal en casos. Parte general. Estudio analítico-práctico**, 9788491698012, Tirant lo Blanch, 2018

MIR PUIG, Santiago, **Derecho Penal, Parte General**, 978-9974708693, 10, BdeF, 2016

MUÑOZ CONDE, Francisco/GARCÍA ARÁN, Mercedes, **Derecho Penal, Parte General**, 9788413139395, 10, Tirant lo Blanch, 2019

ROXIN, Claus, **DERECHO PENAL. PARTE GENERAL. TOMOS I Y II**, 978-84-470-5070-3, Civitas-Thomson Reuters, 2014

#### **Bibliografía Complementaria**

BERDUGO GÓMEZ DE LA TORRE, Ignacio/ARROYO ZAPATERO, Luis/ FERRÉ OLIVÉ, Juan Carlos/ GARCÍA RIVAS, Ni, **Curso de Derecho Penal. Parte General**, 2, Experiencia, 2010

BUSTOS RAMÍREZ, Juan J./HORMAZÁBAL MALARÉE, Hernán, **Lecciones de Derecho penal. Parte general**, 2, Trotta, 2006

CEREZO MIR, José, **Curso de DP español, PG. t. I: Introducción**, 6, Tecnos, 2005

CEREZO MIR, José, **Derecho Penal, PG**, B de F, 2008

CEREZO MIR, José, **Curso de Derecho Penal Español. Parte General. T. II: teoría jurídica del delito**, 6, Tecnos, 1998

CEREZO MIR, José, **Curso de Derecho Penal Español. Parte General. T. III: teoría jurídica del delito/2**, 1, Tecnos, 2005

CORCOY BIDASOLO, Mirentxu/MIR PUIG, Santiago (dirs.), **Comentarios al CP. Reforma LO 1 y 2 /2015**, Tirant lo Blanch, 2015

CUELLO CONTRERAS, Joaquín/MAPELLI CAFFARENA, Borja, **Curso de Derecho Penal, Parte General**, 3, Tecnos, 2015

DEMETRIO CRESPO, Eduardo, **Prevención general e individualización judicial de la pena**, 2, B de F, 2016

DEMETRIO CRESPO, Eduardo (Coord.), **Lecciones y materiales para el estudio del Derecho penal, t. II: Teoría del delito**, 2, lustel, 2015

DÍEZ RIPOLLÉS, José Luis, **Derecho penal español, Parte General, en esquemas**, 4, Tirant lo Blanch, 2016

ESER, Albin/BURKHARDT, Björn., **Derecho Penal. Cuestiones fundamentales de la Teoría del Delito sobre la base de casos de sentencias (trad. S. Bacigalupo y M. Cancio Meliá, supervisada por E. Bacigalupo)**, Colex, 1995

GIL GIL, Alicia/LACRUZ LÓPEZ, Juan Manuel/MELENDO PARDO, Mariano/NÚÑEZ FERNÁNDEZ, José., **Curso de Derecho penal, Parte General**, 2, Dykinson, 2015

GÓMEZ RIVERO, M<sup>a</sup>. del Carmen (Coord.), **Nociones fundamentales de Derecho penal. Parte general**, 4, Tecnos, 2019

GÓMEZ RIVERO, M<sup>a</sup>. del Carmen/MENDOZA CALDERÓN, Silvia, **Casos prácticos de Derecho penal, Parte general**.

**Adaptado al EEES**, Tecnos, 2019

GONZÁLEZ CUSSAC, José Luis / ORTS BERENGUER, Enrique, **Compendio de Derecho penal. Parte general**, 7, Tirant lo Blanch, 2017

GRACIA MARTÍN, Luis, **Lecciones de Consecuencias Jurídicas del Delito**, 5, Tirant lo Blanch, 2015

JAKOBS, Günther, **Derecho Penal, Parte General, Fundamentos y teoría de la imputación, trad. de la 2ª. ed. de J. Cuello Contreras y J. L. Serrano González de Murillo**, 2, Pons, 1997

JESCHECK, Hans Heinrich., **Tratado de Derecho Penal, Parte General (trad. de la 3.ª ed. y adiciones de Mir Puig y Muñoz Conde)**, Bosch, 1981

JESCHECK, Hans Heinrich/WEIGEND, Thomas, **Tratado de DP, PG, 5.ª ed. alemana, trad. de M. Olmedo Cardenete**, Comares, 2002

LANDECHO VELASCO, Carlos María (S.J.)/MOLINA BLÁZQUEZ, Concepción, **Derecho penal español, Parte General**, 10, Tecnos, 2017

LASCURÁIN SÁNCHEZ, Juan Antonio (coord.)/BACIGALUPO SAGESSE, S./BAJO FERNÁNDEZ, Miguel/CANCIO MELIÁ., **Introducción al DP**, Civitas-Thomson Reuters, 2011

LÓPEZ BARJA DE QUIROGA, Jacobo/ENCINAR DEL POZO, Miguel Ángel/VILLEGAS GARCÍA, M<sup>a</sup>. Ángeles, **Código Penal comentado con jurisprudencia sistematizada y concordancias**, 6, Francis Lefebvre, 2019

- LUZON CUESTA, José María, **Compendio de Derecho Penal. Parte General. (Adaptado al programa de la oposición a ingreso en las carreras judicial y fiscal (BOE 9-7-2018)).**, 25, Dykinson, 2019
- LUZÓN PEÑA, Diego-Manuel (Dir.), **Enciclopedia Penal Básica**, Comares, 2002
- MAQUEDA ABREU, M<sup>a</sup>. Luisa/LAURENZO COPELLO, Patricia, **El Derecho penal en casos. Parte General. Teoría y práctica**, 5, Tirant lo Blanch, 2017
- MARTÍNEZ-BUJÁN PÉREZ, Carlos, **La autoría en Derecho penal. Un estudio a la luz de la concepción significativa (y del Código penal español)**, Tirant lo Blanch, 2019
- MORENO-TORRES HERRERA, M<sup>a</sup>. Rosa, **Lecciones de Derecho Penal. Parta General**, 4, Tirant lo Blanch, 2018
- MORILLAS CUEVA, Lorenzo, **Sistema de Derecho penal. Parte general**, Dykinson, 2018
- PÉREZ DEL VALLE, Carlos, **Lecciones de Derecho penal. Parte general**, 2, Dykinson, 2018
- POLAINO NAVARRETE, Miguel, **Lecciones de Derecho Penal, Parte General. T. II. 2<sup>a</sup> ed**, 2, Tecnos, 2016
- POLAINO NAVARRETE, Miguel, **Lecciones de Derecho penal. Parte general, T. I**, 4, 2019
- POLAINO NAVARRETE, Miguel/POLAINO ORTS, Miguel/ROXIN, Claus, **Política criminal y dogmática penal**, Ediciones Nueva Jurídica, 2018
- QUINTERO OLIVARES, Gonzalo, con la colabor. de MORALES PRATS, Fermín,, **Parte General del Derecho Penal**, 5, Aranzadi, 2015
- QUINTERO OLIVARES, Gonzalo (dir.)/MORALES PRATS, Fermín (Coord.), **Comentarios al Código Penal Español, Tomo I-II**, 7, Aranzadi, 2016
- QUINTERO OLIVARES, Gonzalo / CARBONELL MATEU, Juan Carlos / MORALES PRATS, Fermín / GARCÍA RIVAS, Ni, **Esquemas de teoría jurídica del delito y de la pena**, 4, Tirant lo Blanch, 2018
- RIOS, J./PASCUAL, E./ETXEBARRIA, X, **Manual sobre las consecuencias jurídicas del delito. Su determinación y aplicación**, 2016
- ROCA DE AGAPITO, L. (DIR.), **Las Consecuencias Jurídicas del Delito**, 2017
- RODRÍGUEZ RAMOS, Luis, **Compendio de Derecho penal. Parte general, 2<sup>a</sup> ed. colaborac. de Rodríguez Ramos Ladaría, Gabriel**, Dykinson, 2010
- ROXIN, Claus, **Derecho Penal, Parte General, t. I: Fundamentos. La estructura de la teoría del delito, trad. de la 2.<sup>a</sup> ed. alemana y notas por D.-M. Luzón Peña, M. Díaz y García Conlledo y J. de Vicente Remesal**, Civitas, 1997
- RUBIO LARA, Pedro Ángel, **Manual Teórico Práctico de la Teoría Jurídica del Delito. (Adaptado a las Reformas de 2015).**, Tirant lo Blanch, 2017
- RUBIO LARA, Pedro Ángel, **Teoría de la pena y consecuencias jurídicas del delito**, Tirant lo Blanch, 2017
- SANCHEZ MELGAR, J. (Coord.), **Código Penal. Comentarios y Jurisprudencia. (2 volúmenes)**, Sepin, 2016
- ZARATE CONDE, A./GONZALEZ CAMPO, E., **Derecho Penal. Parte general. Obra adaptada al temario de oposicion para el acceso a la carrera judicial y fiscal**, 2019
- ZUGALDÍA ESPINAR, José Miguel (Dir.), **Fundamentos de Derecho Penal, Parte General**, 4, Tirant lo Blanch, 2010

## Recomendacións

### Materias que continúan o temario

Dereito penal II/V08G081V01402

## Plan de Continxencias

### Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

Mantéñense todas as metodoloxías docentes. levarán a cabo utilizando os recursos \*telemáticos postos a disposición pola Universidade de Vigo: plataforma de \*teledocencia, aulas e despachos virtuais no campus remoto-integra. Non se require bibliografía adicional. Por esta razón recoméndase ao alumnado que adquira, polo menos, o manual de referencia da materia \*LUZÓN PENA, Diego-Manuel, Leccións de Dereito penal. Parte xeral, 3.<sup>a</sup> ed., \*Tirant o \*Blanch, Valencia, 2016, e o Libro de casos prácticos \*LUZÓN PENA, Diego-Manuel (\*dir.), Dereito Penal en Casos Parte Xeral -Estudo Analítico-práctico-, \*Tirant o \*Blanch, Valencia, 2018. Ambos os libros están sinalados na bibliografía contida na guía docente e pódense adquirir en formato físico e/ou dixital.

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

Non é necesaria ningunha adaptación.

---

**DATOS IDENTIFICATIVOS****Dereito civil I. Obrigas e contratos**

Materia	Dereito civil I. Obrigas e contratos			
Código	V03G720V01223			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS 6	Carácter OB	Curso 2	Cuadrimestre 2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Noriega Rodríguez, Lidia			
Profesorado	Noriega Rodríguez, Lidia			
Correo-e	lidianr@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia obligatoria do primeiro cuatrimestre do segundo curso que trata os elementos esenciais do Dereito Civil patrimonial, a saber, a obrigación e os contratos. Dedicase unha especial atención á responsabilidade civil tanto contractual como extracontractual			

**Competencias**

Código	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.

**Resultados de aprendizaxe**

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Trata os elementos esenciais do Dereito Civil patrimonial, a saber, a obriga e os contratos.	CB2
Dedicase una especial atención á responsabilidade civil tanto contractual coma extracontractual.	CB3 CB4

Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.

Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.

Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.

- Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
- Coñecer as normas civís relativas ao dereito de Obrigacións, á Teoría Xeral da Contratación e aos Contratos en particular, con referencia á responsabilidade civil contractual e extracontractual
- Ser capaz de identificar problemas xurídicos de Dereito civil, abordando a súa solución mediante a procura, interpretación e aplicación da normativa civil aplicable ao suposto concreto
- Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
- Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
- Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.

Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar.

Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.

**Contidos**

Tema	
Tema I. Derecho Civil Patrimonial. A obrigación. Fontes.	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Dereito Civil Patrimonial.</li> <li>2. O dereito de obrigacións. Noción de obrigacións.</li> <li>3. As obrigacións naturais.</li> <li>4. Fonte das obrigacións. O artigo 1089 do Código civil.</li> <li>5. Consideración sobre as distintas fontes das obrigacións.</li> </ol>
Tema II. Estructura da relación obligatoria. A clasificación das obrigacións.	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. A estrutura xeral da relación obligatoria. <ol style="list-style-type: none"> <li>1.1. Os suxeitos da obrigación.</li> <li>1.2. A prestación.</li> </ol> </li> <li>2. O dereito e crédito: diferenciación dos dereitos reais.</li> <li>3. Clasificación das obrigacións. <ol style="list-style-type: none"> <li>3.1. Obrigacións persoaisimas e non persoaisimas.</li> <li>3.2. Obrigacións mancomunadas e solidarias.</li> <li>3.3. Obrigacións positivas e negativas.</li> <li>3.4. Obrigacións transitorias e duraderas.</li> <li>3.5. Obrigacións principais e accesorias.</li> <li>3.6. Obrigacións de cuota líquida e ilíquida.</li> <li>3.7. Obrigacións divisibles e indivisibles.</li> <li>3.8. Obrigacións xenéricas e específicas.</li> <li>3.9. Obrigacións simples e complexas.</li> </ol> </li> </ol>
Tema III. A modificación das obrigacións. Aa extinción das obrigacións: o art. 1156 Código do civil.	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Diferentes tipos de modificacións.</li> <li>2. Os cambios do acreedor.</li> <li>3. Os cambios do deudor.</li> <li>4. O art. 1156 do Código civil e as causas da extinción da obrigacións.</li> <li>5. O cumprimento ou o pago en xeral.</li> <li>6. A perda da cosa o a imposibilidade sobrevenida da prestación.</li> <li>7. A condonación ou remisión da debeda.</li> <li>8. A confusión.</li> <li>9. A compensación.</li> <li>10. A novación.</li> </ol>
Tema IV. O incumplimento das obrigacións: causas e efectos. A protección do crédito.	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Os supostos do incumplimento.</li> <li>2. A responsabilidade do deudor.</li> <li>3. O caso fortuito e a forza maior como causas de exoneración para o deudor.</li> <li>4. A responsabilidade do deudor por incumplimento a él imputable.</li> <li>5. A reacción do acreedor e a execución forzosa.</li> <li>6. A indemnización de danos e perxucios.</li> <li>7. O artigo 1911 do Código civil: a responsabilidade patrimonial universal e seus caracteres.</li> <li>8. Nocións básicas sobre as accións subrogatorias, directa e pauliana.</li> <li>9. A acción subrogatoria ou indirecta.</li> <li>10. A acción directa.</li> <li>11. A acción pauliana ou revocatoria.</li> </ol>
Tema V. O contrato: concepto e requisitos. A formación do contrato.	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. O concepto de contrato.</li> <li>2. Clasificación dos contratos. <ol style="list-style-type: none"> <li>2.1. Contratos consensuais, reais e formales.</li> <li>2.2. Contratos gratuitos e contratos onerosos.</li> <li>2.3. Contratos típicos e atípicos.</li> <li>2.4. Contratos instantáneos, duraderos e de execución periódica.</li> <li>2.5. Contratos bilaterales e unilaterales.</li> </ol> </li> <li>3. Os elementos do contrato. <ol style="list-style-type: none"> <li>3.1. Elementos esenciais.</li> <li>3.2. Elementos accidentais.</li> </ol> </li> <li>4. A libre formación do consentimento e os vicios da vontade. <ol style="list-style-type: none"> <li>4.1. O error.</li> <li>4.2. A violencia.</li> <li>4.3. A intimidación.</li> <li>4.4. O dolo.</li> </ol> </li> <li>5. A forma do contrato. O principio de liberdade de forma.</li> </ol>

Tema VI. O precontrato. As condicións xerais da contratación. A interpretación e integración do contrato.	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. O precontrato ou promesa de contrato.</li> <li>2. O contrato de opción.</li> <li>3. As condicións xerais da contratación e os contratos de adhesión. <ol style="list-style-type: none"> <li>3.1. Noción de condicións xerais da contratación.</li> <li>3.2. A eficacia obligatoria dos contratos de adhesión.</li> <li>3.3. As condicións xerais da contratación en Dereito español.</li> </ol> </li> <li>4. A interpretación do contrato. <ol style="list-style-type: none"> <li>4.1. Os criterios interpretativos de carácter subxetivo.</li> <li>4.2. Os criterios interpretativos de carácter obxectivo.</li> <li>4.3. O art. 1289 do Código civil</li> </ol> </li> <li>5. A integración do contrato.</li> </ol>
Tema VII. A eficacia e ineficacia do contrato.	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Os efectos do contrato.</li> <li>2. Premisa sobre a ineficacia do contrato.</li> <li>3. A nulidade do contrato. <ol style="list-style-type: none"> <li>3.1. Causas de nulidade.</li> <li>3.2. A acción de nulidade.</li> <li>3.3. Consecuencias da nulidade.</li> <li>3.4. A nulidade parcial do contrato.</li> </ol> </li> <li>4. A anulabilidade do contrato. <ol style="list-style-type: none"> <li>4.1. Causas de anulabilidade.</li> <li>4.2. A acción de anulabilidade.</li> <li>4.3. Efectos da anulabilidade.</li> </ol> </li> <li>5. A pervivencia dos contratos inválidos.</li> <li>6. O mutuo disenso.</li> <li>7. O desistimento unilateral.</li> <li>8. A resolución do contrato por incumplimento.</li> <li>9. A rescisión do contrato.</li> <li>10. A revocación do contrato.</li> </ol>
Tema VIII. A donación. A compraventa.	<ol style="list-style-type: none"> <li>I. O contrato de donación. <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Concepto de donación.</li> <li>2. Modalidades da donación.</li> <li>3. Presupostos e elementos da donación.</li> <li>4. A revocación das donacións.</li> <li>5. Redución das donacións inoficiosas.</li> </ol> </li> <li>II. O contrato de compraventa. <ol style="list-style-type: none"> <li>1. A compraventa: ideas xerais.</li> <li>2. O obxecto da compraventa.</li> <li>3. Dereitos e obrigacións do vendedor.</li> <li>4. Dereitos e obrigacións do comprador.</li> <li>5. A dobre venda.</li> <li>6. Os riesgos na compraventa; o art. 1452 do Código civil.</li> </ol> </li> </ol>
Tema IX. O contrato de arrendamento urbano. O contrato de arrendamento rústico. O contrato de obra e servizos.	<ol style="list-style-type: none"> <li>I. O contrato de arrendamento urbano. <ol style="list-style-type: none"> <li>1. O contrato de arrendamento urbano: consideracións xerais.</li> <li>2. O arrendamento de vivenda. Modificacións legislativas.</li> <li>3. Os restantes arrendamentos urbanos.</li> </ol> </li> <li>II. El contrato de arrendamento rústico. <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Os arrendamentos rústicos: nocións xerais e lexislación aplicable.</li> <li>2. Réxime xurídico básico dos arrendamentos rústicos.</li> <li>3. A aparcería agraria.</li> </ol> </li> <li>III. O contrato de obra. <ol style="list-style-type: none"> <li>1. O contrato de obra: concepto e caracteres.</li> <li>2. O obxecto do contrato de obra.</li> <li>3. Posición do contratista.</li> <li>4. Posición do comitente.</li> <li>5. A responsabilidade por ruina: o art. 1591 do Código civil.</li> <li>6. As responsabilidades na construción na Ley Ordenación Edificación.</li> </ol> </li> </ol>

Tema X: O contrato de mandato. O contrato de sociedade. O contrato de préstamo.	<p>I. O contrato de mandato.</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Concepto.</li> <li>2. Clases de mandato.</li> <li>3. Réxime básico do contrato de mandato.</li> </ol> <p>II. O contrato de sociedade.</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Concepto e notas esenciais do contrato de sociedade.</li> <li>2. A personalidade xurídica das sociedades civís.</li> <li>3. Clases de sociedades.</li> <li>4. Contido do contrato de sociedade.</li> <li>5. Disolución e liquidación da sociedade.</li> </ol> <p>III. O contrato de préstamo.</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. O préstamo de uso.</li> <li>2. O mutuo o simple préstamo.</li> </ol>
Tema XI: O contrato de depósito. O contrato de fianza.	<p>I. O contrato de depósito.</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Concepto.</li> <li>2. Clases de depósito.</li> <li>3. Contido do contrato de depósito.</li> <li>4. Extinción do contrato de depósito.</li> <li>5. O depósito irregular.</li> </ol> <p>II. O contrato de fianza.</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Concepto.</li> <li>2. Clases de fianza.</li> <li>3. As relacións entre deudor e fiador.</li> <li>4. As relacións dos cofiadores entre sí.</li> <li>5. Extinción do contrato de fianza.</li> </ol>
Tema XII: A transacción. O convenio arbitral. Os contratos aleatorios.	<p>I. O contrato de transacción.</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Concepto de transacción.</li> <li>2. Os efectos da transacción.</li> <li>3- A transacción xudicial.</li> </ol> <p>II. O convenio arbitral.</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. O convenio arbitral: concepto e tipos.</li> <li>2. Obxeito do arbitraje.</li> <li>3. Os árbitros.</li> <li>4. Efectos do arbitraje: o laudo.</li> </ol> <p>III. Os contratos aleatorios.</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. A categoría xeral dos contratos aleatorios.</li> <li>2. O xogo e a aposta.</li> <li>3. O contrato de renda vitalicia.</li> <li>3.1. Suxeitos.</li> <li>3.2. Contido do contrato de renda vitalicia.</li> <li>4. O contrato de alimentos o vitalicio.</li> <li>4.1. A Ley 41/2003, de 18 de novembro.</li> <li>4.2. Contido básico do contrato de alimentos.</li> </ol>
Tema XIII: Os cuasicontratos. A responsabilidade extracontractual.	<p>I. Os cuasicontratos.</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Concepto.</li> <li>2. Clases de cuasicontratos:</li> <li>2.1. A xestión de negocios alleos.</li> <li>2.2. O cobro e o pago do indebido.</li> <li>2.3. O enriquecemento inxusto.</li> </ol> <p>II. A responsabilidade extracontractual.</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Os actos ilícitos como fonte das obrigacións.</li> <li>2. A responsabilidade subxetiva ou culposa por feitos propios.</li> <li>3. A responsabilidade por feito allego: carácter subxetivo da responsabilidade indirecta.</li> <li>4. O art. 1903 do Código civil: supostos de responsabilidade por feito allego.</li> <li>5. Evolución no orden lexislativo: "da responsabilidade por culpa á responsabilidade por risco".</li> <li>6. Supostos de responsabilidade obxetiva no Código civil.</li> <li>7. Principais supostos de responsabilidade obxetiva no dereito español.</li> <li>8. A reparación do dano: específica e pecuniaria.</li> </ol>

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos	16.5	16	32.5
Estudo previo	0	15	15
Lección maxistral	33	21	54
Exame de preguntas obxectivas	1	33	34
Estudo de casos	1	9.5	10.5
Traballo	1	3	4

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

### Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos	Análises dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Estudo previo	Busca, lectura e traballo de documentación, previo ás clases ou prácticas de laboratorio, que realiza o alumnado de forma autónoma.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante

### Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para o asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Atención a preguntas e dúbidas formuladas polo alumno nas tutorías da materia. Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente no aula e nos momentos que o profesor ten asignados a tutorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Non se debe confundir atención personalizada con tutoría académica (no Plan de Acción Tutorial).
Estudo de casos	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para o asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Atención a preguntas e dúbidas formuladas polo alumno nas tutorías da materia. Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente no aula e nos momentos que o profesor ten asignados a tutorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Non se debe confundir atención personalizada con tutoría académica (no Plan de Acción Tutorial).

### Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Exame de preguntas obxectivas	Probas que avalían o coñecemento que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos/as seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades	40	CB2 CB4
Estudo de casos	Proba na que se presenta unha situación ou problemática xa dada ou que pode darse, partindo dos diferentes factores involucrados, a análise dos antecedentes, condicións, da situación, etc.	40	CB3
Traballo	Resumos e/ou cronogramas e/ou exposicións e debates grupais.	20	CB3

### Outros comentarios sobre a Avaliación

Entenderase que o alumnado na **avaliación continua** deberá obter para poder compensar unha parte que outra, un 3 sobre dez nos casos e un 4 sobre dez na proba de contidos. O alumnado que **non se acolla á avaliación continua** por deixala, por non poder asistir ou por calquera outro motivo, deberá facer unha proba final na que se lle formularán, en relación cos contidos da materia, iguais preguntas obxectivas que a aqueles de avaliación continuada cun valor do 50% da cualificación e, ademais, uns casos cun valor do 50% da cualificación non realizando nin traballos nin proxectos. Deberá obter para poder compensar unha parte con outra, un 3 sobre dez nos casos e un 4 sobre dez na proba de contidos . No



mesmo curso gardaranse as notas da avaliación continua do primeiro período para o segundo.

O alumnado deberá utilizar últimas edicións da bibliografía recomendada, que teñen carácter auxiliar das explicacións.

**O sistema de avaliación en segundo período**, será igual que no primeiro período, segun sígase a avaliación continua como para aqueles que non a sigan, podendo conseguir ambos o 100% da cualificación.

**Convocatoria Fin de Carreira:** O alumno deberá facer unha proba final na que se lle formulará exame de preguntas obxetivas, en relación cos contidos da materia, cun valor do 50% da cualificación e, ademais, uns casos cun valor do 50% da cualificación, e dicir cos mesmos porcentaxes indicadas para o primeiro período para o alumnado da avaliación continua. Deberá obter para poder compensar unha parte con outra, un 3 sobre dez nos casos e un 4 sobre dez na proba de contidos.

**Alumnado con necesidades especiais:** realizarase a adaptación curricular que veña dada por tales necesidades de acordo co suxerido polo coordinador de discapacidade por aplicación do correspondente protocolo.

As datas e horarios das probas publícanse na web da Facultade de Ciencias Xurídicas e do Traballo no calendario de probas de avaliación aprobadas pola Xunta da Facultade.

---

## **Bibliografía. Fontes de información**

### **Bibliografía Básica**

Lasarte Álvarez, **Principios de Derecho civil. Tomo II y III**, Marcial Pons, última edición

Bercovitz Rodríguez-Cano y otros, **Manual de Derecho civil. Obligaciones y Contratos, 2 Vols.**, Bercal, última edición

O'Callaghan Muñoz, **Compendio de Derecho civil. Tomo I**, Editorial Universitaria Ramón Areces, última edición

Lacruz Berdejo, **Elementos de Derecho Civil. Tomo II**, Dykinson, última edición

Díez-Picazo y Gullón, **Instituciones de Derecho civil. Vol. 1**, Tecnos, última edición

Albaladejo García, **Derecho de Obligaciones. Tomo II.**, Edisofer, última edición

### **Bibliografía Complementaria**

VVAA, **Código civil**,

VVAA, **Ley de Derecho Civil de Galicia**,

---

## **Recomendacións**

### **Materias que continúan o temario**

Dereito civil II. Dereitos reais/V08G081V01404

---

### **Materias que se recomenda ter cursado previamente**

Dereito: Introducción ao dereito civil e dereito da persoa/V08G081V01203

---

### **Outros comentarios**

Todo alumno deberá dispor, desde a segunda semana de docencia, dunha edición do Código Civil actualizada ao comenzo do curso.

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito impártese no 2º cuatrimestre do 2º curso e o profesorado responsable é Profª. Lydia Noriega Rodríguez

---

## **Plan de Continxencias**

### **Descrición**

Mantéñense as metodoloxías, contidos, avaliación e tutorías coa excepción de que estas se desenvolverán total ou parcialmente mediante as ferramentas telemáticas proporcionadas pola Universidade de Vigo (aulas e despachos virtuais, correo electrónico, plataforma Faitic).

Si fose o caso, podería establecerse un plan de contingencia que derivase nunha modalidade mixta, na que unha parte do estudiantado asistirá ás aulas de forma presencial e outra parte seguirá as clases dun modo síncrono (preferentemente) ou asíncrono.

Si fose o caso, poderíase establecer incluso unha forma totalmente non presencial.

Nestes supostos manteranse igual as metodoloxías, a atención personalizada e os sistemas de avaliación como se indica para a modalidade presencial, adaptando, no seu caso, os grupos do alumnado e as quendas para cumprir coa normativa sanitaria que se estableza no seu momento.

Facilitaríanse á súa vez, recursos online para a preparación e realización de materiais a través da plataforma Faitic.

**DATOS IDENTIFICATIVOS****Dereito internacional público**

Materia	Dereito internacional público			
Código	V03G720V01224			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS 9	Carácter OB	Curso 2	Cuadrimestre 2c
Lingua impartición	Castelán Inglés			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Pereira Garrido, María Teresa Movilla Pateiro, Laura			
Profesorado	Pereira Garrido, María Teresa			
Correo-e	tpgarrido@yahoo.es lauramovilla@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia pretende achegar ao alumno un coñecemento da dimensión xurídica da Sociedade Internacional e da función do Dereito Internacional Público como sistema regulador das relacións na orde internacional. Con esa finalidade, o Programa divídese en tres grandes partes: o ordenamento xurídico internacional; os suxeitos do Dereito Internacional Público e a aplicación do Dereito Internacional Público			

**Competencias**

Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

**Resultados de aprendizaxe**

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Esta materia pretende posibilitar o ensino sistemático do Ordenamento xurídico que está destinado a regular a sociedade/comunidade internacional, facilitando a comprensión entre o alumnado dos problemas básicos que rodean aquel.

CB1  
CB2  
CB3  
CB4

Desde unha perspectiva xurídico-formal, o Dereito internacional preséntaselle ao alumnado na súa dimensión positiva, ofrecendo o maior número posible de referencias á normativa en vigor. Esta perspectiva complétase cunha aproximación histórico-sociolóxica, expoñendo ao alumnado as realidades subxacentes ás normas e o medio concreto en que estas están chamadas a rexer, posto que para un ensino eficaz da materia é fundamental unha exposición dos acontecementos históricos e dos acontecementos sociolóxicos.

Así mesmo, ambos os enfoques acompañanse dunha aproximación axiolóxica ao dereito internacional, coa finalidade de procurar unha constante valoración da norma co ideal de Xustiza. Desde logo, a dimensión finalista da actividade docente conduce a que o ensino non se reduza a unha descrición do ordenamento xurídico internacional, senón que debe facerse reflexionar o alumno sobre o conxunto de valores que inspiran e aos que aspira este ordenamento. Desta forma, ao ensinar e difundir o Dereito internacional preténdese contribuír, en boa medida, a facer progresar a Sociedade internacional e os suxeitos que a compoñen na vía da paz.

Tendo en conta o contido esencial desta disciplina científica, a súa docencia exponse desde unha visión realista, pero co firme propósito de facer partícipe o alumnado dos valores que inspiran o ordenamento xurídico internacional, apuntando, cando sexa posible, suxestións para a mellora das normas que o integran e insistindo, sobre todo, no seu cumprimento. Neste contexto sitúase unha das funcións máis importantes da docencia do Dereito internacional público: demostrarlle ao estudantado, e convencelo, de que esta é unha disciplina cada vez máis relevante na formación de todo xurista e que tomen conciencia da perspectiva internacional, que lles confire o coñecemento do Ordenamento xurídico internacional, como un elemento imprescindible do mundo interdependente.

A función docente universitaria, en que se combina unha función informativa e outra formativa, debe servir para formar xuristas que poidan atopar saídas profesionais vinculadas cos seus estudos pero, sobre todo, tamén debe servir para formar e potenciar as capacidades intelectuais dos estudantes para que poidan e saiban afrontar de forma crítica os valores e as actitudes sociais que se desenvolven nas sociedades nacionais e internacional de que eles forman parte.

## Contidos

### Tema

#### I. O Ordenamento Xurídico-Internacional

Lección 1 .- A Sociedade Internacional e o seu ordenamento xurídico

1. A Sociedade Internacional
  - A) Evolución histórica
  - B) Carácter básicos
- 2.O Dereito Internacional como ordenamento xurídico da Sociedade Internacional
  - A) Concepto de Dereito Internacional Público
  - B) Carácter do Dereito Internacional Público
  - C) Funcións do Dereito Internacional Público

Lección 2.- A formación do Dereito internacional público

1. A creación e o desenvolvemento progresivo do Dereito Internacional Público
  - A) O procedemento de celebración dos Tratados
  - B) A aplicación dos Tratados
3. O costume e os principios xerais
4. Os actos unilaterais dos Estados e das Organizacións Internacionais
5. A recepción das normas internacionais nos ordenamentos internos

#### II. Os suxeitos do Dereito Internacional Público

##### A) O ESTADO

Lección 3.- O Estado como suxeito primario do Dereito Internacional Público

1. Os elementos constitutivos do Estado
2. O recoñecemento de Estados e o recoñecemento de gobernos
- 3.As inmunidades do Estado
- 4.A sucesión de Estados

Lección 4.- O territorio do Estado

- 1.Concepto e natureza do territorio
- 2.Modos de adquisición do territorio
- 3.A delimitación do territorio
  - A) As fronteiras
  - B) Relacións de veciñanza e cooperación transfronteriza
4. As modificacións no exercicio da competencia territorial do Estado

Lección 5.- A competencia territorial do Estado sobre certos espazos marítimos	<ol style="list-style-type: none"> <li>1.A evolución do Dereito Mar: factores e intereses</li> <li>2.Os espazos marítimos suxeitos á soberanía dos Estados</li> <li>3.Os espazos marítimos suxeitos a certas competencias funcionais dos Estados</li> <li>4.Os espazos marítimos non suxeitos ás competencias dos Estados e certas situacións especiais</li> </ol>
Lección 6.- As competencias estatais sobre os espazos supraterrrestres	<ol style="list-style-type: none"> <li>1.O espazo aéreo</li> <li>2.Os espazos supraterrrestres non suxeitos ás competencias territoriales dos Estados: O espazo ultraterrrestre</li> </ol>
Lección 7.- Outros espazos de interese internacional	<ol style="list-style-type: none"> <li>1.Os cursos de auga internacionais</li> <li>2.As canles internacionais</li> <li>3.Os espazos polares</li> <li>4.Espazos e recursos naturais: o medio ambiente e a súa protección internacional</li> </ol>
Lección 8.-A poboación do Estado	<ol style="list-style-type: none"> <li>1.A nacionalidade: competencias do Estado sobre os seus súbditos no estranxeiro</li> <li>2.A condición xurídica do estranxeiro</li> <li>3.Réximes cualificados de extranxería</li> </ol>
Lección 9.- Os órganos do Estado nas Relacións Internacionais	<ol style="list-style-type: none"> <li>1.Os órganos centrais</li> <li>2.A representación diplomática</li> <li>3.As oficinas consulares</li> </ol>
<b>B) AS ORGANIZACIONES INTERNACIONAIS</b>	
Lección 10.- Aspectos xerais das Organizacións Internacionais	<ol style="list-style-type: none"> <li>1.Antecedentes e evolución histórica</li> <li>2.Concepto</li> <li>3.Estrutura e formación da vontade</li> <li>4.Personalidade xurídica internacional</li> <li>5.Clases</li> </ol>
Lección 11.-A Organización das Nacións Unidas	<ol style="list-style-type: none"> <li>1.Antecedentes e evolución histórica</li> <li>2.Propósitos e principios</li> <li>3.Os membros</li> <li>4.A estrutura institucional</li> <li>5.As principais funcións</li> </ol>
<b>C) A PERSONA HUMANA</b>	
Lección 12.- A persoa humana ante o Dereito Internacional Público	<ol style="list-style-type: none"> <li>1.A subxetividade internacional do individuo</li> <li>2.A capacidade de actuar do individuo ante órganos internacionais</li> <li>3.A responsabilidade internacional do individuo</li> <li>4.A protección dos Dereitos Humanos</li> </ol>
<b>III.A APLICACIÓN DO DEREITO INTERNACIONAL PÚBLICO</b>	
Lección 13.-A responsabilidade internacional	<ol style="list-style-type: none"> <li>1.Codificación e desenvolvemento progresivo do dereito sobre a responsabilidade internacional</li> <li>2.A responsabilidade internacional por feitos internacionalmente ilícitos</li> <li>3.A responsabilidade internacional polas consecuencias perxudiciais de actos non prohibidos polo Dereito internacional público</li> </ol>
Lección 14.- Os procedementos para asegurar a aplicación das normas internacionais	<ol style="list-style-type: none"> <li>1.A protección diplomática</li> <li>2.As medidas de autotutela</li> <li>3.Os procedementos institucionalizados</li> </ol>
Lección 15.- Os procedementos pacíficos de solución das controversias internacionais	<ol style="list-style-type: none"> <li>1.As controversias internacionais</li> <li>2.Os procedementos non xurisdicionais de solución de controversias</li> <li>3.Os procedementos xurisdicionais de solución de controversias</li> </ol>
Lección 16.-O control do uso da forza	<ol style="list-style-type: none"> <li>1.A prohibición da ameaza ou do uso da forza</li> <li>2.A regulamentación dos conflitos armados</li> <li>3.O Dereito Internacional Humanitario</li> </ol>

### Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	1	5.5	6.5
Resolución de problemas	27	36	63
Lección maxistral	51.5	98	149.5
Exame de preguntas de desenvolvemento	3	0	3
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2
Traballo	1	0	1

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

### Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	Os alumnos realizarán un traballo que deberán expor na aula e que será obxecto de debate.
Resolución de problemas	Esta actividade consistirá na resolución casos prácticos cos que os alumnos deberán manexar os principais instrumentos internacionais
Lección maxistral	Nas sesións maxistrais presentarase ao alumno os conceptos fundamentais da asignatura

### Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Na sesión maxistral explicaranse os aspectos fundamentais da materia. Calquera dúbida ou cuestión poderá exporse tanto en devanditas clases, nas clases prácticas ou no horario de tutorías que se publicará ao iniciar o curso
Traballo tutelado	Calquera dúbida ou cuestión poderá plantexarse nas clases prácticas, teóricas ou no horario de tutorías que se publicará ó inico do curso.
Resolución de problemas	Nos traballos na aula, o alumno aplicará os coñecementos adquiridos na sesión maxistral mediante a realización de casos prácticos, comentarios de Sentenzas... baixo a orientación e supervisión do profesor.

### Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas	Exporanse diversos casos prácticos que deberán ser resoltos polos alumnos.  A calificación máxima será dun punto. Para a calificación terase en conta tanto a asistencia como a participación activa na aula.  Resultados de aprendizaxe: Esta materia pretende posibilitar o ensino sistemático do Ordenamento xurídico que está destinado a regular a Sociedade/Comunidade internacional, facilitando a comprensión entre os alumnos dos problemas básicos que rodean ao mesmo.	10	CB1 CB2 CB3 CB4
Exame de preguntas de desenvolvemento	Os coñecementos adquiridos na sesión maxistral serán avaliados a final de curso mediante unha proba escrita que comprenderá toda a materia. Esta proba valorarase até un máximo de 6 puntos.  Aqueles alumnos que opten polo sistema de avaliación continúa, deben ter unha nota mínima de tres puntos nesta proba para que se some a nota dos distintos traballos e probas da avaliación continúa.  As datas e horarios das probas de avaliación final das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de exames aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2020-2021.  Resultados de aprendizaxe: Esta materia pretende posibilitar o ensino sistemático do Ordenamento xurídico que está destinado a regular a Sociedade/Comunidade internacional, facilitando a comprensión entre os alumnos dos problemas básicos que rodean ao mesmo.	60	CB2 CB3 CB5
Exame de preguntas obxectivas	Durante o cuadrimestre realizaranse dous probas tipo test que non terán carácter liberatorio. A data da realización das probas serán comunicada polo profesor.  Cada unha destas probas calificarase cun máximo dun punto.  Resultados de aprendizaxe: Esta materia pretende posibilitar o ensino sistemático do Ordenamento xurídico que está destinado a regular a Sociedade/Comunidade internacional, facilitando a comprensión entre os alumnos dos problemas básicos que rodean ao mesmo.	20	CB2 CB3 CB4
Traballo	Durante o cuadrimestre os alumnos deberán realizar un traballo, individual ou en grupo, que será entregado ao profesor e que tamén se exporá en clase.  Esta proba calificarase cun máximo dun punto.  Resultados de aprendizaxe: Esta materia pretende posibilitar o ensino sistemático do Ordenamento xurídico que está destinado a regular a Sociedade/Comunidade internacional, facilitando a comprensión entre os alumnos dos problemas básicos que rodean ao mesmo.	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5

---

## Outros comentarios sobre a Avaliación

---

### CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA ASISTENTES 1ª EDICIÓN DE ACTAS

O primeiro día de clase, entregaráselles unha folia de opcións de avaliación que deberán entregar ao profesor dentro dunha semana e na que deben escoller entre o sistema de avaliación continua ou o sistema de avaliación final. Se optan pola avaliación continua, na primeira oportunidade do exame, non poderán pasar á modalidade de avaliación final. Os alumnos que opten pola avaliación continua realizarán as diferentes probas descritas no apartado de avaliación ao longo do curso, é dicir, dúas probas, un traballo que será exposto na aula así como a resolución de casos prácticos que serán considerados nos grupos prácticos. Con estas probas poderán acadar un máximo de catro puntos. Ademais, o alumno realizará un exame final que terá lugar na data prevista no calendario de exames do profesorado e que será avaliado cun máximo de 6 puntos. A cualificación das probas de avaliación continua só se engadirá se o exame alcanza unha nota igual ou superior a tres puntos.

### CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA NON ASISTENTES 1ª EDICIÓN DE ACTA

Para aqueles estudantes que non se sometan á avaliación continua, a proba que se vai realizar será a de modalidade de avaliación final, que constará de dúas partes: a realización dunha proba escrita con preguntas de desenvolvemento así como a resolución dun caso práctico. A proba escrita cualificarase nun máximo de 8 puntos e a resolución do caso práctico nun máximo de dous. A nota da resolución do caso práctico só se engadirá á da proba escrita sempre que a cualificación obtida nela sexa igual ou superior a catro. En todo caso, as competencias e resultados de aprendizaxe avaliados serán as mesmas que no sistema de avaliación dos asistentes

### CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA A 2ª EDICIÓN DE MINUTOS E FIN DA CARRERA

1. Os alumnos que, optando polo sistema de avaliación continua non superen a materia na primeira oportunidade, manterán a nota que obtiveron na avaliación continua cando se presenten á segunda oportunidade (exame de xuño e, se procede, seguinte) curso académico), tendo que facer exclusivamente a parte teórica do exame que consistirá, como na primeira oportunidade, en cuestións de desenvolvemento.
2. Aqueles alumnos que non sigan o sistema de avaliación continua, o sistema de avaliación será o establecido nos criterios de avaliación para non asistentes 1ª edición de Actas.
3. O exame correspondente á convocatoria de fin de grao realizarase do mesmo xeito que a modalidade de avaliación final (criterios de avaliación para non asistentes, 1ª edición de Actas).

As datas e horarios das probas de avaliación das distintas materias serán as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado polo Consello de Facultade para o curso 2020-2021.

---

---

## Bibliografía. Fontes de información

### Bibliografía Básica

Díez de Velasco, M, **Instituciones de Derecho Internacional Público**, Última edición,

Díez de Velasco, M, **Las Organizaciones Internacionales**, Última edición,

Sobrino Heredia, JM, **Textos para el estudio del Derecho Internacional Público, del Derecho de la Unión Europea y el Derecho Internacional de los espacios**, Última edición,

Kaczorowska, A, **Public International Law**, Última edición,

### Bibliografía Complementaria

Carrillo Salcedo, J.A, **El Derecho Internacional en perspectiva histórica**, 1991,

Pastor Ridruejo, J.A, **Curso de Derecho Internacional Público y Organizaciones Internacionales**, Última edición,

Andrés Sáenz de Santa María, P, **Sistema de Derecho Internacional Público**, Última edición,

Remiro Brotons y otros, **Derecho Internacional. Curso General**, 2010,

Sánchez, V.M, **Derecho Internacional Público**, Última Edición,

Jiménez Piernas, C, **Introducción al Derecho Internacional Público. Práctica de España y de la Unión Europea**, Última edición,

Casanovas,O; Rodrigo,A, **Compendio de Derecho Internacional Público**, Última edición,

Casado Raigon, R, **Derecho Internacional. Parte General**, Última edición,

---

---

## Recomendacións

### Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Dereito da Unión Europea/O03G081V01304

---

---

## Outros comentarios

Para a preparación de esta materia en castelán recoméndase o manual de o Prof. Díez de Velasco e a Recopilación de Textos de o Prof. Sobrino Heredia

Esta materia conta con un grupo teórico e práctico no Grado en Dereito impartidos en inglés pola profesora Annina Bürgin.

## **Plan de Continxencias**

---

### **Descrición**

---

#### **=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===**

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

#### **=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===**

Se a cantidade de alumnado matriculado e as circunstancias sanitarias o esixen, impartirase docencia mixta, a través das Aulas Integra, con rotación do alumnado presente nas aulas.

Se é necesario pasar á modalidade de docencia non presencial, a docencia tanto teórica como práctica será impartida de forma telemática a través do Campus Remoto.

Os recursos bibliográficos recollidos na guía e os materiais proporcionados polo profesorado son máis que suficientes para facilitar a autoaprendizaxe.

En todas as modalidades de ensino, as sesións de titorías pódense levar a cabo electronicamente mediante acordo previo.

#### **=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===**

Se é necesario pasar á modalidade de docencia non presencial, o exame teórico final con preguntas de desenvolvemento substituirase por un exame tipo test a través de faitic. Todas as probas manterán a mesma ponderación que no caso da docencia presencial e mixta.

---

<b>DATOS IDENTIFICATIVOS</b>				
<b>Políticas económicas</b>				
Materia	Políticas económicas			
Código	V03G720V01225			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Teixeira Bautista, José Francisco			
Profesorado	Teixeira Bautista, José Francisco			
Correo-e	teixeira@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia proporciona aos alumnos unha visión das principais políticas económicas de carácter macro e microeconómico. Estúdanse os principais obxectivos, así como os instrumentos máis relevante para acadalos. Porase especial énfase na súa aplicación no contexto económico actual.			

<b>Competencias</b>	
Código	

<b>Resultados de aprendizaxe</b>	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Capacidade para identificar os principais agregados que definen os obxectivos de política económica e as políticas para alcanzalos, distinguindo entre políticas macro e microeconómicas. Ademais, o alumnado comprenderá o papel do diñeiro e das institucións monetarias, así como os mecanismos de transmisión da política monetaria nunha economía pechada e nunha economía aberta con diferentes réximes cambiarios.	
Capacidade de analizar e discutir as recentes decisións de política económica que levaron a cabo as diferentes institucións públicas e en que medida a actual crise económica condicionou tales decisións e limitou os seus efectos.	
Comprensión dos efectos e limitacións da política fiscal.	
Capacidade de interpretar os informes das principais institucións económicas relativos á política económica e manexar e analizar os principais datos que ofrecen as estatísticas económicas relativas a estes temas.	

<b>Contidos</b>	
Tema	
Introducción	Conceptos básicos. Tipoloxía de políticas. Restricións da Política Económica.
Obxectivos de Política Económica	Principais obxectivos da política económica: emprego, estabilidade de prezos, crecemento. Marco teórico e indicadores.
Política monetaria	Institucións. Variables y relaciones monetarias. Instrumentos de política monetaria e mecanismos de transmisión. Experiencias de Política monetaria.
Política fiscal	Bases teóricas. Instrumentos de Política Fiscal. Déficit público.
Política económica exterior	O equilibrio externo. Instrumentos de política exterior. A política económica nunha economía aberta.
Políticas microeconómicas	Política de I+D+i. Política de competencia.

<b>Planificación</b>			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas con apoio das TIC	20	28	48
Lección maxistral	30	60	90
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	10	10

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.



## Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas con apoio das TIC	Resolución de exercicios. Manexo de fontes estadísticas e análise de datos.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos sobre a materia obxecto de estudo.

## Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas con apoio das TIC	Durante as prácticas corríxense os exercicios propostos e resólvense dúbidas de forma personalizada.

## Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Exame de preguntas obxectivas	Exame escrito.	70	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Para a valoración teranse en conta as actividades realizadas: análise dos principais datos que ofrecen as estadísticas económicas relativas a materia, participación activa nas discusións, resolución de exercicios, cuestionarios, etc.	30	

## Outros comentarios sobre a Avaliación

A nota final da materia será unha media ponderada do seguimento continuo da materia (exercicios das clases prácticas, participación, cuestionarios de seguimento, etc. ) e de dous exames de preguntas obxectivas. A valoración será a seguinte: Exame parcial 25%; Exame final 45%; Tarefas de seguimento 30%.

A data do exame parcial notificarase aos alumnos o primeiro día de curso.

Os alumnos que alcancen a nota mínima de 4 no exame parcial, poderán excluír o contido deste exame no exame final. Os que teñan unha nota inferior a 4 deberán facer o exame final con toda a materia (neste caso, o exame final pondera un 70%).

O exame da convocatoria extraordinaria realizarase do contido de toda a materia, conservando a nota das actividades realizadas nas clases prácticas (o exame terá neste caso unha ponderación do 70%).

Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o alumnado poderá optar a ser avaliado cun exame final que supoñerá o 100% da nota.

Na convocatoria de fin de carreira, o exame supoñerá o 100% da nota. As datas oficiais dos exames finais serán as que fixe o Decanato.

Poderán consultarse na páxina web da Facultade de CC. Económicas e Empresariais <http://fccee.uvigo.es/>

## Bibliografía. Fontes de información

### Bibliografía Básica

Cuadrado Roura, J. R. (dir), **Política económica. Elaboración, objetivos e instrumentos**, McGraw Hill, Madrid., 2015

Mankiw, N. Gregory, **Macroeconomía**, Antoni Bosch, 2009

### Bibliografía Complementaria

Ochando, C. (coord), **Políticas Económicas Coyunturales: Objetivos e Instrumentos**, Tirant lo Blanch, Valencia, 2015

Blanchard, O. et al., **Rethinking Macroeconomic Policy**, IMF Staff Position Note, 2011

Motta, M., **Competition Policy: Theory and Practice**, Cambridge, 2004

Banco Central Europeo, <http://www.ecb.int>,

Banco de España, <http://www.bde.es>,

Eurostat, <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home>,

Instituto Nacional de Estadística, <http://www.ine.es>,

## Recomendacións

### Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Macroeconomía/V03G020V01404

## **Materias que se recomenda ter cursado previamente**

Economía: Economía española e mundial/V03G020V01201

Economía: Microeconomía/V03G020V01101

## **Outros comentarios**

O profesor responsable desta materia no dobre Grao ADE-Dereito é Francisco Teixeira Bautista.

## **Plan de Continxencias**

### **Descrición**

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

\* Metodoloxías docentes que se manteñen

Utilización de Faitic para o acceso ao material docente e a realización de exercicios e cuestionarios.

\* Metodoloxías docentes que se modifican

A clase presencial substitúese pola clase virtual a través do Campus Remoto.

\* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)

As sesións de titorías realizaranse por medios telemáticos a través do correo electrónico, foros de FAITIC e videoconferencia no despacho virtual do campus remoto. Esta última modalidade baixo cita previa.

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

As probas de avaliación, en caso de non poder realizarse de forma presencial, adaptaranse da seguinte forma:

Os exames de preguntas obxectivas que queden pendentes de realizar faranse a través dos exercicios e cuestionarios de FAITIC. Ademais, os estudantes deberán conectarse ao Campus Remoto con cámara mentres dure a realización das probas.

A avaliación das tarefas de seguimento realizarase a través de cuestionarios e exercicios que serán entregados a través de FAITIC e da participación nas clases virtuais.

O alumnado que renuncie á avaliación continua poderá realizar un exame final na data oficial a través do Campus Remoto (con cámara) e FAITIC.

Os pesos das probas de avaliación manteranse sen cambios.

<b>DATOS IDENTIFICATIVOS</b>				
<b>Dereito administrativo I</b>				
Materia	Dereito administrativo I			
Código	V03G720V01311			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	3	1c
Lingua impartición	#EnglishFriendly Castelán			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Fernández Acevedo, Rafael			
Profesorado	Fernández Acevedo, Rafael Sobrino García, Itziar			
Correo-e	racevedo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Estudo das cuestións principais da parte xeral do Dereito Administrativo.  Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

### Competencias

Código	Competencias
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.

### Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Alcanzar unha visión e comprensión do conxunto dos mecanismos e institucións da parte xeral do Dereito Administrativo, manexar con soltura o sistema de fontes da materia obxecto de estudo e resolver problemas xurídicos relacionados coa materia obxecto de estudo.	CB1 CB3 CB4

### Contidos

Tema	Contidos
Tema 1- O Dereito Administrativo e a Administración pública: concepto e caracteres; fontes, en particular o Regulamento.	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. O Dereito administrativo determinado polo concepto de Administración pública</li> <li>2. Caracteres do Dereito administrativo</li> <li>3. O ordenamento xurídico</li> <li>4. O Dereito administrativo e normas con forza de lei</li> <li>5. O regulamento               <ol style="list-style-type: none"> <li>a. Concepto</li> <li>b. Xustificación da potestade regulamentaria</li> <li>c. Distinción entre os regulamentos e os actos administrativos</li> <li>d. A *inderogabilidade singular dos regulamentos</li> <li>e. As relacións entre a lei e o regulamento</li> <li>*f. Clases de regulamentos</li> <li>*g. Límites formais e materiais que condicionan a validez dos regulamentos</li> <li>*h. Os regulamentos ilegais. Técnicas de control da legalidade dos regulamentos</li> </ol> </li> </ol>

Tema 2- Os suxeitos: As Administracións públicas e a súa organización. O administrado	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. As Administracións públicas <ol style="list-style-type: none"> <li>a. Personalidade xurídica da Administración</li> <li>b. A diversidade de Administracións públicas</li> <li>c. A capacidade das persoas xurídicas públicas</li> <li>d. Os órganos administrativos. A competencia</li> <li>e. A organización das Administracións territoriais españolas</li> <li>f. A organización das Administracións institucionais e entes corporativos</li> </ol> </li> <li>2. O administrado <ol style="list-style-type: none"> <li>a. Relacións de supremacía ou *sujeción xeral e especial</li> <li>b. A capacidade de obrar e as súas circunstancias modificativas</li> <li>c. As situacións xurídicas subxectivas</li> </ol> </li> </ol>
Tema 3- Fundamentos da actividade administrativa: o principio de legalidade da Administración	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Contido do principio de legalidade</li> <li>2. Concepto de potestade</li> <li>3. As técnicas de atribución de potestades á Administración</li> <li>4. Clases de potestades administrativas</li> <li>5. En especial, a potestade discrecional e a súa distinción respecto dos conceptos xurídicos indeterminados</li> <li>6. Técnicas de control da discrecionalidade</li> </ol>
Tema 4- Os actos administrativos: clases, elementos, eficacia, validez. O silencio administrativo	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Concepto de acto administrativo</li> <li>2. Elementos dos actos administrativos</li> <li>3. Clases de actos administrativos: relevancia dos diferentes criterios</li> <li>4. A eficacia dos actos administrativos <ol style="list-style-type: none"> <li>a. Concepto</li> <li>b. A eficacia inmediata</li> <li>c. Excepcións á eficacia inmediata: <ol style="list-style-type: none"> <li>i. Eficacia demorada; notificación e publicación dos actos administrativos</li> <li>ii. Eficacia anticipada</li> </ol> </li> </ol> </li> <li>5. Teoría da invalidez: graos de invalidez dos actos administrativos <ol style="list-style-type: none"> <li>a. A anulabilidade dos actos administrativos</li> <li>b. Nulidade absoluta ou de pleno dereito</li> <li>c. Irregularidades non invalidantes</li> </ol> </li> <li>6. O problema da inactividade da Administración <ol style="list-style-type: none"> <li>a. O deber de resolver e notificar. Prazos</li> <li>b. Efectos do silencio administrativo</li> <li>c. Procedementos iniciados a solicitude do interesado</li> <li>d. Procedementos iniciados de oficio. Caducidade</li> <li>e. Natureza xurídica do silencio administrativo: ficción legal ou acto presunto. A eficacia dos actos presuntos</li> <li>f. Os prazos para recorrer o silencio administrativo</li> <li>g. O silencio administrativo no Dereito urbanístico</li> </ol> </li> </ol>
Tema 5: O procedemento administrativo	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. O procedemento administrativo común e procedementos administrativos especiais, sectoriais</li> <li>2. Os principios xerais do procedemento</li> <li>3. Os interesados</li> <li>4. Termos e prazos: o seu cómputo</li> <li>5. Fases do procedemento administrativo: iniciación, instrución e finalización</li> </ol>
Tema 6- Os recursos administrativos	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Concepto e características dos recursos administrativos. Procedementos alternativos de impugnación ou reclamación</li> <li>2. Clases de recursos administrativos <ol style="list-style-type: none"> <li>a) Recursos ordinarios: alzada e reposición</li> <li>c) Recurso extraordinario: revisión</li> <li>d) Recursos especiais</li> </ol> </li> <li>3. A revogación dos actos administrativos <ol style="list-style-type: none"> <li>a) Revogación por motivos de legalidade: a revisión de actos nulos e anulables</li> <li>b) Revogación por motivos de oportunidade</li> </ol> </li> <li>4. A rectificación de erros materiais, de feito ou aritméticos. As reclamacións previas ás vías civil e social</li> <li>6. A suspensión da eficacia dos actos administrativos en caso de recurso administrativo ou de revisión de oficio</li> </ol>
Tema 7- Coacción administrativa. En particular, a execución dos actos administrativos	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. A execución forzosa dos actos administrativos <ol style="list-style-type: none"> <li>a. Os orzamentos da execución</li> <li>b. Principios do procedemento de execución</li> <li>c. Medios de execución forzosa</li> </ol> </li> <li>2. A coacción directa</li> <li>3. A vía de feito</li> </ol>

1. Introducción: convenios e contratos. Relevancia do Dereito da Unión Europea
2. Ámbito subxectivo
3. Negocios e contratos excluídos
4. Contratos do sector público: criterios de delimitación, sistema de fontes e réxime xurídico
5. As partes no contrato
6. Obxecto, prezo, contía do contrato e garantías
7. A preparación dos contratos. Selección do contratista, adxudicación e formalización dos contratos.
8. Racionalización técnica da contratación
9. A organización administrativa para a xestión da contratación
10. Réxime de invalidez e recurso especial en materia de contratación
11. Efectos, cumprimento e extinción dos contratos. En particular, as prerrogativas da Administración, a modificación dos contratos e as técnicas de garantía do equilibrio económico-financieiro
12. Os contratos administrativos típicos

### Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	24	47.5	71.5
Lección maxistral	52.5	60	112.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	20	21

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

### Metodoloxía docente

	Descrición
Seminario	Desenvolveranse as seguintes actividades coa finalidade de repasar ou profundar nos contidos abordados nas sesións maxistras: Resolución de supostos prácticos; análise de contidos específicos; postas en común e resolución de dúbidas; realización dunha ou varias probas obxectivas; preparación dun recurso administrativo.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor das cuestións principais de cada un dos temas que integran os contidos da guía docente, fomentando a participación dos/as estudantes mediante preguntas.

### Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Atenderanse e resolverán dúbidas expostas polos estudantes en relación cos contidos da materia e coa realización dos exercicios e traballos propostos
Lección maxistral	Atenderanse e resolverán dúbidas expostas polos estudantes en relación cos contidos da materia e coa realización dos exercicios e traballos propostos

### Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminario	Nos "Seminarios" das clases presenciais tamén se proporá ao alumnado a realización de distintas actividades: casos prácticos, exposición oral dun tema, presentación escrita dun traballo, tarefa colaborativa na aula, etc. Estas actividades só serán avaliadas para os/as alumnos/as que se sometan a avaliación continua. Nestes Semianrios valorarase a participación activa dos estudantes, é dicir, a asistencia máis a participación de calidade. A mera asistencia non se valora.	35	CB1 CB3 CB4
Lección maxistral	Durante as clases maxistras, ao fío das explicacións, exporanse aos estudantes preguntas ou supostos de feito para que o alumno desenvolver razoamentos ou deducións relacionados coa materia que se explica. Neste sentido avaliarase a asistencia activa do estudante nas clases maxistras, é dicir, a asistencia máis a participación de activa calidade no seguimento das leccións da forma activa indicada. A mera asistencia non se valora. Se non se plantexasen preguntas nas sesións maxistras, esta porcentaxe de avaliación acrecería ao das actividades específicas desenvolvidas nos seminarios.	5	CB1 CB3 CB4
Resolución de problemas e/ou exercicios	O estudante terá que responder varias preguntas (de corte teórico e/ou práctico), para as que o profesor poderá, en caso de estimalo conveniente, permitir a utilización de textos legais.	60	CB1 CB3 CB4

---

## **Outros comentarios sobre a Avaliación**

Para participar na avaliación continua será requisito indispensable que o/a estudante suba a súa ficha de estudante á plataforma TEMA antes de que conclúa o mes de setembro. Transcurrido dito prazo non se admitirán cambios sobre a desición de seguir ou non a avaliación continua.

A cualificación obtida na avaliación continua manterase na segunda convocatoria do curso académico. Para superar a materia é preciso obter un aprobado entre o exame final e a avaliación continua. A cualificación máxima que pode obterse no exame final será de 6, sumándose á puntuación obtida no devandito exame á que correspondese na avaliación continua. Para que esta suma teña lugar será requisito imprescindible obter un mínimo de 3 sobre 6 no exame final.

En todas as convocatorias o exame final poderá consistir en probas prácticas (resolución de casos prácticos), e/ou probas de resposta curta, e/ou exame oral. Todo este tipo de probas serán de resposta curta poderá consistir, no seu caso, no desenvolvemento da explicación dunha materia de forma pormenorizada. O que non se pedirá ao alumnado é o desenvolvemento total e méramente teórico dos contidos dun tema completo do programa.

Por acordo da Xunta de Facultade, os/as estudantes que non sigan a avaliación continua ou aqueles que faltasen a máis dun 15 por cento das sesións presenciais terán dereito a un exame final teórico-práctico sobre o 100% da nota, distinto do anterior, no que se avaliará a adquisición de todas as competencias globais da materia.

Convocatoria extraordinaria fin de carreira: a) Tipo de exame: Os/as estudantes realizarán un exame teórico-práctico sobre a totalidade

dos contidos da materia; b) Sistema de avaliación: o 100% da calificación virá determinada polo resultado do exame teórico-práctico.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade e publicadas na Web <http://cienciasxuridicasedotraballo.webs.uvigo.es>. Non está permitido levar ao examen ningún dispositivo electrónico.

---

## **Bibliografía. Fontes de información**

### **Bibliografía Básica**

Pablo Menéndez García y Antonio Ezquerro Huerva (Dir.), **Lecciones Derecho Administrativo**, 2019, Civitas Thomson Reuters, 2019

García de Enterría, Eduardo y Fernández, Tomás Ramón, **Curso de Derecho Administrativo I y II**, 2020, Thomson Reuters, 2020

Fernández Ramos, Severiano; Gamero Casado, Eduardo, **Manual básico de Derecho Administrativo**, última, Tecnos, Esteve Pardo, José, **Lecciones de Derecho administrativo**, última, Marcial Pons,

Martín Rebollo, Luis, **Leyes administrativas: Manual y normas básicas**, última, Civitas,

### **Bibliografía Complementaria**

Valcárcel Fernández, Patricia (Dir.), **Compra conjunta y demanda agregada en la contratación del sector público. Un análisis jurídico y económico**, 2016, Aranzadi,

Recuerda Girela, Miguel Ángel, **Lecciones de Derecho Administrativo con ejemplos**, 2018, Tecnos,

Martín Rebollo, Luis, **Leyes administrativas**, última, Aranzadi,

Gimeno Feliú, José María (dir.), **Estudio sistemático de la Ley de contratos del sector público**, Aranzadi, Thomson Reuters, 2018

Gamero Casado, Eduardo y Gallego Córcoles, Isabel (Dir.), **Tratado de Contratos del Sector Público**, 2018, Tirant Lo Blanch, 2018

---

## **Recomendacións**

### **Materias que continúan o temario**

Dereito administrativo II/V08G081V01503

### **Materias que se recomenda ter cursado previamente**

Dereito: Dereito constitucional I/V08G081V01103

Dereito: Dereito constitucional II/V08G081V01204

---

## **Outros comentarios**

Observación únicamente para o PCEO: Esta materia en o PCEO Grado en Administración e Dirección de Empresas-Grado en Dereito se imparte en o 1º cuatrimestre de o 3º curso, sendo o coordinador de a mesma Rafael Fernández Acevedo.

---

## **Plan de Contingencias**

## **Descrición**

---

### **=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===**

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

### **=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===**

Mantéñense as metodoloxías, contidos, avaliación e titorías coa excepción de que estas se desenvolverán total ou correo electrónico, Faitic).

Se fose o caso, poderíase establecer un plan de continxencia que derivase nunha modalidade mixta, na que unha parte do estudantado asistirá ás aulas de forma presencial e outra parte seguirá as clases dun modo síncrono (preferentemente) ou asíncrono. Neste caso manteranse igualmente as metodoloxías, a atención personalizada e os sistemas de avaliación como se indica para a modalidade presencial, adaptando os grupos do alumnado e as quendas para cumprir coa normativa sanitaria que se estableza no seu momento.

---

<b>DATOS IDENTIFICATIVOS</b>				
<b>Dirección de operacións</b>				
Materia	Dirección de operacións			
Código	V03G720V01312			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	3	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	García Vázquez, José Manuel			
Profesorado	Diz Comesaña, María Eva García Vázquez, José Manuel Piñeiro García, María del Pilar			
Correo-e	jmgarcia@uvigo.es			
Web	<a href="http://faitic.uvigo.es/">http://faitic.uvigo.es/</a>			
Descrición xeral	Esta materia desenvolve os contidos, métodos e ferramentas asociados á estratexia de operacións. Nela afóndase en aspectos relacionados coa selección e deseño do produto e do proceso produtivo, modo e lugar de elaboración, recursos necesarios e súa organización, e calquera outro aspecto necesario para que a empresa poida realizar o proceso produtivo para o que foi creada.			

### Competencias

Código

### Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe Competencias

Mostrar o coñecemento de procedementos e técnicas propias da dirección de operacións.

Aplicar ferramentas de procura, filtrado e interpretación da información relevante na área de produción.

Fixar obxectivos, elaborar estratexias e planos de acción propios das actividades de produción e coherentes co seu contorno.

Manexar os coñecementos, procesos e técnicas propias da dirección e xestión das actividades de produción nas distintas empresas, asumindo os efectos da súa práctica e as consecuencias da súa acción en calquera contexto de intervención reflexionando sobre o seus propios posicionamentos.

Tomar decisións na procura de solucións a problemas relativos á situación da área de produción da empresa así como a emisión dos informes correspondentes.

### Contidos

Tema

MÓDULO 1: A EMPRESA E O SISTEMA DE OPERACIÓNS	TEMA 1. O Sistema de Operacións, a Estratexia de Operacións e os seus resultados
MÓDULO 2: DESEÑO DO SISTEMA DE OPERACIÓNS	TEMA 2. Selección e Deseño do Produto e do Proceso Produtivo TEMA 3. Decisións Estratéxicas de Capacidade TEMA 4. Decisións de Localización TEMA 5. Distribución en Pranta
MÓDULO 3: XESTIÓN DA CADEA DE SUMINISTROS	TEMA 6. Xestión da Cadea de Subministros TEMA 7. Xestión dos Stocks
MÓDULO 4: XESTIÓN DAS ACTIVIDADES DE PRODUCCIÓN	TEMA 8. Planificación e Control de Proxectos TEMA 9. Planificación, Programación e Control da Produción TEMA 10. Lean Manufacturing

### Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	37.5	40	77.5
Resolución de problemas	30	75	105
Seminario	7.5	0	7.5
Exame de preguntas de desenvolvemento	3	32	35

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.



## Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Emprégase como complemento da lección maxistral.
Seminario	Reunións que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento, desenvolvemento e supervisión de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

## Atención personalizada

### Metodoloxías Descrición

Seminario	Reunións que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento, desenvolvemento e supervisión de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Estas sesións poderán realizarse, baixo a modalidade de concertación previa, polos medios telemáticos fixados polo profesorado.
-----------	--

## Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas	Probas na que o alumno debe solucionar unha serie de casos, problemas e exercicios nun tempo e condicións establecidos polo profesor. Desta maneira, o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu. Correspóndense coas horas prácticas da materia recollidas nos grupos medianos.	50	
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de maneira directa e razoada en base aos coñecementos que teñen sobre a materia.	50	

## Outros comentarios sobre a Avaliación

A Avaliación do alumno realizarase do seguinte xeito:

- Exame final (0 a 5 puntos). Realizarase un único exame ó final do cuatrimestre que constará dunha parte teórica e dunha parte práctica. Para superar o exame será necesario obter unha nota igual ou superior ó 50% da puntuación total do exame e, como mínimo, o 40% da nota asignada en cada unha das partes teórica e práctica.

No caso de que o alumno teña solicitado no prazo establecido que o exame final sexa sobre 10 puntos, no exame final incluírse unha terceira parte (0 a 5 puntos) que substituirá ás probas intermedias de avaliación continua. Para iso, nos primeiros 15 días do cuatrimestre habilitarase un único prazo para que o alumno poda solicitar que o seu exame conte con esta terceira parte e renunciar, polo tanto, ó sistema de avaliación continua.

- Avaliación baseada nos traballos realizados, tanto en grupo como de maneira individual, nas sesións prácticas (0 a 5 puntos). As actividades de avaliación continua nas sesións prácticas só se poderán realizar nas datas e sesións establecidas, debendo cada alumno asistir ao grupo que teña asignado para a realización das mesmas, agás autorización explícita para algunha práctica dos profesores encargados da materia para asistir a outro grupo no que teña lugar a mesma práctica.

O alumnado que sexa evaluado en réxime de avaliación continua terá a posibilidade de superar a asignatura e de alcanzar o 100% da nota. Para eso, antes da realización do examen final existirá a posibilidade de realizar de maneira telemática un exame coas mesmas condicións, contidos e formato que o exame final (0 a 5 puntos) e que se indicaron anteriormente. A materia aprobarase sempre e cando se supere este exame e se alcance un mínimo de 5 puntos na materia.

Se o estudante non supera a asignatura por avaliación continua, a aprobación da asignatura requirirá da aprobación do examen final. Nese caso, a nota final da asignatura resultará da suma da nota obtida na avaliación continua, que suporá un 50% da nota final, e a nota obtida no exame, que suporá o 50% restante. No caso de non superar o exame final, a nota final da asignatura será a obtida no exame expresada nunha escala de 0 a 10 puntos.

A segunda convocatoria rexirase polas mesmas normas. Na convocatoria de fin de carreira, o exame suporá o 100% da cualificación.

Os exames terán lugar na data establecida polo Decanato do centro. **IMPORTANTE:** O calendario de exames é publicado ó inicio do curso. Non obstante, o calendario pode ser modificado ó longo do mesmo por algún imprevisto. Prégase que consulten a páxina web da Facultade por se hai cambios no mesmo (<http://fccee.uvigo.es>).

## BOAS PRÁCTICAS:

- Non está permitido facer uso de teléfonos móbiles, ordenadores portátiles, tabletas ou similares nas sesións de traballo. Estes deben estar desconectados, agás autorización expresa do profesor/a.
- Non está permitido comer nin beber (agás auga) durante as clases.
- As condutas inadecuadas, contrarias e perxudiciais para a convivencia e a súa corrección poderán ser sancionadas coa perda do dereito á avaliación continua do estudante responsable.
- É imprescindible asistir ás sesións de aula co material necesario para o seu desenvolvemento.
- Calquera evidencia de traballos e/ou probas plaxiados ou copiados, total ou parcialmente, suporá unha calificación de suspenso en tódalas convocatorias do curso académico.
- Para a realización dos exames só se permite o uso de elementos de escritura e calculadora.
- O alumno deberá presentarse ao exame debidamente identificado, co seu D.N.I, pasaporte ou título de conducir, non sendo válido outro documento.
- Tódalas probas e exames deberán ser entregados á súa finalización e baixo ningún concepto poderán ser sacados fora da aula.
- A revisión de exames terá lugar só no horario e lugar establecido polo profesor/a.
- No caso das actividades docentes que se leven a cabo por medios telemáticos, véxase a seguinte información:  
<https://www.uvigo.gal/proteccion-datos>

No caso de incumprimento das normas anteriores, o profesor/a poderá adoptar as medidas que estime oportunas dentro da lexislación vixente.

---

### **Bibliografía. Fontes de información**

#### **Bibliografía Básica**

ARIAS ARANDA, A. y MINGUELA RATA, B. (Coord.), **Dirección de la Producción y Operaciones. Decisiones Estratégicas**, Pirámide, 2018

CRESPO FRANCO, T. y PIÑEIRO GARCÍA, P., **Producción. Planificación, Programación e Control**, Servicio Publicacións da Universidade de Vigo, 2009

CRESPO FRANCO, T. y PIÑEIRO GARCÍA, P., **Producción. Planificación, Programación e Control. Exercicios Resoltos**, Servicio Publicacións da Universidade de Vigo, 2005

#### **Bibliografía Complementaria**

ADAM, E.E. y EBERT, R.J., **Administración de la Producción y las Operaciones**, Prentice Hall, 1991

ARIAS ARANDA, A. y MINGUELA RATA, B. (Coord.), **Dirección de la Producción y Operaciones. Decisiones Operativas**, Pirámide, 2018

CHASE, R.B.; JACOBS, F.R. y AQUILANO, N.J., **Administración de operaciones : producción y cadena de suministros**, McGraw-Hill, 2014

DOMÍNGUEZ MACHUCA, J.A. (Coord.), **Dirección de operaciones. Aspectos estratégicos en la producción y los servicios**, McGraw-Hill, 1994

DOMÍNGUEZ MACHUCA, J.A. (Coord.), **Dirección de operaciones : aspectos tácticos y operativos en la producción y los servicios**, McGraw-Hill, 1994

FERNÁNDEZ SÁNCHEZ, E., **Dirección de la Producción. Fundamentos Estratégicos.**, Civitas, 1995

FERNÁNDEZ SÁNCHEZ, E.; AVELLA CAMARERO, L. y FERNÁNDEZ BARCALA, M., **Estrategia de Producción**, McGraw-Hill, 2006

FERNÁNDEZ SÁNCHEZ, E. y VÁZQUEZ ORDÁS, C., **Dirección de la Producción. Métodos Operativos.**, Civitas, 1994

HEIZER, J. y RENDER, B., **Dirección de la Producción y de Operaciones : Decisiones Estratégicas**, Prentice Hall, 2015

KRAJEWSKI, L.J. y RITZMAN, L.P., **Administración de Operaciones. Estrategia y análisis**, Pearson, 2003

MARTÍN PEÑA, M. L.; CARRASCO, E.; DÍAZ, E.; GARCÍA, F. y MONTERO, A., **Dirección de la Producción. Problemas y ejercicios resueltos**, Prentice Hall, 2003

MIRANDA GONZÁLEZ, F.J.; CHAMORRO MERA, A.; RUBIO LACOBIA, S. y BAÑEGIL PALACIOS, T.M., **Manual de Dirección de Operaciones**, Thomson, 2005

MIRANDA GONZÁLEZ, F.J.; RUBIO LACOBIA, S. y CHAMORRO MERA, A., **Dirección de Operaciones. Casos prácticos y recursos didácticos**, Paraninfo, 2014

PIÑEIRO GARCÍA, T.; ARÉVALO TOMÉ, R.; CABALLERO FERNÁNDEZ, G. y GARCÍA-PINTOS ESCUDER, A., **Introducción a la economía de la empresa. Una visión teórico-práctica**, Delta Publicaciones, 2010

SCHROEDER, R.G., **Administración de Operaciones. Toma de Decisiones en la Función de Operaciones**, McGraw-Hill, 1992

---

## Recomendacións

---

### Materias que se recomenda ter cursado previamente

---

Empresa: Fundamentos de administración/V03G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/V03G020V01203

---

### Outros comentarios

---

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito impártese no 1º cuatrimestre do 3º curso. O profesor responsable é José Manuel García Vázquez.

Aportarase ao alumnado a información e as pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

---

---

## Plan de Continxencias

---

### Descrición

---

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito áxil e eficaz.

No caso de impartir a docencia en modalidade non presencial, a actividade docente impartirase mediante o Campus Remoto e utilizaráse a plataforma de teledocencia FAITIC como reforzo.

---

**DATOS IDENTIFICATIVOS****Dereito penal II**

Materia	Dereito penal II			
Código	V03G720V01313			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	García Mosquera, Marta			
Profesorado	García Mosquera, Marta Lago Calvo, Francisco José Vázquez Iglesias, María Dolores			
Correo-e	mmosquera@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia estúdanse as distintas figuras delictivas contenidas no Código Penal e nas leis penais especiais, o seu ámbito de aplicación e os criterios de interpretación legal, xurisprudencial e doutrinal.			

**Competencias**

Código	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.

**Resultados de aprendizaxe**

Resultados de aprendizaxe	Competencias
CE54 - Ser capaz de identificar problemas de Dereito penal e de aportar solucións xurídicamente admisibles aos supostos prácticos, manexando adecuadamente as fontes, os principios e valores constitucionais, e a argumentación xurídica.	CB2 CB3
CE53 - Coñecer as distintas figuras delictivas contenidas no Código Penal e nas leis penais especiais, o seu ámbito de aplicación e os criterios de interpretación legal, xurisprudencial e doutrinal.	CB2 CB3

**Contidos**

Tema	
Lección 1. Delitos contra a vida humana independente.	I. Homicidio e as súas formas. 1. Homicidio. 2. Asasinato. 3. Inducción e auxilio ao suicidio. Homicidio-suicidio. A eutanasia.
Lección 2. Delitos contra a vida humana dependente ou en formación.	I. Aborto. II. Lesións ao feto. III. Delitos relativos á manipulación xenética.
Lección 3. Delitos contra a saúde e a integridade persoal.	I. Lesións.
Lección 4. Delitos contra a liberdade.	I. Detencións ilegais e secuestros. II. Ameazas. III. Coaccións.
Lección 5. Delitos contra a integridade moral e trata de seres humanos	I. Das torturas e outros delitos contra a integridade moral. II. Da trata de seres humanos.
Lección 6. Delitos contra a liberdade e indemnidade sexuais.	I. Agresións sexuais. II. Abusos sexuais. III. Abusos e agresións sexuais a menores de dezaseis anos. IV. Acoso sexual. V. Delitos de exhibicionismo e provocación sexual. VI. Delitos relativos á prostitución e á explotación e á corrupción de menores. VII. Disposicións comúns.
Lección 7. Omisión do deber de socorro.	I. Omisión do deber de socorro.
Lección 8. Delitos contra a intimidade, o dereito á propia imaxe e a inviolabilidade do domicilio.	I. Descubrimento e revelación de segredos. II. Allanamiento de morada, domicilio de persoas xurídicas e establecementos abertos ao público.
Lección 9. Delitos contra o honor.	I. Calumnia. II. Inxuria. III. Disposicións xerais.
Lección 10. Delitos contra as relacións familiares.	I. Matrimonios ilegais. II. Suposición de parto e alteración da paternidade, estado ou condición do menor. III. Delitos contra os dereitos e deberes familiares. 1. Quebrantamento dos debres de custodia e inducción de menores ao abandono de domicilio. 2. Sustracción de menores. 3. Abandono de familia, menores ou persoas con discapacidade necesitadas de especial protección.

Lección 11. Delitos contra o patrimonio e a orde socioeconómica.	I. Furtos. II. Robos. III. Extorsión. IV. Robo e furto de uso de vehículos. V. Usurpación. VI. Disposicións comúns.
Lección 12. Delitos contra o patrimonio e a orde socioeconómica (continuación)	I. Defraudacións. 1. Estafas. 2. Administración desleal. 3. Apropiación indevida. 4. Defraudacións do fluido eléctrico e análogas. II. Danos. III. Receptación e branqueo de capitais.
Lección 13. Delitos contra os dereitos dos cidadáns estranxeiros.	I. Delitos contra os dereitos dos cidadáns estranxeiros.
Lección 14. Delitos relativos á ordenación do territorio e o urbanismo, á protección do patrimonio histórico e ao medio ambiente.	I. Delitos sobre a ordenación do territorio e o urbanismo. II. Delitos sobre o patrimonio histórico. III. Delitos contra os recursos naturais e o medio ambiente. IV. Delitos relativos á protección da flora, fauna e animais domésticos. V. Disposicións comúns.
Lección 15. Delitos contra a seguridade colectiva.	I. Delitos contra a saúde pública. II. Delitos contra a seguridade vial.
Lección 16. Falsedades.	I. Falsificación de moeda e efectos timbrados. II. Falsedades documentais. 1. Falsificación de documentos públicos, oficiais e mercantís e dos despachos transmitidos polos servicios de telecomunicación. 2. Falsificación de documentos privados. 3. Falsificación de certificados. 4. Falsificación de tarxetas de crédito e débito e cheques de viaxe. III. Disposición xeral. IV. Usurpación do estado civil. V. Usurpación de funcións públicas e intrusismo.
Lección 17. Delitos contra a Administración Pública.	I. Prevaricación dos funcionarios públicos e outros comportamentos inxustos. II. Cohecho. III. Tráfico de influencias. IV. Malversación. V. Outros delitos contra a Administración pública.
Lección 18. Delitos contra a Administración de Xusticia.	I. Prevaricación. II. Omisión dos deberes de impedir delitos ou de promover a súa persecución. III. Encubrimiento. IV. Realización arbitraria do propio dereito. V. Acusación e denuncia falsas e simulación de delitos. VI. Falso testimonio. VII. Obstrucción á xusticia e deslealtade profesional. VIII. Quebrantamento de condena. IX. Delitos contra a Administración de Xusticia da Corte Penal Internacional.
Lección 19. Delitos contra a orde pública.	I. atentados contra a autoridade, os seus axentes e os funcionarios públicos, resistencia e desobediencia. II. Desordes públicas. III. Tenencia, tráfico e depósito de armas, municións ou explosivos. IV. Organizacións e grupos criminais. V. Organizacións e grupos terroristas e delitos de terrorismo. 1. Organizacións e grupos terroristas. 2. Delitos de terrorismo.

## Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	33.5	69.5	103
Resolución de problemas	15	27	42
Exame de preguntas obxectivas	5	0	5

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

## Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor ou profesora dos contidos sobre a materia obxecto de estudo.
Resolución de problemas	Actividade na que se fomulan casos prácticos e/ou problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno ou alumna debe desenvolver as solucións adecuadas. Adoita empregarse como complemento da lección maxistral.

## Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Titorías individuais por Campus Remoto, previa solicitude por parte do estudantado.
Resolución de problemas	Titorías individuais por Campus Remoto, previa solicitude por parte do estudantado.

## Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas	O sistema de avaliación continua consistirá na entrega da resolución de exercicios e nun exame final. Valorarase positivamente a resolución argumentada e entregada a través da plataforma de teledocencia dos exercicios sinalados polo profesorado. Outorgaranse 2 puntos na calificación final a quen entregue resoltos o 100% dos exercicios. No caso de que non se entregue o 100%, o alumno ou alumna non poderá acollerse ao sistema de avaliación continua, debendo someterse a un único exame final.	20	CB2 CB3

Exame de preguntas obxectivas	<p>Para quen se someta á avaliación continua, o exame final puntuarase sobre un máximo de 8 puntos.</p> <p>O exame final comprenderá a totalidade do temario e constará de dúas partes, unha teórica e outra práctica, que se cualificarán de 0 a 4 puntos cada unha delas. A parte teórica consistirá en probas tipo test, para cuxa cualificación as respostas correctas suman o mesmo que restan as incorrectas, non puntuando as deixadas en branco. A parte práctica consistirá na resolución dun ou varios casos prácticos. A cualificación final do exame será a suma das cualificacións obtidas en cada unha das partes.</p> <p>O exame final celebrarase na data oficial da convocatoria ordinaria para a primeira oportunidade, atendendo ao calendario oficial aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2019-2020.</p> <p>Para superar a materia polo sistema de avaliación continua é necesario obter un mínimo de 5 puntos na suma das puntuacións antes indicadas en cada parte (asistencia ás clases prácticas + parte teórica do exame + parte práctica do exame). Mediante estas probas avalíanse os seguintes resultados da aprendizaxe: coñecer o significado e a función do Dereito penal, coñecer as fontes do Dereito penal, utilizar os diferentes métodos de interpretación xurídica aplicados ao Dereito penal, coñecer, comprender, interpretar e analizar adecuadamente as categorías e conceptos da Teoría xeral do delito, coñecer e comprender os problemas sobre os concursos de leis e delitos, resolver supostos prácticos en materia penal, manexando adecuadamente as aportacións doutrinais e xurisprudenciais para fundamentar xuridicamente a solución.</p>	80	CB2 CB3
-------------------------------	--	----	------------

### Outros comentarios sobre a Avaliación

#### 1. CRITERIOS DE EVALUACIÓN PARA ASISTENTES 1.ª EDICIÓN DE ACTAS

##### a) SISTEMA DE EVALUACIÓN CONTINUA

Descrito en las secciones anteriores.

##### b) SISTEMA DE EXAMEN FINAL

Para aquellos que no opten por el sistema de evaluación continua, la evaluación de la asignatura consistirá en un único examen final, en la fecha establecida en el calendario oficial aprobado por la Junta de Facultad para el año académico 2020-2021. Este examen, que incluirá la totalidad del temario y constituye el 100% de la calificación de la asignatura, constará de dos partes, una teórica y otra práctica, que se puntuarán de 0 a 5 puntos cada una. La parte teórica consistirá en pruebas de tipo test, para cuya calificación las respuestas correctas suman lo mismo que restan las incorrectas, no puntuándose las dejadas en blanco. La parte práctica consistirá en resolver uno o más casos prácticos. La calificación final del examen será la suma de las calificaciones obtenidas en cada una de las partes. Para superar la materia es necesario obtener un mínimo de 5 puntos en la suma de la calificación de ambas partes.

#### 2. CRITERIOS DE EVALUACIÓN PARA ASISTENTES 2ª EDICIÓN DE ACTAS Y FIN DE CARRERA

La evaluación de la asignatura consistirá en un único examen final, en la fecha establecida en el calendario oficial aprobado por la Junta de Facultad para el año académico 2020-2021. Este examen, que incluirá la totalidad del temario y constituye el 100% de la calificación de la asignatura, constará de dos partes, una teórica y otra práctica, que se puntuarán de 0 a 5 puntos cada una. La parte teórica consistirá en pruebas de tipo test, para cuya calificación las respuestas correctas suman lo mismo que restan las incorrectas, no puntuándose las dejadas en blanco. La parte práctica consistirá en resolver uno o más casos prácticos. La calificación final del examen será la suma de las calificaciones obtenidas en cada una de las partes. Para superar la materia es necesario obtener un mínimo de 5 puntos en la suma de la calificación de ambas partes.

### Bibliografía. Fontes de información

#### Bibliografía Básica

SILVA SÁNCHEZ, Jesús María (Dir.)/RAGUÉS I VALLÉS (Coord.), **Lecciones de Derecho penal: Parte Especial**, 6ª., Atelier, 2019

MUÑOZ CONDE, Francisco., **Derecho penal, parte especial**, 22ª., Tirant lo Blanch, 2019

#### Bibliografía Complementaria

GONZÁLEZ CUSSAC, José Luis (Coord.)/VIVES ANTÓN, Tomás S./ MARTÍNEZ-BUJÁN PÉREZ, Carlos/ORTS BERENGU, **Derecho penal. Parte Especial**, 6ª., Tirant lo Blanch, 2019

QUERALT JIMÉNEZ, Joan Josep, **Derecho penal español. Parte especial**, 7ª., Tirant lo Blanch, 2015

GÓMEZ RIVERO, Mª del Carmen (Dir.), **Nociones fundamentales de Derecho Penal. Parte Especial. Volumen I**, 3ª., Tecnos, 2018

GÓMEZ RIVERO, Mª del Carmen (Dir.), **Nociones fundamentales de Derecho Penal. Parte Especial. Volumen II**, 2ª., Tecnos, 2015

BOIX REIG, Javier (Dir.), **Derecho Penal. Parte Especial. Volumen 1: La protección penal de los intereses jurídicos personales (Adaptado a la reforma de 2015 del Código Penal)**, 2ª., Iustel, 2016

CORCOY BIDASOLO, Mirentxu (Coord.), **Manual de Derecho Penal. Parte Especial. Doctrina y jurisprudencia con casos solucionados. Tomo 1**, 2ª., Tirant lo Blanch, 2019

SERRANO GÓMEZ, Alfonso/SERRANO MAÍLLO, Alfonso/SERRANO TÁRRAGA, Mª Dolores/VÁZQUEZ GONZÁLEZ, Carlos, **Curso de Derecho Penal. Parte Especial**, 5ª., Dykinson, 2019

ROMEO CASABONA, Carlos Mª/SOLA RECHE, Esteban/BOLDOVA PASAMAR, Miguel Ángel (Coords.), **Derecho Penal. Parte Especial. (Conforme a las Leyes Orgánicas 1 y 2/2015, de 30 de marzo)**, Comares, 2016

MORILLAS CUEVA, Lorenzo (Coord.), **Sistema de Derecho penal. Parte Especial**, 3ª., Dykinson, 2020

LUZÓN CUESTA, José María, **Compendio de Derecho Penal. Parte especial. Edición 2017**, 20ª., Dykinson, 2017

MENDOZA CALDERÓN, Silvia/GÓMEZ RIVERO, Mª Carmen, **Casos prácticos de Derecho Penal. Parte Especial**, 3ª., Tirant lo Blanch, 2015

QUINTERO OLIVARES, Gonzalo (Dir.), **Comentarios a la Parte Especial del Derecho Penal**, 10ª., Aranzadi, 2016

RODRÍGUEZ RAMOS, Luis (Dir.), **Código Penal. Concordado y comentado con Jurisprudencia y Leyes penales especiales y complementarias**, 6ª., La Ley, 2017

GÓMEZ TOMILLO, Manuel (Dir.), **Comentarios prácticos al Código Penal. Tomo I. Parte General. Artículos 1-137**, Aranzadi, 2015

GÓMEZ TOMILLO, Manuel (Dir.), **Comentarios prácticos al Código Penal. Tomo II. Delitos contra las personas. Artículos 138-233**, Aranzadi, 2015

GÓMEZ TOMILLO, Manuel (Dir.), **Comentarios prácticos al Código Penal. Tomo III. Delitos contra el patrimonio y socioeconómicos. Artículos 234-318 bis**, Aranzadi, 2015

GÓMEZ TOMILLO, Manuel (Dir.), **Comentarios prácticos al Código Penal. Tomo IV. Delitos contra el medio ambiente, el patrimonio histórico, la ordenación del territorio y contra la seguridad colectiva. Artículos 319-385 ter**, Aranzadi, 2015

GÓMEZ TOMILLO, Manuel (Dir.), **Comentarios prácticos al Código Penal. Tomo V. Delitos de falsedades, contra la Administración Pública y contra la Administración de Justicia. Artículos 386-471 bis**, Aranzadi, 2015

GÓMEZ TOMILLO, Manuel/JAVATO MARTÍN, Antonio Mª. (Dir.), **Comentarios prácticos al Código Penal. Tomo VI. Delitos contra la Constitución, el orden público. Delitos de traición y contra la paz o la independencia del Estado y relativos a la defensa nacional. D**, Aranzadi, 2015

VVAA, **Memento Penal 2019**, Fancis Lefebvre, 2018

MANZANARES SAMANIEGO, José Luis, **Comentarios al Código Penal (Tras las Leyes Orgánicas 1/2015, de 30 de marzo, y 2/2015, de 30 de marzo)**, La Ley, 2016

LAMARCA PÉREZ, Carmen/ALONSO DE ESCAMILLA, Avelina/MESTRE DELGADO, Esteban/RODRÍGUEZ NÚÑEZ, Alicia, **Delitos. La parte especial del Derecho penal**, 4, Dykinson, 2019

TERRADILLOS BASOCO, Juan María (Coord.), **Lecciones y materiales para el estudio del Derecho Penal. Tomo III (2 volúmenes). Derecho Penal. Parte Especial**, 2ª., Iustel, 2016

TERRADILLOS BASOCO, Juan María (Coord.), **Lecciones y materiales para el estudio del Derecho Penal. Tomo IV: Derecho penal. Parte Especial (Derecho Penal Económico)**, 2ª., Iustel, 2016

AGUDO FERNÁNDEZ, Enrique/JAÉN VALLEJO, Manuel/PERRINO PÉREZ, Ángel Luis, **Derecho penal aplicado. Parte Especial. Delitos contra el patrimonio y el orden socioeconómico**, Dykinson, 2018

AGUDO FERNÁNDEZ, Enrique/JAÉN VALLEJO, Manuel/PERRINO PÉREZ, Ángel Luis, **Derecho penal aplicado. Parte Especial. Delitos contra intereses colectivos o difusos**, Dykinson, 2019

VENTURA PÜSCHEL, Arturo (Coord.)/ÁLVAREZ GARCÍA, Francisco Javier (Dir.), **Tratado de Derecho penal español. Parte Especial**, Tirant lo Blanch, 2019

SÁNCHEZ-OSTIZ GUTIÉRREZ, Pablo/IÑIGO CORROZA, Elena/PEREIRA GARMEDIA, Mario M., **Crimina 3.0**, Eunsa, 2018

ROIG TORRES, Margarita, **Últimas reformas legales en los delitos de violencia de género. Perspectiva comparada**, Tirant lo Blanch, 2018

ESQUINAS VALVERDE, Patricia (Coord.)/MARÍN DE ESPINOSA CEBALLOS, Elena (Dir.), **Lecciones de Derecho Penal. Parte especial**, Tirant lo Blanch, 2018

ZÁRATE CONDE, Antonio (Coord.), **Derecho penal. Parte especial. Obra adaptada al temario de oposición para el acceso a la carrera judicial y fiscal**, Editorial Universitaria Ramón Areces, 2018

RUBIO LARA, Pedro Ángel, **Manual teórico de Derecho penal II. Parte especial de Derecho penal**, Tirant lo Blanch, 2017

ARMENDÁRIZ LEÓN, Carmen (Dir.), **Parte especial del Derecho penal a través del sistema de casos**, Tirant lo Blanch, 2020

AGUDO FERNÁNDEZ, Enrique/JAÉN VALLEJO, Manuel/PERRINO PÉREZ, Ángel Luis, **Derecho Penal Aplicado. Parte especial.**, Dykinson, 2020

BOIX REIG, Javier, **Derecho Penal. Parte Especial. Vol. II. Delitos económicos**, Iustel, 2020

SILVA SÁNCHEZ, Jesús Mª/ROBLES PLANAS, Ricardo, **Lecciones de Derecho penal económico y de la empresa. Parte general y especial**, Atelier, 2020

## Recomendacións

### Materias que continúan o temario

Dereito penal de empresa/V08G081V01941

Responsabilidade penal e administrativa no ámbito financeiro-tributario/V08G081V01943

## **Materias que se recomienda ter cursado previamente**

Dereito penal I/V08G081V01302

---

## **Outros comentarios**

É imprescindible acudir a clase co texto do Código Penal vixente.

Observacións: No Programa Conxunto de Estudos Oficiais Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito, o profesorado responsable é: Prof.<sup>a</sup> Dra. Marta García Mosquera e Prof. Francisco Lago Calvo.

---

## **Plan de Continxencias**

---

### **Descrición**

=== MEDIDAS EXCEPCIONALES PLANIFICADAS ===

Ante la incierta e imprevisible evolución de la alerta sanitaria provocada por el COVID-19, la Universidad de Vigo establece una planificación extraordinaria que se activará en el momento en que las administraciones y la propia institución lo determinen atendiendo a criterios de seguridad, salud y responsabilidad, y garantizando la docencia en un escenario no presencial o parcialmente presencial. Estas medidas ya planificadas garantizan, en el momento que sea preceptivo, el desarrollo de la docencia de un modo más ágil y eficaz al ser conocido de antemano (o con una amplia antelación) por el alumnado y el profesorado a través de la herramienta normalizada e institucionalizada de las guías docentes.

=== ADAPTACIÓN DE LAS METODOLOGÍAS ===

\* Metodologías docentes que se mantienen: se mantienen todas las metodologías docentes. Se llevarán a cabo utilizando los recursos telemáticos puestos a disposición por la Universidad de Vigo: plataforma de teledocencia, aulas y despachos virtuales en el campus remoto-integra.

\* Mecanismo no presencial de atención al alumnado (tutorías): se atenderá, previa cita -concertada mediante correo electrónico-, o bien a través de correo electrónico o bien a través de despacho virtual en el campus remoto-integra de la Universidad de Vigo.

\* Bibliografía adicional para facilitar el auto-aprendizaje: no se requiere bibliografía adicional. Por esta razón se recomienda al alumnado que adquiera, al menos, el manual de referencia de la materia LUZÓN PEÑA, Diego-Manuel, Lecciones de Derecho penal. Parte general, 3.<sup>a</sup> ed., Tirant lo Blanch, Valencia, 2016, y el Libro de casos prácticos LUZÓN PEÑA, Diego-Manuel (dir.), Derecho Penal en Casos Parte General -Estudio Analítico-práctico-, Tirant lo Blanch, Valencia, 2018. Ambos libros están señalados en la bibliografía contenida en la guía docente y se pueden adquirir en formato físico y/o digital.

=== ADAPTACIÓN DE LA EVALUACIÓN ===

No es necesaria ninguna adaptación.

---



**DATOS IDENTIFICATIVOS****Dereito civil II. Dereitos reais**

Materia	Dereito civil II. Dereitos reais			
Código	V03G720V01314			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a				
Profesorado	Álvarez Pérez, Zoraida			
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	Materia de carácter obrigatorio que trata do concepto de dereito real, a súa adquisición e extinción, do dereito real de propiedade e dos dereitos reais limitados, xunto coa posesión e a publicidade rexistral. Permite coñecer institucións xurídicas esenciais no Dereito civil.			

**Competencias**

Código	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.

**Resultados de aprendizaxe**

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Materia de carácter obrigatorio que trata do concepto de dereito real, a súa adquisición e extinción, do dereito real de propiedade e dos dereitos reais limitados, xunto coa posesión e a propiedade rexistral. Permite coñecer institución xurídicas esenciais no Dereito civil	CB2 CB3 CB4

**Contidos**

Tema	
Tema 1: A relación xurídico-real.	O dereito real: concepto e clases. Figuras intermedias entre o dereito real e o dereito persoal. O xogo da autonomía da vontade nos dereitos reais.
Tema 2: A adquisición dos dereitos reais	Os modos de adquirir: concepto e clasificación. Art. 609 Cc. Teoría do título e o modo. A usucapión. Clases. Requisitos xerais. Requisitos especiais da usucapión ordinaria. Renuncia e efectos. Referencia ao tratamento penal da usurpación.
Tema 3:A extinción e a perda do dereito real.	Causas de extinción e perda. Referencia á consolidación
Tema 4:Dereito real de propiedade	1.O dereito real de propiedade: evolución histórica e concepto actual. Estrutura. Contido do dereito de propiedade: facultades que o integran.Extensión do dereito de propiedade. Límites do dereito de propiedade. Limitacións impostas pola vontade do transmitente.
Tema 5: A ocupación.	O achado. O tesouro oculto. A accesión. A accesión investida
Tema 6: As accións protectoras do dereito real de propiedade. A acción reivindicatoria	Indicacións xerais. A acción reivindicatoria: concepto, requisitos e efectos. A acción negatoria. A denominada acción de cerramento de leiras. A acción ad exhibendum. A acción de deslinde e amojonamiento.
Tema 7: A comunidade de bens. A comunidade romana e a comunidade germánica. A comunidade ordinaria en de o Dereito civil estatal.	A comunidade de bens: concepto e clases. As comunidades "romana" e germánica". A comunidade ordinaria no dereito civil estatal.Alleamento ou disposición da cota privativa. A división da cousa común: efectos.

Tema 8: A propiedade horizontal. As propiedades especiais en xeral. A propiedade intelectual.	Concepto e normativa. Estatutos e normas de réxime interior. Modalidades constitución e título constitutivo. Elementos comúns e privativos. Propiedade das partes privativas e copropiedade dos elementos comúns. Obrigacións do propietario. A cota de participación. Fondo de reserva. Réxime de administración e de representación da comunidade de propietarios. Extinción. As propiedades especiais en xeral. A propiedade intelectual.
Tema 9: Os dereitos reais limitados de goce e goce. O usufruto. A servidume.	O usufruto: concepto e caracteres. constitución. Suxeitos e obxecto do usufruto. Contido do usufruto segundo o Cc. A conservación da forma e a sustancia. Dereitos e facultades do usufrutuário. Dereitos do nudo propietario. Extinción do usufruto. Dereitos de uso e habitación. As servidumes: concepto e caracteres. Clases. Constitución. contido. Servidumes legais e persoais. Servidume de paso: dereito civil de Galicia e Cc. A superficie. Dereitos de voo e subsolo
Tema 10: Os dereitos reais limitados de garantía. A hipoteca. O peñor.	Dereitos reais limitados de garantía. Dereito real de hipoteca: concepto e caracteres. Clases. Constitución. Contido: extensión e efectos da hipoteca. Satisfacción do crédito hipotecario. Modificación e extinción de hipoteca. Dereito real de peñor. Constitución. Contido. Extinción. Hipoteca mobiliaria e peñor sen desprazamento. Referencia ao Rexistro de bens mobles.
Tema 11: Os dereitos reais limitados de adquisición preferente: o tanteo, o retracto e a opción.	Concepto. Clases. Dereito real de tanteo voluntario. Dereito de retracto voluntario. o retracto convencional. Tanteos legais. retractos legais. Dereito real de opción
Tema 12: Os modos de publicidade dos dereitos reais. A posesión. O Rexistro da Propiedade e o Rexistro de bens mobles	Formas de publicidade e de aparencia. A posesión. Estrutura da relación posesoria. Posesión natural e posesión civil. Modos de adquirir a posesión e capacidade requirida. conservación, perda e recuperación da posesión. Liquidación do estado posesorio: froitos, gastos e responsabilidade por deterioracións ou perdas. Efectos da posesión mentres subsiste: as presuncións posesorias. A posesión de BF de cousas mobles: o art. 464 Cc. A protección posesoria. O rexistro da propiedade e o rexistro de bens mobles.

### Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos	16.5	16	32.5
Estudo previo	0	15	15
Lección maxistral	33	21	54
Exame de preguntas obxectivas	1	33	34
Estudo de casos	1	9.5	10.5
Traballo	1	3	4

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

### Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou caso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Estudo previo	Busca, lectura e traballo de documentación, previo ás clases ou prácticas de laboratorio, que realiza o alumnado de forma autónoma.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo. Bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que deberá desenvolver o estudante.

### Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Atención a preguntas e dúbidas formuladas polo alumno nas tutorías da materia. Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a tutorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Non se debe confundir atención personalizada con titoría académica (no Plan de Acción Titorial).

Estudo de casos Atención a preguntas e dúbidas formuladas polo alumno nas tutorías da materia. Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a tutorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Non se debe confundir atención personalizada con titoría académica (no Plan de Acción Titorial).

<b>Avaliación</b>			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Exame de preguntas obxectivas	Probas que avalían o coñecemento que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos/as seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades	40	CB2 CB4
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou caso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución	40	CB3
Traballo	Resumos e/ou cronogramas e/ou exposicións e debates grupales	20	CB3

### **Outros comentarios sobre a Avaliación**

Entenderase que o alumnado na avaliación continua deberá obter para poder compensar unha parte que outra, un 3 sobre dez nos casos e un 4 sobre dez na proba de contidos, sen que ningunha das preguntas teña unha valoración inferior a tres puntos sobre dez, sendo polo menos una das preguntas longas composta por dúas opcións das cales se escolle unha.

O alumnado que non se acolla á avaliación continua por deixala, por non poder asistir ou por calquera outro motivo, deberá facer unha proba final na que se lle formularán, en relación cos contidos da materia, iguais preguntas de resposta longa incrementada nun respecto daqueles que optasen pola avaliación continuada cun valor do 70% da cualificación e, ademais, uns casos cun valor do 30% da cualificación non realizando nin traballos nin proxectos. Deberá obter para poder compensar unha parte con outra, un 3 sobre dez nos casos e un 4 sobre dez na proba de contidos (sen que ningunha pregunta teña unha valoración inferior a tres puntos sobre dez, contando polo menos unha pregunta con dúas opcións da que se responderá unha). No mesmo curso gardaranse as notas da avaliación continua do primeiro período para o segundo pero non para os posteriores cursos. O sistema de avaliación en segundo período, será igual que no primeiro período, segundo sigase a avaliación continua como para aqueles que non a sigan, podendo conseguir ambos o 100% da cualificación. A bibliografía básica ten un carácter meramente complementario das explicacións impartidas nas aulas polos docentes. Convocatoria Fin de Carreira: O alumno deberá facer unha proba final na que se lle formularán, en relación cos contidos da materia, iguais preguntas de resposta longa incrementada nun respecto daqueles que optasen pola avaliación continuada cun valor do 70% da cualificación (sen que ningunha pregunta teña unha valoración inferior a tres puntos sobre dez, (contando polo menos unha pregunta con dúas opcións da que se responderá unha));e, ademais, uns casos cun valor do 30% da cualificación, e dicir cos mesmos porcentaxes indicadas para o primeiro período para o alumnado da avaliación continua. Deberá obter para poder compensar unha parte con outra, un 3 sobre dez nos casos e un 4 sobre dez na proba de contidos.

Alumnado con necesidades especiais: realizarase a adaptación curricular que veña dada por tales necesidades de acordo co suxerido polo coordinador de discapacidade por aplicación do correspondente protocolo.

As datas e horarios das probas publícanse na web da Facultade de Ciencias Xurídicas e do Traballo no calendario de probas de avaliación aprobadas pola Xunta da Facultade.

Na simultaneidade ADE/Dereito impartirase a docencia pola profa. Lydia Noriega Rodríguez. As datas e horarios das probas publicaranse na páxina web da Facultade no calendario de probas de avaliación aprobadas pola Xunta de Facultade.

### **Bibliografía. Fontes de información**

#### **Bibliografía Básica**

LASARTE ÁLVAREZ, C, **Compendio de Derechos Reales. Derechos Reales e Hipotecario**, Marcial Pons,

DÍEZ-PICAZO, L./GULLÓN,A., **Sistema de Derecho civil, volumen III**, Marcial Pons,

ALBALADEJO, M., **Derecho civil, tomo III**, Edisofer,

O`CALLAGHAN, X, **Compendio de Derecho civil, tomo III**, Edersa,

#### **Bibliografía Complementaria**

VVAA, **Código Civil actualizado**,

VVAA, **Ley 2/2006 de Derecho Civil de Galicia**,

VVAA, **Legislación Hipotecaria**,

### **Recomendacións**

#### **Materias que continúan o temario**

### **Materias que se recomenda ter cursado previamente**

Dereito: Introducción ao dereito civil e dereito da persoa/V08G081V01203

Dereito civil I. Obrigas e contratos/V08G081V01301

---

### **Outros comentarios**

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito impártese no 1º cuatrimestre do 2º curso e o profesorado responsable está integrado pola Profª. Lydia Noriega Rodríguez. As datas das probas publicaranse na páxina web da Facultade.

---

## **Plan de Continxencias**

---

### **Descrición**

---

Mantéñense as metodoloxías, contidos, avaliación e tutorías coa excepción de que estas se desenvolverán total ou parcialmente mediante as ferramentas telemáticas proporcionadas pola Universidade de Vigo (aulas e despachos virtuais, correo electrónico, plataforma Faitic).

Si fose o caso, podería establecerse un plan de contingencia que derivase nunha modalidade mixta, na que unha parte do estudiantado asistirá ás aulas de forma presencial e outra parte seguirá as clases dun modo síncrono (preferentemente) ou asíncrono.

Si fose o caso, poderíase establecer incluso unha forma totalmente non presencial.

Nestes supostos manteranse igual as metodoloxías, a atención personalizada e os sistemas de avaliación como se indica para a modalidade presencial, adaptando, no seu caso, os grupos do alumnado e as quendas para cumprir coa normativa sanitaria que se estableza no seu momento.

Facilitaríanse á súa vez, recursos online para a preparación e realización de materiais a través da plataforma Faitic.

---

<b>DATOS IDENTIFICATIVOS</b>				
<b>Contabilidade financeira II</b>				
Materia	Contabilidade financeira II			
Código	V03G720V01315			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Diéguez Ferreiro, Ricardo Miguel			
Profesorado	Diéguez Ferreiro, Ricardo Miguel			
Correo-e	rdieguez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	<p>A materia CONTABILIDADE FINANCEIRA II completa os coñecementos adquiridos polo alumno na materia de CONTABILIDADE FINANCEIRA I do primeiro cuadrimestre do 2º Curso do Grao en ADE, centrándose no estudo da contabilización das operacións vinculadas co ciclo de capital.</p> <p>Para o que se estuda a problemática contable das transaccións con instrumentos financeiros, na súa dobre vertente investimento e financiamento, introducindo ao alumno no estudo da contabilidade por razón do suxeito, a través da problemática da emisión de instrumentos financeiros por parte das entidades que teñan a forma xurídica de sociedade.</p> <p>Así mesmo complétase o estudo da problemática dos activos non correntes operativos, facendo especial incidencia na depreciación do inmovilizado .</p> <p>Finalizando o programa co estudo das contas anuais.</p> <p>Con todo isto o alumno terá un coñecemento completo do modelo contable español.</p>			

<b>Competencias</b>	
Código	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

<b>Resultados de aprendizaxe</b>	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa.	CB2 CB3 CB4
Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial.	CB2 CB3 CB4
Capacidade para aplicar correctamente a lexislación mercantil en materia contable	CB2 CB3 CB4 CB5

<b>Contidos</b>	
Tema	
I. OS INVESTIMENTOS FINANCEIROS. ACTIVOS FINANCEIROS	I.1.- Instrumentos financeiros. I.2.- Activos financeiros. Concepto e clasificación. I.3.- Créditos comerciais e non comerciais. I.4.- Valores representativos de débeda. I.5.- Investimentos en instrumentos de patrimonio. I.6.- Reclasificación e baixa de activos financeiros. I.7.- Deterioración de valor dos activos financeiros.

II. FINANCIAMENTO BÁSICO: (I) PATRIMONIO NETO: (1) FONDOS PROPIOS: (1.1) CAPITAL SOCIAL	<p>II.1.- As fontes de financiamento na empresa: Concepto e clasificación.</p> <p>II.2.- O Capital Social: Problemática contable derivada da fundación da sociedade.</p> <p>II.3.- Contabilización dos incrementos de capital: Causas e tipos.</p> <p>II.4.- Contabilización das reducións de capital: Causas e tipos.</p> <p>II.5.- Do negocio sobre as propias accións.</p>
III. FINANCIAMENTO BÁSICO: (I) PATRIMONIO NETO: (1) FONDOS PROPIOS: (1.2) RESERVAS	<p>III.1.- A autofinanciación: Concepto e clases.</p> <p>III.2.- O resultado do exercicio e base de repartición.</p> <p>III.3.- Orde de prelación na distribución das ganancias.</p> <p>III.4.- Remuneración das accións.</p> <p>III.5.- As dotacións a reservas. Problemática contable das Reservas: Concepto, clases e funcionamento</p> <p>III.6.- Outros participes.</p> <p>III.7.- O resultado negativo: A absorción de perdas</p> <p>III.8.- Os resultados pendentes de aplicación</p>
IV.- FINANCIAMENTO BASICA: (I) PATRIMONIO NETO. (2) AXUSTES POR CAMBIO DE VALOR. SUBVENCIONES, DOAZONS E LEGADOS RECIBIDOS	<p>IV.1. Problemática dos activos financeiros dispoñibles para a venda.</p> <p>IV.2. Operacións de cobertura</p> <p>IV.3.- Subvencións, doazóns e legados recibidos.</p>
V.- FINANCIACION BASICA: (II) PASIVO NON CORRENTE: (1) PRESTAMOS E EMPRESTITOS	<p>V.1.- Financiamento alleo a longo prazo: Concepto e clases.</p> <p>V.2.- Tipos de préstamos e empréstitos.</p> <p>V.3.- A imputación anual dos gastos financeiros plurianuais dos préstamos e empréstitos.</p> <p>V.4.- Problemática contable dos préstamos e empréstitos ordinarios.</p> <p>V.5.- Problemática contable dos empréstitos convertibles.</p> <p>V.6.- Problemática contable do leasing ou arrendamento financeiro.</p>
VI.- FINANCIACION BASICA: (II) PASIVO NON CORRENTE: (2) PROVISIONS	<p>VI.1.- Provisiones: Concepto.</p> <p>VI.2.- Problemática contable das provisiones.</p> <p>VI.3.- Provisión por desmantelamento, retiro ou rehabilitación do inmovilizado.</p> <p>VI.4.- Provisión para outras responsabilidades.</p>
VII.- ACTIVO NON CORRENTE, O INMOBILIZADO TECNICO E OS INVESTIMENTOS INMOBILIARIOS.	<p>VII.1.- Os investimentos fixos: Concepto, clases e función na empresa.</p> <p>VII.2.- Problemas valorativos. Inmovilizado material e intangible</p> <p>VII.3.- Investimentos inmobiliarios</p> <p>VII.4.- Activos non correntes mantidos para a venda</p> <p>VII.5.- A depreciación do inmovilizado como compoñente do resultado da unidade económica.</p> <p>VII.6.- Métodos de amortización: Prácticos e teóricos.</p> <p>VII.7.- Deterioración de valor de activos non correntes.</p>
VIII.- CONTAS ANUAIS	<p>VIII.1.- Marco xurídico das contas anuais</p> <p>VIII.2.- O Balance</p> <p>VIII.2.1.- Concepto e representatividade do Balance</p> <p>VIII.2.2.- Normas aplicables ao Balance de situación</p> <p>VIII.2.3.- Contido e estrutura do Balance</p> <p>VIII.3.- A conta de perdas e ganancias</p> <p>VIII.3.1.- Os gastos: Definición e recoñecemento</p> <p>VIII.3.2.- Os ingresos: Definición e recoñecemento</p> <p>VIII.3.3.- As distintas categorías dos resultados empresariais</p> <p>VIII.3.4.- O imposto sobre sociedades</p> <p>VIII.4.- O estado de cambios no patrimonio neto</p> <p>VIII.4.1.- O estado de ingresos e gastos recoñecidos</p> <p>VIII.4.2.- O estado total de cambios no patrimonio neto</p> <p>VIII.5.- O estado de fluxos de efectivo</p> <p>VIII.6.- A memoria</p>

### Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	5	5	10
Lección maxistral	30	45	75
Seminario	15	30	45
Resolución de problemas e/ou exercicios	1.5	11.5	13
Exame de preguntas obxectivas	1	6	7

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

### Metodoloxía docente

Descrición

Seminario	CONTROL TUTORIAL DO PROCESO DE APRENDIZAXE DO ALUMNO/A. EXPOSICIÓN, RESOLUCIÓN DE DÚBIDAS E REALIZACIÓN DE PROBAS DE CONTROL
Lección maxistral	EXPOSICIÓN POR PARTE DO PROFESOR DOS CONTIDOS SOBRE A MATERIA OBXECTO DE ESTUDO, BASES TEÓRICAS E DIRECTRICES DOS EXERCICIOS QUE O/A ESTUDANTE TEN QUE DESENVOLVER NOS SEMINARIOS.
Seminario	REALIZACIÓN DE CASOS PRÁCTICOS POLO/A ESTUDANTE, QUE PERMITE PROFUNDAR Ou COMPLEMENTAR Os CONTIDOS DA MATERIA. ESTA ACTIVIDADE EMPRÉGASE COMO COMPLEMENTO DAS CLASES TEÓRICAS.

### Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	NAS TUTORÍAS RESOLVERANSE AS DÚBIDAS, RELACIONADAS COA MATERIA, QUE EXPOÑAN O/A ESTUDANTE.
Seminario	NAS TUTORÍAS RESOLVERANSE AS DÚBIDAS, RELACIONADAS COA MATERIA, QUE EXPOÑAN O/A ESTUDANTE.

### Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminario	REALIZACIÓN DE PROBAS DE CONTROL	15	CB2 CB3
Seminario	RESOLUCIÓN DE PROBLEMAS DE FORMA AUTÓNOMA	10	
Resolución de problemas e/ou exercicios	PROBA ESCRITA PRESENCIAL AO FINAL DO CUADRIMESTRE, SOBRE A ADQUISICIÓN DE COMPETENCIAS DE COÑECEMENTO E DESTREZA NA PRÁCTICA	60	CB2 CB3 CB4 CB5
Exame de preguntas obxectivas	PROBA ESCRITA PRESENCIAL AO FINAL DO CUADRIMESTRE, SOBRE A ADQUISICIÓN DE COMPETENCIAS DE COÑECEMENTO	15	CB2 CB3 CB4 CB5

### Outros comentarios sobre a Avaliación

OS EXÁMENES OFICIAIS DA MATERIA REALIZARANSE NAS DATAS QUE FIGURAN NO CALENDARIO PUBLICADO POLA FACULTADE DE CCEEEE. AS DATAS DOS EXÁMENES PODEN SER CONSULTADAS NA PÁXINA WEB DA FACULTADE <http://fccee.uvigo.es>.

A/O ESTUDANTE SERÁ AVALIADA/O NA CONVOCATORIA ORDINARIA SEGUNDO OS CRITERIOS SINALADOS ANTERIORMENTE.

NA SEGUNDA CONVOCATORIA MANTERASE A NOTA DA AVALIACIÓN CONTINUA.

ALTERNATIVAMENTE AO SISTEMA DE AVALIACIÓN CONTINUA, O ALUMNADO PODERÁ OPTAR A SER AVALIADO CUN ÚNICO EXAME FINAL QUE SUPORÁ O 100% DA CUALIFICACIÓN. A RENUNCIA Á AVALIACIÓN CONTINUA TERÁ QUE REALIZARSE DE FORMA EXPRESA E ESCRITA ANTES DA REALIZACIÓN DA 3ª PRÁCTICA. ESTE EXAME PODE SER DIFERENTE AO FINAL DA AVALIACIÓN CONTINUA. A PUNTUACIÓN DA AVALIACIÓN CONTINUA NON SE CONSERVARA NO CURSO ACADÉMICO SEGUINTE.

O EXAME DA CONVOCATORIA FIN DE CARREIRA CONSISTIRÁ NUNHA PROBA TEÓRICO-PRÁCTICA ESCRITA, CUXA CUALIFICACIÓN SUPONERÁ O 100% DA NOTA.

### Bibliografía. Fontes de información

#### Bibliografía Básica

BESTEIRO VARELA, MARÍA AVELINA y MAZARRACÍN BORREGUERO, M<sup>a</sup> ROSARIO, **Contabilidad Financiera Superior**, 2ª Edición, Ediciones Pirámide, 2016

**PLAN GENERAL DE CONTABILIDAD**, REAL DECRETO 1514/2007,

**TEXTO REFUNDIDO LEY DE SOCIEDADES DE CAPITAL**, REAL DECRETO LEGISLATIVO 1/2010,

#### Bibliografía Complementaria

Montesinos, Vicente, **Fundamentos de contabilidad financiera DE CONTABILIDAD**, Ediciones Pirámide, 2015

SEBASTIAN CASTRO, FRANCISCO Y OTRO, **CONTABILIDAD DE INSTRUMENTOS FINANCIEROS Y COMBINACIONES DE NEGOCIO**, 1ª Edición, Ediciones CEF, 2008

### Recomendacións

### Materias que se recomenda ter cursado previamente

### **Outros comentarios**

Achegarase ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo. No PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito, esta materia impártese no Primeiro Cuadrimestre do 3 curso. O profesorado responsable está integrado por: Ricardo M. Diéguez Ferreiro

---

### **Plan de Continxencias**

---

#### **Descrición**

---

##### **METODOLOXÍAS**

Mantéñense as metodoloxías da Guía docente, adaptadas ao novo escenario derivado da posible continxencia.

##### **ATENCIÓN Ao ALUMNADO (TITORÍAS)**

Si non fose posible realizalas en persoa, realizaranse a través do correo electrónico e si fose preciso no despacho virtual do profesor.

##### **MODIFICACIÓN DOS CONTIDOS A IMPARTIR**

Mantense o contido do temario da materia, adaptando o desenvolvemento do mesmo ás novas circunstancias

##### **BIBLIOGRAFÍA ADICIONAL**

A bibliografía que figura na guía docente, considérase suficiente para o autoaprendizaxe da materia.

##### **ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN Á DOCENCIA NON PRESENCIAL**

##### **PROBAS QUE SE MANTEÑEN:**

Mantense a proba de control cun peso do 25%, a mesma realizácese, nesta circunstancia, a través de FAITIC, mediante a resolución de cuestionarios e/ou exercicios. Si a mesma realizácese de maneira virtual, o equipo docente poderá incluír unha proba oral cando o considere necesario. Peso anterior do 15%

Mantense a proba ao final do cuadrimestre, sobre a adquisición de competencias de coñecemento e destreza na práctica, con un peso na cualificación final do 50%. Si a mesma realizácese de maneira virtual, o equipo docente poderá incluír unha proba oral cando o considere necesario.

##### **PROBAS QUE SE MODIFICAN:**

Elimínase a resolución de problemas de forma autónoma (asistencia e participación). Peso anterior do 10%.

##### **NOVAS PROBAS:**

Engádese a realización dunha nova proba de control, a través de FAITIC, mediante a resolución de cuestionarios e/ou exercicios, 25% da cualificación. Si a mesma realizácese de maneira virtual, o equipo docente poderá incluír unha proba oral cando o considere necesario.

---



**DATOS IDENTIFICATIVOS****Sistema xudicial español e proceso civil**

Materia	Sistema xudicial español e proceso civil			
Código	V03G720V01321			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	3	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Teixeira Rodríguez, Xulio			
Profesorado	Cachaldora Calderón, Xosé Antón Teixeira Rodríguez, Xulio			
Correo-e	xteixeira@hotmail.com			
Web				
Descrición xeral	A materia Sistema Xudicial Español e Proceso Civil se estrutura en dous partes. Na primeira parte, á que se dedicará 1/3 da carga lectiva, estúdase, basicamente, o concepto e garantías da xurisdicción, a organización dos órganos xurisdiccionais, o persoal dos órganos xurisdiccionais e o colaborador, así como os principios rectores do proceso. A segunda parte, que ocupará os 2/3 da carga lectiva, dedícase ao estudo do proceso civil: suxeitos e obxecto do proceso; desenvolvemento do proceso nas súas distintas modalidades; a proba no proceso civil; as medidas cautelares; os recursos e a execución forzosa.			

**Competencias**

Código	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.

**Resultados de aprendizaxe**

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer o organigrama xurisdiccional español e da UE; da organización e funcións do persoal xurisdiccional e do persoal o servicio da Administración de Xustiza; e das institucións básicas do proceso civil e das súas modalidades procedimentais. Familiarizarse co funcionamento práctico do proceso civil nas súas diversas modalidades procedimentais	CB2 CB3 CB4

**Contidos**

Tema	
I.- SISTEMA JUDICIAL ESPAÑOL	<ol style="list-style-type: none"> <li>1.- A Xurisdicción e os órganos xurisdiccionais.</li> <li>2.- Os Xuíces e Maxistrados.</li> <li>3.- O Ministerio Fiscal.</li> <li>4.- Avogados e Procuradores.</li> <li>5.- A Oficina Xudicial.</li> <li>6.- Órganos colaboradores co sistema xudicial.</li> <li>7.- Dereito a tutela xudicial efectiva.</li> <li>8.- As ordes xurisdiccionais.</li> <li>9.- Actos procesales e actos de comunicación.</li> <li>10.- A cooperación xudicial interna e internacional.</li> <li>11.- O custo da Administración de Xustiza.</li> <li>12.- Modalidades procedimentais: procesos ordinarios, sumarios e especiais.</li> <li>13.- Os custos do proceso e a asistencia xurídica gratuita.</li> </ol>

## II.- PROCESO CIVIL

- 1.- Principios informadores.
- 2.- Demanda e contestación á demanda.
- 3.- Audiencia previa.
- 4.- Xuízo.
- 5.- Medios de proba.
- 6.- Sentenza.
- 7.- Terminación anticipada do proceso.
- 8.- Efectos do proceso.
- 9.- Recursos.
- 10.- Medidas cautelares.
- 11.- Execución.
- 12.- Xurisdicción voluntaria

### Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	52	94.5	146.5
Seminario	22.5	51.5	74
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	0	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	1.5	0	1.5

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

### Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia obxecto de estudio, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.

### Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	No horario de titorías fixado polo profesor/a e publicado oportunamente polo centro, os alumnos/as, individualmente ou en grupos moi reducidos, poderán consultar co profesor/a as dúbidas e cuestións que se lles susciten en relación cos contidos teóricos da materia ou cos exercicios e casos prácticos propostos.
Seminario	No horario de titorías fixado polo profesor/a e publicado oportunamente polo centro, os alumnos/as, individualmente ou en grupos moi reducidos, poderán consultar co profesor/a as dúbidas e cuestións que se lles susciten en relación cos contidos teóricos da materia ou cos exercicios e casos prácticos propostos.

### Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Exame de preguntas obxectivas	Ao longo do cuadrimestre realizaranse nas datas indicadas na planificación docente 2 probas tipo test (1 da parte de Sistema Xudicial Español e 1 da parte de Proceso Civil). Estas probas non liberan materia de cara ao exame final.	25	
Exame de preguntas de desenvolvemento	Na data fixada no calendario oficial de exames, realizarase un exame teórico oral ou escrito, que comprende toda a materia.	50	CB2 CB3 CB4
Resolución de problemas e/ou exercicios	Na data indicada polo profesor realizarase unha proba de carácter práctico consistente no estudo dun caso. Esta proba versará sobre a parte de Proceso Civil.	25	CB2 CB3 CB4

### Outros comentarios sobre a Avaliación

Na materia Sistema Xudicial Español e Proceso Civil seguiranse dous sistemas de avaliación, tanto na primeira convocatoria (maio/xuño) como na segunda (xullo): avaliación continua ou exame final. 1º.- AVALIACIÓN CONTINUA. O sistema de avaliación continua consistirá en: a.- 2 probas teóricas tipo test, que se realizarán nas datas indicadas na planificación docente que se proporcionará aos alumnos ao comezo de curso; a nota media obtida nestas probas representará o 25% da cualificación final. b.- 1 proba práctica escrita, que se realizará na data indicada na planificación docente e que, xunto coa exposición e debate desenvolvido polos alumnos nos seminarios, representará o 25% da cualificación final. c.- 1 proba

teórica oral, sobre toda a materia, que se realizará na data fixada no calendario oficial de exames e que representará o 50% da cualificación final. En calquera caso, para que se entenda superada a materia, é necesario obter nesta proba oral polo menos un 5 sobre 10. Notas importantes: a.- Para ser evaluado conforme ao sistema de avaliación continua, o/a alumno/a deberá realizar a proba teórica oral, a proba práctica escrita e as 2 probas teóricas tipo test. b.- Os/as alumnos/as que sigan o sistema de avaliación continua e que non superen a materia na primeira convocatoria (xaneiro), de facer a segunda convocatoria (xullo) poderán optar por: - Que se lles manteña a cualificación obtida en próbalas tipo test e na proba práctica realizadas durante o curso, nese caso o exame consistiría nunha proba teórica oral sobre toda a materia, que representará o 50% da cualificación final, e na que deberán obter polo menos un 5 sobre 10 para entender superada a materia. De non alcanzarse esta nota mínima de 5 sobre 10, non se procederá ao cómputo da avaliación continua e a nota final corresponderase coa nota da teoría.

- Facer un exame final nos términos que se indican a continuación. 2º.- EXAME FINAL. Os/as alumnos/as que decidan non seguir o sistema de avaliación continua ou que non realicen as actividades necesarias para ser evaluados conforme a este sistema, serán evaluados/as, tanto na primeira como na segunda convocatoria, mediante un exame final, que se realizará na data fixada no calendario oficial de exames e que representará o 100% da cualificación final. Devandito exame constará de: a.- Unha proba práctica escrita consistente no estudo dun caso, que versará sobre a parte de Proceso Civil. Esta proba práctica representará o 20% da cualificación final. b.- Unha proba teórica oral sobre toda a materia, que representará o 80% da cualificación final. Nota importante: para poder superar a materia a través do exame final, o/a alumno/a terá que superar as dúas partes do exame. É dicir, na proba práctica, terá que obter polo menos un 1 sobre 2; e, na proba teórica, un 4 sobre 8. 3º.- CONVOCATORIA DE FIN DE CARREIRA. Na convocatoria de fin de carreira os/as alumnos/as serán evaluados mediante un exame final teórico e práctico, nos términos expostos anteriormente, que representará o 100% da cualificación final. As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2017/2018.

---

## **Bibliografía. Fontes de información**

### **Bibliografía Básica**

MORENO CATENA, V.; CORTÉS DOMÍNGUEZ, V., **Derecho Procesal Civil. Parte general**, Tirant lo Blanch, 2017

MORENO CATENA, V.; CORTÉS DOMÍNGUEZ, V., **Derecho Procesal Civil. Parte especial**, Tirant lo Blanch, 2017

MONTERO AROCA, J. (Y OTROS), **Derecho Jurisdiccional II. Proceso Civil**, Tirant lo Blanch, 2017

GIMENO SENDRA, V., **Derecho Procesal Civil I. El proceso de declaración**, UNED, 2015

GIMENO SENDRA, V., **Derecho Procesal Civil II. Los procesos especiales**, UNED, 2015

DE LA OLIVA SANTOS, A., **Curso de Derecho Procesal Civil I. Parte general**, Centro de Estudios Ramón Areces, 2017

DE LA OLIVA SANTOS, A., **Curso de Derecho Procesal Civil II. Parte especial**, Centro de Estudios Ramón Areces, 2016

ORTELLS RAMOS, M., **Derecho Procesal Civil**, Aranzadi, 2017

MONTERO AROCA, J. (Y OTROS), **Derecho Jurisdiccional I. Parte General**, Tirant lo Blanch, 2017

MORENO CATENA, V.; CORTÉS DOMÍNGUEZ, V., **Introducción al Derecho Procesal**, Tirant lo Blanch, 2016

GIMENO SENDRA, V., **Introducción al Derecho Procesal**, UNED, 2016

ORTELLS RAMOS, M., **Derecho Procesal. Introducción**, Aranzadi, 2016

### **Bibliografía Complementaria**

GARBERÍ LLOBREGAT, J. (Dir.), **Los procesos civiles (5 vols.)**, Bosch, 2001

CORTÉS DOMÍNGUEZ, V.; MORENO CATENA, V. (Coords.), **Nueva Ley de Enjuiciamiento Civil (5 vols.)**, Tecnos, 2000

PICATOSTE BOBILLO, J.; SEOANE SPIEGELBERG, J.L., **Procesos especiales dispositivos por razón de la materia en la Ley de Enjuiciamiento Civil**, Bosch, 2013

---

## **Recomendacións**

---

## **Plan de Contingencias**

### **Descrición**

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Páxina 4 de 4

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

Dende o momento da suspensión da docencia presencial as metodoloxías docentes que se utilizarán, tanto para a docencia teórica como práctica, son:

- FAITIC e correo electrónico: o profesorado da materia proporciona ó alumnado, a través desta plataforma de teledocencia ou do correo electrónico, diverso tipo de materiais (presentación, esquemas, casos prácticos, exercicios, lecturas recomendadas, etc.) que lles permitan preparar os contidos correspondentes. A través destes mesmos medios o alumnado tamén pode realizar ou entregar os exercicios e actividades que lles sexan requiridos.

- AULAS VIRTUAIS: A través das aulas virtuais do Campus Remoto da Universidade de Vigo, o profesorado impartirá seminarios de xeito análogo á docencia presencial. Iso se complementará co traballo autónomo que o alumnado debe dedicar á preparación destes seminarios. A impartición dos mesmos será comunicada oportunamente ó alumnado e adaptárase ás datas e horarios que estaban fixados no cronograma da materia.

Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías):

O profesorado atenderá ó alumnado de forma personalizada aos efectos de aclarar dúbidas ou compartir impresións sobre os contidos da materia ou outras cuestións de carácter académico. Estas titorías desenvolveranse fundamentalmente a través de correo electrónico. De ser o caso, tamén se poderán realizar titorías colectivas a través das aulas virtuais.

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

Co fin de alterar o menos posible o sistema de avaliación que está previsto na guía docente da materia, o sistema de avaliación no caso de docencia mixta ou non presencial será o seguinte:

- Resultado da avaliación continua, que representará o 25% da nota final. Neste apartado valorarase a nota media das dúas probas tipo test realizadas nas datas indicadas na planificación docente. Estas probas test realizaranse de xeito virtual, a través da plataforma Faitic.

- Test teórico-práctico sobre a totalidade da materia, que representará o 50% da nota final. Esta proba test realizarase de xeito virtual, a través da plataforma Faitic, na data e hora que oportunamente se comunicará ó alumnado.

- Resolución dun suposto práctico, que representará o 25% da nota final. Esta proba consistirá na resolución dun suposto práctico que se lle fará chegar ó alumnado a través da plataforma Faitic, e que unha vez realizado, deberán remitir ó profesorado polo mesmo medio. Para a realización desta proba daránselle no seu momento ó alumnado as instrucións oportunas.

No caso do alumnado que opte por non seguir a avaliación continua o sistema de avaliación consistirá na realización dunha proba test teórico-práctica sobre a totalidade da materia, que suporá o 50% da nota final; e na resolución dun suposto práctico, que representará outro 50% da nota final. Ámbalas dúas probas se levarán a cabo da mesma forma indicada anteriormente.

Estes mesmos sistemas de avaliación seguiranse tamén, no seu caso, para a segunda oportunidade de exame (convocatoria de xullo), segundo a opción do alumnado.

---

<b>DATOS IDENTIFICATIVOS</b>				
<b>Dirección de recursos humanos</b>				
Materia	Dirección de recursos humanos			
Código	V03G720V01322			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	3	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Velando Rodríguez, María Elena			
Profesorado	Gómez Fraiz, José Santiago Suárez Porto, Vanessa María Velando Rodríguez, María Elena			
Correo-e	velando@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia centrada no estudo pormenorizado das estratexias, procesos, e técnicas da dirección de recursos humanos nas empresas			

### Competencias

Código

### Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Lograr o manexo por parte do alumnado dos coñecementos, e procesos propios da dirección e xestión de recursos humanos, mostrando compromiso coas consecuencias das súas accións en calquera contexto de intervención, reflexionando sobre os seus propios posicionamentos.	
Lograr por parte do alumnado o coñecemento e a aplicación correcta das principais técnicas e ferramentas propias da dirección e xestión de recursos humanos	
Lograr por parte do alumnado a aplicación de ferramentas de procura, filtrado e interpretación da información relevante na área de recursos humanos	
Tomar decisións na procura de solucións a problemas relativos á situación socio-laboral da empresa, aplicando os métodos apropiados así como a emisión dos informes correspondentes	
Conseguir que o alumnado fixe obxetivos, elabore estratexias e planos de acción coherentes co seu entorno	

### Contidos

Tema	
BLOQUE I: FUNDAMENTOS DE RRHH	<ul style="list-style-type: none"> <li>* A función de recursos humanos na empresa.</li> <li>* Dirección de recursos humanos na empresa.</li> <li>* Fontes básicas de información na toma de decisións de recursos humanos (análise e avaliación de postos e avaliación do rendimento).</li> </ul>
BLOQUE II: ACTIVIDADES BÁSICAS NA DIRECCIÓN E XESTIÓN DE RRHH	<ul style="list-style-type: none"> <li>* Planificación de recursos humanos na empresa.</li> <li>* Estratexias, procesos e técnicas de compensación e retribución.</li> <li>* Estratexias, procesos e técnicas de recrutamento, selección e socialización.</li> <li>* Estratexias, procesos e técnicas de desenvolvemento dos recursos humanos.</li> </ul>

### Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos	27.5	32.5	60
Resolución de problemas de forma autónoma	0	30	30
Prácticas de laboratorio	10	7.5	17.5
Estudo previo	0	30	30
Lección maxistral	37.5	50	87.5

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

<b>Metodoloxía docente</b>	
	Descrición
Estudo de casos	Formulación, resolución, presentación e debate de exercicios/cuestións/problemas/casos prácticos por parte do alumnado, de forma individual ou en grupo, baixo a proposta, guía e supervisión do profesorado. O alumno/a debe desenvolver as solucións axeitadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos específicos e axeitados, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa disciplina. O alumnado debe desenvolver de forma autónoma a análise e a resolución dos problemas e/ou exercicios polo que é preciso que o estudantado traballe previamente o material explicado polo profesorado.
Prácticas de laboratorio	Exercicios de aplicación práctica de diversas técnicas por parte do alumnado a través das TIC en aulas de informática, de forma individual ou en grupo, baixo a proposta, guía e supervisión do profesorado.
Estudo previo	Traballo autónomo do alumnado que consistirá na procura, lectura e traballo de documentación, preparación e propostas de resolución de problemas e/ou exercicios, así como na preparación de probas avaliáveis.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicios ou proxectos que debe desenvolver o estudante. Requírese a participación activa do alumnado na aula. Ademais soe ser necesario que o estudantado traballe previamente o material entregado polo profesorado.

<b>Atención personalizada</b>	
Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	Formulación, resolución, presentación e debate de exercicios/cuestións/problemas/casos prácticos por parte do alumnado, de forma individual ou en grupo, baixo a proposta, guía e supervisión do profesorado. Estas sesións poderanse realizar polos medios telemáticos fixados polo profesorado baixo a modalidade de concertación previa.

<b>Avaliación</b>			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Estudo de casos	Avaliarase a comprensión da materia, a aplicación de técnicas específicas axeitadas, a argumentación, a capacidade de transmisión de contidos, na realización de presentacións, resolución de problemas, casos e exercicios nun tempo e condicións establecidos polo profesorado ó longo do período lectivo. A aplicación desta técnica correspóndese coas prácticas da materia recollidas nos grupos medianos.	50	
Lección maxistral	Avaliarase a comprensión da materia, a adquisición de competencias de coñecemento, e destreza na práctica, a través de probas de avaliación con contido teórico e práctico, formuladas polo profesorado ó longo do período lectivo.	50	

### **Outros comentarios sobre a Avaliación**

Existen dous sistemas de avaliación excluíntes: o sistema de avaliación continua e o sistema de avaliación non continua.

#### **O Sistema de Avaliación continua**

A descrición desta guía está pensada para a modalidade de avaliación continua. Enténdese que o alumnado elixe o sistema de avaliación continua no caso de que se presente a algunha proba das efectuadas durante ó período lectivo.

O alumnado que sexa avaliado no réxime de avaliación continua terá a posibilidade de superar a materia e de obter o 100% da nota. Superarase a materia sempre e cando a suma ponderada dos resultados de tódalas probas efectuadas ó longo do período lectivo sexa maior ou igual a 5 puntos sobre 10.

Si o estudante non supera a materia por avaliación continua, este poderá presentarse ó exame, tanto na convocatoria ordinaria como na extraordinaria, que terá lugar na data oficial establecida polo Decanato da Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais. Nese caso, a nota final da materia resultará da suma da nota obtida na avaliación continua, que suporá un 50% da nota final, e a nota obtida no exame celebrado nas datas oficiais, que valerá o 50% restante. Para aprobar a materia será preciso obter unha nota igual ou superior a 5 puntos sobre 10.

As actividades de avaliación continua solo se poderán entregar nas datas e sesións establecidas ó efecto, debendo cada estudante asistir ó grupo que teña asignado para a realización das mesmas. O cambio de grupo neste caso deberá ser autorizado polo profesorado.

## O sistema de Avaliación non continua

Para as convocatorias ordinaria e extraordinaria consistirá nun exame final a realizar na data e hora establecidas polo Decanato da Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais, cunha puntuación máxima de 10 puntos. Dito exame versará sobre a totalidade da materia.

Os exames das convocatorias ordinarias e extraordinarias desta materia terán lugar na data, hora e lugar establecido polo Decanato da Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais.

O calendario de exames publícase ó inicio do curso polo Decanato da Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais, pero dito calendario pode ser modificado ao longo do curso por algún imprevisto. Consulten a páxina web da facultade, por se hai cambios.

Na convocatoria de fin de carreira, o exame suporá o 100% da cualificación.

## DECÁLOGO DE BOAS PRÁCTICAS

1. Non está permitido facer uso de teléfonos móbiles, ordenadores portátiles, tablets ou similares nas sesións de traballo. Estes deben estar desconectados, agás autorización expresa do profesorado.
2. Os teléfonos móbiles deben estar pechados na realización das probas e o alumnado non debe ter consigo reloxos e demais dispositivos intelixentes na realización das mesmas, agás autorización expresa do profesorado.
3. Non está permitido comer nin beber (agás auga) na clase.
4. É imprescindible asistir ás sesións de aula co material necesario para o seu desenvolvemento.
5. O plaxio total ou parcial nas actividades entregadas levará a invalidación das mesmas.
6. Para a realización dos exames só se permite o material indicado polo profesorado.
7. O alumno/a deberá presentarse ao exame debidamente identificado, co D.N.I, pasaporte ou carné de conducir, non sendo válido outro documento.
8. Tódolos exames e probas puntuables deberán ser entregados a súa finalización e baixo ningún concepto poderán ser sacados fora da aula, nin fotografiados nin gravados polo alumnado
9. A revisión de exames terá lugar só no horario e lugar establecido polo profesorado.
10. No caso das actividades docentes que se leven a cabo por medios telemáticos véase <https://www.uvigo.gal/proteccion-datos>

No caso de incumprimento das normas anteriores, o profesorado poderá adoptar as medidas que estime oportunas.

---

## Bibliografía. Fontes de información

### Bibliografía Básica

ALBIZU GALLASTEGUI, E. e LANDETA RODRÍGUEZ, J., **Dirección Estratégica de los Recursos Humanos. Teoría y Práctica.**, Pirámide, 2011

DE LA CALLE, M.C. e ORTIZ DE URBINA, M, **Fundamentos de Recursos Humanos, 2ª ed.**, Prentice Hall, 2013

LEAL, A., ALFARO DE PRADO, A., RODRÍGUEZ, L. e ROMÁN, M., **El Factor Humano en las Relaciones Laborales**, Pirámide, 1999

PEREDA MARIN, S., **Dirección y gestión de recursos humanos por competencias**, Editorial Universitaria Ramón Areces, 2011

### Bibliografía Complementaria

ALLES, M.A, **Dirección Estratégica de Recursos Humanos, 3ª ed.**, Granica, 2015

BYARS, L. e RUE, L., **Gestión de los Recursos Humanos**, Irwin, 1996

DESSLER, G., **Administración de Recursos Humanos**, Prentice Hall, 2009

DELGADO Mª I., GÓMEZ L., VÁZQUEZ E., **Gestión de los Recursos Humanos, del Análisis Teórico a la Solución Práctica**, Prentice Hall, 2006

DOLAN, S., VALLE, R., JACKSON, S e SCHULER, R.S., **La Gestión de los Recursos Humanos**, McGraw Hill, 2007

FERNÁNDEZ AGUADO J., **Dirigir Personas en la Empresa. Enfoque conceptual y Aplicaciones Prácticas.**, Pirámide, 2007

FERRER LOPEZ, M.A., **Como confeccionar nóminas y seguros sociales 2017**, 30, Deusto, 2017

FISHER, C., SCHOENFELDT, L. e SHAW, J., **Human Resource Management, 6th ed.**, Mifflin Co., 2006

GARCÍA TENORIO, J. e SABATER, R., **Fundamentos de Dirección y Gestión de Recursos Humanos**, Thomson, 2004

MONDY, R., **Administración de recursos humanos**, Prentice Hall,, 2010

ROBLEDO CAMACHO, M., **D3D. Un Enfoque Integral de la Dirección de Empresas**, Díaz de Santos, 2004

RUBIO DE MEDINA, M.D., **Retribuciones Laborales**, Bosch, 2005

SASTRE CASTILLO, M.A. e AGUILAR PASTOR, E.M., **Dirección de Recursos Humanos. Un Enfoque Estratégico.**, McGraw Hill, 2003

ODE, **Estudio de retribuciones 2012**, ODE, 2012

ODE, **Estudio de retribuciones 2015**, ODE, 2015

<http://www.expansionyempleo.com>,

<http://www.losrecursoshumanos.com/>,

<http://www.rrhhdigital.com/>,

<http://www.rrhhmagazine.com/>,

<http://www.empleo.gob.es/>,

<http://www.seg-social.es/>,

<http://www.sepe.es>,

<http://www.ine.es>,

---

## Recomendacións

---

### Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/V03G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/V03G020V01203

### Outros comentarios

Aportarase ó alumnado a información e as pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito impártese no 2º cuatrimestre do 3º curso e o profesorado responsable está integrado por: Vanessa Suárez Porto, Santiago Gómez Fraiz e Mª Elena Velando Rodríguez (Coordinadora)

---

## Plan de Continxencias

---

### Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado.

No caso de impartir a docencia en modalidade non presencial, a actividade docente impartirase mediante o Campus Remoto e utilizaráse a plataforma de teledocencia FAITIC como reforzo, sen alteracións na metodoloxía e no sistema de avaliación.



<b>DATOS IDENTIFICATIVOS</b>				
<b>Decisións de investimento</b>				
Materia	Decisións de investimento			
Código	V03G720V01323			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua impartición	Castelán Inglés			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Garrido Valenzuela, Irene			
Profesorado	Garrido Valenzuela, Irene			
Correo-e	ireneg@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia preténdese dotar ao alumno dos coñecementos teóricos necesarios e a capacidade analítica para resolver problemas de pequena complexidade no ámbito da xestión financeira, principalmente na avaliación de rendibilidade de investimentos. Os coñecementos adquiridos serven como base previa para afrontar o estudo doutras materias do Grao na área de Finanzas.			

<b>Competencias</b>	
Código	

<b>Resultados de aprendizaxe</b>	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
(*)Coñece-los principios básicos da xestión financeira de empresas	
(*)Coñece-lo obxectivo financeiro e a súa relación coa actividade da empresa	
Identificar e estimar a estrutura financeira adecuada en función do ciclo de explotación e actividade da empresa	
(*)Coñecer o concepto de investimento e o seu interrelación coa estrutura financeira e obxectivo financeiro	
(*)Coñecer e estimar as variables que inflúen nun investimento e aplica-las principais técnicas analíticas para determinar a rentabilidade dos investimentos	
(*)Interpretar e dar a coñecer os diferentes resultados obtidos na avaliación e rentabilidade de investimentos	
(*)Aplicar ferramentas informáticas na resolución de supostos prácticos de xestión financeira empresarial	
(*)Coñecer e valorar a incidencia do risco na rentabilidade dos investimentos	

<b>Contidos</b>	
Tema	
Fundamentos da xestión financeira da empresa	- A función financeira da empresa: Evolución histórica das finanzas. O obxectivo financeiro. Competencias da función financeira da empresa. - A estrutura económico financeira da empresa: Os fluxos financeiros na empresa. O equilibrio entre as masas patrimoniais: o concepto de Fondo de Rotación. Os ciclos de actividade da empresa e o Período medio de Maduración. Principais cocientes para a análise económica-financieiro. - Metodoloxía de cálculo financeiro aplicable nas decisións de investimento Efectos do tempo sobre o valor do diñeiro: a inflación e o tipo de interese. Valor futuro do diñeiro: operacións de capitalización. Valor actual do diñeiro: operacións de actualización. Cálculo de rendas.
Concepto e clases de investimentos	Concepto de investimento. Clasificación investimentos na empresa. implicacións dos investimentos para a empresa.
Factores determinantes dun investimento	Principais magnitudes para avaliar a rendibilidade dos investimentos. Estimación de fluxos de tesouraría
Avaliación de investimentos	Métodos estáticos de selección de investimentos. A taxa de actualización ou custo de capital da empresa. O criterio do valor capital. O criterio da TIR.

Interpretación e toma de decisións de investimento

- Xerarquización de proxectos en base ao valor capital e TIR:
- Condições para a non concordancia entre ambos e punto de Fisher.
- Comparación da rendibilidade de varios investimentos: a homoxeneización. A inconsistencia da TIR.
- A consideración do risco nas decisións de investimento
- Metodoloxías complementarias

### Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas con apoio das TIC	13	20	33
Resolución de problemas	7	10	17
Resolución de problemas de forma autónoma	0	10	10
Lección maxistral	30	58	88
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

### Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas con apoio das TIC	Proposta de problemas complexos da materia. Explicación e uso de ferramentas informáticas aplicadas a resolución de problemas financeiros. Introducción de datos, estrutura e aplicación de funcións financeiras. Presentación e análise de resultados
Resolución de problemas	Formulación e resolución de supostos prácticos que complementen a sesión maxistral e permitan que os alumnos consoliden coñecementos. Os alumnos poden *interactuar co profesor a través de preguntas que se responderán de maneira personalizada.
Resolución de problemas de forma autónoma	Os alumnos resolverán supostos propostos ao longo do cuadrimestre de maneira autónoma. Estes supostos serán avaliados polo profesor a través da medición de adquisición de competencias e constituirán a parte de avaliación continua da materia que suporá unha porcentaxe da cualificación final.
Lección maxistral	Exposición na aula por parte do profesor dos contidos máis relevantes, a partir da base de material docente posto a disposición dos alumnos en plataforma e bibliografía indicada.

### Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas con apoio das TIC	Resolución de problemas con apoio informático
Resolución de problemas	Solución de dúbidas na resolución de exercicios prácticos

### Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Exame de preguntas de desenvolvemento	Avaliación continua a través de exames parciais con resolución de proba escrita presencial, sobre a adquisición de competencias da materia. Os alumnos poderán optar entre avaliación continua a través de exames parciais (100% nota final), ou de maneira alternativa, avaliación global de toda a materia nos exames finais e fin de carreira das convocatorias oficiais (100% nota final).	100	

### Outros comentarios sobre a Avaliación

Pódense consultar as datas de exames en <http://fccee.uvigo.es>

As diferenzas entre sistemas de avaliación entre os distintos centros que imparten o Grao en Administración de Empresas na Universidade de Vigo (Facultade de Ourense e IESIDE), xustifícanse pola necesaria adaptación na medición da consecución dos mesmos resultados de aprendizaxe e adquisición de iguais competencias ás diferentes organizacións docentes de cada Centro, especialmente en canto a tipo de grupos, e número medio de alumnos por grupo.

### Bibliografía. Fontes de información

#### Bibliografía Básica

Pindado García, J., **Finanzas empresariales**, PArainfo, 2012

FAITIC, **Material teórico y práctico**,

Brigham, E.F. and Erhardt, M, **Financial management: theory and practice**, South western Thompson learning, 2002

#### Bibliografía Complementaria

Irene Pisón Fernández, **Dirección y gestión financiera de la empresa**, Pirámide, 2001

Blanco Ramos, F. y Ferrando Bolado, M., **Dirección Financiera I. Selección de inversiones.**, Pirámide., 2008

Cibrán Ferraz, P. y Villanueva Villar, M., **Gestión financiera : teoría y casos prácticos**, Tórculo., 2005.

Fernández Alvarez, A.I., **Introducción a las finanzas.**, Civitas, 1994

Hayat, S. y San Millán, A., **Finanzas en excel.**, McGraw Hill, 2006

López López, V.; Illanes Sánchez, J.C., **Casos de Economía de la Empresa: modelos y soluciones con excel**, Netbiblo, 2002

Mascareñas Pérez Iñigo, J., **Finanzas para directivos**, Pearson, 2010

Suárez Suárez, A.S., **Decisiones óptimas de inversión y financiación**, Pirámide, 2014

Valladolid González, E.; Azofra Palenzuela, V., **Prácticas de Dirección Financiera**, Pirámide, 2002

Valls Martínez, M<sup>a</sup> del Carmen, **Introducción a las Finanzas**, Pirámide, 2014

## Recomendacións

### Materias que continúan o temario

Análise contable/V03G020V01601  
 Decisións de financiamento/V03G020V01501  
 Valoración de activos/V03G020V01604  
 Planificación financeira/V03G020V01702

### Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Contabilidade financeira II/V03G020V01401

### Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/V03G020V01202  
 Empresa: Contabilidade financeira I/V03G020V01301

### Outros comentarios

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito impártese no 2º cuadrimestre do 3ºCurso e a profesora responsable é a Dra. Irene Garrido Valenzuela

## Plan de Continxencias

### Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

\* Metodoloxías docentes que se manteñen

Seguiremos mantendo as diversas metodoloxías docentes se é necesario nun escenario non presencial ou parcialmente presencial

\* Metodoloxías docentes que se modifican

\* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)

correo electrónico, teléfono e despacho campus remoto

\* Modificacións (se procede) dos contidos a impartir

\* Bibliografía adicional para facilitar a auto-aprendizaxe

Todo o material necesario está incorporado na plataforma faitic

\* Outras modificacións

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

\* Probas xa realizadas

Proba XX: [Peso anterior 00%] [Peso Proposto 00%]

...

\* Probas pendentes que se manteñen

Proba XX: [Peso anterior 00%] [Peso Proposto 00%]

...

\* Probas que se modifican

[Proba anterior] => [Proba nova]

Mantense o mesmo sistema de avaliación, pero si as probas parciais ou finais non se poden realizar presencialmente, realízanse se é necesario nun escenario non presencial ou parcialmente presencial

\* Novas probas

\* Información adicional

---

<b>DATOS IDENTIFICATIVOS</b>				
<b>Dirección comercial I</b>				
Materia	Dirección comercial I			
Código	V03G720V01324			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Pariente Ojea, Ángeles			
Profesorado	Pariente Ojea, Ángeles			
Correo-e	angeles.pariente@a2laboratoriodeideas.com			
Web				
Descrición xeral	A materia conecta ao alumno con aspectos da mercadotecnia básicos para coñecer e entender o mercado e os consumidores da empresa. En concreto, a materia Dirección Comercial 1 pretende profundar no estudo da mercadotecnia estratéxica e das ferramentas de análises e planificación do mercado de face a desenvolver estratexias exitosas para as empresas no mercado.			

<b>Competencias</b>	
Código	

<b>Resultados de aprendizaxe</b>	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Posuír coñecementos para elaborar plans e políticas na empresa.	
Capacidade de análises, comunicación, responsabilidade e compromiso.	

<b>Contidos</b>	
Tema	
Tema 1. Concepto e contido da mercadotecnia	
Tema 2. A planificación de mercadotecnia	
Tema 3. Análise do mercado e os consumidores	
Tema 4. A segmentación de mercados	

<b>Planificación</b>			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	30	60
Resolución de problemas	15	15	30
Seminario	5	10	15
Exame de preguntas obxectivas	2	43	45

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

<b>Metodoloxía docente</b>	
	Descrición
Lección maxistral	SESIÓN MAXISTRAL PARTICIPATIVA: Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo. Requírese a participación activa do alumnado na aula a través de exposicións, resolución de exercicios, debates e outras actividades. Recoméndase ao estudante que traballe previamente o material entregado polo profesor e que se consulte a bibliografía recomendada para completar a información co fin de seguir as explicacións.
Resolución de problemas	RESOLUCIÓN DE PROBLEMAS, CASOS PRÁCTICOS, EXERCICIOS Ou SIMILAR: Actividade na que se formulan problemas, casos prácticos e/ou exercicios relacionados coa materia. Ademais realizarase a exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou o grupo de estudantes. Pode ser levada a cabo de forma individual ou en grupo.
Seminario	TITORÍA EN GRUPO. Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvo de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

<b>Atención personalizada</b>	
-------------------------------	--

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Atenderanse as dúbidas dos alumnos na materia

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas	Avaliase a adecuada capacidade do alumno de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos, o desempeño dentro dun equipo de traballo, o traballo autónomo e a comunicación oral e escrita, entre outros. Só poderanse entregar actividades nas datas e sesións establecidas.	50	
Exame de preguntas obxectivas	Unha vez finalizada a docencia presencial, o alumno deberá realizar unha proba escrita que consistirá en responder a preguntas tipo test ou doutro tipo sobre aspectos concretos do contido da materia.	50	

### Outros comentarios sobre a Avaliación

A puntuación obtida pola participación así como a realización e entrega de todas aquelas tarefas establecidas polo profesor (casos, exercicios, supostos, exposicións, memorias, □), mantense nas convocatorias de maio e xullo do curso académico en vigor pero NON se gardará para cursos sucesivos. Os alumnos que non sigan a avaliación continua serán examinados mediante unha proba escrita valorada sobre 10 puntos que non necesariamente coincidirá coa do resto dos alumnos. Considerarase que os alumnos que asistan a un 20% das prácticas están a realizar avaliación continua, salvo que de forma expresa indiquen que se acollen á avaliación non continúa. DECÁLOGO DE BOAS PRÁCTICAS:

1. Puntualidade. Non se permitirá o acceso e saída a clase unha vez que o profesor entrase na aula.
2. Non está permitido facer uso de teléfonos móbiles, computadores portátiles ou similares durante as sesións de traballo. Estes deben estar desconectados.
3. Non está permitido comer nin beber (salvo auga) en clase.
4. É imprescindible asistir ás sesións de aula co material necesario (tales como manual, apuntamentos, enunciado da práctica, entre outros.)
5. O plaxio total ou parcial nas actividades entregadas levará a invalidación das mesmas.
6. É imprescindible coidar a gramática, redacción e ortografía das actividades entregadas. O incumprimento desta norma levará a invalidación das actividades.
7. Para a realización dos exames só se permite o uso de elementos de escritura e calculadora.
8. O alumno deberá presentarse ao exame debidamente identificado, co D.N.I ou pasaporte, non sendo válido ningún outro documento.
9. A revisión de exames terá lugar unicamente no horario e lugar establecido polo profesor.

En caso de incumprimento das normas anteriores, o profesor poderá adoptar as medidas que estime oportunas dentro da lexislación vixente.

As datas de exames deberán ser consultadas na Páxina web da Facultade <http://fcce.uvigo.es>. Na convocatoria de fin de carreira os alumnos serán examinados mediante unha proba escrita valorada sobre 10 puntos.

### Bibliografía. Fontes de información

#### Bibliografía Básica

Armstrong, G.; Kotler, P. ; Merino, M.J.; Pintado, T.; Juan, J.M., **Introducción al marketing**, 3ª, Pearson, 2011

Santesmases, M.; Merino, M.J.; Sánchez, J.; Pintado, T., **Fundamentos de marketing**, 1ª, Pirámide, 2009

#### Bibliografía Complementaria

López, M.J., **Marketing estratégico**, 1ª, Pearson, 2013

Santesmases, M., **Marketing. Conceptos y estrategias**, 6ª, Pirámide, 2012

Esteban Talaya, A.; Mondéjar Jiménez, J.A., **Fundamentos de marketing**, 1ª, Esic, 2013

### Recomendacións

#### Materias que continúan o temario

Dirección comercial II/V03G020V01502

## Materias que se recomienda ter cursado previamente

Empresa: Xestión de empresas/V03G020V01203

## Outros comentarios

Aportarase ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo. Esta materia no PCGE Grado en Administración e Dirección de Empresas/Grado en Dereito impártese no segundo cuatrimestre do 3º curso e a profesora responsable e Ana Isabel Martínez Senra.

## Plan de Continxencias

### Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada polo COVID-19, a Universidade de Vigo establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou parcialmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun modo máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

\* Metodoloxías docentes que se manteñen

\* Metodoloxías docentes que se modifican

Resolución de problemas: nova valoración 80% (antes 50%)

Exame de preguntas obxectivas: nova valoración 20% (antes 50%)

\* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías): correo electrónico.

\* Modificacións (si proceden) dos contidos a impartir

\* Bibliografía adicional para facilitar o auto-aprendizaxe

\* Outras modificacións

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

\* Probas xa realizadas

Proba \*XX: [Peso anterior 00%] [Peso Proposto 00%]

As probas xa realizadas valoraranse segundo a nova valoración que se indica a continuación (en probas que se modifican).

\* Probas pendentes que se manteñen

Proba \*XX: [Peso anterior 00%] [Peso Proposto 00%]

...

\* Probas que se modifican

[Proba anterior] => [Proba nova]

Resolución de problemas: nova valoración 80% (antes 50%)

Exame de preguntas obxectivas: nova valoración 20% (antes 50%)

Alumnos non continua: Poderán elixir entre dúas opcións nun prazo a establecer:

- Realizar todos os traballos (80%) e o exame (20%)

- Realizar un EXAME ORAL en liña (100%)

Convocatoria de fin de carreira: EXAME ORAL en liña (100%)

\* Novas probas

\* Información adicional

**DATOS IDENTIFICATIVOS****Teoría da organización**

Materia	Teoría da organización			
Código	V03G720V01325			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Comesaña Benavides, Fernando			
Profesorado	Comesaña Benavides, Fernando Gómez Fraiz, José Santiago			
Correo-e	fercoben@uvigo.es			
Web	<a href="http://cursos.faitic.uvigo.es/tema1415/claroline/course/index.php">http://cursos.faitic.uvigo.es/tema1415/claroline/course/index.php</a>			
Descrición xeral	O alumnado debe adquirir a través desta materia coñecementos e competencias relativas a como funcionan as organizacións, como toman decisións, desenvolven estratexias, estrutúranse a si mesmas para a consecución dos obxectivos, así como as relacións de poder que rodean e impregnan as organizacións e o modo en que as sociedades interactúan cas organizacións.			

Esta materia NON se atopa dentro do programa English Friendly.

**Competencias**

Código

**Resultados de aprendizaxe**

Resultados de aprendizaxe Competencias

Coñecer os fundamentos da Teoría da organización para poder aplicalos na creación da estrutura organizativa da empresa

Analizar as oportunidades e ameazas que expón a contorna a nivel organizativo.

Describir as principais estruturas organizativas, coñecendo as súas vantaxes e inconvenientes, así como o tipo de empresa que as utiliza.

Formular as relacións entre goberno corporativo, control, influencia e cultura organizativa.

Aplicar os procedementos de análises e coñecementos á resolución de problemas/cuestións organizativas concretas.

Identificar os diferentes enfoques da teoría e as distintas visións persoais dun equipo de traballo na realización dun proxecto común.

**Contidos**

Tema

CAPÍTULO I: FUNDAMENTOS DE TEORÍA DA ORGANIZACIÓN

CAPÍTULO II: O CONTEXTO DAS ORGANIZACIÓNS (\*)

CAPÍTULO III: ARQUITECTURA ORGANIZATIVA (\*)

CAPÍTULO IV: COMPORTAMENTO, GOBERNO, CONTROL, INFLUENCIA E CULTURA ORGANIZATIVA (\*)

CAPÍTULO V: DESENVOLVEMENTO ORGANIZACIONAL (\*)

**Planificación**

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	28	28	56
Resolución de problemas de forma autónoma	15	15	30
Presentación	2	4	6
Seminario	2.5	5	7.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	31	33
Traballo	0.5	17	17.5



\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

<b>Metodoloxía docente</b>	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicios ou proxectos a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas de forma autónoma	Resolución e presentación de exercicios/cuestiones/traballos por parte do alumno tanto de forma individual como en grupo baixo a proposta, guía e supervisión do profesor.
Presentación	Presentación e exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto, etc. Traballarase en grupo.
Seminario	Tutorías en grupo reducido. Reunións que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento, desenvolvemento e supervisión de actividades da materia no proceso de aprendizaxe.

<b>Atención personalizada</b>	
Metodoloxías	Descrición
Seminario	Tutorías en grupo reducido. Reunións que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento, desenvolvemento e supervisión de actividades da materia no proceso de aprendizaxe.

<b>Avaliación</b>			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas de forma autónoma	Proba obxecto de avaliación continua. Consiste na resolución, de forma individual ou en grupo, de cuestións expostas, guiadas e supervisadas polo profesorado sobre a materia. Avaliarase a participación do alumno e a súa capacidade de integración dos conceptos desenvolvidos en clase	20	
Presentación	Exposición oral por parte do alumnado dun tema concreto ou dun traballo (previa presentación escrita)	15	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba para avaliar os coñecementos adquiridos polo alumnado sobre a materia. A resposta debe ser breve. Terase en conta a capacidade de entendemento, de relación entre conceptos e de aplicación a distintas situacións e continxencias, por parte do estudantado.	50	
Traballo	Realización por parte do alumnado dun traballo escrito sobre un tema concreto. Avaliarase a súa capacidade de aplicar os conceptos asimilados nas clases maxistras a situacións nun contexto real ou similar.	15	

### **Outros comentarios sobre a Avaliación**

O método de avaliación da materia por defecto será a avaliación continua. A concreción das actividades a realizar dependerá en gran medida do número de alumnos, medios para traballar en grupo, etc, e os detalles das puntuacións obtidas nas diferentes actividades a realizar se explicitarán nas sesións correspondentes.

Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudantado poderá ser avaliado cun exame final que suporá o 100% da cualificación, tanto na convocatoria ordinaria como na extraordinaria.

Na convocatoria de fin de carreira, o exame suporá o 100% da cualificación.

As datas dos exames da materia poderán ser consultadas na páxina web da Facultade <http://fccee.uvigo.es>

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas - Grao en Dereito, impartese no 2º cuatrimestre do terceiro curso e o profesorado responsable está integrado por Fernando Comesaña Benavides e José Santiago Gómez Fraiz.

<b>Bibliografía. Fontes de información</b>
<b>Bibliografía Básica</b>
Cabanelas, J., et al, <b>Lecturas teoría de la organización</b> , 2020
<b>Bibliografía Complementaria</b>
Argyris, C., <b>On organizational learnig</b> , 1994
Hodge, B.J., et al, <b>Teoría de la organización, un enfoque estratégico</b> , 1998

### **Recomendacións**

## **Materias que se recomienda ter cursado previamente**

Empresa: Fundamentos de administración/V03G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/V03G020V01203

## **Outros comentarios**

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito impártese no 2º cuatrimestre do 3º curso e o profesorado responsable está integrado por Fernando Comesaña Benavides e José Santiago Gómez Fráiz.

## **Plan de Continxencias**

### **Descrición**

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada polo COVID-19, a Universidade de Vigo establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou parcialmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun modo máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

- Metodoloxías docentes que se manteñen

Todas pasando a modalidade remota

- Metodoloxías docentes que se modifican

Todas pasando a modalidade remota-ncia

- Modificacións (si proceden) dos contidos a impartir

Non procede. Serán os mesmos contidos

- Bibliografía adicional para facilitar o auto-aprendizaxe

Non é necesaria

- Outras modificacións

Non son necesarias

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

Todas as probas consistirán en probas presenciais que se convirten en remotas co cambio das continxencias.

**DATOS IDENTIFICATIVOS****Dereito do traballo e da seguridade social**

Materia	Dereito do traballo e da seguridade social			
Código	V03G720V01411			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS 9	Carácter OB	Curso 4	Cuadrimestre 1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Dereito público especial			
Coordinador/a	Cabeza Pereiro, Jaime			
Profesorado	Cabeza Pereiro, Jaime			
Correo-e	jcabeza@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta asignatura se aborda amplamente as institucións de Dereito do Traballo, con particular atención ao contrato de traballo. Tamén se trata o Dereito Colectivo, con énfase na liberdade sindical nos dereitos de participación, negociación e conflito, ademáis do dereito de folga. E descríbese someramente o réximen español de Seguridade Social.			

**Competencias**

Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

**Resultados de aprendizaxe**

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer, comprender, interpretar e analizar criticamente as principais institucións e fontes do Dereito do Traballo e da Seguridade Social.	CB1
Coñecer e interpretar a regulación básica do contrato de traballo.	CB2 CB3
Coñecer e interpretar as institucións de Dereito colectivo do Traballo.	CB2 CB3
Coñecer e interpretar as institucións de Seguridade Social.	CB2 CB3
Manexar acaídamente a lexislación laboral e de Seguridade Social	CB3 CB4 CB5
Aplicar nos conflitos individuais e colectivos as normas legais e pactadas	CB3 CB4 CB5

**Contidos**

Tema
------

## PARTE I.- INTRODUCCIÓN E FONTES

### TEMA 1.- CONCEPTO E ÁMBITO APLICATIVO DA DISCIPLINA

Presupostos configuradores. Especial referencia ao traballo [por conta allea] e a dependencia. O traballo na era dixital. O traballo autónomo. O Estatuto do Traballador Autónomo. O traballador autónomo economicamente dependente. Exclusiones legais. Traballos familiares e servizos benévolos. Conselleiros de sociedades. Funcionarios públicos e demais persoal estatutario. Prestacións persoais obrigatorias. Transportistas. Relacións laborais de carácter especial. Persoal de alta dirección e asimilados. Servidores do fogar familiar. Penados nas institucións penitenciarias. Deportistas profesionais. Artistas en espectáculos públicos. Representantes de comercio. Similitude e diferencias cos axentes mercantís. Traballadores diminuídos en centros especiais. Avogados en despachos profesionais. Médicos residentes. Outras. Referencia a traballos singulares. Especial consideración ás sociedades laborais e ás cooperativas de traballo asociado.

### (\*)TEMA 2. FUENTES DEL DERECHO DEL TRABAJO. TEMA 2. FONTES DO DEREITO DO TRABALLO.

Lexislación estatal. A Constitución.- Normas con rango de lei.- Regulamentos.- Normativa das Comunidades Autónomas.- O ámbito de aplicación da Lei do Reino de España. O Regulamento Comunitario 593/2009 (Roma I). O art. 1.4 ET. Normas colectivas. O convenio colectivo. Concepto.- O art. 37 da Constitución. Eficacia do convenio.- Tipoloxía de convenios. Remisión. Lexislación supraestatal. Tratados bilaterais e multilaterais.- Convenios e recomendacións da OIT.- Normativa do Consello de Europa. Normativa da Unión Europea. Outras fontes. Usos e costumes profesionais.- A xurisprudencia e a doutrina xudicial.- Os principios xerais do dereito.- Principios laborais: Respeto aos mínimos, norma máis favorable, condición máis beneficiosa, irrenunciabilidade de dereitos, pro operario.- O Dereito común.

## PARTE II. A RELACIÓN INDIVIDUAL DE TRABALLO

### TEMA 3. O CONTRATO DE TRABALLO.

Concepto.- Partes: traballador e empresario.- Capacidade do traballador. A idade.- Estranxeiros e nacionais de Estados membros da Unión Europea.- Nulidade do contrato.- Forma. Presunción de contrato. Copia básica e dereitos de información e transparencia do traballador.- Período de proba.

### TEMA 4. INTERMEDIACIÓN, EMPREGO, FOMENTO DO EMPREGO E RELACIÓN TRIANGULARES DE TRABALLO.

A política de emprego: contido e aparello institucional. Intermediación. Servizos públicos de emprego e axencias de colocación. Fomento do emprego. Subvencións e bonificacións. Relacións triangulares de traballo. A descentralización productiva. Concepto e tipoloxía.- Contratas e subcontratas. Responsabilidade laboral, administrativa e de Seguridade Social. Dereitos informativos.- Cesión de traballadores e tráfico de man de obra.- Empresas de traballo temporal. Requisitos. Contrato de posta a disposición. Contrato de traballo. Relación do traballador coa empresa usuaria.- Sucesión da empresa. Concepto. Responsabilidades solidarias. Facultades dos representantes legais.

### TEMA 5. MODALIDADES DE CONTRATO DE TRABALLO.

Contratos indefinidos. Fixo discontinuo. Contratos formativos. Os dereitos formativos. Contrato para a formación e aprendizaxe.- Contrato en prácticas. Contratos temporais estruturais. Obra ou servizo determinado.- Eventual.- Interinidade. Reglas xerais aplicables a todos os contratos temporais De relevo.- En empresas de inserción. Contrato a tempo parcial. Concepto. Forma.- Voluntariedade. - Horas complementarias. Traballo a distancia e teletraballo.

### TEMA 6. OBRIGAS DO TRABALLADOR.

Prestación do traballo.- Dilixencia e rendemento normal.- Obediencia e desobediencia lexítima.- A non concorrencia. Pactos de exclusividade e de permanencia.

#### TEMA 7. DEREITOS BÁSICOS DO TRABALLADOR.

Respeto á súa dignidade e igualdade de tratamento.- Dereito a intimidade.- O acoso por razón de sexo e o acoso sexual. O acoso moral.- Non discriminación por razón de sexo. Discriminacións directas e indirectas.- Dereito a intimidade- Ocupación efectiva.- Formación e promoción profesionais.

#### TEMA 8. A RETRIBUCIÓN.

Concepto. Clases de salarios. Non discriminación por razón de sexo. Presunción de salario.- Percepcións non salariais.- Estrutura salarial. Salario base e complementos salariais.- Salario mínimo interprofesional.- Absorción e compensación.- Gratificacións extraordinarias.- Pagamento do salario. Mora e anticipos. Documentación.- Aseguramento do pagamento. O Fondo de Garantía Salarial. Os cretos salariais preferenciais. En caso de concurso. Protección procesal común do salario. Inembargabilidade.

---

#### TEMA 9. A PREVENCIÓN DE RISCOS LABORAIS E OUTROS DEBERES DO EMPRESARIO.

A prevención de riscos laborais. A LPRL e a súa normativa de desenvolvemento.- Dereitos e obrigas.- Servizos de Prevención.- Consulta e participación dos traballadores.- Responsabilidades. Outros deberes do empresario .

---

#### TEMA 10. TEMPO DE TRABALLO

Regulación da xornada de traballo ordinaria. Xornada máxima.- Tempos de traballo e tempos de descanso.- Desconexión dixital.- Xornadas especiais. Horas extraordinarias.

Distribución do tempo de traballo e do descanso. O calendario laboral.- O horario.- Rexistro de xornada. Traballo nocturno e a quendas.- Descansos semanais e festivos.- Vacacións anuais.- Permisos e outras ausencias do traballo.- Xornada e conciliación da vida familiar e laboral.

---

#### TEMA 11. O PODER DE DIRECCIÓN DO EMPRESARIO E AS MODIFICACIÓNS DAS CONDICIÓNS DE TRABALLO.

O poder de dirección do empresario. Concepto. Vixilancia e control empresarial da actividade laboral do traballador e o respecto aos dereitos fundamentais.

A clasificación profesional. O grupo profesional.- A categoría profesional e a equivalencia.- O encadramento e a polivalencia funcional. Mobilidade funcional. Horizontal e vertical. Límites. Mobilidade xeográfica. Traslados. Desprazamentos. Referencia aos desprazamentos transnacionais.Modificación sustancial das condicións de traballo. Modificacións individuais e colectivas. Período de consultas.

---

#### TEMA 12. SUSPENSIÓN DO CONTRATO. Concepto e efectos xerais. Reserva de posto e suspensión do salario.- Causas de suspensión: Mutuo acordo e causas válidamente consignadas no contrato.

Incapacidade temporal e incapacidade permanente. Nacemento, adopción e guarda con fins de acopión ou acollemento. Risco durante o

embarazo e lactación materna. Víctima de violencia de xénero. Privación de liberdade e prestacións persoais obrigatorias. Cargo público representativo e excedencia forzosa. Funcións sindicais.- Suspensións e reducións colectivas. Forza maior temporal e causas económicas, técnicas, organizativas e de produción. Folga e lockout. Suspensión disciplinaria. Excedencia para coidado de fillos e para coidado de familiares. Excedencia voluntaria.

---

#### TEMA 13. A EXTINCIÓN DO CONTRATO

Introducción. Concepto. Causas. O recibo de finiquito.Por cumprimento e por vontade das partes. Por causas válidamente pactadas.- Expiración do termo.- Por mutuo acordo. Por desaparición ou incapacidade dunha das partes. Por causas atinxentes ao empresario.- Por causas atinxentes ao traballador. Por vontade unilateral do traballador. Dimisión e abandono.- Resolución causal por decisión do traballador. Por vontade unilateral do empresario. O concepto de despedimento.- Tipoloxía.

---

TEMA 14. O DESPEDIMENTO.

O despedimento disciplinario e a potestade disciplinaria. Causas xustas (estatutarias e extraestatutarias).- Forma. Carta de despedimento, audiencia a delegados sindicais e expediente contradictorio. Outras.- Calificación e efectos. Procedente, improcedente e nulo.- O caso do despedimento tácito.- Outras sancións. Legalidade e tipicidade. Límites legais. Formalidades. Prescripción das infraccións.

O despedimento por causas obxectivas. Concepto e causas.- Requisitos e forma.- Calificación e efectos. O despedimento colectivo. Concepto e causas.- O procedemento de despedimento colectivo. Calificación e efectos

PARTE III. DEREITO COLECTIVO DO TRABALLO

TEMA 15. LIBERDADE SINDICAL E DEREITO DE ASOCIACIÓN EMPRESARIAL  
A liberdade sindical. Concepto.- Ámbito subxectivo.- As asociacións empresariais como suxeitos excluídos.- Contido esencial e adicional.- Tutela da liberdade sindical.

Sindicatos e organizacións empresariais. Réxime xurídico.

Representatividade sindical e acción sindical. A maior representatividade e a suficiente representatividade.- A representatividade empresarial.

TEMA 16. PARTICIPACIÓN DOS TRABALLADORES E ACCIÓN SINDICAL NA EMPRESA

Representación estatutaria. Delegados de persoal e comités de empresa.- Comité conxunto e comité intercentros.- Comités de empresa europeos.- Competencias dos representantes. Garantías e prerrogativas. Procedemento electoral.

Representación sindical. Seccións sindicais e delegados sindicais.

Asamblea de traballadores.

Asembleas de traballadores.

TEMA 17. A NEGOCIACIÓN COLECTIVA SUXEITOS NEGOCIADORES E ÁMBITOS PERSOAL, FUNCIONAL, TERRITORIAL E TEMPORAL.

A lexitimación para negociar e as unidades de negociación.- A

concorrenza de convenios.- Duración e sucesión de convenios.-

O proceso de negociación dos convenios. Solicitude de negociación e

constitución da comisión negociadora.- Validez. Forma, rexistro e publicación dos convenios.- Control da ilegalidade ou lesividade. Adhesión e extensión. O contido dos convenios e a súa administración. Contido mínimo.- Contido normativo e obrigatorial.- Interpretación e aplicación do convenio. Inaplicación.

A negociación colectiva extraestatutaria.- Os acordos de empresa.

TEMA 18. O DEREITO FUNDAMENTAL DE FOLGA. CONFLICTOS COLECTIVOS E PROCEDEMENTOS DE SOLUCIÓN

Medidas de conflito colectivo. O dereito de folga. Concepto. Fontes reguladoras. Titularidade. convocatoria, comité de folga e publicidade.

Límites: folgas ilegais e folgas ilícitas ou abusivas. Procedemento de desenvolvemento. Efectos. Folgas en servizos esenciais.- O peche patronal.

Sistemas de solución de conflitos colectivos. Especial referencia aos procedementos de conciliación, mediación e arbitraje e ao procedemento de conflito colectivo.

PARTE IV.- SEGURIDADE SOCIAL

TEMA 19. O SISTEMA DE SEGURIDADE SOCIAL.

Estrutura do sistema de Seguridade Social. O modelo constitucional de Seguridade Social.- Nivel profesional ou contributivo.- Nivel asistencial ou non contributivo. Prestacións- Réxime Xeral e Réximes Especiais da Seguridade Social. Xestión da Seguridade Social. Entidades xestoras e servizos comúns.- Entidades colaboradoras.

Actos de encadramento. Inscripción, afiliación, altas e baixas.

Financiamento do Sistema de Seguridade Social. En particular, no Réxime Xeral. O deber de cotización. Bases, tipos e cuotas

TEMA 20. A ACCIÓN PROTECTORA NO REXIME XERAL DE SEGURIDADE SOCIAL.

Riscos profesionais e riscos comúns. Accidente de traballo, enfermidade profesional, enfermidade común e accidente non laboral. Referencia ao risco durante o embarazo, á lactancia natural e ao coidado de menores con cancro ou enfermidade grave.

Tipoloxía e extensión da acción protectora. Definición, requisitos de acceso e contía: Asistencia sanitaria. Incapacidade temporal. Nacemento e coidado do menor. Risco durante o embarazo e a lactancia e cancro ou enfermidade grave de menor. Exercicio corresponsable do coidado do lactante. Incapacidade permanente. Xubilación.

Morte e supervivencia. Protección á familia. Desemprego.

<b>Planificación</b>			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos	23	44	67
Lección maxistral	51	28	79
Exame de preguntas obxectivas	2	31	33
Práctica de laboratorio	1	23	24
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	20	22
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	0	1

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

<b>Metodoloxía docente</b>	
	Descrición
Estudo de casos	Formulación e resolución de casos prácticos ao fin de levar á práctica os contidos teóricos da materia. Para ese efecto, o docente proporá ao alumnado a resolución de feitos, supostos, casos, sentenzas, etc., coa finalidade de coñecerlos, interpretalos, resolvelos, así como reflexionar sobre os mesmos, contrastar datos, completar os seus coñecementos e adestrarse en procedementos alternativos de solución de conflitos.
Lección maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos da materia obxecto de estudio, as súas bases teóricas e directrices principais, contidos que deberán ser estudados polo alumnado e que serán obxecto de avaliación.

<b>Atención personalizada</b>	
Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	Tanto na lección maxistral como no estudo de casos levaráanse a cabo entrevistas, conversacións e aclaración de dúbidas que o docente mantén co seu alumnado para asesoramento e desenvolvemento das distintas actividades na que se estrutura a materia e do proceso de aprendizaxe.

<b>Avaliación</b>			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Exame de preguntas obxectivas	Durante o cuatrimestre se realizarán 2 probas tipo test/cuestionarios sobre unha parte dos contidos teóricos da materia. A cualificación obtida en cada test suporá un 15% da nota final. En ningún caso a superación destes cuestionarios liberará de materia de cara á realización do examen final. As datas de celebración de cada test/cuestionario serán fixadas polo docente no cronograma da materia. Para acceder aos exames tipo test faise necesario participar activamente nas clases teóricas e prácticas.	30	CB1 CB2
Práctica de laboratorio	Os contidos prácticos da materia serán avaliados nunha proba/examen final. Trátase dunha proba/examen práctico consistente na resolución, por escrito, dun suposto/caso práctico no que o alumnado aplicará os coñecementos prácticos adquiridos durante o cuatrimestre. A cualificación obtida nesta suporá o 20 % da nota final.	20	CB2 CB3 CB4 CB5
Exame de preguntas de desenvolvemento	Os contidos teóricos da materia serán avaliados nunha proba/examen final. Trátase dunha proba teórica e escrita, que incluírá entre 4 e 7 preguntas de desenvolvemento -breve ou medio- sobre os distintos epígrafes do programa. O alumnado deberá demostrar a adquisición de coñecementos teóricos da materia en respostas de extensión intermedia. A cualificación obtida nesta proba suporá o 35 % da nota final.	35	CB1 CB2
Resolución de problemas e/ou exercicios	A participación e intervención nas clases teóricas e prácticas, a preparación dos supostos prácticos ou das sesións teóricas, cando así proceda, a asistencia a actividades formativas organizadas pola Área de Dereito do Traballo e, en xeral, calqueira actividade desenvolvida polo alumnado ao marxe das probas obxectivas parciais e finais, serán avaliados polo docente durante todo o cuatrimestre, tendo un valor sobre a cualificación final do 15%. EN TODO CASO, PARA QUE A CUALIFICACIÓN FINAL OBTIDA NA PARTICIPACIÓN EN CLASE E NAS PROBAS TIPO TEST POIDA SUMARSE Á CUALIFICACIÓN OBTIDA NAS PROBAS FINAIS DE RESPOSTA LONGA E DE CASO PRÁCTICO, NESTAS DÚAS ÚLTIMAS PROBAS DEBERÁ ALCANZARSE UNHA NOTA MEDIA DE 4.00 SOBRE 10 POSIBLES. DE NON SER ASÍ, A CUALIFICACIÓN OBTIDA NA EVALUACIÓN CONTINUA NON SE TERÁ EN CONTA, AINDA QUE PODERÁ CONSERVARSE PARA A CONVOCATORIA DE XULLO	15	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5

---

## **Outros comentarios sobre a Avaliación**

---

CONVOCATORIA ORDINARIA DECEMBRO/XANEIRO (sistema de avaliación continua/sistema de avaliación final)

a) Avaliación continua. Ao comenzo do curso, o alumnado deberá manifestar a súa vontade de someterse ao sistema de avaliación continua. Para poder optar por este sistema, deberá acreditar asistencia ao 80 % das clases prácticas. En caso contrario, sempre poderá acollerse ao sistema de avaliación final.

b) Avaliación final. Os alumnos que non se acollan ao sistema de avaliación continua, serán avaliados nun exame final. Trátase dunha proba escrita, de carácter teórico e práctico, sobre todos os contidos da materia e representará o 100% da nota final (a parte teórica representará un 70 por 100 da nota, e a parte práctica un 30 por 100).

CONVOCATORIA ORDINARIA DO MES DE XULLO: Se o/a alumno/a non superase a materia na convocatoria ordinaria do mes de decembro, a nota obtida na avaliación continua desenvolvida durante o curso conservarase para a convocatoria do mes de xullo. Porén, se non superase a materia nas dúas citadas convocatorias do curso académico, o/a alumno/a terá que someterse un novo proceso de avaliación continua, agás que opte pola avaliación final teórica e práctica.

CONVOCATORIA FIN DE CARREIRA Na convocatoria FIN DE CARREIRA o alumno será avaliado nun único examen escrito, de carácter teórico e práctico, que representará o 100 por 100 da nota final (a parte teórica representará un 70 por 100 da nota, e a parte práctica un 30 por 100). As datas de exame son aprobadas pola Xunta da Facultade e publicadas na web da Faculta

---

---

## **Bibliografía. Fontes de información**

### **Bibliografía Básica**

CRUZ VILLALÓN, J, **Compendio de Derecho del Trabajo**, última,

MARTÍN VALVERDE, A., RODRÍGUEZ-SAÑUDO GUTIÉRREZ, F. A y GARCÍA MURCIA, J., **Derecho del Trabajo**, última,

**Compendio de legislación laboral**,

### **Bibliografía Complementaria**

ALONSO OLEA, M. y CASAS BAAMONDE, M<sup>a</sup> E., **Derecho del Trabajo**, última,

AA.VV. (dir. GARCÍA NINET, I.), **Derecho del Trabajo**, última,

PALOMEQUE LÓPEZ, M.C. y ÁLVAREZ DE LA ROSA, M., **Derecho del Trabajo**, última,

---

---

## **Recomendacións**

---

---

## **Plan de Continxencias**

---

### **Descrición**

#### **MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS**

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

#### **ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS:**

No caso de que as condicións sanitarias obriguen a suspender a docencia presencial, continuarase a docencia de maneira virtual a través da plataforma de Teledocencia Faitic e das aulas virtuais da Universidade de Vigo. Na medida do posible os contidos da materia non se alterarán e, se fose necesaria bibliografía adicional, o profesorado a porá a disposición do alumnado en Faitic. Os estudantes serán atendidos de maneira personalizada a través do correo electrónico ou ben de titorías virtuais.

#### **ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN:**

A avaliación poderá ser adaptada, tendo sempre en conta o obxectivo de favorecer a aprendizaxe do alumnado. As adaptacións dependerán do momento no que se produza a cancelación da docencia presencial. En todo caso, conservarase as notas obtidas en probas presenciais ou ben na asistencia e participación nas clases.

---



**DATOS IDENTIFICATIVOS****Contabilidade de custos**

Materia	Contabilidade de custos			
Código	V03G720V01412			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	4	1c
Lingua impartición	Castelán Inglés			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Ruiz Blanco, María Silvia			
Profesorado	Ruiz Blanco, María Silvia			
Correo-e	sblanco@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia ten como obxecto básico o tratamento da información para a valoración das existencias, a planificación e o control da actividade das organizacións e a información contable para o proceso de toma de decisións. A materia está orientada basicamente sobre empresas industriais, no seu ámbito interno, coa análise do proceso produtivo da empresa.			

**Competencias**

Código

**Resultados de aprendizaxe**Resultados de aprendizaxe Competencias

Recoñecer aos usuarios da información e as súas particulares necesidades informativas.

Aplicar modelos contables de custos sobre a base da realidade empresarial a analizar.

Aplicar técnicas presupuestarias para a planificación da actividade da empresa.

Construír un sistema de información para toma de decisións.

**Contidos**

Tema

1. Introducción ao custo. Conceptos básicos

2. El comportamiento de los costes

3. O custo dos materiais

4. O custo de persoal

5. Os custos indirectos de produción

6. O custo de oportunidade dos recursos

financeiros. Os custos do período

7. A produción múltiple: Produción común e produción conxunta

8. Os custos por ordes de traballo ou pedido

9. Os custos por procesos

10. O sistema de custos baseado nas actividades (\*)

(ABC)

11. O sistema de custos variables

12. Os custos predeterminados. Orzamentos e estándares

13. Toma de decisións

**Planificación**

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	35	65	100
Saídas de estudo	2	2	4
Lección maxistral	37	60	97
Resolución de problemas e/ou exercicios	4	20	24

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

**Metodoloxía docente**

	Descrición
Resolución de problemas	Proposta de exercicios en seminarios prácticos, con resolución guiada polo profesor e tras o previo desenvolvemento de casos similares por parte dos alumnos.
Saídas de estudo	Visitas a empresas para coñecer o seu proceso produtivo
Lección maxistral	Exposición na aula, por parte do docente, dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual. Control da aprendizaxe.

### Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Nos seminarios prácticos, o alumno ten a posibilidade de resolver todas as dúbidas que poden xurdirlle no seu traballo en casa e na aula.

### Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas	Evidencias da aprendizaxe práctica a través da resolución das cuestións que se propoñen ao alumno durante o curso, para consolidar o seu proceso de aprendizaxe na materia.	60	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución dunha proba escrita presencial, ao final do cuadrimestre, sobre a adquisición de competencias. Esíxese un nivel mínimo en teoría e en práctica da devandita proba para superar a convocatoria. Valorarase contido e forma da proba escrita.	40	

### Outros comentarios sobre a Avaliación

A descrición desta guía está pensada para a modalidade presencial. A nota obtida polo alumno na parte presencial terá vixencia para as convocatorias que dá dereito a matrícula de cada curso académico, aínda que a calificación final será a nota máis alta entre a valoración do exame final ao 100% e a suma da avaliación continua (60%) e o exame final (40%). Na convocatoria de fin de carreira, o exame supondrá o 100% da calificación.

A concreción das actividades a realizar dependerá en gran medida do número de alumnos, medios para traballar en grupo, etc.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación publicadas na páxina web da facultade (<http://fccee.uvigo.es>).

Condutas inadecuadas ou pouco respectuosas para a convivencia na aula afectarán á valoración final.

### Bibliografía. Fontes de información

#### Bibliografía Básica

Mallo, C.; Kaplan, R.; Meljem, S; Giménez, C., **Contabilidad de Costos y Estratégica de Gestión**, Prentice Hall, Fullana Belda, C.; Paredes Ortega, J.L., **Manual de Contabilidad de costes**, Delta, Drury, C., **Management and Cost Accounting**, Chapman and Hall. Londres, Buendía Carrillo, D.; García Meca, E., **Casos prácticos de Contabilidad de gestión**, Pirámide, 2016  
Mowen, Hansen, Heitger, **Cornerstones of managerial accounting**, South-western Cengage Learning, 2014  
Vacas Guerrero, C.; Bonilla Priego, M.J.; Santos Cebrián, M.; Avilés Palacios, C., **Contabilidad de costes**, Pirámide, 2019

#### Bibliografía Complementaria

Azparren Pérez, M.R., **Manual de contabilidad de costes**, Universidad pública de Navarra, Alvarez-Dardet Espejo, M.C.; Gutiérrez Alonso, F., **Contabilidad de gestión. Cálculo de costes**, Pirámide, AECA, **Principios de Contabilidad de Gestión**, AECA, Mallo, C.; Rocafort, A. (Ed.), **Contabilidad de Dirección para la toma de decisiones. Contabilidad de gestión y de costes**, Profit, 2014  
Ripoll, V. y otros, **Casos prácticos resueltos de Contabilidad de Costes**, Profit, 2011  
Horngren, CH. y otros, **Cost Accounting: a managerial emphasis**, Pearson, 2014

### Recomendacións

#### Materias que continúan o temario

Auditoría/V03G020V01901

#### Materias que se recomenda ter cursado previamente

Contabilidade financeira II/V03G020V01401

Empresa: Contabilidade financeira I/V03G020V01301

## Outros comentarios

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito se imparte no 1º cuatrimestre do 4º curso e a profesora responsable é Silvia Ruiz Blanco.

---

## Plan de Continxencias

---

### Descrición

---

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

\* Metodoloxías docentes que se manteñen

Todas salvo saídas de estudo.

\* Metodoloxías docentes que se modifican

Vídeos con resolución de problemas tipo.

Tests teóricos e exercicios para autoevaluación.

\* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (tutorías)

\*Tutorías por correo electrónico, no despacho virtual e por Skype, previa cita.

\* Modificacións (si proceden) dos contidos a impartir

No caso de producirse a circunstancia excepcional, analizaríase esta posibilidade, dependendo de cando se producise.

\* Bibliografía adicional para facilitar o auto-aprendizaxe

\* Outras modificacións

No caso de producirse a circunstancia excepcional, analizaríase esta posibilidade, dependendo de cando se producise.

\* Información adicional

---

**DATOS IDENTIFICATIVOS****Dereito procesual penal**

Materia	Dereito procesual penal			
Código	V03G720V01413			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Teixeira Rodríguez, Xulio			
Profesorado	Cachaldora Calderón, Xosé Antón Teixeira Rodríguez, Xulio			
Correo-e	xteixeira@hotmail.com			
Web				
Descrición xeral	Na materia Dereito Procesal Penal estúdanse as institucións básicas do proceso penal, como instrumento tendente á investigación e enxuzamento das condutas delituosas, así como o funcionamento práctico do mesmo nas súas diversas modalidades procedimentais.			

**Competencias**

Código	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

**Resultados de aprendizaxe**

Resultados de aprendizaxe	Competencias
O coñecemento por parte do estudante das institucións básicas do proceso penal así como familiarizarse co funcionamento práctico do mesmo nas súas diversas modalidades procedimentais.	CB2 CB3 CB4 CB5

**Contidos**

Tema	
I.- O PROCESO PENAL ESPAÑOL	<ol style="list-style-type: none"> <li>1.- Principios informadores do proceso penal.</li> <li>2.- Competencia dos órganos jurisdiccionais penais.</li> <li>3.- Partes procesales.</li> <li>4.- Obxecto do proceso penal.</li> <li>5.- Formas de incoación do proceso penal: denuncia, querella, ateigado.</li> <li>6.- Fase de instrución: dilixencias de investigación, anticipación e aseguramiento da proba.</li> <li>7.- Fase intermedia: sobreseimiento e apertura do xuízo oral.</li> <li>8.- Xuízo oral e proba.</li> <li>9.- Sentenza penal.</li> <li>10.- Efectos do proceso penal.</li> <li>11.- Recursos.</li> <li>12.- Medidas cautelares.</li> <li>13.- Ejecución penal.</li> </ol>
II.- PROCESOS PENAIIS ESPECIAIS	<ol style="list-style-type: none"> <li>1.- Enxuzamento rápido de delitos.</li> <li>2.- Proceso por aceptación de decreto.</li> <li>3.- Procedemento ante o Tribunal do Xurado</li> <li>4.- Procedemento para o xuízo sobre delitos leves.</li> <li>5.- Proceso penal de menores</li> </ol>

<b>Planificación</b>			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	34.5	62.5	97
Seminario	15	34	49
Exame de preguntas obxectivas	1.5	0	1.5
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	0	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	1.5	0	1.5

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

<b>Metodoloxía docente</b>	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.

<b>Atención personalizada</b>	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	No horario de tutorías fixado polo profesor/a e publicado oportunamente polo centro, os alumnos/as, individualmente ou en grupos moi reducidos, poderán consultar co profesor/ás dúbidas e cuestións que se lles susciten en relación cos contidos teóricos da materia ou cos exercicios e casos prácticos propostos.
Seminario	No horario de tutorías fixado polo profesor/a e publicado oportunamente polo centro, os alumnos/as, individualmente ou en grupos moi reducidos, poderán consultar co profesor/ás dúbidas e cuestións que se lles susciten en relación cos contidos teóricos da materia ou cos exercicios e casos prácticos propostos.

<b>Avaliación</b>			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Exame de preguntas obxectivas	Ao longo do cuatrimestre realizaranse nas datas indicadas na planificación docente 2 probas tipo test. Estas probas non liberan materia de cara ao exame final.	25	CB2 CB3 CB5
Exame de preguntas de desenvolvemento	Na data fixada no calendario oficial de exames, realizarase un exame teórico oral ou escrito, que comprende toda a materia.	50	CB2 CB3 CB4 CB5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Na data indicada no calendario oficial de exames realizarase unha proba de carácter práctico consistente no estudo dun caso.	25	CB2 CB3 CB5

### **Outros comentarios sobre a Avaliación**

Na materia Dereito Procesal Penal seguiranse dous sistemas de avaliación, tanto na primeira convocatoria (maio/xuño) como na segunda (xullo): avaliación continua ou exame final.

1º.- AVALIACIÓN CONTINUA. O sistema de avaliación continua consistirá en: a) 2 probas teóricas tipo test, que se realizarán nas datas indicadas na planificación docente que se proporcionará aos alumnos ao comezo de curso; a nota media obtida nestas probas representará o 25% da cualificación final. b) 1 proba práctica escrita, que se realizará na data indicada no calendario oficial de exames que representará o 25% da cualificación final. c) 1 proba teórica oral ou escrita, sobre toda a materia, que se realizará na data fixada no calendario oficial de exames e que representará o 50% da cualificación final.

**En calquera caso, para que se entenda superada a materia, é necesario obter nesta proba teórica polo menos un 5 sobre 10. De non alcanzarse esta nota mínima de 5 sobre 10, non se procederá ao cómputo da avaliación continua e a nota final corresponderase coa nota obtida na proba teórica.**

Notas importantes: a) Para ser evaluado conforme ao sistema de avaliación continua, o/a alumno/a deberá realizar a proba teórica (oral ou escrita), a proba práctica escrita e, polo menos, unha das probas teóricas tipo test. b) Os/as alumnos/as que sigan o sistema de avaliación continua e que non superen a materia na primeira convocatoria (maio/xuño), de facer á segunda convocatoria (xullo) poderán optar por: - Que se lles manteña a cualificación obtida nas probas tipo test e na proba práctica realizadas durante o curso (se ambas constan aprobadas), nese caso o exame consistiría nunha proba teórica oral

ou escrita sobre toda a materia, que representará o 50% da cualificación final, e na que deberán obter polo menos un 5 sobre 10 para entender superada a materia. - Facer un exame final nos términos que se indican a continuación.

2º.- EXAME FINAL. Os/as alumnos que decidan non seguir o sistema de avaliación continua ou que non realicen as actividades necesarias para ser avaliados conforme a este sistema, serán avaliados cun exame final, que se realizará na data fixada no calendario oficial de exames e que representará o 100% da cualificación final. O devandito exame constará de: a) Unha proba práctica escrita, consistente no estudo dun caso. Esta proba práctica representará o 20% da cualificación final. b) Unha proba teórica oral ou escrita sobre toda a materia, que representará o 80% da cualificación final.

Nota importante: para poder superar a materia a través do exame final, o/a alumno/a terá que superar as dúas partes do exame. É dicir, na proba práctica, terá que obter polo menos un 1 sobre 2; e, na proba teórica, un 4 sobre 8.

3º.- CONVOCATORIA DE FIN DE CARREIRA. Na convocatoria de fin de carreira o sistema de avaliación será o de exame final nos términos expostos anteriormente.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2020-21

---

## **Bibliografía. Fontes de información**

### **Bibliografía Básica**

MORENO CATENA, V.; CORTÉS DOMÍNGUEZ, V., **Derecho Procesal Penal**, Tirant lo Blanch, última edición

MONTERO AROCA, J.; GÓMEZ COLOMER, J.L.; BARONA VILAR, S.; ESPARZA LEIBAR, I.; ETXEBERRIA GURIDI, J., **Derecho Jurisdiccional III. Proceso Penal**, Tirant lo Blanch, última edición

GIMENO SENDRA, V., **Derecho Procesal Penal**, Civitas, última edición

ASENCIO MELLADO, J.M., **Derecho Procesal Penal**, Tirant lo Blanch, última edición

ALONSO-CUEVILLAS Y SAYROL, J. (Dir.), **El nuevo proceso penal tras las reformas de 2015**, Atelier, 2016

### **Bibliografía Complementaria**

MORENO CATENA, V., (Dir.), **El proceso penal. Doctrina, jurisprudencia y formularios (5 vols.)**, Tirant lo Blanch, 2000

CONDE-PUMPIDO FERREIRO, C., **Comentarios a la Ley de Enjuiciamiento Criminal y otras leyes del proceso penal (6 vols.)**, Tirant lo Blanch, 2004

GÓMEZ COLOMER, J.L. (Coord.), **Prueba y proceso penal**, Tirant lo Blanch, 2008

MUERZA ESPARZA, J., **Las reformas procesales penales de 2015**, Aranzadi, 2015

---

## **Recomendacións**

### **Materias que se recomenda ter cursado previamente**

Sistema xudicial español e proceso civil/V08G081V01403

---

## **Plan de Continxencias**

### **Descrición**

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

Dende o momento da suspensión da docencia presencial as metodoloxías docentes que se utilizarán, tanto para a docencia teórica como práctica, son:

- FAITIC e correo electrónico: o profesorado da materia proporciona ó alumnado, a través desta plataforma de teledocencia ou do correo electrónico, diverso tipo de materiais (presentación, esquemas, casos prácticos, exercicios, lecturas recomendadas, etc.) que lles permitan preparar os contidos correspondentes. A través destes mesmos medios o alumnado tamén pode realizar ou entregar os exercicios e actividades que lles sexan requiridos.

- AULAS VIRTUAIS: A través das aulas virtuais do Campus Remoto da Universidade de Vigo, o profesorado impartirá

seminarios de xeito análogo á docencia presencial. Iso se complementará co traballo autónomo que o alumnado debe dedicar á preparación destes seminarios. A impartición dos mesmos será comunicada oportunamente ó alumnado e adaptarse ás datas e horarios que estaban fixados no cronograma da materia.

Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías):

O profesorado atenderá ó alumnado de forma personalizada aos efectos de aclarar dúbidas ou compartir impresións sobre os contidos da materia ou outras cuestións de carácter académico. Estas titorías desenvolveranse fundamentalmente a través de correo electrónico. De ser o caso, tamén se poderán realizar titorías colectivas a través das aulas virtuais.

#### === ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

Co fin de alterar o menos posible o sistema de avaliación que está previsto na guía docente da materia, o sistema de avaliación no caso de docencia mixta ou non presencial será o seguinte:

- Resultado da avaliación continua, que representará o 25% da nota final. Neste apartado valorarase a nota media das dúas probas tipo test realizadas nas datas indicadas na planificación docente. Estas probas test realizaranse de xeito virtual, a través da plataforma Faitic.
- Test teórico-práctico sobre a totalidade da materia, que representará o 50% da nota final. Esta proba test realizarase de xeito virtual, a través da plataforma Faitic, na data e hora que oportunamente se comunicará ó alumnado.
- Resolución dun suposto práctico, que representará o 25% da nota final. Esta proba consistirá na resolución dun suposto práctico que se lle fará chegar ó alumnado a través da plataforma Faitic, e que unha vez realizado, deberán remitir ó profesorado polo mesmo medio. Para a realización desta proba daránselle no seu momento ó alumnado as instrucións oportunas.

No caso do alumnado que opte por non seguir a avaliación continua o sistema de avaliación consistirá na realización dunha proba test teórico-práctica sobre a totalidade da materia, que suporá o 50% da nota final; e na resolución dun suposto práctico, que representará outro 50% da nota final. Ámbalas dúas probas se levarán a cabo da mesma forma indicada anteriormente.

Estes mesmos sistemas de avaliación seguiranse tamén, no seu caso, para a segunda oportunidade de exame (convocatoria de xullo), segundo a opción do alumnado.

---

<b>DATOS IDENTIFICATIVOS</b>				
<b>Dereito administrativo II</b>				
Materia	Dereito administrativo II			
Código	V03G720V01414			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Fernández Acevedo, Rafael			
Profesorado	Fernández Acevedo, Rafael Gómez Fariñas, Beatriz Sobrino García, Itziar			
Correo-e	racevedo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Na materia <input type="checkbox"/> Dereito Administrativo II <input type="checkbox"/> trátase de completar o estudo da parte xeral do Dereito administrativo a través da análise do proceso ante a orde xurisdiccional contencioso administrativo. Así mesmo, abórdase o estudo da teoría dos bens da Administración, unha introdución ao réxime do persoal ao servizo da Administración, a teoría das formas da actividade administrativa, as sancións administrativas e a garantía patrimonial do administrado, que comprende as institucións da expropiación forzosa e a responsabilidade patrimonial da Administración.			

### Competencias

Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

### Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Nova	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5

### Contidos

Tema	
O control xudicial da acción administrativa. O contencioso administrativo (I)	1. Formulación xeral do contencioso administrativo. 2. O ámbito da xurisdición. 3. Os órganos da xurisdición. 4. O recurso contencioso-administrativo. 4.1. As partes. 4.2. O obxecto do recurso.
O control xudicial da acción administrativa. O procedemento contencioso-administrativo (II)	1. O procedemento ordinario en primeira ou única instancia. 2. O procedemento abreviado. 3. Os procedementos especiais. 4. Os recursos contra providencias, autos e sentenzas. 5. Execución de sentenzas. 6. Medidas cautelares.



A expropiación forzosa	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Evolución histórica e concepto actual.</li> <li>2. Lexislación aplicable.</li> <li>3. Elementos da expropiación forzosa <ol style="list-style-type: none"> <li>3.1. Suxeitos da expropiación.</li> <li>3.2. A causa ou fin da expropiación</li> <li>3.3. O obxecto da potestade expropiatoria</li> </ol> </li> <li>4. O procedemento expropiatorio <ol style="list-style-type: none"> <li>4.1. A declaración de necesidade de ocupación.</li> <li>4.2. O acordo de necesidade de ocupación.</li> <li>4.3. A determinación do justiprecio.</li> <li>4.4. O pago e toma de posesión</li> <li>4.5. A expropiación urxente</li> </ol> </li> <li>5. As garantías do expropiado <ol style="list-style-type: none"> <li>5.1. Os intereses de demora</li> <li>5.2. A retasación</li> <li>5.3. O dereito de reversión</li> </ol> </li> </ol>
A responsabilidade patrimonial da Administración.	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Concepto.</li> <li>2. A responsabilidade por actos legislativos e polo funcionamento da Administración de xustiza</li> <li>3. Os requisitos da responsabilidade patrimonial da Administración. <ol style="list-style-type: none"> <li>3.1. A lesión resarcible</li> <li>3.2. A imputación do dano</li> <li>3.3. A relación de causalidade</li> </ol> </li> <li>4. Extensión e cálculo da reparación.</li> <li>5. A reclamación administrativa de responsabilidade.</li> <li>5. O principio de unidade xurisdiccional.</li> <li>6. A responsabilidade das autoridades e do persoal ao servizo das Administracións públicas</li> </ol>
As formas da actividade administrativa	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Criterios de clasificación da actividade administrativa.</li> <li>2. A actividade administrativa de policía ou de limitación. <ol style="list-style-type: none"> <li>2.1. Caracterización xeral e principais manifestacións.</li> <li>2.2. A técnica autorizatoria. As declaracións responsables e as comunicacións previas.</li> <li>2.3. A delimitación administrativa de dereitos.</li> </ol> </li> <li>3. A actividade administrativa de fomento. Especial referencia á subvención.</li> <li>4. A actividade administrativa de servizo público.</li> <li>5. Outras formas de actividade.</li> </ol>
As sancións administrativas	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. A potestade sancionadora da Administración</li> <li>2. Os principios da potestade sancionadora <ol style="list-style-type: none"> <li>2.1. O principio de legalidade</li> <li>2.2. O principio de tipicidad</li> <li>2.3. A irretroactividad das normas sancionadoras desfavorables</li> <li>2.4. A responsabilidade</li> <li>2.5. O principio de proporcionalidade</li> <li>2.5. Principio non bis in idem</li> <li>2.6 A prescrición</li> </ol> </li> <li>3. O procedemento sancionador</li> </ol>
Os bens públicos	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Clasificación dos bens públicos e principios xerais.</li> <li>2. Natureza xurídica e elementos configuradores do dominio público.</li> <li>3. Dinámica da demanialidad.</li> <li>4. Utilización do dominio público.</li> <li>5. Protección e defensa dos bens de dominio público.</li> <li>6. Determinados bens de dominio público.</li> </ol>
O persoal ao servizo da Administración Pública	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. O sistema español de emprego público. Función pública e réxime laboral.</li> <li>2. O acceso ao emprego público.</li> <li>3. A carreira funcionarial.</li> <li>4. Contido da relación funcionarial.</li> <li>5. Os dereitos colectivos dos funcionarios.</li> </ol>

## Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	34	40	74
Estudo de casos	52	20	72

Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

### Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo
Estudo de casos	Resolución de supostos prácticos.

### Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Serán abordadas e resoltas as dúbidas formuladas polos alumnos sobre os contidos do tema, e na realización e desenvolvemento dos exercicios e traballos propostos
Estudo de casos	Serán abordadas e resoltas as dúbidas formuladas polos alumnos sobre os contidos do tema, e na realización e desenvolvemento dos exercicios e traballos propostos

### Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Estudo de casos	Valorarase a asistencia activa do estudante, é dicir, a asistencia e a participación na resolución dos casos e nas diversas cuestións que se expoñan no seminario.	10	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Os alumnos realizarán un exame teórico/práctico sobre os contidos da materia abordados nas sesións maxistrais e/ou nas clases prácticas.	70	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5
Exame de preguntas obxectivas	Ao longo do cuatrimestre realizaranse probas obxectivas co fin de determinar os coñecementos e competencias adquiridas polos estudantes nas clases prácticas e maxistrais.	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5

### Outros comentarios sobre a Avaliación

Para participar na avaliación continua será requisito indispensable que o/a alumno/a suba a súa ficha de estudante á plataforma TEMA antes de que conclúa o primeiro mes de clase.

As cualificacións obtidas nos seminarios e as probas tipo test manterase na segunda convocatoria do curso académico.

Para aprobar a materia é preciso obter un mínimo dun 5 entre o exame final e a avaliación continua. A cualificación máxima que pode obterse no exame final será de 7, sumándose á puntuación obtida no devandito exame a que correspondense na avaliación continua. Para que esta suma teña lugar será requisito imprescindible obter un mínimo de 3.5 sobre 7 no exame final.

Os alumnos que non sigan a avaliación continua ou aqueles que faltasen a máis dun 15 por cento das sesións presenciais terán dereito a un exame final teórico-práctico sobre o 100%, distinto do anterior, no que se avalíe a adquisición de todas as competencias globais da materia.

Convocatoria extraordinaria fin de carreira: a) Tipo de exam: O estudantado realizará un exame teórico-práctico sobre a totalidade dos contidos da materia; b) Sistema de avaliación: O 100% da cualificación virá determinada polo resultado do exame teórico-práctico.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias serán as especificadas no calendario aprobado pola Xunta de Facultade.

Non está permitido levar ao examen ningún dispositivo electrónico.

### Bibliografía. Fontes de información

#### Bibliografía Básica

Gamero Casado, E., **Derecho Administrativo**, última edición, Tecnos,

Martín Rebollo, L., **Leyes administrativas**, última edición, Aranzadi,  
Menéndez, Pablo y Ezquerro, Antonio (dirs.), **Lecciones de Derecho Administrativo**, 1ª Ed., Civitas-Thomson Reuters,  
Parada Vázquez, J.R., **Derecho Administrativo, Tomos I, II, y III**, última edición, Open Ediciones Universitarias SL,  
Santamaría Pastor, A., **Principios de Derecho Administrativo**, última edición, Iustel,

---

### **Bibliografía Complementaria**

---

---

### **Recomendacións**

---

#### **Materias que continúan o temario**

---

Dereito administrativo económico/V08G081V01945

Réxime xurídico da responsabilidade patrimonial da administración (contractual e extracontractual)/V08G081V01947

---

#### **Materias que se recomenda cursar simultaneamente**

---

Sistema xudicial español e proceso civil/V08G081V01403

Dereito civil III. Familia e sucesións/V08G081V01501

Dereito do traballo e da seguridade social/V08G081V01504

Dereito internacional privado/V08G081V01602

Dereito procesual penal/V08G081V01601

---

#### **Materias que se recomenda ter cursado previamente**

---

Dereito: Dereito constitucional I/V08G081V01103

Dereito: Dereito constitucional II/V08G081V01204

Dereito administrativo I/V08G081V01401

---

---

### **Plan de Continxencias**

---

#### **Descrición**

---

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

Mantéñense as metodoloxías, contidos, avaliación e titorías coa excepción de que estas se desenvolverán total ou parcialmente mediante as ferramentas telemáticas proporcionadas pola Universidade de Vigo (aulas e despachos virtuais, correo electrónico, Fatic).

Se fose o caso, poderíase establecer un plan de continxencia que derivase nunha modalidade mixta, na que unha parte do estudantado asistirá ás aulas de forma presencial e outra parte seguirá as clases dun modo síncrono (preferentemente) ou asíncrono. Neste caso manteranse igualmente as metodoloxías, a atención personalizada e os sistemas de avaliación como se indica para a modalidade presencial, adaptando os grupos do alumnado e as quedas para cumprir coa normativa sanitaria que se estableza no seu momento.

---

<b>DATOS IDENTIFICATIVOS</b>				
<b>Dirección comercial II</b>				
Materia	Dirección comercial II			
Código	V03G720V01415			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua impartición	#EnglishFriendly Castelán Galego Inglés			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Otero Neira, María del Carmen			
Profesorado	Otero Neira, María del Carmen			
Correo-e	cachu@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia pretende proporcionar ao alumno os coñecementos necesarios para deseñar e desenvolver un programa de mercadotecnia e capacitarlle para a toma de decisións comerciais. En concreto, a materia de dirección comercial II pretende profundar no coñecemento e posta en práctica das estratexias operativas de mercadotecnia produto, prezo, comunicación e distribución. Os/as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as tutorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés. A oferta da materia con carácter English Friendly só aplícase á titulación dobre grao ADE/Dereito.			

### Competencias

Código

### Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe Competencias

Adquirir coñecementos e dominio das ferramentas do programa de marketing da empresa

Aplicar e implementar estratexias de negocio de produto , tanto individualmente como en grupo

Aplicar e implementar estratexias de negocio de prezo , tanto individualmente como en grupo

Aplicar e implementar estratexias de negocio de comunicación , tanto individualmente como en grupos

Aplicar e implementar a distribución de estratexias de negocio , tanto individualmente como en grupo

### Contidos

Tema

TEMA 1. 1.1 O valor en Marketing

Proposición de valor da empresa e a súa tangibilización no mix de marketing 1.2 Marketing mix

TEMA 2. A definición da oferta: produto e política de prezos 2.1 Produto  
2.2 Prezo

TEMA 3. Diferenciación da empresa no mercado: distribución e comunicación política 3.1 Distribución  
3.2 Comunicación

### Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	15	5	20
Presentación	13	30	43
Resolución de problemas	15	10	25
Seminario	4	15	19
Exame de preguntas obxectivas	3	40	43

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

### Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Requírese a asistencia e participación activa do alumnado na aula a través de exposicións, resolución de exercicios, debates e outras actividades. Recoméndase ao estudante que traballe previamente o material entregado polo profesor e que se consulte a bibliografía recomendada para completar a información co fin de seguir as explicacións.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas, casos prácticos, proxectos de aprendizaxe e/ou exercicios relacionados coa materia. Nuns casos o alumnado debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante os exercicios de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Noutros, trátase dunha actividade dos estudantes que inclúe a procura e recompilación de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción, aplicación dos coñecementos e habilidades en proxectos colaborativos en grupos interdisciplinares, etc. Ademais realizarase a exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou o grupo de estudantes. Pode ser levada a cabo de forma individual ou en grupo.
Seminario	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvo de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

### Atención personalizada

#### Metodoloxías Descrición

Seminario	Tempo dedicado á resolución de problemas e dúbidas de materia. Reunións do profesorado cos estudantes na clase e/ou titorías individualizadas no despacho.
-----------	--

### Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Presentación	Presentacións e exposicións por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódense levar a cabo de maneira individual ou en grupo. As exposicións ou presentacións terán lugar nas datas e sesións establecidas. Proba non recuperable.	20	
Resolución de problemas	Avaliase a adecuada capacidade do alumnado de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos, o desempeño dentro dun equipo de traballo, o traballo autónomo e a comunicación oral e escrita, entre outros. Só poderanse entregar actividades nas datas e sesións establecidas. Proba non recuperable	20	
Exame de preguntas obxectivas	Proba/s para a avaliación de competencias adquiridas tanto na parte teórica como práctica da materia. Poderá incluír preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, etc.), así como preguntas curtas, numéricas ou de ensaio. Os alumnos seleccionan unha/ s resposta/ s entre un número limitado de posibilidades e/ou responderán a cuestións, ensaios ou exercicios que se lle expoñan. As respostas erróneas penalizan. Poderase solicitar ao alumnado incluír un PDF como proba do exercicio/ s ou tarefa realizada. Poderanse facer probas parciais ao longo do semestre. Formará parte do contido da materia, e por tanto, estará suxeito a avaliación, ademais do contido teórico do manual e os exercicios, toda lectura, actividade, caso, material audiovisual, páxina web, traballo ou comentario indicado ou realizado polos profesores na aula, tanto en horas de teoría como de práctica.	60	

### Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia requírese satisfacer dúas condicións: (1) obter unha puntuación mínima de 5 puntos no conxunto das probas a avaliar e (2) obter como mínimo 4 puntos no exame final (puntuado sobre 10), para sumar o resto das probas avaliadas.

A puntuación obtida pola participación así como a realización e entrega de todas aquelas tarefas establecidas polo profesor (casos, exercicios, supostos, exposicións, memorias, □), mantense nas convocatorias de xuño e xullo do curso académico en vigor pero NON se gardará para cursos sucesivos.

O alumno/a que non siga a avaliación continua deberá indicalo ANTES da realización da segunda sesión de prácticas e serán examinados mediante unha proba escrita (ou alternativamente, oral se fose preciso) valorada sobre 10 puntos, que non ten por que coincidir coa proba daqueles alumnos que sigan a avaliación continua. En devandita proba avalíase tanto os

contidos teóricos como prácticos da materia.

Na convocatoria fin de carreira o exame suporá o 100% da nota.

As datas de exames deberán ser consultadas na Páxina web da Facultade: <http://fccee.uvigo.es/es/>

#### DECÁLOGO DE BOAS PRÁCTICAS:

1. Puntualidade. Non se permitirá o acceso e saída a clase unha vez que o profesor entre na aula.
2. Non está permitido facer uso de teléfonos móbiles, computadores portátiles ou similares durante as sesións de traballo. Estes deben estar desconectados.
3. Non está permitido comer nin beber (salvo auga) en clase.
4. É imprescindible asistir ás sesións de aula co material necesario (tales como manual, apuntamentos, enunciado da práctica, entre outros.)
5. O plaxio total ou parcial nas actividades entregadas levará a invalidación das mesmas.
6. É imprescindible coidar a gramática, redacción e ortografía das actividades entregadas. O incumprimento desta norma levará a invalidación das actividades.
7. Para a realización dos exames só permítese o uso de elementos de escritura e calculadora.
8. O alumno deberá presentarse ao exame debidamente identificado, co D.N.I ou pasaporte, non sendo válido ningún outro documento.
9. Todos os exames deberán ser entregados á súa finalización e baixo ningún concepto serán sacados fose da aula.
10. A revisión de exames terá lugar unicamente no horario e lugar establecido polo profesor. En caso de incumprimento das normas anteriores, o profesor poderá adoptar as medidas que estime oportunas dentro de a lexislación vixente.

---

#### **Bibliografía. Fontes de información**

##### **Bibliografía Básica**

Carmen Otero (coordinadora), **Dirección Comercial 2**, Pearson, 2013

Gonzalez Vazquez, E.; López Miguens, M.J.; y Otero Neira, C. (coord.), **Manual Practico de Márketing**, Pearson, 2014

Philip Kotler y Gary Armstrong, **Principios de Marketing**, 17 edición, Pearson, 2018

Kotler, P & Keller, K.L., **Marketing Management**, 15 edición, Pearson, 2016

##### **Bibliografía Complementaria**

Philip Kotler, Kevin Lane Keller, **Dirección de Marketing**, 15 edición, Pearson, 2016

Gonzalez E. y Alen, E. (coord.), **Casos de dirección de marketing**, Pearson, 2005

Kotler, P.; Armstrong, G., **Fundamentos de marketing**, 13 edición, Pearson, 2017

Miguel Santesmases Mestre, **Fundamentos de marketing**, 2 edición, Pirámide, 2018

---

#### **Recomendacións**

##### **Materias que continúan o temario**

Investigación comercial/V03G020V01701

Mercadotecnia responsable/V03G020V01930

Mercadotecnia sectorial/V03G020V01910

---

#### **Materias que se recomenda ter cursado previamente**

Dirección comercial I/V03G020V01403

---

#### **Outros comentarios**

Esta guía anticipa os principios e metodoloxías de aprendizaxe para o desenvolvemento da materia e concíbese de forma flexible. Os datos que aparecen nesta guía e nas súas metodoloxías de planificación e educación son orientativos e poderán axustarse en función da heteroxeneidade dos grupos e dos estudantes ou doutras circunstancias que poidan xurdir.

En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do curso académico promovido pola dinámica da clase e do grupo, ou pola importancia das situacións que puidesen xurdir.

O profesorado ofrecerá aos estudantes a información que sexa necesaria así como as pautas concretas en cada momento do proceso formativo.

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito impártese no 1º cuadrimestre de 4º curso e o docente responsable será Dna. Mª Carmen Otero Neira.

---

#### **Plan de Continxencias**

##### **Descrición**

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento

da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

Debido a que a guía docente está pranteada tanto para unha docencia presencial como non presencial, mantéñense todas as metodoloxías, pero o desenvolvemento das actividades e tarefas propostas realizarase de forma virtual en lugar de presencial.

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

A avaliación realizarase de maneira virtual en lugar de presencial.

O exame poderá incluír preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, etc.) así como preguntas curtas, numéricas ou de ensaio. Os alumnos seleccionan unha/ s resposta/ s entre un número limitado de posibilidades e/ou responderán a cuestións ou exercicios que se lle expoñan.

Poderase solicitar ao alumnado incluír PDFs ou outro tipo de arquivo/s, como proba/s do/s exercicio/ s ou outras tarefas realizadas.

---

**DATOS IDENTIFICATIVOS****Dereito mercantil I**

Materia	Dereito mercantil I			
Código	V03G720V01421			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	4	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Costas Comesaña, Julio			
Profesorado	Costas Comesaña, Julio Costas Martínez, María del Carmen Tato Plaza, Anxo			
Correo-e	jcostas@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A finalidade desta materia é coñecer o estatuto xurídico do empresario, as normas que regulan a a súa actuación no mercado, o réxime xurídico das sociedades mercantís e a normativa reguladora do concurso de acreedores.			

**Competencias**

Código

**Resultados de aprendizaxe**Resultados de aprendizaxe Competencias**Contidos**

Tema

(*)Concepto e fontes do Dereito Mercantil	Concepto de Dereito Mercantil. Tendencias actuais Fontes
(*)Estatuto xurídico do empresario	O empresario e os seus colaboradores. O rexistro mercantil. A contabilidade do empresario. Elementos materiais da organización empresarial.
(*)Regulación da competencia	Introducción xeral. Dereito de defensa da competencia. Dereito da competencia desleal.
(*)Propiedade industrial	Introducción xeral. Signos distintivos. Invencións.
(*)Dereito de sociedades.	Cuestións xerais. As sociedades personalistas. As sociedades de capital.
(*)Dereito concursal.	Introducción. Presupostos. Administración concursal. Masa activa e pasiva. Terminación do procedemento.

**Planificación**

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	53	135	188
Seminario	0	12	12
Prácticas de laboratorio	23.5	0	23.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	100	102
Resolución de problemas e/ou exercicios	1.5	0	1.5

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.



<b>Metodoloxía docente</b>	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición teórica dos conceptos fundamentais da materia.
Seminario	Presentación polo alumnado dun tema previamente asignado polo docente
Prácticas de laboratorio	Resolución de casos prácticos e test relacionados coa materia

<b>Atención personalizada</b>	
Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	Nas tutorías resolveranse as dúbidas que se poidan plantexar polos alumnos, tanto nas sesión maxistrais como nas sesión de prácticas de laboratorio.
Lección maxistral	Nas tutorías resolveranse as dúbidas que se poidan plantexar polos alumnos, tanto nas sesión maxistrais como nas sesión de prácticas de laboratorio.
Probas	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Nas tutorías resolveranse as dúbidas que se poidan plantexar polos alumnos, tanto nas sesión maxistrais como nas sesión de prácticas de laboratorio.

<b>Avaliación</b>			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminario	Se plantexará a elaboración de dous traballos en grupo que terán que ser expostos e debatidos oralmente na aula. Estas dúas actividades de seminario terán como puntuación máxima 2 puntos.	20	
Prácticas de laboratorio	Se plantexará un exame de preguntas obxectivas (proba tipo test), sobre as materias explicadas nos casos e sobre a lectura recomendada. O examen terá unha valoración máxima de 1 punto.	10	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Se plantexará un examen final con preguntas de resposta breve sobre a materia explicada	70	

### **Outros comentarios sobre a Avaliación**

Para aprobar a asignatura se esixe un mínimo de 3,5 puntos sobre 7 na proba teórica. A su vez, será necesario obter un mínimo de 1.75 (sobre 3.5) nas preguntas correspondentes a parte de "Empresario individual, Dereito da competencia e da propiedade industrial e Dereito concursal" e un mínimo de 1.75 (sobre 3.5) nas preguntas correspondentes a parte de "Dereito de sociedades".

As notas da avaliación continua gárdanse ata a convocatoria de xullo do curso académico seguinte -incluso nunha eventual participación na convocatoria de fin de carreira- Os alumnos que -por circunstancias excepcionais- non realicen a avaliación continua, farán o mesmo examen teórico que o resto de alumnos (con unha calificación máxima do 70%) e, ademais, realizarán un exame con casos prácticos relativos as materias explicadas durante o curso (con unha calificación máxima do 30%). Do mesmo modo será avaliado o alumnado que participe nunha convocatoria de fin de carreira que non corresponda ao curso inmediatamente seguinte no que teña cursado esta materia.

### **Bibliografía. Fontes de información**

#### **Bibliografía Básica**

Sánchez Calero, Fernando y Sánchez Calero, Juan, **Principios de Derecho mercantil**, Última Edición, Aranzadi, García-Cruces, J.A., **Derecho de Sociedades Mercantiles**, Última Edición, Tirant Lo blanch, Paniagua Zurera, **Derecho Mercantil**, Última Edición, Iustel, AA.VV., **Código de Comercio y legislación complementaria**, Última Edición,

#### **Bibliografía Complementaria**

Base de datos Westlaw,

### **Recomendacións**

#### **Materias que continúan o temario**

Dereito mercantil II/V08G081V01702

### **Plan de Continxencias**

## Descrición

---

### === MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

\* Metodoloxías docentes que se manteñen

Todas as actividades docentes (leccións maxistras, prácticas de resolución de exercicios, preparación de traballos[]) manteranse mediante a utilización combinada de FaiTic e Campus Remoto.

\* Metodoloxías docentes que se modifican

Non se modificarán as metodoloxías.

\* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)

A atención personalizada realizarase mediante a utilización combinada de FaiTic (foros, corrección comentada de tarefas[]) e do Campus Remoto (titorías persoais e en grupo).

\* Modificacións (se proceder) dos contidos a impartir

Non se modificarán os contidos.

\* Bibliografía adicional para facilitar a auto-aprendizaxe

Para facilitar o acceso online á bibliografía o profesorado ampliou no posible as referencias a recursos electrónicos e dixitalizados.

O alumnado ten á súa disposición todo o material elaborado pola profesora e utilizado nas aulas.

\* Outras modificacións

Non se realizarán outras modificacións.

### === ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

Consérvanse as probas e porcentaxes de avaliación da materia.

\* Información adicional

Os exames realizaranse a través das aulas do Campus Remoto e das actividades, ferramentas e recursos de FaiTic.

Cando sexa necesario utilizar materiais específicos para realizar as probas, estes poderán proxectarse na aula virtual do Campus Remoto e/ou descargarse a través dunha tarefa en FaiTic.

A entrega dos exames realizarase tamén, sempre que sexa posible, a través dunha tarefa en FaiTic. De existiren problemas técnicos insalvables, poderanse utilizar como vías alternativas o correo electrónico ou unha fotografía da proba enviada a través dun móbil.

---

**DATOS IDENTIFICATIVOS****Dereito civil III. Familia e sucesións**

Materia	Dereito civil III. Familia e sucesións			
Código	V03G720V01422			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS 6	Carácter OB	Curso 4	Cuadrimestre 2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Álvarez Pérez, Zoraida			
Profesorado	Álvarez Pérez, Zoraida			
Correo-e	zalvarez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia impartida no primeiro cuadrimestre do terceiro curso do Grao de Dereito na Facultade de Ciencias Xurídicas e do Traballo de Vigo. Trátase dunha materia obrigatoria que achega ao alumno ao dereito de familia e ao dereito de sucesións, permitindo coñecer institucións xurídicas esenciais nos devanditos ámbitos.			

**Competencias**

Código

**Resultados de aprendizaxe**Resultados de aprendizaxe Competencias

Trátase dunha materia obrigatoria que achega ao alumno ao dereito de familia e ao dereito de sucesións, permitíndolle coñecer institucións xurídicas esenciais en devanditos ámbitos

**Contidos**

Tema

Tema 1: O dereito de familia. A familia e as relacións familiares. As unións de feito. Os alimentos.	Novos tipos de familia. As parellas de feito na Lei de Dereito civil de Galicia. O parentesco
Tema 2: O matrimonio: o sistema matrimonial español, o expediente matrimonial e os efectos da celebración do matrimonio.	Formas de celebración do matrimonio. Requisitos formais. Ineficacia do matrimonio
Tema 3: As capitulacións matrimoniais. As doazóns por razón de matrimonio. Os réximes económicos matrimoniais	As capitulacións no Código civil e no Dereito civil galego. As doazóns propter nuptias e os seus efectos. A sociedade de gananciales e o réxime de separación de bens
Tema 4: As crises matrimoniais: nulidade, separación e divorcio. Efectos. A garda e custodia dos fillos. A mediación familiar	Efectos persoais e patrimoniais nas crises matrimoniais. Concepto, regulación e oportunidade legislativa da custodia compartida. A conveniencia da mediación familiar en separacións e divorcios
Tema 5: A patria potestade. Afilación e as relacións de filiación. A adopción. Institucións tutelar	Dereitos e obrigacións dos pais respecto dos seus fillos. Os efectos persoais e patrimoniais derivados da filiación. Dereitos dos adoptados
Tema 6: Dereito de sucesións. A sucesión mortis causa. Apertura da sucesión, a delación. Capacidade para suceder, el dereito de acrecer. O obxecto da sucesión	O iter sucesorio no Código civil. Vicisitudes e capacidade do sucesor
Tema 7: A herdanza yacente. A adquisición da herdanza e as súas clases. Efectos	Situación especial na herdanza yacente. Formas de adquisición da mesma
Tema 8: A comunidade hereditaria e a partición hereditaria. As operacións particionales	Modalidades de partición hereditaria. Regras establecidas polo lexislador
Tema 9: A sucesión testamentaria. Clases de testamento.	Testamento pechado, aberto e ológrafo. Testamentos especiais.
Tema 10: O contido do testamento. A ineficacia do testamento. A sucesión testada en Galicia.	Causas de ineficacia do testamento.
Tema 11: As substitucións hereditarias. El legado. A revogación do testamento. O testamenteiro.	Modalidades na substitución hereditaria. Causas de revogación do testamento. Suxeitos que poden ser testamenteiros.

Tema 12: A sucesión forzosa: a lexítima e a mellora. A lexítima do cónxuxe viúvo e dos ascendentes. As lexítimas no Dereito civil de Galicia. As reservas.

A sucesión forzosa no Código civil e na Lei de Dereito Civil de Galicia. Diferenzas.

Tema 13: Sucesión non testamentaria: sucesión intestada e sucesión contractual. Os pactos sucesorios no Dereito civil de Galicia.

### Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos	16.5	16	32.5
Lección maxistral	33	36	69
Estudo de casos	1	9.5	10.5
Exame de preguntas obxectivas	1	37	38

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

### Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

### Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Non se debe confundir atención personalizada con titoría académica (no Plan de Acción Titorial).
Lección maxistral	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Non se debe confundir atención personalizada con titoría académica (no Plan de Acción Titorial).

### Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Estudo de casos	Proba na que un alumno/a debe analizar un feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución. Poderá incluír a realización individual ou en equipo de traballos.	60	
Exame de preguntas obxectivas	Probas que avalían o coñecemento que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos/as seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades	40	

### Outros comentarios sobre a Avaliación

Como regra xeral, enténdese que os alumnos optan polo sistema de avaliación continua. Respecto da nota da proba teórica de contidos é imprescindible que o alumno obteña un mínimo de 3 sobre 10 en cada unha das preguntas das partes do programa: dereito de familia e dereito de sucesións, e que a nota total da proba de contidos, que será a suma das notas de ambas partes, sexa como mínimo un 4 sobre 10 para poder compensar coa nota das prácticas que, necesariamente, debe ser como mínimo un 3 sobre 10. para poder usar este sistema o alumnado deberá acudir, polo menos, a un 80% das prácticas sen que poidan recuperarse as ausencias. O alumno que non se acolla ao sistema de avaliación continua por deixala ou non poder asistir, poderá facer unha proba final na que se formularán, en relación cos contidos da materia, iguais

preguntas incrementadas en dez máis respecto daqueles que optasen pola avaliación continua e, ademais, un test sobre casos prácticos de 30 preguntas, cos mesmos porcentaxes xa indicadas para os que optan polo sistema de avaliación continua. Deberá obter, para compensar unha parte con outra, deberá obter polo menos un 3 sobre 10, no caso práctico e un 4 sobre 10 na proba de contidos. Desta forma, poderá obter o 100% da cualificación. No mesmo curso gardaranse as notas de avaliación continua dunha convocatoria para outra. Convocatoria Fin de Carreira: poderá facer unha proba final na que se formularán, en relación cos contidos da materia, iguais preguntas incrementadas en dez máis respecto daqueles que optasen pola avaliación continua e, ademais, un test sobre casos prácticos de 30 preguntas, cos mesmos porcentaxes xa indicadas para os que optan polo sistema de avaliación continua. Deberá obter, para compensar unha parte con outra, deberá obter polo menos un 3 sobre 10, no caso práctico e un 4 sobre 10 na proba de contidos. Desta forma, poderá obter o 100% da cualificación. As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso . A bibliografía indicada ten un carácter meramente complementario das explicacións en clase. Na Simultaneidad Grado Dereito Ade, o programa é o mesmo sendo os docentes o profesorado da lista de agarda.

---

## **Bibliografía. Fontes de información**

### **Bibliografía Básica**

Albaladejo García, **Derecho Civil III,**, Edersa,

Lasarte Álvarez, **Principios de Derecho Civil III,**, Marcial Pons,

Bercovitz Rodríguez-Cano, **Derecho de Familia,** Bercal,

Vela Sánchez, Antonio, **Derecho civil para el Grado. Derecho de Familia,** Dykinson,

Vela Sánchez, Antonio, **Derecho civil para el Grado. V Derecho de sucesiones,** Dykinson,

### **Bibliografía Complementaria**

VVAA, **Código civil,**

VVAA, **Ley 2/2006, de Derecho civil de Galicia,**

---

## **Recomendacións**

### **Materias que se recomenda ter cursado previamente**

Dereito: Introducción ao dereito civil e dereito da persoa/V08G081V01203

Dereito civil I. Obrigas e contratos/V08G081V01301

Dereito civil II. Dereitos reais/V08G081V01404

### **Outros comentarios**

Ista materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito impartese no 2º cuatrimestre do 3º curso e o profesorado responsable e o profesorado da lista de agarda.

---

## **Plan de Continxencias**

### **Descrición**

Mantéñense as metodoloxías, contidos, avaliación e tutorías coa excepción de que estas se desenvolverán total ou parcialmente mediante as ferramentas telemáticas proporcionadas pola Universidade de Vigo (aulas e despachos virtuais, correo electrónico, plataforma Faitic).

Si fose o caso, podería establecerse un plan de continxencia que derivase nunha modalidade mixta, na que unha parte do estudantado asistirá ás aulas de forma presencial e outra parte seguirá as clases dun modo síncrono (preferentemente) ou \*asíncrono.

Si fose o caso , poderíase establecer incluso unha forma totalmente non presencial.

Nestes supostos manteranse igual as metodoloxías, a atención personalizada e os sistemas de avaliación como se indica para a modalidade presencial, adaptando, no seu caso, os grupos do alumnado e as quendas para cumprir coa normativa sanitaria que se estableza no seu momento.

Facilitaríanse á súa vez, recursos online para a preparación e realización de materiais a través da plataforma Faitic

**DATOS IDENTIFICATIVOS****Dereito financeiro e tributario I**

Materia	Dereito financeiro e tributario I			
Código	V03G720V01423			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS 9	Carácter OB	Curso 4	Cuadrimestre 2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Dereito público especial			
Coordinador/a	Pita Grandal, Ana María			
Profesorado	Barreiro Carril, María Cruz Pita Grandal, Ana María			
Correo-e	apita@uvigo.es			
Web				

**Descrición xeral** O Dereito Financeiro e Tributario I é unha materia que ten por finalidade o estudo da ordenación xurídica dos ingresos e gastos públicos, así como das relacións xurídicas que xorden entre a Administración e os particulares.

A materia obxecto de estudo estrutúrase en tres grandes apartados. Dun lado, o primeiro apartado serve de introdución ao estudo do Dereito Financeiro, destacando a análise das fontes desta rama xurídica e do poder financeiro no tres niveles de Facenda (Estado, Comunidades Autónomas e Corporacións Locais). Un segundo apartado dedica especial atención ao Dereito Orzamentario, é dicir, ao estudo xurídico do ciclo do gasto público. Por último, o terceiro apartado correspóndese coa denominada Parte xeral do Dereito Tributario, a cal se enfronta por separado ao estudo do tributo e a obrigaón tributaria, á interpretación e aplicación dos tributos, ao Dereito sancionador tributario e, finalmente, á revisión dos actos administrativos tributarios, contidos todos eles cuxo coñecemento resulta imprescindible antes de abordar a Parte especial do Dereito Tributario ("Dereito Financeiro e Tributario II"), que completa a formación do alumnado no que incumbe ás materias obrigatorias de Dereito Financeiro.

**Competencias**

Código	
CB1	Que os estudantes demostran posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

**Resultados de aprendizaxe**

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer, interpretar e aplicar as normas reguladoras do poder financeiro en España, así como as que incumben aos ingresos, con especial referencia ao tributo, e ao gasto público	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5

**Contidos**

Tema
------

PRIMEIRA PARTE: INTRODUCCIÓN AO ESTUDO DO DEREITO FINANCEIRO.	1.- O Dereito Financeiro. Concepto. 2.- As fontes do ordenamento financeiro. 3.- Os principios constitucionais de xustiza no ordenamento financeiro. 4.- O poder financeiro en España. 5.- A aplicación e interpretación das normas financeiras. 6.- O obxecto da actividade financeira. Aspectos xurídicos. 7.- A Débeda Pública.
SEGUNDA PARTE: DEREITO ORZAMENTARIO	8.- O Dereito Orzamentario. Concepto. Os principios orzamentarios. 9.- Contido e efectos xurídicos do Orzamento. 10.- Fases do ciclo orzamentario. Elaboración, aprobación e execución do Orzamento. 11.- Os orzamentos das Comunidades Autónomas, Entidades Locais, Entes Institucionais e Seguridade Social. 12.- O Orzamento da Facenda da Unión Europea. 13.- O control do Orzamento.
TERCEIRA PARTE: DEREITO TRIBUTARIO. PARTE XERAL.	14.- Os principios constitucionais en materia tributaria. 15.- A obrigación tributaria. O tributo. 16.- Clases de tributos. 17.- O feito imponible. 18.- Os obrigados tributarios. Suxeitos pasivos. 19.- A capacidade no ámbito tributario. 20.- A cuantificación da obrigación tributaria. 21.- Réximes de determinación de bases impositibles. Cota e débeda tributaria. 22.- Extinción da obrigación tributaria. 23.- A aplicación dos tributos. Asistencia e información aos contribuíntes. 24.- A proba. A obrigación de proporcionar información. 25.- O procedemento de xestión. 26.- A Inspección dos tributos. 27.- A recadación. O período executivo. 28.- Infraccións e sancións tributarias. O procedemento sancionador. 29.- A revisión de actos administrativos tributarios.

### Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	50	92	142
Seminario	23	55	78
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2
Observación sistemática	1	0	1

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

### Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.

### Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Atenderanse e resolveranse dúbidas do alumnado respecto dos contidos, actividades e/ou exercicios que foran propostos para adquirir as competencias perseguidas. As sesións de tutorización poderán realizarse por medios telemáticos (correo electrónico ou videoconferencia) baixo a modalidade de concertación previa.
Seminario	Atenderanse e resolveranse dúbidas do alumnado respecto dos contidos, actividades e/ou exercicios que foran propostos para adquirir as competencias perseguidas. As sesións de tutorización poderán realizarse por medios telemáticos (correo electrónico ou videoconferencia) baixo a modalidade de concertación previa.

### Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Exame de preguntas de desenvolvemento	70	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5
Exame de preguntas obxectivas	20	CB1 CB2 CB4
Observación sistemática	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5

### Outros comentarios sobre a Avaliación

O temario que aparece no apartado de contidos constitúe unha versión resumida das leccións que serán obxecto de exame. Oportunamente, ao comezo do cuadrimestre académico, proporcionaráselle ao alumnado un temario máis detallado cos epígrafes que conforman cada lección.

#### PRIMEIRA OPORTUNIDADE DE EXAME:

1.- Ao comezo do cuadrimestre, a/o alumna/o deberá manifestar a súa intención de acollerse ao sistema de avaliación continua. A tal fin, os profesores da materia proporcionaranlle un documento que a/o alumna/o deberá cubrir e asinar nun determinado prazo. Este documento será vinculante, de modo que as/os alumnas/os que o asinen NON poderán, con posterioridade e durante ese curso académico, cambiar de sistema de avaliación. Os alumnos de avaliación continua asistirán regularmente a clase (en calquera caso, non pode superar de non asistencia máis dun 10% das clases).

2.- A/o alumna/o que se acolla ao sistema de avaliación continua, subscribindo o documento sinalado no punto anterior, será avaliado conforme aos criterios que se indicaron máis arriba: proba final (70%), probas de resposta curta (20%) e participación activa e de calidade (10%). Na proba final, o exame de teoría e oral suporá o 80% da cualificación e o práctico, por escrito, suporá un 20%. En todo caso, a/a alumna/deberao conseguir unha nota mínima de 4 sobre 10 na proba final para que se lle teñan en conta as cualificacións obtidas mediante o sistema de avaliación continua. De non conseguir esa nota mínima, a cualificación que se reflectirá na acta será a correspondente á do exame. A mencionada proba final terá lugar na data, lugar e hora especificados no calendario oficial aprobado para ese efecto pola Xunta de Facultade para o curso 2020-2021.

3.- As/os alumnas/os que NON se sometan a avaliación continua realizarán unha única proba final na que se avaliarán todas as competencias da materia e que constará de dúas partes: un exame teórico e oral, que suporá o 70% da súa cualificación final; e un exame práctico e escrito (que será diferente ao que realice o alumnado sometido a avaliación continua), o cal suporá o 30% da súa nota final. A citada proba final terá lugar na data, lugar e hora especificados no calendario oficial aprobado para ese efecto pola Xunta de Facultade para o curso 2020-2021.

#### SEGUNDA OPORTUNIDADE DE EXAME:

1.- No exame de xuño/xullo só se realizará unha proba final, que constará de dúas partes: unha práctica escrita (na que se resolverán un ou varios casos prácticos) e unha teórica oral (na que se formularán distintas preguntas sobre o temario da materia). A citada proba final terá lugar na data, lugar e hora especificados no calendario oficial aprobado para ese efecto pola Xunta de Facultade para o curso 2020-2021.

2.- As/os alumnas/os que se someteron ao sistema de avaliación continua conservarán a nota que obtiveron no curso e que representará o 30% da súa cualificación total (20% de probas de resposta curta e 10% de participación activa e de calidade). O 70% da nota restante procederá da mencionada proba final. En devandita proba final, o exame de teoría e



oral suporá o 80% da nota e o práctico, por escrito, suporá un 20%. En todo caso, a/o alumna/o deberá conseguir unha nota mínima de 4 sobre 10 nesa proba final para que se lle teñan en conta as cualificacións obtidas mediante o sistema de avaliación continua. De non conseguir dita nota mínima, a cualificación que se reflectirá na acta será a correspondente á do exame. Para as/os alumnas/os que se someteron ao sistema de avaliación continua e que non superen a proba final, nin na primeira nin na segunda oportunidade de exame, a nota obtida a través do devandito sistema poderáselles conservar no curso académico seguinte.

3.- Para as/os alumnas/os que NON se sometan a avaliación continua a súa cualificación estará integrada polo 70% da cualificación obtida no exame teórico oral e o 30% da cualificación obtida no exame práctico escrito. En ambas as probas avaliaranse todas as competencias da materia. A proba práctica escrita será diferente á que realice o alumnado sometido a avaliación continua.

CONVOCATORIA FIN DE CARREIRA: O exame da Convocatoria de Fin de Carreira será unha proba escrita con dúas partes, teórica e práctica, cuxa cualificación conformará o 100% da nota final e avaliará todas as competencias da materia. Dita nota estará integrada polo 70% da cualificación obtida no exame teórico e o 30% da cualificación obtida no exame práctico. No exame de Fin de Carreira non se terá en conta a nota de avaliación continua que o alumnado, no seu caso, obtivese no curso académico anterior. O exame de Fin de Carreira terá lugar na data, lugar e hora especificados no calendario oficial aprobado para ese efecto pola Xunta de Facultade para o curso académico 2020-2021.

ADVERTENCIA ESPECÍFICA PARA AS/OS ALUMNAS/OS QUE SOLICITEN EXAMINARSE POLO TRIBUNAL (SÓ PARA OS ESTUDANTES QUE SE ATOPEN EN 4ª MATRÍCULA E SEGUINTES): O exame constará de dúas partes (práctica e teórica) e será exclusivamente escrito.

---

#### **Bibliografía. Fontes de información**

##### **Bibliografía Básica**

PEREZ ROYO, F., **Derecho Financiero y Tributario. Parte General**, 30ª ed., Civitas, 2020

MARTÍN QUERALT, J.; LOZANO SERRANO, C.; TEJERIZO LÓPEZ, J.M.; y CASADO OLLERO, G., **Curso de Derecho Financiero y Tributario**, 31ª ed., Tecnos, 2020

MERINO JARA, I. (Dir.), **Curso de Derecho Financiero y Tributario**, Última ed., Tecnos,

SIMON ACOSTA, E. Y OTROS, **Código Tributario**, 27ª ed., Aranzadi, 2020

SIMON ACOSTA, E y otros, **Derecho Financiero y Tributario. Parte General**, Última ed., Aranzadi,

##### **Bibliografía Complementaria**

FERREIRO LAPATZA, J.J., **Instituciones de Derecho Financiero y Tributario, Primera y Segunda Parte**, 1ª, Marcial Pons, 2010

PITA GRANDAL, A.Mª. (Coordinadora), **Textos y casos prácticos de Derecho Financiero y Tributario**, 2ª, Tórculo, 2001

CALVO ORTEGA, R. (Dir.), **Comentarios a la Ley General Tributaria**, 2ª, Cívitas-Thomson Reuters, 2009

PITA GRANDAL, A.Mª., **La prueba en el procedimiento de gestión tributaria**, Marcial Pons, 1998

FERNÁNDEZ LÓPEZ, R. I., **La comprobación de hechos por la Inspección de los tributos**, Marcial Pons, 1998

RUIZ HIDALGO, C., **La responsabilidad tributaria en el alzamiento de bienes**, Marcial Pons, 2009

ANEIROS PEREIRA, J., **Las sanciones tributarias**, Marcial Pons, 2005

MULEIRO PARADA, L. M., **La determinación objetiva: IRPF e IVA**, Marcial Pons, 2009

SIOTA ÁLVAREZ, M., **Analogía e interpretación en el Derecho tributario**, Marcial Pons, 2010

RAMOS PRIETO, J., **Erosión de la base imponible y traslado de beneficios: estudios sobre el Plan BEPS de la OCDE**, Aranzadi, 2016

SESMA SANCHEZ, B., **La nulidad de las liquidaciones tributarias**, Aranzadi, 2017

FERNÁNDEZ LÓPEZ, R. I., **La imprescriptibilidad de las deudas tributarias y la seguridad jurídica**, Marcial Pons, 2017

PITA GRANDAL, A.Mª. (dir.), **Estudios sobre la financiación de los puertos**, Marcial Pons, 2017

CUBERO TRUYO, A. (dir.), **Estudios sobre el decreto-ley como fuente del Derecho Financiero y Tributario**, Aranzadi, 2016

---

#### **Recomendacións**

##### **Materias que continúan o temario**

Dereito financeiro e tributario II/V08G081V01701

Réxime fiscal da empresa/V08G081V01944

Responsabilidade penal e administrativa no ámbito financeiro-tributario/V08G081V01943

##### **Materias que se recomenda cursar simultaneamente**

Dereito administrativo II/V08G081V01503

##### **Materias que se recomenda ter cursado previamente**

Dereito: Dereito constitucional I/V08G081V01103

## **Plan de Continxencias**

---

### **Descrición**

---

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

Para a materia de Dereito Financeiro e Tributario I planifícanse as seguintes medidas excepcionais:

#### **DOCENCIA:**

No caso de que a docencia non se poida desenvolver de maneira presencial por razóns sanitarias, as clases serán impartidas de xeito remoto a través das aulas virtuais e co apoio da plataforma de Teledocencia Faitic.

As sesións maxistras e seminarios prácticos serán impartidos polos profesores responsables empregando o complemento de Aula Virtual habilitado no remoto Campus da Universidade de Vigo. O profesorado estará dispoñible para apoiar a resolución de dúbidas e as sesións de titoría realizaranse por medios telemáticos (correo electrónico ou videoconferencia), baixo a modalidade de concertación previa. Para os seminarios, dende a plataforma Faitic proporcionaráselle ao estudantado unha serie de supostos prácticos cunha semana de antelación que terán que ser preparados pola súa conta para a sesión correspondente. A través da aula virtual o profesor levará a cabo unha explicación dos supostos prácticos plantexados e farase unha posta en común entre o profesor e os alumnos para establecer as pautas de solución, o que permitirá verificar a adquisición das habilidades correspondentes e a asimilación de contidos.

A avaliación continua realizarase de acordo co disposto na guía docente e o cronograma, establecendo como medios para avaliar as competencias do alumnado as actividades descritas a continuación. As probas de avaliación continua realizaranse a través da plataforma Faitic segundo o indicado no cronograma. Por outra banda, as entregas dos casos prácticos indicados faranse ao profesor responsable e valoraranse para os efectos da cualificación da avaliación continua, de acordo co disposto na guía docente. Así mesmo, para a avaliación continua valorarase a participación activa e de calidade do alumnado, segundo o establecido na guía docente.

#### **EXAME:**

Cando as razóns sanitarias impidan a celebración dos exames de forma presencial, o exame final realizarase segundo o establecido na guía docente e constará de: 1) Un exame práctico por escrito para o que se utilizará a plataforma Faitic cun sistema de tempo controlado que garanta que o traballo se realice individualmente e 2) Un exame de teoría oral para o que se empregará o campus remoto. A avaliación continua e os exames realizados ponderaranse na nota final segundo o establecido na guía docente da materia.

---

<b>DATOS IDENTIFICATIVOS</b>				
<b>Decisións de financiamento</b>				
Materia	Decisións de financiamento			
Código	V03G720V01424			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Huarte Galbán, Cecilio			
Profesorado	Huarte Galbán, Cecilio			
Correo-e	chuarte@uvigo.es			
Web	http://fccee.uvigo.es			
Descrición xeral	Interpretación e toma de decisións de financiamento en todas as posibles modalidades: autofinanciación e financiamento externo. Análise do sistema financeiro. Estimación do custo das diferentes alternativas financeiras			

### **Competencias**

Código

### **Resultados de aprendizaxe**

Resultados de aprendizaxe Competencias

Determinar as distintas fontes financeiras existentes no sistema financeiro

Estimar o custo das fontes financeiras

Tomar decisións en función dos resultados das distintas alternativas financeiras.

Asesorar sobre decisións de investimento e financiamento.

Coñecer a estrutura do sistema financeiro español

### **Contidos**

Tema

O FINANCIAMENTO NO SISTEMA FINANCEIRO

O CUSTO DAS DISTINTAS FONTES DE FINANCIAMENTO.

O CUSTO MEDIO DO FINANCIAMENTO DA EMPRESA

A TOMA DE DECISIONS DE FINANCIAMENTO.

As DECISIONS DE INVESTIMENTO FINANCIAMENTO

### **Planificación**

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas con apoio das TIC	20	40	60
Lección maxistral	30	57	87
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

### **Metodoloxía docente**

	Descrición
Prácticas con apoio das TIC	Actividades de aplicación de coñecementos a situacións concretas, e de adquisición de habilidades básicas e procedimentales relacionadas coa materia obxecto de estudo, que se realizan en aulas de informática.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

### **Atención personalizada**

Metodoloxías	Descrición
Prácticas con apoio das TIC	Aprendizaxe colaborativo entre o profesor e o alumno, ben individualmente ou en grupos reducidos para a resolución de dúbidas e consultas do alumnado relacionados coa materia.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Prácticas con apoio das TIC	Resolución dunha ou varias probas, ao longo do cuadrimestre, sobre as prácticas realizadas.	35	
Exame de preguntas de desenvolvemento	Resolución dunha proba escrita presencial, sobre a parte teórica e práctica da materia.	40	
Exame de preguntas obxectivas	Resolución dunha proba o final do cuadrimestre en relación cos coñecementos teóricos adquiridos.	25	

### Outros comentarios sobre a Avaliación

Os alumnos poderán optar entre avaliación continua a través de exames parciais (100% nota final), ou de maneira alternativa, avaliación global de toda a materia nos exames finais das convocatorias oficiais (100% nota final).

A avaliación da convocatoria fin de carreira, consistirá na resolución dunha proba escrita presencial, sobre a parte teórica e practica da materia.

As diferenzas entre sistemas de avaliación entre os distintos centros que imparten o Grao en Administración de Empresas na Universidade de Vigo xustificanse pola necesaria adaptación da medición da consecución dos mesmos resultados de aprendizaxe e adquisición de iguais competencias ás diferentes organizacións docentes de cada Centro, especialmente en canto a tipo de grupos e número medio de alumnos por grupo.

As datas dos exames da materia poderan ser consultadas na páxina web da Facultade <http://fcee.uvigo.es>

### Bibliografía. Fontes de información

#### Bibliografía Básica

Pison Fernández, I., **Dirección y gestión financiera de la empresa**, Madrid, Pirámide, 2001

José Alberto Parejo Gámir... [et al.], **Manual de sistema financiero español**, 26ª edición, Ariel, 2016

#### Bibliografía Complementaria

López Lubián, F.; García Estevez, P., **Finanzas en el mundo corporativo. Un enfoque práctico**, 1ª edición, Mc Graw Hill, 2005

Suarez Suarez, A.S., **Decisiones óptimas de inversión y financiación en la empresa**, 22ª edición, Pirámide, 2014

### Recomendacións

#### Materias que continúan o temario

Valoración de activos/V03G020V01604

#### Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/V03G020V01202

Decisións de investimento/V03G020V01402

### Outros comentarios

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito, impártese no 2º cuadrimestre do 4º Curso e o profesor responsable é o Dr. Cecilio Huarte Galvan.

Achégaselle ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

### Plan de Continxencias

#### Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

\* Metodoloxías docentes que se manteñen

Seguiranse mantendo as mesmas metodoloxías docentes si fose necesario nun escenario non presencial ou parcialmente presencial

\* Metodoloxías docentes que se modifican

\* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)  
correo electrónico, teléfono e despacho campus remoto

\* Modificacións (se proceder) dos contidos a impartir

\* Bibliografía adicional para facilitar a auto-aprendizaxe  
Todo o material necesario incorporase a plataforma fatic

\* Outras modificacións

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

\* Probas xa realizadas

Proba XX: [Peso anterior 00%] [Peso Proposto 00%]

...

\* Probas pendentes que se manteñen

Proba XX: [Peso anterior 00%] [Peso Proposto 00%]

...

\* Probas que se modifican

[Proba anterior] => [Proba nova]

Mantense o mesmo sistema de avaliación, pero si as probas parciais ou finais non poden realizarse presencialmente, faranse, si e necesario nun escenario non presencial ou parcialmente presencial

\* Novas probas

\* Información adicional

---

**DATOS IDENTIFICATIVOS****Análise contable**

Materia	Análise contable			
Código	V03G720V01425			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	4	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Crespo Domínguez, Miguel Ángel			
Profesorado	Crespo Domínguez, Miguel Ángel			
Correo-e	macrespo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Análise da información financeira das sociedades mercantiles, a través das súas contas anuais.			

**Competencias**

Código

**Resultados de aprendizaxe**

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Capacidade pra analizar e avaliar a situación economico-financiera das sociedades mercantís	

**Contidos**

Tema

1. A Análise Financeira	Introdución A Información Económico-Financiera: Fundamentos e Obxectivos
2. Os Estados Financeiros	Balance Resultados Estado de Cambios no Patrimonio Estado de Fluxos de Tesouraría Memoria
3. Consolidación de Estados Financeiros	Introdución As Combinacións de negocios O Control Societario Os Métodos de Consolidación
4. A Opinión de Auditoría	Introdución As Normas de Auditoría O Informe de Auditoría
5. A Análise Económica-Financieiro	Introdución Instrumentos e Técnicas da Análise Detección de Prácticas de *Distorsión da Información Financeira Cálculo e Avaliación da Rendibilidade Cálculo e Avaliación do Risco Predición da Insolvencia Empresarial A Cualificación de Títulos
6. Os Mercados de Capitais: Información e Goberno Corporativo	Introdución A información financeira nos Mercados Financeiros O Goberno Corporativo

**Planificación**

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	45	87	132
Resolución de problemas	22.5	45	67.5
Seminario	7.5	15	22.5
Exame de preguntas de desenvolvemento	3	0	3

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

<b>Metodoloxía docente</b>	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición na aula por parte do profesor dos contidos máis relevantes, a partir da base de material docente posto a disposición dos alumnos en plataforma e bibliografía indicada.
Resolución de problemas	Proposta de exercicios prácticos en grupo de laboratorio reducido como complemento da explicación teórica dos contidos da materia. Resolución conxunta cos alumnos e atención personalizada do docente. Resolución de dúbidas aos alumnos e consideración, cando cumpra, de ferramentas informáticas.
Seminario	Control do proceso de aprendizaxe dos alumnos e avaliación do coñecemento en grupos reducidos a partir de actividades propostas polo profesor e a súa resolución e interacción cos alumnos. Posibilidade de avaliación de coñecementos e habilidades.

<b>Atención personalizada</b>	
Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Proposta de exercicios prácticos en grupo de laboratorio reducido como complemento da explicación teórica dos contidos da materia. Resolución conxunta cos alumnos e atención personalizada do docente. Resolución de dúbidas aos alumnos e consideración, cando cumpra, de ferramentas informáticas.
Seminario	Resolución conxunta cos alumnos e atención personalizada do docente. Resolución de dúbidas aos alumnos e consideración, cando cumpra, de ferramentas informáticas.

<b>Avaliación</b>			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminario	Evidencias de aprendizaxe a través dun conxunto de actividades propostas ao alumno para consolidar o seu proceso de aprendizaxe durante o curso académico e avaliadas en grupo reducido con carácter voluntario. Avaliación de habilidades de traballo en grupo e adaptación a contornas de traballo con especial énfase no comportamento social	60	
Exame de preguntas de desenvolvemento	Resolución dunha proba escrita presencial, ao final do cuadrimestre, sobre a adquisición de competencias da materia. En caso de non superar a materia por avaliación continua, o alumno deberá obter un mínimo de 5/10 nesta proba.	40	

### **Outros comentarios sobre a Avaliación**

Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudante poderá optar por ser avaliado cun exame final que suporá o 100% da cualificación. Igual para a segunda convocatoria.

Na convocatoria de fin de carreira, o exame suporá o 100% da cualificación.

As datas de exames deberán ser consultadas na Páxina web da Facultade.

### **Bibliografía. Fontes de información**

#### **Bibliografía Básica**

#### **Bibliografía Complementaria**

Crespo, **Información financeira y Análisis de Estados Financieros**, 3ª,

Revsine, Collins, Johnson, **Financial Reporting and Analysis**, 5ª,

Alvarez Melcón y Corona Romero, **Cuentas Anuales Consolidadas**,

### **Recomendacións**

## **Materias que se recomenda ter cursado previamente**

Contabilidade financeira II/V03G020V01401

Empresa: Contabilidade financeira I/V03G020V01301

## **Outros comentarios**

Imprescindible levar a asignatura al día.

Esta materia no PCEO Grado en Administración y Dirección de Empresas-Derecho se imparte no segundo cuatrimestre do cuarto curso sendo o profesor responsable Miguel Ángel Crespo Domínguez.

## **Plan de Continxencias**

### **Descrición**

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

\* Metodoloxías docentes que se manteñen:

Todas

\* Metodoloxías docentes que se modifican:

Ningunha

\* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías):

Despacho virtual (568) e correo electrónico

\* Modificacións (se proceder) dos contidos a impartir:

En principio, ningún

\* Bibliografía adicional para facilitar a auto-aprendizaxe:

Suficiente co facilitado e o material dispoñible para os estudantes de Faitic

\* Outras modificacións

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

\* Probas xa realizadas

Proba XX: [Peso anterior 00%] [Peso Proposto 00%]

...

\* Probas pendentes que se manteñen

Proba XX: [Peso anterior 00%] [Peso Proposto 00%]

...

\* Probas que se modifican

[Proba anterior] => [Proba nova]

\* Novas probas

\* Información adicional



**DATOS IDENTIFICATIVOS****Dereito internacional privado**

Materia	Dereito internacional privado			
Código	V03G720V01511			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS 9	Carácter OB	Curso 5	Cuadrimestre 1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	García Vidal, Javier			
Profesorado	García Vidal, Javier Velázquez Pérez, Rafael Andrés			
Correo-e	jgvidal@icasantiago.org			
Web				
Descrición xeral	O Dereito internacional privado está formado polo Dereito procesual civil internacional e o Dereito aplicable ás relacións xurídico privadas internacionais			

**Competencias**

Código	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

**Resultados de aprendizaxe**

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer e poder aplicar e interpretar as fontes que rixen as relación xurídico-privadas transfronteirizas	CB2 CB3 CB4 CB5

**Contidos**

Tema	
TEMA 1. Fundamentos.	1. O obxecto, o contido e a estrutura do Dereito internacional privado. 2. As fontes do Dereito internacional privado
PRIMEIRA PARTE: A COMPETENCIA XUDICIAL INTERNACIONAL.	1. Orixes e ámbitos de aplicación. 2. Sistema de normas de competencia xudicial internacional.
Tema 2: A competencia xudicial internacional no Regulamento Bruxelas I.	
Tema 3: A competencia xudicial internacional nos Regulamentos en materia matrimonial e de responsabilidade parental.	1. O Regulamento Bruxelas II. 2. Os Regulamentos en materia de réxime económico matrimonial.
Tema 4: A competencia xudicial internacional nos Regulamentos en materia de alimentos e sucesións.	1. O Regulamento Bruxelas III. 2. O Regulamento sobre sucesións.
Tema 5: A competencia xudicial internacional no Regulamento sobre insolvencia. As normas de competencia do réxime interno.	1. O Regulamento sobre insolvencia. 2. O réxime interno de competencia xudicial internacional.

SEGUNDA PARTE: A COOPERACIÓN XURÍDICA INTERNACIONAL EN MATERIA CIVIL.	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. As competencias derivadas.</li> <li>2. A litispendencia e a conexidade.</li> <li>3. A notificación internacional.</li> </ol>
Tema 6: A conciliabilidade de procesos. A notificación internacional.	
Tema 7: A proba internacional. A información sobre o Dereito estranxeiro.	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. A proba internacional.</li> <li>2. A información sobre o Dereito estranxeiro.</li> </ol>
Tema 8: O réxime xeral de recoñecemento i execución.	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Aspectos introdutorios.</li> <li>2. O réxime do Regulamento Bruxelas I.</li> <li>3. O réxime interno.</li> <li>4. A execución forzosa internacional.</li> </ol>
Tema 9: Os réximes especiais de recoñecemento.	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. En materia matrimonial.</li> <li>2. En materia de filiación.</li> <li>3. En materia de alimentos.</li> <li>4. En materia de sucesións.</li> <li>5. En materia de insolvencia.</li> <li>6. Outros réximes especiais.</li> </ol>
TERCEIRA PARTE: O DEREITO APLICABLE.	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Métodos presentes.</li> <li>2. Cuestións específicas do método conflitual.</li> <li>3. Alegación e proba do Dereito estranxeiro.</li> <li>4. Lei aplicable ao proceso civil.</li> </ol>
Tema 10: Consideracións xerais sobre lei aplicable.	
Tema 11: Lei aplicable aos contratos.	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Ámbito de aplicación do Regulamento Roma I.</li> <li>2. Determinación da lei aplicable ás obrigacións contractuais segundo o Regulamento.</li> <li>3. Problemas de delimitación do ámbito da lei aplicable segundo o Regulamento.</li> </ol>
Tema 12: Lei aplicable á responsabilidade non contractual.	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Ámbito de aplicación do Regulamento Roma II.</li> <li>2. Determinación da lei reitora ás obrigacións non contractuais, segundo o Regulamento.</li> <li>3. Problemas de delimitación do ámbito da lei reitora, segundo o Regulamento.</li> <li>4. Outras fontes en materia de lei aplicable á responsabilidade non contractual.</li> </ol>
Tema 13: Lei aplicable á persoa, aos bens e aos actos xurídicos.	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Lei aplicable ás persoas físicas.</li> <li>2. Lei aplicable ás persoas xurídicas.</li> <li>3. Lei aplicable á representación.</li> <li>4. Lei aplicable aos dereitos reais.</li> <li>5. Lei aplicable á forma dos actos xurídicos.</li> </ol>
Tema 14: Lei aplicable ao matrimonio e á filiación.	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Lei aplicable á celebración do matrimonio.</li> <li>2. Lei aplicable ao réxime económico matrimonial.</li> <li>3. Lei aplicable á disolución do matrimonio.</li> <li>4. Lei aplicable á filiación e á responsabilidade parental.</li> </ol>
Tema 15: Lei aplicable aos alimentos, á sucesión por causa de morte e á insolvencia	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Lei aplicable aos alimentos.</li> <li>2. Lei aplicable á sucesión por causa de morte.</li> <li>3. Lei aplicable á insolvencia.</li> </ol>

### Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	23.5	23.5	47
Lección maxistral	47.1	47.1	94.2
Resolución de problemas e/ou exercicios	7	73	80
Resolución de problemas e/ou exercicios	1.9	1.9	3.8

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

### Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problema e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

### Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Resolución de problemas	O alumno recibe atención personalizada en horario de tutorías respecto dos problemas prácticos que presenta a materia
Lección maxistral	O alumno recibe atención personalizada en horario de tutorías respecto dos problemas teóricos que presenta a materia

### Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas	5	
Lección maxistral	5	
Resolución de problemas e/ou exercicios	60	CB2 CB3 CB5
Resolución de problemas e/ou exercicios	30	CB3 CB4

### Outros comentarios sobre a Avaliación

Valórase a asistencia ás clases, ata un 10% da cualificación final, así como nas distintas actividades que se organicen nas mesmas. A comezo do curso, o profesor indicará as condicións e/ou a forma de valorar a dita asistencia. 2.- Poderanse realizar diversos controis teóricos e prácticos ao longo do curso que, conxuntamente, poderán supor ata un 30% da cualificación final. 3.- Haberá como mínimo dous exames parciais que suporarán un mínimo do 60% da cualificación total. A data do último parcial poderá facerse coincidir, en principio, coa oficial do exame final. 4.- O alumnado que non desexa, ou non poida seguir o sistema de avaliación continua descrito, poderá presentarse a un exame final único teórico-práctico que suporará o 100% da cualificación (50% parte teórica, 50% parte práctica). Este sistema aplicarase tamén na convocatoria extraordinaria de fin de carreira. 5.- O alumnado poderá conservar a cualificación alcanzada na avaliación continua para o seguinte curso académico.

DATAS DE EXAMES: Os exames oficiais realizaranse segundo o calendario aprobado ao efecto pola xunta de centro para o curso 2017-18. Así mesmo, o profesor entregará no Decanato, antes de que comece o cuadrimestre, un cronograma onde se describirá o desenvolvemento semanal da materia. O alumnado que, a xuízo do profesor, non cumpra o compromiso ético esixido pola Universidade de Vigo sobre a realización de probas, quedará excluído automaticamente da avaliación continua, son prexuízo de posteriores accións que poidan derivarse da súa conduta.

### Bibliografía. Fontes de información

#### Bibliografía Básica

Garcimartín Alférez, F.J., **Derecho internacional privado**, última edición, Thomson Aranzadi,

Fernández Rozas, J.C., **Derecho internacional privado**, última edición, Civitas,

Calvo Caravaca, A., **Derecho internacional privado**, última edición, Comares,

vv. aa., **Legislación básica de Derecho internacional privado**, última edición, Civitas / Aranzadi / Comares,

#### Bibliografía Complementaria

### Recomendacións

#### Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Dereito civil III. Familia e sucesións/V08G081V01501

Dereito mercantil I/V08G081V01502

#### Materias que se recomenda ter cursado previamente

Sistema xudicial español e proceso civil/V08G081V01403

### Plan de Continxencias

#### Descrición

MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS:

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una

planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial.

Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

#### ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS

\* Metodoloxías docentes que se manteñen:

Todas as actividades docentes (leccións maxistras, prácticas de resolución de exercicios, preparación de traballos[]) manteranse mediante a utilización combinada de FaiTic e Campus Remoto.

\* Metodoloxías docentes que se modifican:

Non se modificarán as metodoloxías.

\* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías):

A atención personalizada realizarase mediante a utilización combinada de FaiTic (foros, corrección comentada de tarefas[]) e do Campus Remoto (titorías persoais e en grupo).

\* Modificacións (se proceder) dos contidos a impartir:

Non se modificarán os contidos.

\* Bibliografía adicional para facilitar a auto-aprendizaxe:

Para facilitar o acceso online á bibliografía o profesorado ampliou no posible as referencias a recursos electrónicos e dixitalizados.

O alumnado ten á súa disposición todo o material elaborado pola profesora e utilizado nas aulas.

\* Outras modificacións:

Non se realizarán outras modificacións.

#### ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN

Consérvanse as probas e porcentaxes de avaliación da materia.

\* Información adicional:

Os exames realizaranse a través das aulas do Campus Remoto e das actividades, ferramentas e recursos de FaiTic.

Cando sexa necesario utilizar materiais específicos para realizar as probas, estes poderán proxectarse na aula virtual do Campus Remoto e/ou descargarse a través dunha tarefa en FaiTic.

A entrega dos exames realizarase tamén, sempre que sexa posible, a través dunha tarefa en FaiTic. De existiren problemas técnicos insalvables, poderanse utilizar como vías alternativas o correo electrónico ou unha fotografía da proba enviada a través dun móbil.

---

<b>DATOS IDENTIFICATIVOS</b>				
<b>Dirección estratéxica</b>				
Materia	Dirección estratéxica			
Código	V03G720V01512			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	5	1c
Lingua impartición	Castelán Inglés			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Rodríguez Domínguez, María del Mar			
Profesorado	Rodríguez Domínguez, María del Mar			
Correo-e	mrdguez@uvigo.es			
Web	<a href="http://http://faitic.uvigo.es">http://http://faitic.uvigo.es</a>			
Descrición xeral	Estudaranse os conceptos e ferramentas necesarias para realizar unha dirección empresarial baixo unha perspectiva integradora e de reflexión estratéxica. Abordaranse os aspectos relacionados co proceso estratéxico nas empresas, tanto de análises, deseño e implantación estratéxicas.			
A materia ten grupo de Inglés en titulación GADE e é English friendly para alumnado de PCEO ADE-Dereito				

<b>Competencias</b>
Código

<b>Resultados de aprendizaxe</b>	Competencias
Resultados de aprendizaxe	
Identificar os valores, recursos e capacidades da empresa que permitan a creación de vantaxes sustentables para os *stakeholders	
Analizar as oportunidades e ameazas que expón a contorna externa para a toma de decisións nun sector específico	
Formular as estratexias competitivas máis adecuadas para responder os retos da contorna no ámbito dunha empresa e tendo en conta a Responsabilidade social corporativa	
Describir as estratexias de desenvolvemento dunha empresa e os métodos empregados	
Integrar os diferentes enfoques da teoría e as distintas visións persoais dun equipo de traballo na realización dun proxecto común	
Os estudantes serán capaces de deseñar nun equipo de traballo a estratexia competitiva e corporativa dunha empresa concreta	

<b>Contidos</b>
Tema
Conceptos básicos da Dirección Estratéxica
Misión e Obxectivos empresariais
Análise da contorna xenérica
Análise da contorna específica
Análise interna da empresa
Vantaxes e estratexias competitivas
Estratexias :Corporativas: Direccións e Métodos de desenvolvemento
Implantación da estratexia e Control.

<b>Planificación</b>	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	36	58.5
Estudo de casos	27.5	31	58.5
Exame de preguntas de desenvolvemento	3	30	33

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

<b>Metodoloxía docente</b>

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a de os contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución

### Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Resolución personalizada de problemas do alumnado á hora de entender os coñecementos teóricos impartidos. As sesións de titorización poderán realizarse por medios telemáticos (correo electrónico, despacho virtual ou calquera outra utilidade de FAITIC que estableza o profesorado, ...), sempre baixo a modalidade de concertación previa.
Estudo de casos	Resolución personalizada de problemas do alumnado á hora de levar á práctica os coñecementos teóricos adquiridos. As sesións de titorización poderán realizarse por medios telemáticos (correo electrónico, despacho virtual ou calquera outra utilidade de FAITIC que estableza o profesorado, ...), sempre baixo a modalidade de concertación previa.
Probas	Descrición
Exame de preguntas de desenvolvemento	Resolución personalizada de problemas do alumnado á hora de preparar as probas de avaliación mediante exame. As sesións de titorización poderán realizarse por medios telemáticos (correo electrónico, despacho virtual ou calquera outra utilidade de FAITIC que estableza o profesorado, ...), sempre baixo a modalidade de concertación previa.

### Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución	30	
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os/as estudantes deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta de tipo curto/medio	70	

### Outros comentarios sobre a Avaliación

Todas as especificacións atoparanse claramente detalladas ao comezo do curso na plataforma de Teledocencia (FAITIC), no documento 'Condicións da materia'

As datas dos exames oficiais poderán consultarse de forma actualizada na páxina web do Centro. <http://fccee.uvigo.es/es/>

Independentemente do tipo de avaliación (continua ou non), é necesario ter polo menos un 5 en cada modalidade de avaliación (teoría e práctica) para superar a materia. Ademais, o alumnado ha de entregar o 100% das evidencias das dinámicas propostas nas clases prácticas, e obter unha cualificación mínima de 5 en cada unha delas.

#### AVALIACIÓN CONTINUA

A avaliación continua considerarase cando se asistiu a máis do 80% das clases prácticas e entregouse o 100% dos casos propostos en ditas prácticas.

No exame de teoría avaliaranse a parte I e II da materia de forma separada, mediante probas liberatorias, debendo sacar unha nota mínima de 5 en cada parte (I e II) para poder superala teoría. As partes superadas gardaranse até a convocatoria extraordinaria.

PONDERACIÓNS: PRÁCTICAS (30%) + TEORÍA (70%) (50% parte I + 50% parte II)

A nota final da materia é a resultante da avaliación continua e do exame. Quen non se presenten a exame ou non alcancen a nota mínima de 5 en devandito exame, cualificaranse coa nota de avaliación continua.

#### AVALIACIÓN NON CONTINUA

Con independencia da convocatoria (ordinaria ou segunda oportunidade), alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudantado poderá optar a ser avaliado cun exame final que suporá o 100% da cualificación.

A avaliación non continua considerarase cando se asistiu a menos do 80% das clases prácticas .

#### PRÁCTICAS:

Deberán presentarse de maneira individual os traballos propostos especificamente na plataforma FAITIC, na data do exame oficial

Deberá realizarse, ademais, un EXAME ADICIONAL de PRÁCTICAS nas convocatorias oficiais e sacar unha nota igual ou superior a 5 na devandita proba.

#### TEORÍA:

No exame de teoría avaliaranse a parte I e II da materia de forma separada, mediante probas liberatorias SÓ en convocatorias oficiais, debendo sacar unha nota mínima de 5 en cada parte (I e II) para poder superar a teoría. As partes superadas gardaranse até a convocatoria extraordinaria. Non terán a opción de presentarse a probas de avaliación continua.

#### PONDERACIONES:

PRÁCTICAS > 30% (40% entregas semanais + 60% exame adicional prácticas)

TEORÍA > 70% (50% parte I + 50% parte II)

#### CONVOCATORIA FIN DE CARREIRA

Na convocatoria fin de carreira, o exame de TEORÍA e PRÁCTICA suporá o 100% da cualificación, podéndose alcanzar a nota máxima de 10. O 70% da nota final será a nota do exame teórico e o 30% será a nota do exame práctico. No caso do exame teórico, a nota de cada Parte (I e II) será ponderada igual (50% cada unha). Débese obter un mínimo de 5 en cada parte para superar a materia nesta convocatoria.

---

#### **Bibliografía. Fontes de información**

##### **Bibliografía Básica**

Grant, Robert, **Dirección Estratégica. Conceptos, técnicas y aplicaciones**, 1ª, Civitas-Thompson Reuters, 2014

Johnson, G; Scholes, K.; Whittington, R., **Fundamentos de Estrategia**, 1ª, Pearson, 2010

Johnson, G.; Whittington, R. et. al., **Exploring Strategy: Text and Cases 10th edition**, 10th, Pearson, 2013

Navas López y Gerras Martín, **La Dirección Estratégica de la Empresa: Teoría y Aplicaciones**, 5ª, Civitas-Thompson Reuters, 2015

Navas López, J.E. y Guerras Martín, L.A, **Fundamentals of Strategic management**, 1st, Civitas-Thompson Reuters, 2013

##### **Bibliografía Complementaria**

Guerras Martín, L.A y Navas López, J.E., **Casos de Dirección Estratégica**, 5ª, Civitas-Thompson Reuters, 2014

Ribeiro et al., **Cases of Strategic Direction**, Pearson Education, 2012

---

#### **Recomendacións**

##### **Materias que continúan o temario**

Dirección estratéxica internacional/V03G020V01603

---

##### **Materias que se recomenda ter cursado previamente**

Empresa: Fundamentos de administración/V03G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/V03G020V01203

Dirección comercial I/V03G020V01403

Dirección de operacións/V03G020V01302

Dirección de recursos humanos/V03G020V01303

---

#### **Outros comentarios**

Esta materia impártese no PCEO de dobre grao ADE-Dereito en 5º curso, 1º cuatrimestre. Profesora responsable: María del Mar Rodríguez Domínguez

---

#### **Plan de Continxencias**

##### **Descrición**

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou

non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

#### === ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

\* Metodoloxías docentes que se manteñen

Para garantir a accesibilidade do alumnado aos contidos docentes, mantense o uso da plataforma de teledocencia Faitic como reforzo da docencia en modalidade non presencial impartida mediante Campus Remoto

\* Metodoloxías docentes que se modifican

No caso de impartición da docencia en modalidade non presencial, a actividade docente presencial impartirase mediante Campus Remoto.

\* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)

As sesións de titorización poderán realizarse por medios telemáticos (correo electrónico, despacho virtual ou calquera outra utilidade de FAITIC que estableza o profesorado, ...), sempre baixo a modalidade de concertación previa.

\* Modificacións (se proceder) dos contidos a impartir

Non procede

\* Bibliografía adicional para facilitar a auto-aprendizaxe

Non procede

\* Outras modificacións

Non procede

#### === ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

\* Probas xa realizadas

Manterase o peso de todas as probas xa realizadas

\* Probas pendentes que se manteñen

Manterase o peso de todas as probas xa previstas

\* Probas que se modifican

Manterase o peso de todas as probas e metodoloxías de avaliación, atendendo ós seguintes escaerios:

Si os exames oficiais pódense realizar de modo presencial, mantense todo o previsto no apartado de avaliación.

Si os exames oficiais non se poden realizar de modo presencial, este realizaríase por medios telemáticos (FAITIC e Campus Remoto), mediante probas de resposta obxectiva

\* Novas probas

Non procede

\* Información adicional

Non procede

---



**DATOS IDENTIFICATIVOS****Dereito financeiro e tributario II**

Materia	Dereito financeiro e tributario II			
Código	V03G720V01513			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	5	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Dereito público especial			
Coordinador/a	Pita Grandal, Ana María			
Profesorado	García Freiría, Mónica Pita Grandal, Ana María Ruiz Hidalgo, María del Carmen			
Correo-e	apita@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

**Competencias**

Código	
--------	--

**Resultados de aprendizaxe**

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

**Contidos**

Tema	
*I.- INTRODUCCIÓN.	1.- O sistema tributario español. Evolución histórica. Situación actual.
*II.- IMPOSTOS DIRECTOS.	2.- Imposto sobre a Renda das Persoas Físicas. 3.- Imposto sobre Sociedades. 4.- Imposto sobre a Renda do Non Residentes. 5.- Imposto sobre o Patrimonio. 6.- Imposto sobre Sucesións e Doazóns.
*III.- IMPOSTOS INDIRECTOS.	7.- Imposto sobre Transmisións Patrimoniais *Onerosas e Actos Xurídicos Documentados. 8.- Imposto sobre o Valor Engadido. 9.- Impostos Especiais. 10.- Outros impostos indirectos.
*IV.- TRIBUTOS DAS COMUNIDADES AUTÓNOMAS.	11.- Tributos propios. 12.- Tributos cedidos.
*V.- IMPOSTOS DAS CORPORACIÓNS LOCAIS.	13.- Imposto sobre Bens Inmóbles. 14.- Imposto sobre Actividades Económicas. 15.- Imposto sobre Vehículos de Tracción Mecánica. 16.- Imposto sobre Instalacións, Construcións e Obras. 17.- Imposto sobre o Incremento de Valor dos Terreos de Natureza Urbana.

**Planificación**

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	35	32	67
Seminario	15	35	50
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	2	4
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	17	18
Presentación	1	10	11

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

**Metodoloxía docente**

Descrición	
------------	--

Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.

### Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Atenderanse e resolveranse dúbidas do alumnado respecto dos contidos, actividades e/ou exercicios que foran propostos para adquirir as competencias perseguidas. As sesións de tutorización poderán realizarse por medios telemáticos (correo electrónico ou videoconferencia) baixo a modalidade de concertación previa
Seminario	Atenderanse e resolveranse dúbidas do alumnado respecto dos contidos, actividades e/ou exercicios que foran propostos para adquirir as competencias perseguidas. As sesións de tutorización poderán realizarse por medios telemáticos (correo electrónico ou videoconferencia) baixo a modalidade de concertación previa.

### Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Exame de preguntas de desenvolvemento	Proba final que consta de dous partes: unha práctica escrita (na que o alumno terá que resolver un ou varios casos prácticos), e unha teórica oral (na que se formularán distintas preguntas sobre o temario da materia). Para os alumnos que se someten ao sistema de avaliación continua esta proba representará o 70% da súa nota final. Para os alumnos que NON se someten ao sistema de avaliación continua, a súa cualificación estará integrada polo 70% da cualificación obtida no exame teórico oral e o 30% pola cualificación obtida no exame práctico escrito, sendo este último diferente ao que realicen os alumnos de avaliación continua.	70	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Nas clases realizaranse probas de resposta curta e/ou de tipo test exclusivamente aos alumnos que se sometan a avaliación continua. A nota media dos distintos exames tipo test ou de resposta curta constituirán o 20% da nota final dos devanditos alumnos.	20	
Presentación	O profesorado, a través das diferentes actividades que propoña ao alumnado que se someta a avaliación continua (casos prácticos, exposición oral dun tema, presentación escrita dun traballo, tarefa colaborativa na aula, etc.), valorará a participación activa e calidade das intervencións deste tanto nas clases maxistras como, sobre todo, nos seminarios. A participación activa e de calidade do alumnado que se somete a avaliación continua representará o 10% da súa cualificación final.	10	

### Outros comentarios sobre a Avaliación

O temario que aparece no apartado de contidos constitúe unha versión resumida das leccións que serán obxecto de exame. Oportunamente, ao comezo do cuadrimestre académico, proporcionaráselle ao alumnado un temario máis detallado cos epígrafes que conforman cada lección.

#### PRIMEIRA OPORTUNIDADE DE EXAME:

1.- Ao comezo do cuadrimestre, a/o alumna/o deberá manifestar a súa intención de acollerse ao sistema de avaliación continua. A tal fin, os profesores da materia proporcionaránlle un documento que a/o alumna/o deberá cubrir e asinar nun determinado prazo. Este documento será vinculante, de modo que as/os alumnas/os que o asinen NON poderán, con posterioridade e durante ese curso académico, cambiar de sistema de avaliación. Os alumnos de avaliación continua asistirán regularmente a clase (en calquera caso, non pode superar de non asistencia máis dun 10% das clases).

2.- A/o alumna/o que se acolla ao sistema de avaliación continua, subscribindo o documento sinalado no punto anterior, será avaliado conforme aos criterios que se indicaron máis arriba: proba final (70%), probas de resposta curta (20%) e participación activa e de calidade (10%). Na proba final, o exame de teoría e oral suporá o 80% da cualificación e o práctico, por escrito, suporá un 20%. En todo caso, a/a alumna/debera conseguir unha nota mínima de 4 sobre 10 na proba final para que se lle teñan en conta as cualificacións obtidas mediante o sistema de avaliación continua. De non conseguir esa nota mínima, a cualificación que se reflectirá na acta será a correspondente á do exame. A mencionada proba final terá lugar na data, lugar e hora especificados no calendario oficial aprobado para ese efecto pola Xunta de Facultade para o curso

2020-2021.

3.- As/os alumnas/os que NON se sometan a avaliación continua realizarán unha única proba final na que se avaliarán todas as competencias da materia e que constará de dúas partes: un exame teórico e oral, que suporá o 70% da súa cualificación final; e un exame práctico e escrito (que será diferente ao que realice o alumnado sometido a avaliación continua), o cal suporá o 30% da súa nota final. A citada proba final terá lugar na data, lugar e hora especificados no calendario oficial aprobado para ese efecto pola Xunta de Facultade para o curso 2020-2021.

#### SEGUNDA OPORTUNIDADE DE EXAME:

1.- No exame de xuño/xullo só se realizará unha proba final, que constará de dúas partes: unha práctica escrita (na que se resolverán un ou varios casos prácticos) e unha teórica oral (na que se formularán distintas preguntas sobre o temario da materia). A citada proba final terá lugar na data, lugar e hora especificados no calendario oficial aprobado para ese efecto pola Xunta de Facultade para o curso 2020-2021.

2.- As/os alumnas/os que se someteron ao sistema de avaliación continua conservarán a nota que obtiveron no curso e que representará o 30% da súa cualificación total (20% de probas de resposta curta e 10% de participación activa e de calidade). O 70% da nota restante procederá da mencionada proba final. En devandita proba final, o exame de teoría e oral suporá o 80% da nota e o práctico, por escrito, suporá un 20%. En todo caso, a/o alumna/o deberá conseguir unha nota mínima de 4 sobre 10 nesa proba final para que se lle teñan en conta as cualificacións obtidas mediante o sistema de avaliación continua. De non conseguir dita nota mínima, a cualificación que se reflectirá na acta será a correspondente á do exame. Para as/os alumnas/os que se someteron ao sistema de avaliación continua e que non superen a proba final, nin na primeira nin na segunda oportunidade de exame, a nota obtida a través do devandito sistema poderáselles conservar no curso académico seguinte.

3.- Para as/os alumnas/os que NON se sometan a avaliación continua a súa cualificación estará integrada polo 70% da cualificación obtida no exame teórico oral e o 30% da cualificación obtida no exame práctico escrito. En ambas as probas avaliaranse todas as competencias da materia. A proba práctica escrita será diferente á que realice o alumnado sometido a avaliación continua.

CONVOCATORIA FIN DE CARREIRA: O exame da Convocatoria de Fin de Carreira será unha proba escrita con dúas partes, teórica e práctica, cuxa cualificación conformará o 100% da nota final e avaliará todas as competencias da materia. Dita nota estará integrada polo 70% da cualificación obtida no exame teórico e o 30% da cualificación obtida no exame práctico. No exame de Fin de Carreira non se terá en conta a nota de avaliación continua que o alumnado, no seu caso, obtivese no curso académico anterior. O exame de Fin de Carreira terá lugar na data, lugar e hora especificados no calendario oficial aprobado para ese efecto pola Xunta de Facultade para o curso académico 2020-2021.

ADVERTENCIA ESPECÍFICA PARA AS/OS ALUMNAS/OS QUE SOLICITEN EXAMINARSE POLO TRIBUNAL (SÓ PARA OS ESTUDANTES QUE SE ATOPEN EN 4ª MATRÍCULA E SEGUINTES): O exame constará de dúas partes (práctica e teórica) e será exclusivamente escrito.

As datas e horarios das diferentes oportunidades de exame son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso académico 2019/20.

---

#### **Bibliografía. Fontes de información**

##### **Bibliografía Básica**

PÉREZ ROYO, F (DIRECTOR), GARCÍA BERRO, F., PÉREZ ROYO, I., ESCRIBANO, F., CUBERO TRILLO, A., CARRASC, **Curso de Derecho Tributario. Parte especial**, 13ª ed, Tecnos, 2020

**Código Tributario**, 25ª ed., Thomson-Reuters Aranzadi, 2020

MERINO JARA, I. Y LUCAS DURÁN, M. (Y OTROS), **Derecho Tributario. Parte Especial**, última ed., Tecnos,

**Legislación básica del Sistema tributario Español**, última ed., Tecnos,

##### **Bibliografía Complementaria**

CAZORLA PRIETO, LM.; CHICO DE LA CÁMARA, P., **Introducción al sistema tributario español**, última ed, Aranzadi,

CAYON GALIARDO, A.; TEJERIZO LOPEZ, JM.; MARTÍN QUERALT, J., **Manual de Derecho Tributario. Parte Especial**, última ed., Aranzadi,

MALVAREZ PASCUAL, LA; RAMIREZ GOMEZ, S.; SANCHEZ PINO, AJ., **Lecciones del sistema fiscal español**, última ed., Tecnos,

MELLADO BENAVENTE, F.; ARGENTE ALVAREZ, J., **MANUAL PRÁCTICO SOBRE EL IMPUESTO SOBRE SOCIEDADES**, Última Edición, CISS KLUWER,

BARREIRO CARRIL, MC., **Los impuestos directos y el Derecho de la Unión Europea. La armonización realizada por el TJUE**, IEF, 2012

RAMOS PRIETO, J. (Coordinador), **Erosión de la Base Imponible y traslado de beneficios: estudios sobre el plan BEPS de la OCDE**, Thomson-Reuters, Aranzadi, 2016

PITA GRANDAL, A.M (Coordinadora), **Estudios sobre la Financiación de los Puertos**, Marcial Pons, 2017

RAMOS PRIETO, J.; HORNERO MÉNDEZ, J.M., **Derecho y Fiscalidad de las Sucesiones Mortis Causa en España: una perspectiva multidisciplinar**, Thomson-Reuters Aranzadi, 2016

---

---

**Recomendacións**

---

**Materias que continúan o temario**

---

Réxime fiscal da empresa/V08G081V01944

Responsabilidade penal e administrativa no ámbito financeiro-tributario/V08G081V01943

---

**Materias que se recomenda cursar simultaneamente**

---

Dereito mercantil II/V08G081V01702

---

**Materias que se recomenda ter cursado previamente**

---

Dereito civil I. Obrigas e contratos/V08G081V01301

Dereito civil II. Dereitos reais/V08G081V01404

Dereito civil III. Familia e sucesións/V08G081V01501

Dereito financeiro e tributario I/V08G081V01603

Dereito mercantil I/V08G081V01502

---

**Outros comentarios**

---

No Programa conxunto de estudos oficiais de Grao en Administración de Empresas e Grao en Dereito impártese no 1º cuatrimestre do 5º Curso polo mesmo profesorado que o Grao en Dereito.

---

---

**Plan de Continxencias**

---

**Descrición**

---

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

Para a materia de Dereito Financeiro e Tributario II planifícanse as seguintes medidas excepcionais:

**DOCENCIA:**

No caso de que a docencia non se poida desenvolver de maneira presencial por razóns sanitarias, as clases serán impartidas de xeito remoto a través das aulas virtuais e co apoio da plataforma de Teledocencia Faitic.

As sesións maxistras e seminarios prácticos serán impartidos polos profesores responsables empregando o complemento de Aula Virtual habilitado no remoto Campus da Universidade de Vigo. O profesorado estará dispoñible para apoiar a resolución de dúbidas e as sesións de titoría realizaranse por medios telemáticos (correo electrónico ou videoconferencia), baixo a modalidade de concertación previa. Para os seminarios, dende a plataforma Faitic proporcionaráselle ao estudantado unha serie de supostos prácticos cunha semana de antelación que terán que ser preparados pola súa conta para a sesión correspondente. A través da aula virtual o profesor levará a cabo unha explicación dos supostos prácticos plantexados e farase unha posta en común entre o profesor e os alumnos para establecer as pautas de solución, o que permitirá verificar a adquisición das habilidades correspondentes e a asimilación de contidos.

A avaliación continua realizarase de acordo co disposto na guía docente e o cronograma, establecendo como medios para avaliar as competencias do alumnado as actividades descritas a continuación. As probas de avaliación continua realizaranse a través da plataforma Faitic segundo o indicado no cronograma. Por outra banda, as entregas dos casos prácticos indicados faranse ao profesor responsable e valoraranse para os efectos da cualificación da avaliación continua, de acordo co disposto na guía docente. Así mesmo, para a avaliación continua valorarase a participación activa e de calidade do alumnado, segundo o establecido na guía docente.

**EXAME:**

Cando as razóns sanitarias impidan a celebración dos exames de forma presencial, o exame final realizarase segundo o establecido na guía docente e constará de: 1) Un exame práctico por escrito para o que se utilizará a plataforma Faitic cun sistema de tempo controlado que garanta que o traballo se realice individualmente e 2) Un exame de teoría oral para o que se empregará o campus remoto. A avaliación continua e os exames realizados ponderaranse na nota final segundo o establecido na guía docente da materia.

---

## DATOS IDENTIFICATIVOS

### Valoración de activos

Materia	Valoración de activos			
Código	V03G720V01514			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	5	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Martínez Cobas, Francisco Javier			
Profesorado	Martínez Cobas, Francisco Javier			
Correo-e	xmcobas@uvigo.gal			
Web				
Descrición xeral	Na materia valoración de activos o estudante adquire coñecementos relativos aos activos financeiros, así como aos principais métodos e modelos para a súa valoración.			

## Competencias

Código

## Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Posuír e comprender coñecementos sobre valoración	
Aplicar os coñecementos a posibles situacións profesionais.	
Reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos sobre a valoración de activos	
Transmitir información e resultados de valoración de activos	

## Contidos

Tema

Introdución á valoración de activos financeiros

Valoración de activos de renda fixa

Carteiras de valores

Extensión dos modelos de valoración de activos

## Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	17.5	25	42.5
Debate	5	10	15
Resolución de problemas	17.5	25	42.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	5	20	25
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	7.5	17.5	25

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

## Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Explicación teórica dos contidos da materia.
Debate	Discusión sobre os resultados acadados nas tarefas realizadas.
Resolución de problemas	Resolución de exercicios coa guía do profesor.

## Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	O estudante pode acudir ás tutorías personalizadas, no horario establecido, para resolver todas as dúbidas que teña en relación cos contidos tratados nas sesións teóricas.

Resolución de problemas	O estudante pode acudir ás tutorías personalizadas, no horario establecido, para resolver todas as dúbidas que teña en relación cos contidos tratados nas sesións prácticas.
Debate	Os estudantes disporán da guía do profesor para extraer as conclusións axeitadas dos resultados acadados nas tarefas.

## Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Debate	Valórase que o alumno participe activamente nos debates propostos polo profesor, relativos tanto os contidos teóricos como os prácticos.	20	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Valórase que o alumno acade as solucións adecuadas, aplique rutinas e procedementos de transformación da información dispoñible e interprete os resultados.	50	
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	O alumno debe remitir informes/documentos nos que se recolla a resolución e/ou interpretación das tarefas encomendadas polo profesor.	30	

## Outros comentarios sobre a Avaliación

*Os estudantes poderán optar pola avaliación continua (100% nota final) ou, de maneira alternativa, pola avaliación global de toda a materia nos exames finais das convocatorias oficiais (100% nota final).*

Na convocatoria extraordinaria de fin de carreira o exame suporá o 100% da cualificación.

As datas dos exames pódense consultar na Web da Facultade: <http://fccee.uvigo.es>

*As diferenzas entre sistemas de avaliación entre os distintos centros que imparten o Grao en Administración de Empresas na Universidade de Vigo xustificanse pola necesaria adaptación a medición da consecución dos mesmos resultados de aprendizaxe e adquisición de iguais competencias ás diferentes organizacións docentes de cada Centro, especialmente en canto a tipo de grupos e número medio de alumnos por grupo.*

## Bibliografía. Fontes de información

### Bibliografía Básica

Suarez Suarez, A.S., **Decisiones óptimas de inversión y financiación en la empresa**, 22, Pirámide, 2014

Cabaleiro Casal, M.J., **Valoración de Activos: Material didáctico de la asignatura**, 2021

Marín, M. y Rubio, G., **Economía Financiera**, 1, Antoni Bosch, 2001

### Bibliografía Complementaria

## Recomendacións

### Materias que continúan o temario

Xestión bancaria/V03G020V01931

Enxeñaría financeira/V03G020V01922

Planificación financeira/V03G020V01702

### Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/V03G020V01202

Estatística: Estatística/V03G020V01204

Matemáticas: Matemáticas/V03G020V01104

Decisións de investimento/V03G020V01402

Econometría/V03G020V01304

Decisións de financiamento/V03G020V01501

## Outros comentarios

Ao comezo de cada tema proporciónase a o estudante a bibliografía e os recursos específicos necesarios para o adecuado seguimento e desenvolvemento de o seu contido.

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Dereito impártese no primeiro cuatrimestre do quinto curso. O profesor responsable é Francisco Xavier Martínez Cobas

## Plan de Continxencias

### Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

"Non é preciso ningún tipo de modificación ou adaptación, pois o deseño metodolóxico desta materia se adapta a calquera modalidade de ensinanza".

No caso de ter que impartir a docencia na modalidade non presencial empregaranse tanto Faitic como o Campus Remoto.

**DATOS IDENTIFICATIVOS****Dereito mercantil II**

Materia	Dereito mercantil II			
Código	V03G720V01515			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	5	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Tato Plaza, Anxo			
Profesorado	Costas Martínez, María del Carmen Fernández Carballo-Calero, Pablo Ignacio Tato Plaza, Anxo Torres Pérez, Francisco José			
Correo-e	atato@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia Dereito Mercantil II céntrase no estudo daquelas principais ferramentas que o empresariado utiliza para actuar no mercado: os contratos mercantís e os títulos valores.			
	Entre os numerosos contratos, o programa céntrase naqueles que, pola súa maior utilización son usualmente utilizados na práctica.			
	No que atinxe aos títulos valores o temario focalízase, fundamentalmente, na letra de cambio dado que a súa normativa serve como referencia tanto ao cheque como o pagaré.			

**Competencias**

Código	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

**Resultados de aprendizaxe**

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer os principais contratos mercantís, títulos-valores e demais instrumentos de pago e ser capaz de aplicar ditos coñecementos no tráfico mercantil	CB2 CB3 CB4 CB5

**Contidos**

Tema	
Contratación mercantil	Nocións xerais sobre contratación mercantil. A compraventa mercantil. Os contratos de distribución Os contratos de colaboración. O contrato de transporte. Os contratos de financiación. Os contratos de custodia e garantía. Os contratos turísticos. A contratación no mercado de crédito. A contratación no mercado de valores. O contrato de seguro.



Instrumentos de pago e crédito na contratación mercantil	A categoría dos títulos valor. Nocións xerais e emisión da letra de cambio. Aceptación, circulación e aval da letra de cambio. Pago da letra. O cheque e o pagaré. As tarxetas de crédito Outros instrumentos de pago na contratación mercantil contemporánea.
--	--

### Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	36	90	126
Seminario	12	0	12
Estudo de casos	12	0	12

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

### Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Explicación dos epígrafes segundo un esquema de presentación e conclusións
Seminario	Presentación polos alumnos dun traballo sobre un tema previamente asignado
Estudo de casos	Alternando cas sesións maxistras (clases de teoría) plantexanse casos prácticos que serán resoltos en grupo en horario de clase utilizando a documentación entregada polo docente.

### Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Tutorías personalizadas nos horarios publicados na páxina web da Facultade. Atención personalizada durante a celebración das prácticas en clase
Estudo de casos	Tutorías personalizadas nos horarios publicados na páxina web da Facultade. Atención personalizada durante a celebración das prácticas na clase
Seminario	Tutorías personalizadas nos horarios publicados na páxina web da Facultade. Atención personalizada durante a celebración das prácticas na clase

### Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Lección maxistral	Se realizará una prueba escrita en la que se valorarán los conocimientos adquiridos	70	CB2 CB3 CB4 CB5
Seminario	Presentación dun traballo sobre un tema previamente asignado	10	CB2 CB3 CB4 CB5
Estudo de casos	Ao longo do cuatrimestre realizaranse dous test sobre as cuestións plantexadas nas clases prácticas. A nota máxima por esta actividade serán dous puntos	20	CB2 CB3 CB5

### Outros comentarios sobre a Avaliación

Para aprobar a asignatura se require un mínimo de 3,5 puntos sobre 7 na proba teórica, con un mínimo de 1.75 puntos en cada unha das partes (contratación mercantil e instrumentos de pago e crédito). A nota da avaliación continua gardarase para a convocatoria de xullo, na cual o exame teórico computará tamén o 70%. Asimesmo, a nota da avaliación continua gardarase durante un ano. Os alumnos que -por circunstancias excepcionais- non realicen a avaliación continua, farán o mesmo exame teórico que o resto de alumnos (con unha calificación máxima do 70%) e, ademais, realizarán un exame cos casos prácticos relativos as materias explicadas durante o curso (cunha calificación máxima do 30%). Na convocatoria fin de carreira se realizará un exame teórico (cunha calificación máxima do 70%) e un exame cos casos prácticos relativos as materias explicadas durante o curso (cunha calificación máxima do 30%).

### Bibliografía. Fontes de información

#### Bibliografía Básica

Fernando Sánchez Calero, **Principios de Derecho Mercanti, vol. II**, Última,  
Guillermo Jiménez Sánchez, **Derecho Mercantil, Tomo II**, Última,

## **Recomendacións**

---

### **Materias que se recomenda ter cursado previamente**

Dereito mercantil I/V08G081V01502

---

### **Outros comentarios**

Para profundizar nos contidos de esta materia recoméndase cursar no 4º curso as asignaturas optativas "Dereito do comercio internacional", "Dereito concursal", "Propiedade industrial e competencia" e "Dereito Marítimo".

Observacions: No Programa Conjunto de Estudos Oficiais no Grado en Administración e Dirección de Empresas-Grado en Dereito, esta materia impátese no 1º cuatrimestre del 5 curso e o profesor responsable es Anxo Tato Plaza (atato@uvigo.es)

---

## **Plan de Continxencias**

---

### **Descrición**

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

Todas as actividades docentes (leccións maxistras, prácticas de resolución de exercicios, preparación de traballos[]) manteranse mediante a utilización combinada de FaiTic e Campus Remoto.

\* Metodoloxías docentes que se modifican

Non se modificarán as metodoloxías.

\* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)

A atención personalizada realizarase mediante a utilización combinada de FaiTic (foros, corrección comentada de tarefas[]) e do Campus Remoto (titorías persoais e en grupo).

\* Modificacións (se proceder) dos contidos a impartir

Non se modificarán os contidos.

\* Bibliografía adicional para facilitar a auto-aprendizaxe

Para facilitar o acceso online á bibliografía o profesorado ampliou no posible as referencias a recursos electrónicos e dixitalizados.

O alumnado ten á súa disposición todo o material elaborado pola profesora e utilizado nas aulas.

\* Outras modificacións

Non se realizarán outras modificacións.

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

Consérvanse as probas e porcentaxes de avaliación da materia.

\* Información adicional

Os exames realizaranse a través das aulas do Campus Remoto e das actividades, ferramentas e recursos de FaiTic.

Cando sexa necesario utilizar materiais específicos para realizar as probas, estes poderán proxectarse na aula virtual do Campus Remoto e/ou descargarse a través dunha tarefa en FaiTic.

A entrega dos exames realizarase tamén, sempre que sexa posible, a través dunha tarefa en FaiTic. De existiren problemas técnicos insalvables, poderanse utilizar como vías alternativas o correo electrónico ou unha fotografía da proba enviada a través dun móbil.

=== MEDIDAS EXCEPCIONALES PLANIFICADAS ===

Ante la incierta e imprevisible evolución de la alerta sanitaria provocada por el COVID-19, la Universidad de Vigo establece una planificación extraordinaria que se activará en el momento en que las administraciones y la propia institución lo determinen atendiendo a criterios de seguridad, salud y responsabilidad, y garantizando la docencia en un escenario no presencial o parcialmente presencial. Estas medidas ya planificadas garantizan, en el momento que sea preceptivo, el desarrollo de la docencia de un modo más ágil y eficaz al ser conocido de antemano (o con una amplia antelación) por el alumnado y el profesorado a través de la herramienta normalizada e institucionalizada de las guías docentes.

=== ADAPTACIÓN DE LAS METODOLOGÍAS ===

\* Metodologías docentes que se mantienen

Todas las actividades docentes (lecciones magistrales, prácticas de resolución de ejercicios, preparación de trabajos[]) se mantendrán mediante la utilización combinada de FaiTic y Campus Remoto.

\* Metodologías docentes que se modifican

Non se modificarán las metodologías.

\* Mecanismo no presencial de atención al alumnado (tutorías)

La atención personalizada se realizará mediante la utilización combinada de FaiTic (foros, corrección comentada de tareas[]) y del Campus Remoto (tutorías personales y en grupo).

\* Modificaciones (si proceden) de los contenidos a impartir

Non se modificarán los contenidos.

\* Bibliografía adicional para facilitar el auto-aprendizaje

Para facilitar el acceso online a la bibliografía el profesorado amplió en lo posible las referencias a recursos electrónicos y digitalizados.

El alumnado tiene a su disposición todo o material elaborado por la profesora y utilizado en las clases.

\* Otras modificaciones

No se realizarán otras modificaciones.

=== ADAPTACIÓN DE LA EVALUACIÓN ===

Se conservan las pruebas y porcentajes de evaluación de la materia

\* Información adicional

Los exámenes se realizarán a través de las aulas del Campus Remoto y de las actividades, herramientas y recursos de FaiTic.

Cuando sea necesario utilizar materiales específicos para realizar las pruebas, estos podrán proyectarse en el aula virtual del Campus Remoto y/o descargarse a través de una tarea en FaiTic.

La entrega de los exámenes se realizará también, siempre que sea posible, a través de una tarea en FaiTic. De existir problemas técnicos insalvables, se podrán utilizar como vías alternativas el correo electrónico o una fotografía de la prueba enviada a través de un móvil.

---

<b>DATOS IDENTIFICATIVOS</b>				
<b>Planificación financeira</b>				
Materia	Planificación financeira			
Código	V03G720V01521			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	5	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Cibrán Ferraz, María Pilar			
Profesorado	Cibrán Ferraz, María Pilar			
Correo-e	pcibran@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo desta materia é que o alumno saiba facer un diagnóstico das necesidades financeiras da empresa e elaborar a planificación financeira da mesma a curto e longo prazo.			

<b>Competencias</b>	
Código	

<b>Resultados de aprendizaxe</b>	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Elaborar a planificación financeira a curto prazo dunha empresa	
Elaborar a planificación financeira a longo prazo dunha empresa	

<b>Contidos</b>	
Tema	
Tema 1. Conceptos xerais de planificación financeira. Análise e interpretación de estados financeiros.	1.1. Estados financeiros e conceptos da planificación financeira
Tema 2. Diagnóstico económico-financeiro.	2.1. Diagnostico financeiro 2.2. Técnicas e métodos
Tema 3.Estados financeiros da planificación a corto prazo.	3.1. Presuposto de tesourería 3.2. Outros estados da planificación a corto prazo
Tema 4. Estados financeiros da planificación ó longo prazo	4.1. Cadro de financiamento 4.2. Outros estados da planificación ó longo prazo

<b>Planificación</b>			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	10	10	20
Resolución de problemas	20	20	40
Prácticas con apoio das TIC	20	30	50
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	18	20
Práctica de laboratorio	2	18	20

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

<b>Metodoloxía docente</b>	
Lección maxistral	Descrición Exposición na aula, por parte do profesor, dos contidos mais relevantes e de maior dificultade conceptual. posibilidade de desenvolvemento de exemplos co obxectivo de clarificar os conceptos da teoría.Posibilidade de desenvolvemento de caso integral.
Resolución de problemas	Proposta de exercicios na aula como complemento das sesións maxistras con problemas e/ou exercicios guiada polo docente.
Prácticas con apoio das TIC	Exercicios e casos no ordenador. Posibilidade de caso integral

<b>Atención personalizada</b>	

Metodoloxías	Descrición
Prácticas con apoio das TIC	Aprendizaxe entre o profesor e o alumno, ben individualmente ou en grupos reducidos para a resolución de dúbidas e consultas do alumnado relacionados coa materia.
Probas	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Aprendizaxe entre o profesor e o alumno, ben individualmente ou en grupos reducidos para a resolución de dúbidas e consultas do alumnado relacionados coa materia.
Práctica de laboratorio	Aprendizaxe entre o profesor e o alumno, ben individualmente ou en grupos reducidos para a resolución de dúbidas e consultas do alumnado relacionados coa materia.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba de exercicios	60
Práctica de laboratorio	Caso feito na aula de laboratorio	40

### Outros comentarios sobre a Avaliación

Os alumnos poderán optar entre avaliación continua (100% nota final) ou ben avaliación global da materia (proba final das convocatorias oficiais (100% da nota final).

As diferenzas entre sistemas de avaliación entre os distintos centros que imparten o Grao en Administración de Empresas na Universidade de Vigo están xustificadas pola necesaria adaptación a medición da consecución dos mesmos resultados de aprendizaxe e adquisición de iguais competencias ás diferentes organizacións docentes de cada Centro, especialmente en canto a tipo de grupos e número medio de alumnos por grupo. Condutas inadecuadas e prexudiciais para o normal funcionamento da clase e da convivencia poderán carrexar sancións. Este esquema de avaliación é válida para todas as convocatorias. As datas dos exames da materia poderán ser consultadas na páxina web da Facultade <http://fccee.uvigo.es>

### Bibliografía. Fontes de información

#### Bibliografía Básica

Cibrán, P.; Prado, C.; Huarte, C. y Crespo, M.A., **Planificación Financiera**, 1, ESIC, 2013

Cibrán, P; Villanueva, M, **Gestión Financiera. Teoría y casos prácticos.**, 1, Andavira Editora, 2008

Cibrán, P; Villanueva, M; Fernández, T, **Planificación Financiera. Teoría y casos prácticos**, 1, Andavira Editora, 2008

Mariño Garrido, T., **Claves para el análisis económico-financiero**, 1, Andavira Editora, 2009

#### Bibliografía Complementaria

### Recomendacións

#### Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/V03G020V01202

Contabilidade financeira II/V03G020V01401

Decisións de investimento/V03G020V01402

Empresa: Contabilidade financeira I/V03G020V01301

Análise contable/V03G020V01601

Decisións de financiamento/V03G020V01501

#### Outros comentarios

Achégáselle ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

No PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito, esta materia impártese no 2º cuatrimestre do 5º curso e o profesorado responsable é Pilar Cibrán Ferraz.

### Plan de Continxencias

#### Descrición

##### MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

#### ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS

Metodoloxías docentes que se manteñen  
As mesmas, traballo "virtual" e non "na aula"

Metodoloxías docentes que se modifican  
As tres: traballo "virtual", e non "na aula"

Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)  
"virtual", correo pcibran@uvigo.es

Modificacións (se proceder) dos contidos a impartir  
Non procede

Bibliografía adicional para facilitar a auto-aprendizaxe  
Non procede

#### ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN

Probas que se modifican  
Non procede

Novas probas  
Non procede

---

<b>DATOS IDENTIFICATIVOS</b>				
<b>Investigación comercial</b>				
Materia	Investigación comercial			
Código	V03G720V01522			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	5	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Martínez Senra, Ana Isabel			
Profesorado	Martínez Senra, Ana Isabel			
Correo-e	aimtnez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia pretende que o alumnado adquira unha visión ampla das diversas técnicas de recollida da información e se familiarice cos sistemas de análise e interpretación de datos. O obxectivo final da materia é que o alumnado sexa capaz de desenvolver un proceso de investigación comercial.			

### Competencias

Código

### Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe Competencias

Comprensión do proceso de investigación comercial desde un punto de vista teórico e aplicado.

Manexo das técnicas máis empregadas na recolección e análise da información.

Capacidade de abordar de maneira eficaz actividades relacionadas co proceso de investigación comercial.

### Contidos

Tema

Tema 1: O papel da investigación comercial	Obxectivos do tema. Concepto, utilidade e limitacións. Consideracións éticas. Tipos de investigación comercial. Etapas del proceso de investigación comercial. Fontes de información.
Tema 2: Investigación exploratoria. Técnicas cualitativas	Obxectivos do tema. Características das técnicas cualitativas. Reunión de grupos. Entrevista en profundidade. Técnicas proxectivas. Observación. Outros métodos.
Tema 3: Investigación causal e descritiva. Técnicas cuantitativas	Obxectivos do tema. Características das técnicas cuantitativas. Experimentación. Enquisas ad hoc. Enquisas periódicas.
Tema 4: Medición e escalas	Obxectivos do tema. Medición e propiedades das escalas. Escalas básicas. Escalas comparativas. Escalas non comparativas. Consideracións na creación de escalas con múltiples ítems. Avaliación das escalas.
Tema 5: Deseño do cuestionario	Obxectivos do tema. Concepto e funcións do cuestionario. Tipos de preguntas. Redacción das preguntas. Estrutura e secuencia do cuestionario. Pretest do cuestionario. Codificación do cuestionario.
Tema 6: Deseño e procedemento da mostraxe	Obxectivos do tema. Conceptos básicos. Etapas na selección da mostra. Mostraxe non probabilístico. Mostraxe probabilístico. Cálculo do tamaño da mostra.
Tema 7: Análise dos datos	Obxectivos do tema. Consideracións previas. Etapas. Análise univariante. Análise bivariante.
Tema 8: Elaboración do informe	Obxectivos do tema. Importancia do informe. Estrutura do informe. Presentación.

### Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	29	30	59
Resolución de problemas	20	31	51
Prácticas con apoio das TIC	0	25	25
Exame de preguntas obxectivas	2	12	14

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

<b>Metodoloxía docente</b>	
	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a presentar os obxectivos e contidos da materia, a metodoloxía de traballo e os sistemas de avaliación.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos da materia. Para a explicación da materia o profesorado exporá cuestións e exercicios que se resolverán na aula fomentando a participación do alumnado.
Resolución de problemas	O alumnado debe solucionar unha serie de exercicios ou casos, baixo as condicións establecidas polo profesorado, aplicando os coñecementos adquiridos. Correspóndese coas prácticas que debe realizar o alumnado de forma presencial en seminarios ou aulas de informática.
Prácticas con apoio das TIC	Ao finalizar un tema abrírase un test en faitic, relativo aos contidos explicados na sesión maxistral. Estes tests deberán realizarse nos prazos establecidos.

<b>Atención personalizada</b>	
Metodoloxías	Descrición
Actividades introdutorias	Resolveranse as dúbidas expostas polo alumnado sobre as actividades introdutorias. Ademais o profesorado establecerá ao principio de curso un horario para tutorías individuais.
Lección maxistral	Resolveranse as dúbidas expostas polo alumnado en relación cos contidos tratados nas sesións teóricas. Ademais o profesorado establecerá ao principio de curso un horario para tutorías individuais.
Resolución de problemas	Resolveranse as dúbidas expostas polo alumnado para desenvolver con éxito as actividades propostas. Ademais o profesorado establecerá ao principio de curso un horario para tutorías individuais.

<b>Avaliación</b>			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas	A valoración realizarase a través da entrega das actividades propostas ou a través da realización dun test.	40	
Prácticas con apoio das TIC	Avaliarase a realización dos tests propostos en faitic ao finalizar cada tema	10	
Exame de preguntas obxectivas	Proba escrita que inclúe preguntas directas e breves sobre aspectos concretos dos contidos da materia.	50	

### **Outros comentarios sobre a Avaliación**

Para superar a materia polo **sistema de avaliación continua** será necesario obter unha puntuación mínima de cinco puntos. A puntuación obtida na resolución de problemas e nas prácticas con apoio das TIC mantense na convocatoria ordinaria e extraordinaria do curso académico en vigor pero non se gardará para cursos sucesivos.

Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o alumnado poderá optar a ser avaliado cun **único exame final que suporá o 100% da cualificación**. O exame dividirase en dous partes: unha de contidos relativos ás clases teóricas e outra de contidos relativos ás clases prácticas.

O alumnado que renuncie ao sistema de avaliación continua deberá comunicarllo á coordinadora da materia por escrito antes da segunda práctica.

Na convocatoria de fin de carreira o exame suporá o 100% da cualificación.

A data dos exames pódese consultar na páxina web da facultade: <http://fccee.uvigo.es>

### **Bibliografía. Fontes de información**

#### **Bibliografía Básica**

Malhotra, N.K., **Investigación de mercados. Conceptos esenciales**, Pearson, 2016

#### **Bibliografía Complementaria**

Fernández Nogales, A., **Investigación y técnicas de mercados**, Segunda edición, Esic, 2004

Luque Martínez, T., **Investigación de marketing 3.0**, Pirámide, 2017

Trespalacios Gutiérrez, J.A.; Vázquez Casielles, R.; De la Ballina Ballina, F.J.; Suárez Vázquez, A., **Investigación de mercados**, Paraninfo, 2016

### **Recomendacións**



## **Materias que se recomenda ter cursado previamente**

Dirección comercial I/V03G020V01403

Dirección comercial II/V03G020V01502

---

## **Outros comentarios**

Esta materia no dobre grao ADE-Dereito impártese no segundo cuadrimestre de 5º curso e a profesora responsable é Ana Isabel Martínez Senra.

---

## **Plan de Continxencias**

---

### **Descrición**

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada polo COVID-19, a Universidade de Vigo establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou parcialmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun modo máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

En caso de ter que pasar a un sistema de ensino non presencial mantéñense como metodoloxías docentes a resolución de problemas e as prácticas con apoio das TIC e modifícase a lección maxistral. Esta metodoloxía será substituída por material proporcionado en fatic e deseñado especificamente para compensar a falta de presencialidade. Empregaranse ademais as aulas virtuais para manter o contacto co alumnado, facilitar a aprendizaxe da materia a través do material proporcionado e resolver as dúbidas expostas polo alumnado.

\* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (\*titorías)

As titorías realizaranse a través do correo electrónico, as aulas virtuais e os foros en fatic.

\* Modificacións (si proceden) dos contidos a impartir

Dado que as clases non presenciais requiren máis dedicación por parte do alumnado que as clases presenciais, reaxustarase si fose necesario o contido dos temas.

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

En caso de tener que pasar a un sistema de avaliación non presencial as probas de avaliación e as súas porcentaxes correspondentes mantéñense pero o alumnado será avaliado a través dos medios que a Universidade de Vigo pon á nosa disposición (Campus Remoto, fatic, etc.).

---

**DATOS IDENTIFICATIVOS****Réxime fiscal da empresa I**

Materia	Réxime fiscal da empresa I			
Código	V03G720V01523			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	5	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	González Martínez, José Manuel Álvarez Villamarín, José Carlos			
Profesorado	Álvarez Villamarín, José Carlos González Martínez, José Manuel			
Correo-e	xmgonzalez@uvigo.es xalvarez@uvigo.es			
Web	<a href="http://faitic.uvigo.es">http://faitic.uvigo.es</a>			
Descrición xeral	RFE é unha materia que ten como obxectivo introducir ao alumnado no campo da fiscalidade aplicada. En particular, desenvólvense dous dos impostos máis importantes que inciden na actividade empresarial: o IRPF e o Imposto de Sociedades. Esta materia tamén se imparte no PCEO de ADE-DEREITO en 5º curso, 2º cuadrimestre.			

**Competencias**

Código	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.

**Resultados de aprendizaxe**

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Adquirir coñecementos básicos para entender o papel que desempeña a fiscalidade nas decisións económicas	CB2
Desenvolver habilidades de procura, uso e comprensión da normativa tributaria vixente	
Entender os efectos da tributación sobre as distintas fontes de renda: traballo, capital, actividades económicas e alteracións patrimoniais.	CB2
Potenciar a capacidade de traballar en equipo buscando atopar as mellores solucións tributarias	
Xustificar e defender as decisións adoptadas en materia de tributación mediante estudos de caso	

**Contidos**

Tema	
Parte I: Introducción ó Sistema Fiscal	Obxectivos básicos. A organización da materia. O método de traballo e a súa avaliación.
Tema 1: Obxectivos e metodoloxía da materia	
Tema 2: Caracterización do Sistema Fiscal Español e bases para a fiscalidade persoal e empresarial	O papel dos Impostos na realidade económica. Composición do Sistema Fiscal. Características básicas das principais figuras tributarias.
Parte II: O Imposto sobre a Renda das Persoas Físicas.	Elementos básicos do Imposto: contribuínte e unidade familiar, rendas suxeitas e exentas, período impositivo.
Tema 3: Introducción ó IRPF	
Tema 4: Rendas das Persoas Físicas	Rendementos do Traballo, Rendementos do Capital, Ganancias e Perdas Patrimoniais
Tema 5: Rendas de Empresarios e Profesionais individuais	Elección do réxime de estimación da renda. Determinación da renda en Estimación Directa e Estimación Obxectiva.
Tema 6: Liquidación do IRPF	Integración e compensación das rendas. Mínimo Persoal e Familiar. Cuota Integra e Deducións.
Parte III: O Imposto sobre Sociedades.	Elementos básicos do Imposto: contribuínte, resultado contable e base imponible. Período impositivo. Imputación temporal de ingresos e gastos.
Tema 7: Introducción ó IS.	
Tema 8: Operacións determinantes da Base Imponible	Gastos non deducibles. Amortizacións. Arrendamento Financeiro. Deterioro de Valor e Transmisións Patrimoniais.
Tema 9: Liquidación do IS	Proceso Liquidatorio. Cuota Integra. Deducións.

<b>Planificación</b>			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	0.5	0	0.5
Lección maxistral	22	22	44
Estudo de casos	17.5	17	34.5
Prácticas con apoio das TIC	5	5	10
Resolución de problemas de forma autónoma	0	25	25
Exame de preguntas de desenvolvemento	6	30	36

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

<b>Metodoloxía docente</b>	
	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación do contido e obxectivos da materia. Metodoloxía de traballo e sistemas de control e avaliación.
Lección maxistral	Para cada tema o docente presentará na aula as cuestións mais relevantes e formulará a metodoloxía a seguir para interpretar as consecuencias e efectos prácticos da norma tributaria. Posteriormente o alumno deberá revisar de xeito autónomo os contidos expostos.
Estudo de casos	Realizaranse sesións prácticas que terán lugar en aulas-seminario. Para cada sesión proporánse casos a estudar en grupos reducidos (de 3 ou 4 alumnos) conformados ó inicio do curso. Cada grupo deberá comentar, resolver e defender os casos plantexados. Os alumnos disporán previamente dos enunciados dos casos a través da Plataforma Tema e deberán elaborar no seu grupo reducido unha primeira proposta de solución xustificada que deberá ser entregada a través da Plataforma Tema antes do desenvolvemento da sesión presencial.
Prácticas con apoio das TIC	As sesións prácticas en aula informática faránse de xeito individualizado e consistirán na resolución dun caso práctico empregando as aplicacións informáticas da Axencia Tributaria. Para o seu desenvolvemento os alumnos disporán previamente do enunciado do caso na Plataforma Tema.
Resolución de problemas de forma autónoma	Cada semana, despois da sesión maxistral, abriráse un formulario práctico dixital (de resposta curta ou test) na Plataforma Tema, relativo aos contidos desenvolto na sesión maxistral e na práctica. Trátase de actividades non presenciais que posibilitan o seguimento e avaliación do alumnado, que deberá responder nos prazos sinalados.

<b>Atención personalizada</b>	
Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	Farase un seguimento individualizado dos resultados acadados e das dúbidas surxidas nos estudos de caso. A resolución de dúbidas realizarase preferentemente na modalidade presencial. De concurrir circunstancias extraordinarias as sesións de titorización poderán realizarse por medios telemáticos no Despacho Virtual baixo a modalidade de concertación previa. De selo caso, estas titorías tamén poderán ser colectivas sobre temas específicos.
Prácticas con apoio das TIC	Os/ as alumnos/as resolverán de xeito individualizado casos prácticos nas aulas de informática empregando os programas da Axencia Tributaria (Simulador RentaWeb e programa Padis)

<b>Avaliación</b>			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Estudo de casos	A entrega das propostas de solución dos estudos de caso (prácticas) feitas en grupo avaliarase conxuntamente coas probas tipo tests: será necesario ter entregado alomenos 6 casos para ter puntuación nas probas test.	0	CB2
Resolución de problemas de forma autónoma	Avaliarase e puntuarase a resolución dos test propostos despois de cada tema. Este apartado de traballo persoal puntuarase sobre un máximo global de 3 puntos. Será requisito necesario para obter puntuación neste apartado que o grupo ao que pertence cada alumn@ teña entregado alomenos 6 propostas de solución dos estudos de caso.	30	CB2

Exame de preguntas de desenvolvemento	Ó remate das partes II e III do programa da materia, en dúas sesións presenciais, proporáse un caso que o alumno deberá resolver de xeito individual e que permitirá avaliar o seu nivel de coñecementos e capacidade de argumentación e xustificación das decisións adoptadas. A proba relativa ó IRPF puntuarase cun máximo de 4 puntos e a relativa ó IS cun máximo de 3 puntos.	70	CB2
---------------------------------------	--	----	-----

### **Outros comentarios sobre a Avaliación**

Nesta asignatura realizarase unha avaliación continua (AC) do traballo realizado polo estudante.

Para supera-la asignatura por AC deben cumprirse dúas condicións:

1. Acadar alomenos un 25% da nota en cada un dos tres apartados puntuables (test, proba IRPF, proba IS).
2. Obter alomenos 5 puntos na suma destes tres apartados puntuables (probas test e probas IRPF e IS).

A non presentación a calquera das dúas probas presenciais escritas (IRPF e IS) suporá que @ alumn@ deixa de ser avaliado en AC.

Tamén sairá da AC se non acada alomenos un 25% da nota en cada unha das tres probas realizadas (test, proba IRPF, proba IS).

A nota final por AC será a suma das notas parciais obtidas ata ese momento.

Aqueles estudantes que se queden fora da AC terán a opción de presentarse a un exame final. Este exame aportará o 100% da nota e non se terán en conta os puntos obtidos en AC.

En caso de non presentarse, pero ter feito traballo de AC, a nota será a obtida en AC.

Os estudantes que se presenten a convocatoria extraordinaria ou a convocatoria de fin de carreira realizarán un exame con dous estudos de caso (IRPF e IS). Este exame valerá o 100% da nota.

A data dos examen pode consultarse en [www.fccee.uvigo.es](http://www.fccee.uvigo.es)

### **Bibliografía. Fontes de información**

#### **Bibliografía Básica**

Grupo docente Fiscalidade Aplicada UVigo, **Esquemas básicos e supostos prácticos,**

**Legislación IRPF e IS actualizada 2020,**

Albi, E. y Paredes, R., **Sistema Fiscal Español (I y II),** última edición, Ariel,

Domínguez, F., **Sistema Fiscal Español,** última edición, Prensas de la Universidad de Zaragoza,

Barberán, M.A. e outros, **Ejercicios y Cuestiones de Fiscalidad,** última edición, Prensas de la Universidad de Zaragoza,

Agencia Tributaria, [www.agenciatributaria.es](http://www.agenciatributaria.es),

NewPyme, [www.plangeneralcontable.com](http://www.plangeneralcontable.com),

#### **Bibliografía Complementaria**

Alonso, R., **Impuesto sobre la renta de las personas físicas. Comentarios y casos prácticos,** última edición, Centro Estudios Financieros,

Borrás, F. e Navarro, J.V, **Impuesto sobre sociedades. Comentarios y casos prácticos,** última edición, Centro Estudios Financieros,

Dominguez, F, **Planificación Fiscal Personal y de la Empresa,** última edición, Aranzadi,

Moreno, M.C e Paredes, R., **Casos prácticos de sistema fiscal,** última edición, Delta,

Portillo, M.J., **Manual de Fiscalidad. Teoría y Práctica,** última edición, Tecnos,

Pla, A. e Salvador, C., **Impuesto sobre sociedades. Regimen general y empresas de reducida dimensión,** última edición, Tirant lo Blanch,

Instituto de Estudios Fiscales, [www.ief.es](http://www.ief.es),

### **Recomendacións**

#### **Materias que continúan o temario**

Contabilidade financeira avanzada/V03G020V01926

Creación e simulación de empresas/V03G020V01927

#### **Materias que se recomenda cursar simultaneamente**

Decisións de financiamento/V03G020V01501

Dirección estratéxica/V03G020V01503

## Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/V03G020V01202

Empresa: Contabilidade financeira I/V03G020V01301

## Outros comentarios

Esta materia impártese no PCEO de ADE-Dereito en 5º Curso, 2º Cuadrimestre e o profesor responsable é Xosé Manuel González.

## Plan de Continxencias

### Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19 poderá aplicarse unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as autoridades sanitarias e a UVigo o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

\* Metodoloxías docentes que se manteñen:

Todas agás as prácticas en aula informática

\* Metodoloxías docentes que se modifican:

- As actividades presenciais pasarán a ser en modalidade virtual

- As prácticas en aula informática pasarán a practicas autónomas con titorías colectivas virtuais posteriores

\* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías):

- Despacho Virtual, Aula Virtual, Foros de Faitic, correo electrónico.

\* Modificacións (se proceder) dos contidos a impartir

-----

\* Bibliografía adicional para facilitar a auto-aprendizaxe

-----

\* Outras modificacións

-----

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

\* Probas xa realizadas

Proba XX: [Peso anterior 00%] [Peso Proposto 00%]

manteranse as puntuacións obtidas para a AC.

\* Probas pendentes que se manteñen

Proba XX: [Peso anterior 00%] [Peso Proposto 00%]

-----

\* Probas que se modifican

[Proba anterior] => [Proba nova]

Dependendo das circunstancias e do desenvolvemento das actividades, as probas parciais de AC (IRPF e IS) non realizadas poderán integrarse no exame final da Convocatoria Ordinaria, mantendo os mesmos pesos.

\* Novas probas

-----

\* Información adicional

-----

**DATOS IDENTIFICATIVOS****Dirección estratéxica internacional**

Materia	Dirección estratéxica internacional			
Código	V03G720V01524			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	5	2c
Lingua impartición	Castelán Inglés			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	García Álvarez, Óscar			
Profesorado	García Álvarez, Óscar			
Correo-e	oscargarciaalvarez@gmail.com			
Web	<a href="http://http://faitic.uvigo.es">http://http://faitic.uvigo.es</a>			
Descrición xeral	O proceso acelerado de globalización do sistema económico mundial está a orixinar importantes consecuencias para a actividade das empresas, que se ven obrigadas, cada vez máis, a actuar nos mercados internacionais. Por eso, é preciso estudar e coñecer os factores que conducen á globalización dos negocios e, sobre todo, as estratexias máis adecuadas para facer fronte a esta nova realidade. Entender e elixir a estratexia de entrada nos mercados exteriores, coñecer a localización das actividades da cadea de valor, comprender as estratexias de comercialización dos produtos ou servicios e analizar a xestión da distancia cultural entre países, son algúns dos obxectivos desta asignatura.			

**Competencias**

Código

**Resultados de aprendizaxe**

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Interpretar as principais teorías do comercio internacional, dende os paradigmas clásicos ata os enfoques que tratan de explicar os fluxos do comercio internacional a partir das actividades que realizan as empresas	
Distinguir as principais causas da aceleración internacionalizadora das empresas iniciada no século XX	
Identificar algunha das estruturas organizativas máis frecuentes no terreno dos negocios internacionais	
Distinguir os factores relevantes que afectan á estratexia competitiva das empresas nos mercados internacionais	
Avaliar as distintas alternativas de entrada nos mercados exteriores: exportacións, acordos de cooperación e inversión directa	
Sintetizar as peculiaridades específicas a ter en conta na dirección estratéxica dunha empresa multinacional	
Demostrar o manexo dos conceptos teóricos adecuados para resolver e interpretar determinados problemas relacionados coa dirección de empresas internacionalizadas	

**Contidos**

Tema
TEMA 1. TEORÍA DO COMERCIO INTERNACIONAL
TEMA 2. XÉNESE DA ACELERACIÓN INTERNACIONAL
TEMA 3. O PROCESO BÁSICO DE INTERNACIONALIZACIÓN
TEMA 4. O PROCESO DE EXPORTACIÓN
TEMA 5. EXPORTACIÓN: PRODUCTIVIDADE EMPRESARIAL VERSUS PRODUCTIVIDADE NACIONAL
TEMA 6. SUBCONTRATACIÓN
TEMA 7. ALIANZAS ESTRATÉXICAS
TEMA 8. ESTRATEXIAS BÁSICAS DE MULTINACIONALIZACIÓN

<b>Planificación</b>			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	18.5	0	18.5
Estudo de casos	21.5	5	26.5
Traballo tutelado	2.5	15	17.5
Exame de preguntas obxectivas	3	50	53
Proxecto	2.5	20	22.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	10	11

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

<b>Metodoloxía docente</b>	
	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encaminadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a asignatura
Lección maxistral	Exposición por parte do/a profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudio, bases teóricas, análise de situacións reais, e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo/a alumno/a
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución
Traballo tutelado	O/a alumno/a desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do/a profesor/a. O seu desenvolvemento pode estar vinculado con actividades autónomas do/a alumno/a

<b>Atención personalizada</b>	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do/a profesor/a dos contenidos sobre a materia obxecto de estudio, bases teóricas, análise de situacións reais, e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo/a alumno
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real, coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedimientos alternativos de solución
Traballo tutelado	O/a alumno/a desenvolve traballos e proxectos na aula baixo as directrices e a supervisión do profesor/a

<b>Avaliación</b>		
	Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas
Exame de preguntas obxectivas	Realizaranse dúas probas para avaliar os coñecementos adquiridos sobre a materia durante o curso, probas que se referirán tanto aos coñecementos adquiridos a través da bibliografía de referencia, coma ao desenvolvemento e contido das clases teóricas. Para poder optar a esta clase de avaliación será necesario a asistencia ás clases teóricas. Esixirase unha puntuación mínima de cinco puntos (sobre 10) para poder facer a media coa parte práctica	70
Proxecto	Será necesario entregar un traballo ou proxecto realizado en grupo para avaliar os coñecementos adquiridos durante o curso. Para poder optar a esta valoración será necesario a asistencia ás clases dos grupos prácticos. Esixirase unha puntuación mínima de cinco puntos (sobre 10) para poder facer a media coa parte teórica	15
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realizarase unha ou máis probas de resposta curta ou tipo test para avaliar os coñecementos da parte práctica	15

### **Outros comentarios sobre a Avaliación**

Para a superación da asignatura, hai dous sistemas de avaliación.

A avaliación continua (Requírese a asistencia tanto a clases teóricas e prácticas): Neste caso, o/a alumno/a realizará dous exames parciais liberatorios teóricos. Para supéralo requírese unha puntuación mínima de 5 (sobre 10) e o peso destes exames na nota final será o 35% cada un. O outro 30% da nota restante corresponderá a parte práctica e valerá un 15% o examen e un 15% traballo. Neste caso, será necesaria unha puntuación mínima de 5 de 10 en cada parte para superar a asignatura.

Nos casos en que o/a alumno/a decidiu ir por avaliación continua e non superou a asignatura, pode presentarse aos exames

oficiais para recuperar a(s) parte(s) que suspendera. Neste senso, gardarase a nota obtida durante o curso da parte que tivera superada (teórica ou práctica), e so presentárase no examen do primeiro período coa parte que ten suspenso. Igualmente, manteranse as partes aprobadas para o examen do segundo período.

Para sucesivas convocatorias de cursos académicos posteriores non se gardarán as partes aprobadas.

Avaliación non continua: En todo caso, nas convocatorias oficiais, e de selo caso, na convocatoria de Fin de Carreira, haberá un exame final da asignatura que constará de dúas partes. Un exame sobre a parte teórica que ponderará un 70% da nota e un exame práctico cunha valoración dun 15%. Neste caso, tamén será necesaria entregar ese mesmo día un traballo realizado de xeito individual que ponderará un 15%. É preciso obter una puntuación mínima de 5 puntos (sobre 10) tanto en teoría como en práctica para poder facer media.

As datas oficiais de exámenes poderán consultarse na web da Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais de Vigo

<http://fccee.uvigo.es/es/>

As diferencias no método de avaliación que utilizan os centros da Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais de Vigo e a Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo de Ourense obedecen á necesaria adaptación dos idénticos resultados de aprendizaxe propostos e competencias á diferente organización de clases docentes empregada por ambos os dous centros. En todo caso, as ponderacións exactas de cada proba dábanse a coñecer ao principio de curso en fatic.

---

## **Bibliografía. Fontes de información**

### **Bibliografía Básica**

Guisado Tato, M., **Internacionalización de la empresa**, Pirámide, 2002

Guisado Tato, M., **Estrategias de multinacionalización y política de la empresa**, Pirámide, 2003

Daniels, Radebaugh, Sullivan, **International Business**, 15th edition, Pearson International Edition, 2015

Arteaga Ortiz, Jesús, **Manual de internacionalización**, ICEX, 2017

### **Bibliografía Complementaria**

Guerras Martín, LA e Navas Lopez, JE, **La dirección estratégica de la empresa: teoría e aplicaciones**, 4ª edición, Thomson, 2007

Hernández García, A, **Internacionalización y competitividad en la economía española: factores relevantes para la empresa**, Pirámide, 2010

Hill, CWL, **Negocios internacionales: competencia en el mercado global**, Mc Graw Hill, 2011

Verbeke, A, **International business strategy: rethinking the foundations of global corporate success**, Cambridge University Press, 2013

Cavusgil, Knight, Riesenberger, **International Business: The new realities**, Pearson, 2014

Griffin, Pustay, **International Business**, 5th edition, Pearson International Edition, 2007

---

## **Recomendacións**

### **Materias que se recomenda ter cursado previamente**

Empresa: Fundamentos de administración/V03G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/V03G020V01203

Dirección estratéxica/V03G020V01503

Teoría da organización/V03G020V01505

### **Outros comentarios**

Aportarase ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo

A asignatura impártise tamén no PCEO Ade-Dereito en 5º curso, 2º cuatrimestre. O coordinador é o profesor Oscar García Álvarez

---

## **Plan de Continxencias**

### **Descrición**

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.



=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

\* Metodoloxías docentes que se manteñen

As metodoloxías manteñense pero adaptadas a unha contorna virtual (faitic, campus remoto,...)

\* Metodoloxías docentes que se modifican

Ninguna

\* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)

As titorías realizaranse de xeito virtual (correo electrónico, teléfono, campus remoto,...)

\* Modificacións (se proceder) dos contidos a impartir

Ningún

\* Bibliografía adicional para facilitar a auto-aprendizaxe

Poderanse facilitar máis recursos a través de faitic

\* Outras modificacións

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

\* Probas xa realizadas

Manteñense as probas xa realizadas e o seu peso

\* Probas pendentes que se manteñen

Manteñense as probas, pero realizaranse de xeito virtual

\* Probas que se modifican

Ninguna

\* Novas probas

\* Información adicional

---

**DATOS IDENTIFICATIVOS****Traballo de Fin de Grao-ADE**

Materia	Traballo de Fin de Grao-ADE			
Código	V03G720V01991			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS 12	Carácter OB	Curso 5	Cuadrimestre 2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Economía aplicada Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	López Miguens, María Jesús			
Profesorado	López Miguens, María Jesús			
Correo-e	chusl@uvigo.es			
Web	<a href="http://fccee.uvigo.es/traballo-de-fin-de-grao.html">http://fccee.uvigo.es/traballo-de-fin-de-grao.html</a>			
Descrición	Traballo titorizado que mostra a adquisición das competencias do grao xeral			

**Competencias**

Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

**Resultados de aprendizaxe**

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprender de forma sistemática e crítica unha temática, problema, ou ámbito de estudo, incorporando marcos teóricos e coñecementos dispoñibles, así como xuízos que inclúan unha reflexión de carácter social, científica e/ou ética.	CB1 CB2 CB3
Recoller, analizar e interpretar datos e información relevante de maneira sistemática co obxectivo de realizar unha análise apoiada en argumentos e razoamentos coherentes.	CB2 CB3 CB4 CB5
Elaborar un texto escrito que se axuste a criterios de calidade e convencións académicas dentro da área propia de estudo e que recolla de forma sistemática a formulación, proceso e resultado do Traballo Fin de Grao.	CB3 CB4 CB5
Transmitir os coñecementos e habilidades adquiridas, e presentar de forma rigorosa e convincente o traballo realizado, de forma escrita e oral.	CB4 CB5

**Contidos**

Tema	
Os estudantes estudarán unha problemática propia do campo de estudo do Grao en Administración e Dirección de Empresas. Os temas son propostos polos titores, aínda que baixo certas circunstancias, os estudantes poderán propoñer temas, e seguirase o disposto na normativa xeral da Universidade e a específica do centro.	Para desenvolvelo, deberán seguir necesariamente as instrucións do titor, que é o encargado de verificar que se acadan os obxectivos propostos e ten que emitir un informe favorable para que o estudante poda proceder á defensa do traballo.

**Planificación**

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Seminario	2	0	2
Presentación	1	10	11
Traballo tutelado	9	266	275
Presentación	1	10	11

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

### Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Toma de contacto co estudante, identificación de motivacións e indicación de normas básicas de traballo
Seminario	Presentación por parte do titor/a de os aspectos fundamentais relativos á realización do traballo a realizar polo alumno/a e resolución de dúbidas.
Presentación	Presentación e defensa oral dos resultados obtidos no traballo realizado.
Traballo tutelado	Informe escrito sobre a temática asignada realizado coa tutela dun profesor.

### Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Seguimento do traballo autónomo do estudante
Actividades introdutorias	Contacto co estudante e definición do marco de acción
Seminario	Presentación por parte do titor/a dos aspectos fundamentais relativos á realización do traballo e resolución das dúbidas que se poidan expor.
Presentación	Presentación oral e defensa dos resultados obtidos no traballo realizado.

### Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado-	Contido: 40% (En Tribunais unipersonais: Titor 40%) (En Tribunais colexiados: Titor 30%; Tribunal 10%).	70	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5
	- Calidade formal (Estrutura, Redacción, Execución): 30%		
Presentación	Presentación e defensa oral do traballo ante un tribunal unipersonal ou colexiado	30	

### Outros comentarios sobre a Avaliación

No momento de solicitude de defensa do TFG, o alumno/a deberá decidir se quere ser avaliado por un tribunal unipersonal ou por un tribunal colexiado.

### Bibliografía. Fontes de información

#### Bibliografía Básica

Biblioteca Universitaria, **Como afrontar tu TFG**,

Manuel Baelo Álvarez, **El Arte de presentar trabajos académicos ante un tribunal : TFG, TFM y tesis doctoral : guía práctica para estudiantes universitarios**, 2ª, Círculo Rojo, 2017

Ramiro Durán Martínez (Coord.), **Guía didáctica para la elaboración de un trabajo académico**, 2017

#### Bibliografía Complementaria

Paulina Cierlica, **Cómo hacer tu trabajo de fin de grado: Guía paso a paso para escribir tu TFG con éxito, Cómo hacer presentaciones eficaces**, Gestión 2000, 2004

Rodrigo Ríos, **Manual de presentaciones efectivas**, 2017

### Recomendacións

#### Outros comentarios

Recoméndase seguir o curso "Como afrontar o teu TFG"

<http://sp.bugalicia.org/vig/subjects/guide.php?subject=cursotfg>

**Descrición**

---

**=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===**

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID-19, a Universidade de Vigo establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou parcialmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun modo máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes.

**=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===****=Metodoloxías docentes que se manteñen=**

En caso de ter que pasar a un sistema de ensino virtual, debido a emerxencia sanitaria ou a calquera outro tipo de emerxencia, manteranse as mesmas metodoloxías docentes facendo uso das ferramentas virtuais que a UVigo pon a disposición do PDI e do alumnado (aulas e despachos virtuais, fatic, correo electrónico, etc.)

**=Metodoloxías docentes que se modifican=**

Non é necesario modificar ningunha metodoloxía, xa que están concibidas para ser empregadas tanto en caso de presencialidade, como semipresencialidade ou docencia totalmente virtual.

**=Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)=**

As titorías realizaranse a través dos medios postos a disposición do profesorado e do alumnado, pola UVigo. Cada docente indicará ao alumnado titorizado o método que seguirá para a realización de titorías.

**=Bibliografía adicional para facilitar o auto-aprendizaxe=**

En caso de docencia plenamente virtual o/a titor/a adaptará a bibliografía precisa para a elaboración do TFG ás circunstancias excepcionais do momento, para que o alumnado poida seguir co seu traballo sen verse prexudicado pola situación.

**=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===**

As porcentaxes mantéñense, con independencia de que a avaliación sexa virtual ou presencial. En caso de ter que pasar a un sistema de docencia e avaliación virtual, os alumnos serán avaliados a través dos medios que a UVigo pon á nosa disposición (Campus Remoto...)

---

**DATOS IDENTIFICATIVOS****Traballo de Fin de Grao-Dereito**

Materia	Traballo de Fin de Grao-Dereito			
Código	V03G720V01992			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	5	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Fernández Carballo-Calero, Pablo Ignacio			
Profesorado	Fernández Carballo-Calero, Pablo Ignacio			
Correo-e	pcarballocalero@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Elaboración dun traballo sobre unha das materias impartidas na titulación			

**Competencias**

Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

**Resultados de aprendizaxe**

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Buscar, ordear e estruturar información sobre un tema de interese xurídico con un comportamento ético correcto. Coñecer, comprender, interpretar e aplicar criticamente fontes xurídicas. Expresarse correctamente coa linguaxe técnica propia do ámbito xurídico	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5

**Contidos**

Tema	
Calquera tema relacionado coas materias do Grao en Dereito	Calquera subtema relacionado coas materias do Grao en Dereito

**Planificación**

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	4	135	139
Traballo	0.5	10.5	11

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

**Metodoloxía docente**

	Descrición
Traballo tutelado	De forma individual, o estudante elaborará un documento sobre un tema da materia. Este traballo autónomo do estudante inclúe a identificación de fontes de información, lectura e manexo de información, recollida de información e a redacción e edición final do traballo.

**Atención personalizada**

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Traballos tutelados

## Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
TraballoValorarase o contido do traballo así como a súa estrutura: introdución, xustificación, obxecto de estudo, conclusións, bibliografía e outras fontes de información. Así mesmo, valorarase a capacidade de expresión oral e escrita do/do futuro/a graduado/a.	100	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5

## Outros comentarios sobre a Avaliación

Para a presentación e defensa pública do Traballo Fin de Grao é requisito previo imprescindible superar a totalidade do resto das materias do plan de estudos do Grao en Dereito. As datas de defensa pública do Traballo Fin de Grao son aprobadas pola Xunta de Facultade e publicadas na web da Facultade.

## Bibliografía. Fontes de información

### Bibliografía Básica

Universidade de Vigo, **Reglamento Uvigo para a realización de traballos fin de grao**, Última modificación

Facultade de Ciencias Xurídicas e do Traballo, **Normativa interna para elaboración de traballo fin de grao**, Última modificación

### Bibliografía Complementaria

ERRER, V.; CARMONA, M.; SORIA, V., **El trabajo de fin de grado: guía paraestudiantes, docentes y agentes colaboradores**, McGraw-Hill/Interamericana de España, 2013

FONDEVILA GASCÓN, J.F.; OLMO ARRIAGA, J.L., **El trabajo fin de grado en las cienciasociales y jurídicas: guía metodológica.**, Ediciones Internacionales Universitarias, 2013

GARCÍA SANZ, M.P.; MARTÍNEZ CLARES, P., **Guía práctica para la realización detrabajos fin de grado y trabajos fin de máste**, Universidad de Murcia, 2012

JIMÉNEZ ALEMÁN, A. A., **Competencias a validar a través del trabajo de fin de grado en derecho**, 2015

MIRÓN CANELO, J.A., **Guía para la elaboración de trabajos científicos: grado, máster ypostgrado**, Rego, 2013

## Recomendacións

### Outros comentarios

Para a presentación e defensa pública do Traballo Fin de Grao é requisito previo imprescindible superar a totalidade do resto das materias do plan de estudos do Grao en Dereito.

## Plan de Continxencias

### Descrición

As circunstancias excepcionais que no seu caso poidan producirse, non afectan o desenvolvemento da asignatura. O alumnado terá a posibilidade de preparar o TFG cos seus tutores/as a través de medios electrónicos e tutorías virtuais